

₹ 20

13 - 2017

DECCAN LAND, HYDERABAD

దక్కన్

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

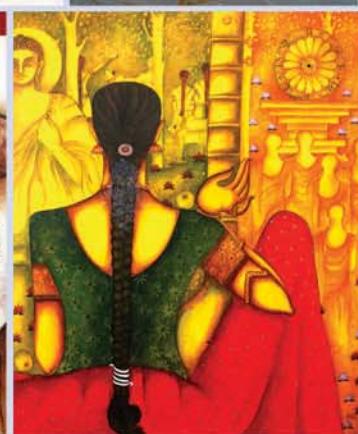
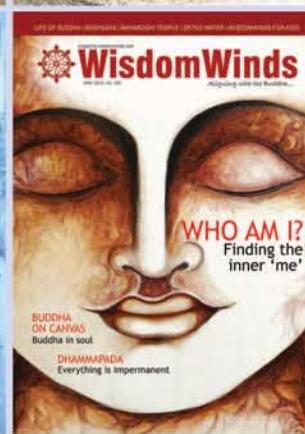
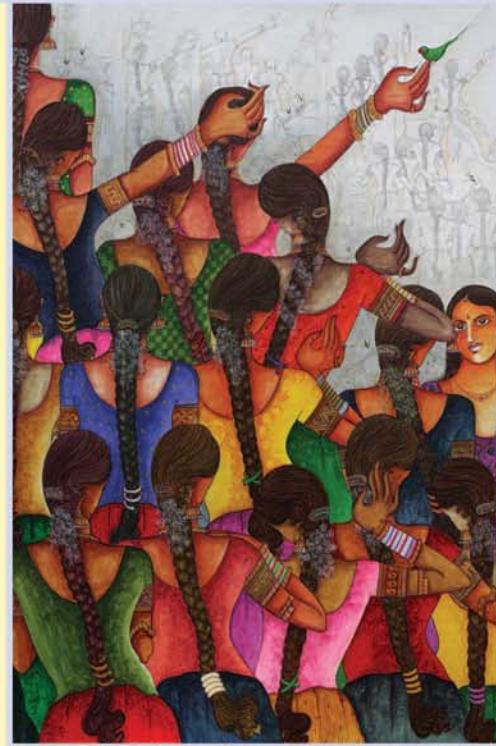
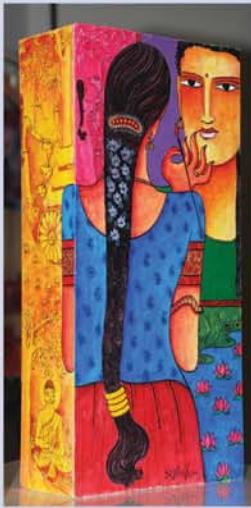
ల్యూండ్

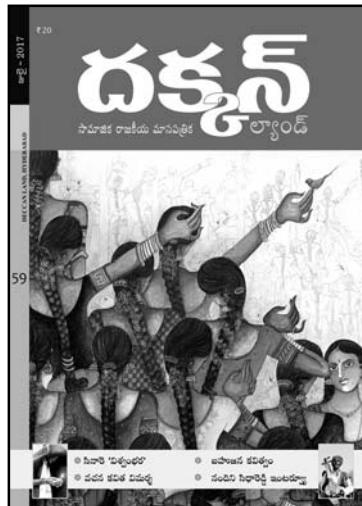

- సినారె 'విశ్వంబుర'
- వచన కవిత విమర్శ

- బహుజన కవిత్వం
- నందిని సిధారెడ్డి ఇంటర్వ్యూ

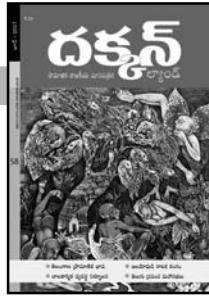
ప్రజలు... పండుగలు

పండుగలకు, ప్రజలకు, ప్రకృతికి మధ్య ఉండే అనుబంధాన్ని ఎంతో మంది చిత్రకారులు తమ పెయింటింగ్స్‌లో అందంగా చిత్రీకరించారు. ఈ కోవకు చెందిన చిత్రకారుడే కప్పరి కిషన్. తన చిత్రాల్లో ఆయన పల్లెవాతావరణాన్ని, పండుగ చేసుకునే యువతులను ఎంతో అందంగా చిత్రీకరించారు. తెలంగాణకు సంబంధించినంత వరకు సమకాలీన పాతినిధ్యం లో ఒక వినూత్తు ఒరవడిని ఆ చిత్రాల్లో చూడవచ్చు.

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

మెయిల్ బాక్స్

జలయోధుడి నాటకరంగం

జలవనరుల నిపుణుడిగా పేరొందిన ఆర్.విద్యాసాగర్ రావు నాటక ప్రస్తావం గురించి దినపత్రికల్లో కొన్ని వార్తలు వచ్చినప్పటికీ ఆ విశేషాల గురించి సమగ్ర కథనం చదవడం మాత్రం ఇదే మొదటి సారి. వ్యాస రచయిత విజయ్ కుమార్ జీకి, అందించిన దక్కన్ ల్యాండ్ కు అభినందనలు. వీలైట్ ఆ నాటకాలు సంక్లిష్టంగానైనా ప్రచురిస్తే బాగుంటుందని భావిస్తున్నాం.

- వెంకట్, మహబుబ్ సాగర్

❖ ❖ ❖

బాలకార్యక వ్యవస్థను నిర్వాలిద్దాం

దశాబ్దాలుగా పలు సామాజిక రుగ్మతలు సమాజాన్ని పట్టిపీడిస్తున్న ఉన్నాయి. కాలానుగుణంగా ఆయా సమస్యలను చూసే తీరులో, పరిపురించే విధానాల్లోనూ మార్పులు చోటు చేసుకుంటున్నాయి. అలాంటి వాచిని సమగ్రంగా అందిస్తూ ఆయా రంగాల నిపుణులతో ప్రత్యేక కథనాలు అందిస్తే బాగుంటుంది. ఎంచే శాందేష్వర్ జాతీయ కస్వీనర్ ఆర్.వెంకటరెడ్డి అందించిన కథనం ఈ కోవకు చెందిందే. ప్రతి సంచికలోనూ ఈ విధమైన సామాజిక అంశాలపై ఒక ప్రత్యేక కథనం ప్రచురిస్తే బాగుంటుంది.

- బి.కృష్ణ, నిజమాబాద్

❖ ❖ ❖

నిండుగా ఉన్నది...

దక్కన్ ల్యాండ్ జూన్ సంచిక తెలంగాణ సాహిత్యం, భాష, సంస్కృతి, కళలు, చరిత్ర తదితర అంశాలతో నిండుగా ఉన్నది. ముఖ్యంగా గూడ అంజయ్, సీపీ బ్రోన్, బాలకార్యక వ్యవస్థ నిర్వాలన తదితరాలపై వచ్చిన వ్యాసాలు చాలా బాగున్నాయి. అభినందనలు.

- కృష్ణాకర్ మాదిగ,

కుల్యంపుర, హైదరాబాద్

కొత్త జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్ర వ్యాసాలకు అప్పునం

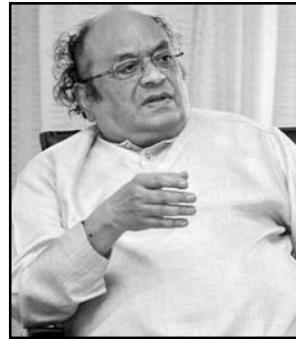
తెలంగాణలో కొత్తగా ఏర్పడిన జిల్లాల నేపథ్యంలో జిల్లాల చరిత్రను తిరిగి లిఖించుకోవాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. వివిధ కారణాల వల్ల మరుగున పడిన విశేషాలన్నో ఈ సందర్భంగా వెలుగులోకి వచ్చే అవకాశం ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో ఆయా జిల్లాల సంగ్రహ చరిత్రలై వ్యాసాలను దక్కన్ ల్యాండ్ మానపత్రికకు పంపించాలిందిగా కోరుతున్నాం.

మీ లేఖలను E-mail:deccanlandindia@gmail.comకు

పంపించవచ్చు

దక్కన్ ల్యాండ్ |

నిలువెత్తు తెలుగు సంతకం 'సినారె'

అతనోక సముద్రం

పైకి గంభీరం - లోన అసంభ్యక కావ్యరత్నాలు ప్రవహించే జీవనది - ఆ కవిత్వం

అతనోక సినీగీతం

వాక్యం వాక్యంలో చిరుగాలిలా తాకే కవిత్వం ఏర్కోగలిగినన్ని సాగసులు సినిమాకు గుండెకాయ - ఆ పాట

అతనోక విశ్వంభర

మట్టిలో మొలకెత్తిన మనిషి చరిత్ర ప్రకృతి నేపథ్యంగా మోగిన కవితాస్వరం విశ్వమంత లోతు - ఆ సాహిత్యం

అతనోక జ్ఞానపీఠం

గర్వం లేని స్నేహపస్తుం నిరంతరం కవిత్వం ఫూచే ఆకుపస్తుని చెట్టు నవకవులకు దారిచూపే దీపస్తంభకిరణం అవను..
అతను కవిత్వానికి - నిలువెత్తు తెలుగు సంతకం

- తోకల రాజేశం, ఫోన్: 9676761415

అన్లైన్ డ్వారా చండా చెల్లింపు

దక్కన్ ల్యాండ్ బాధంకు భాతా వివరాలు

Name : DECCAN LAND

Kotak Account No: 7111218829

Bank : KOTAK MAHINDRA BANK

IFSC Code : KKBK0000555

Branch Code : 000555

MICR Code : 500485007

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపటి: 5 సంఖిక : 11 పేజీలు : 68

జూలై - 2017

సంపాదకులు

యం. వేదకుమార్

9848044713

అసెసోర్స్ ఎడిటర్

ఎన్. వంశి మొహన్

9848902520

స్టోర్ కర్పొండింగ్

కె. ప్రభాకర్

8106721111

సర్జులైఫ్

హాచ్. మోహన్లాల్

వాణిజ్య ప్రతిటినులు

9030626288

ఫాటోగ్రాఫర్

బి.స్టోర్

8374995555

కవరీపేజీ ముఖాచత్రం

కష్టా కిషన్, ఆర్టస్ట్

లే. అవుట్ & కంపెజింగ్ చరిత ఇంప్రైస్స్

ముద్రణ:

DECCAN PRESS

ఆజామాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చెరువులు

TELANGANA
RESOURCE CENTRE
**DECCAN LAND
"CHANDRAM"**

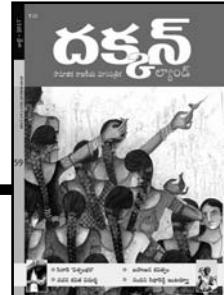
3-6-712/2, St.No. 12, Himayatnagar,
Hyderabad - 500 029 Telangana
Mobile: 9030626288 Fax: 040-27635644

E-mail: deccanlandindia@gmail.com
website : www.deccanland.com

వార్షిక చందా

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక చందాదారులుగా
చేరడల్చుకున్న వారు పై చిరునామాకు రూ. 200
ఎం.బి. పంచించచు. లేదా దక్కన్ల్యాండ్ పేరిట
దీడీ పంచచు. చిరునామా, ఫోన్ నెంబర్
విపరాలు సప్టుంగా తెలియజేయగలరు.

లోపలి వేజీల్లో...

మరిసే కవిత సినారేచి	సుంకిరణ్ నారాయణరెడ్డి	9
హైదరాబాద్ అల్విన్ లిమిటెడ్	దక్కన్ సున్స్	12
అడ్మిక్షన్ పలుడు సి.పి.బ్రాన్	జయథీ తిరుమలరావు	13
మన అస్తిత్వం కాపాడుకుండాం	నర్ల వంశిమోహన్	15
మనిషి మస్తిష్కంలో మార్పు రావాలి	దక్కన్ సున్స్	21
పర్మావరణ పరిరక్షణతోనే మానవ మనుగడ	కె.ప్రభాకర్	23
సాచినియమ్మను కదిలించిన బోడి చంద్రప్రకార్ పాట	అంబటి వేకువ	25
చెరగని సంతకం చందా కేశవదాను	డా. జె.విజయ్ కుమార్ జీ	28
ప్రాణం ఉన్నట్టుగా తీశార్ప!	కిరణ్	30
సినారే 'విశ్వంబర'	డా.ఎన్.గోపి	33
సమకాలీనంలో ఓ విసుాత్మ ఒరవడి	సృజన్	37
వాసాల నర్సియ్ బాల సాహిత్యంలో విరిష్ట కృషి	సంకేత్వి నాగేంద్రశర్మ	39
గుంజాల గోదీ లిపి, భాషల పరిరక్షణ	గూడూరు మనోజ	46
న్యాయం కొనం సైన్స!	దక్కన్ సున్స్	49
బృంగత్ శిలా సమాధుల వద్ద శిలారూపాలు	కె.పి.రావు	51
పచన కవిత విమర్శ	డా. నాశేష్టరం శంకరం	53
సినిమా పాటల పుస్తకాలు	హెచ్.రమేష్బాబు	57
తెలంగాణ బహుజన కవిత్వం	సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్	59
'కపుల తెలంగాణ'	డా.ఎన్.రఘు	64
పుస్తకం	దక్కన్ సున్స్	66

'దక్కన్ ల్యాండ్'లో అచ్చవుతున్న రచనలలో వ్యక్తమవుతున్న అభిప్రాయాలన్నించేతో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. 'దక్కన్ ల్యాండ్'ను ప్రజాస్నామిక అభిప్రాయ వేదికగా, ప్రజాపక్ష రాజకీయార్థిక, సామాజిక విశ్లేషణావేదికగా తీర్చిదిద్యాలన్నదే మా సంకల్పం. అందుకు అనుగుణంగానే అన్ని రకాల అభిప్రాయాలకు, భిన్నాభిప్రాయాలకూ స్థానం కల్పించాలన్నది మా ఉద్దేశం. వివిధ రంగాల్లో నిపుణుల రచనలను అందించడం ద్వారా ఆయా అంశాలపై, సమస్యలపై, పరిష్కార మార్గాలపై పారకుల్లో అవగాహన పెంపాందించడమే 'దక్కన్ ల్యాండ్' లక్ష్యం.

సారస్వత పరిషత్ 75 వసంతాల వేదుక చేసుకుండాం! రారండి!

తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ ఆధ్వర్యంలో జూన్ 7న తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిర్భావ దినోత్సవ కార్యక్రమం జరిగింది. ఆవిర్భావ దినోత్సవ పురస్కారాన్ని ప్రముఖ దర్జకులు బి.నర్సింగరావుకు ప్రదానం చేశారు. (విపరాలు 21,22 పేజీల్లో). ఇదే సందర్భంగా ‘శేషాది రమణ కవుల పరిశోధన వ్యాస మంజరి’ పుస్తకావిష్ణురణ కూడా జరిగింది.

ఈ సందర్భంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సలవోదారు కె.వి. రమణాచారి మాట్లాడుతూ, “తెలంగాణ ఆవిర్భావ ఉత్సవాలను తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించుకోవాలనే సోయి కలిగి ఉండడం అభినందనీయం. మరో గొప్ప విషయం కూడా చెప్పుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. అదేమిటంటే, నాడు 1943లో అంధ్ర సారస్వత పరిషత్ ఏర్పడింది. అంటే 75వ సంవత్సర ప్రారంభంలో

ఉన్నాము. ఇప్పుడు మనం 75 సంవత్సర ఉత్సవాలు ప్రారంభించుకొని 2018లో వాటిని ముగించుకోవాలి. అందుకే ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తో అనుబంధం కలిగినవారు, తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ అంటే అభిమానం కలిగిన వారు, సాహితీమిత్రులంతా కూడా ఈ ఉత్సవాల్లో పొలుపంచుకోవాలని కోరుతున్నాను. అందుకు తగ్గి కార్యాచరణ ప్రణాళిక రూపొందించుకోవాలి” అన్నారు.

“గ్రింథాలు ముద్రించేందుకు, వర్ణపూష్టి, సెమినార్స్, సదుస్సులు నిర్వహించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తుకు రూ.10 లక్షలు మంజారు చేసింది. అవసరమైతే రూ.25 లక్షలు ఇచ్చేందుకు కూడా ప్రయత్నిస్తాం ” అని ఆయన ఈ సందర్భంగా అన్నారు.

శేషాది రమణలకు రుణపడిన తెలంగాణ

తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ ఆధ్వర్యంలో జూన్ 7న రాష్ట్ర ఆవిర్భావ దినోత్సవంతో పాటుగా రాష్ట్ర ఆవిర్భావ పురస్కార ప్రదానం, ‘శేషాది రమణ కవుల పరిశోధన వ్యాస మంజరి’ పుస్తకావిష్ణురణ జరిగాయి. ఈ పురస్కారాన్ని గత ఏడాది బి.ఎన్. రాములుకు ఇప్పగా ఈ ఏడాది ప్రముఖ దర్జకులు బి. నర్సింగరావుకు ప్రదానం చేశారు.

తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ సందర్భం నందిని సిధారెడ్డి ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ “తెలంగాణ చరిత్ర ఎంతో ఉన్నప్పటికీ, కను మరుగైన దశలో, కాలినిదకన ఊరూరు తిరుగుతూ కవుల విపరాలు నేకరించారు శేషాది రమణ కవులు. వారికి తెలంగాణ రుణపడి ఉంటుంది. సురవరం రూపొందించిన గోల కొండ కవుల సంచిక అంత ఘనంగా రావడానికి కారణం ఎక్కువగా ఏరి కృష్ణ, పట్టుదల ప్రతాపరెడ్డి అయితే కృష్ణ శేషాది రమణ కవులది. ఈ ఇక్కడూ తెలంగాణకు సంబంధించి ఎంతో ముఖ్యమైన వ్యక్తులు. తెలంగాణ ఉడ్యమంలో కీలక పాత్ర పోషించింది గోల కొండ కవులు సంచిక అయితే దాని రూపకల్పనలో తెరవెనుక కీలకంగా నిలిచింది ఏరే. ఏరి వ్యాసమంజరిని తెలంగాణ సారస్వత

పరిషత్ ప్రచురించడం హర్షించేయం. నాతో నపో చాలా మందికి వారి పేర్లు తెలుసు తప్పితే వారి రచనల గురించి తెలియదు. వారి రచనలు చదువుదామంటే లభ్యం కాలేదు. ఇప్పుడు సారస్వత పరిషత్ కృష్ణ పట్ల అది సాధ్యపడుతోంది. సాహిత్య అకాడమీ లేని లోటును కొంత వరకు తీరుస్తూ వచ్చింది సారస్వత పరిషత్. నేడు సాహిత్య అకాడమీ ఏర్పడింది. అకాడమీకి పథ నిర్దేశం చేస్తోంది సారస్వత పరిషత్. ఈ కవుల రచనల్లో విస్తృత సమాచారం ఉన్నట్లుగా తెలుస్తోంది. అన్నం పెట్టిన నేను మరిచిపోవడని అంటారు. ఉద్యోగ రీత్యా ఇక్కడకు వచ్చిపుట్టికీ, చిత్రపుద్దితో, మనస్సార్టిగా వారు పని చేశారు. శేషాది రమణ కవుల నేనవలను గుర్తు చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎన్నో పరిశోధక సత్యాలు ఈ పుస్తకంలో ఉన్నాయి” అని అన్నారు. ‘వ్యాస మంజరి’ గ్రింథాన్ని నందిని సిధారెడ్డి ఆవిష్ణురించారు. తన గురువు సినారె ఈ పుస్తకం ఆవిష్ణురిస్తే భాగుంచుండని సిధారెడ్డి భావించిపుటీకి, రమణాచారి మాట్లాడుతూ, ‘శిష్యుడు చేస్తే భావంటుండని గురువు భావిస్తారని, సినారెకు ఆ భావం ఉన్నందునే ఆ మాట నా నోట వచ్చిందని’ అన్నారు.

(బి.నర్సింగరావుకు పురస్కార ప్రదాన విశేషాలు 21, 22 పేజీల్లో)

శేషాది రమణకవుల్లో పెద్దవాడైన డూపాటి వెంకట రమణాచార్యుల పుత్రిక రంగనాయకులమ్మ (96 ఏళ్ళ వయస్సు) ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ “తెలంగాణ చూద్దామనే ఇప్పటికీ బలికిఉన్న నా సోదరులు, అక్కచెళ్లుల్లో అంతా మరణించినా, తెలంగాణ మనకు వస్తే బాగుండు అన్న పట్టుదలతో నేను నా ప్రయాణాన్ని నిలబెట్టుకున్నాను. తెలంగాణ రాగానే కోడితో పరమాన్మా చేయించుకున్నా. ఆ తీపి కంటే తెలంగాణ వచ్చిందనేడే మరింత తియ్యగా ఉంది. నా బిడ్డలు, మనవలు అంతా ఇక్కడే పుట్టారు. వచ్చిన తెలంగాణను నిలబెట్టుకోవాలి. బంగారు తెలంగాణ సాధించుకోవాలి. తెలంగాణతల్లికి నా నమస్కృతులు” అని అన్నారు.

నైపుణ్యాల పెంపుతోనే అభివృద్ధి

ఒక దేశం అభివృద్ధి చెందాలన్నా దేశ ప్రజలు ఆర్థికంగా బాగుపడాలన్నా కూడా దేశ ప్రజానీకం తమ తమ రంగాల్లో తమ నైపుణ్యాలు మెరుగుపర్చుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. నైపుణ్యాల కొరత వల్ల ప్రజల జీవన స్థితిగతులు కూడా ఎదగుకుండా ఉండిపోతున్నాయి. గత కొన్నీళ్ళూ నైపుణ్యాల అభివృద్ధి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమ దృష్టి సారించాయి. ప్రభుత్వపరంగానే గాకుండా వివిధ సామాజిక సంస్థలు సైతం ఈ విషయంపై దృష్టి సారించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఏటా కేటి మంది కొత్తగా ఉపాధి, ఉద్యోగ అవకాశాలను వెతుక్కుంటూ దేశ శ్రామిక జనాభాలో చేరుతున్నారు. ఇంత మందికి అవి దొరకడం కష్టంగా ఉంది. ఇందుకు ప్రధాన కారణం వారికి తగిన నైపుణ్యాలు లేకపోవడమే.

నైపుణ్యాల అభివృద్ధిని దృష్టిలో ఉంచుకొని కేంద్ర ప్రభుత్వం 2015 జూలై 15న స్క్రీల్ ఇండియా కార్బూక్షమాన్ని ప్రారంభించింది. 2022నాటికి దేశంలో 40 కోట్లమందిని నైపుణ్యవంతులుగా తీర్చిదిద్దడం ఈ కార్బూక్షమం లక్ష్యం. ఇందులో భాగంగా 'నేపసల్ స్క్రీల్ డెవలప్మెంట్ మిషన్', 'నేపసల్ పాలస్ ఫర్ స్క్రీల్ డెవలప్మెంట్ అండ్ ఎంట్లప్రెస్యూల్యర్షివ్ 2015', 'ప్రధానమంత్రి కొశల్ వికాస్ యోజన' (పీఎంకేవీవై), 'స్క్రీల్ లోన్ స్క్రీమ్' వంటి ప్రారంభించారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా ఈ విధమైన కార్బూక్షమాలకు నాంది పలికింది. సెట్టీస్, రామానంద తీర్థ ఇనిస్టిట్యూట్, తెలంగాణ జాగ్రత్త, హైదరాబాద్ కమ్యూనిటీ కాలేజ్ లాంటి ప్రభుత్వ, ప్రైట్సు, సామాజిక సంస్థలు సైతం ఈ మహాత్మర ఆశయసాధనలో భాగస్వాములవుతున్నాయి.

తెలంగాణ అకాడమీ ఫర్ స్క్రీల్ అండ్ నాలక్ష్ (టాస్స్) పేరిట తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఒక ప్రత్యేక కార్బూక్షమాన్ని ప్రారంభించింది. విద్యార్థులు, కాలేజీలు, ఉద్యోగులు, కార్బూరేట్ సంస్లను ఒకే గొడుగు కిందకు చేర్చింది. ఇలాంటి కార్బూక్షమాలు విజయవంతమైతే కోట్లాది మంది విద్యార్థులు లభించి అవకాశం ఉంటుంది. నిర్మాణరంగం, రిటైల్, రవాణా, వాహనరంగం, హ్యాండ్లెలామ్స్ వంటి 24 రంగాల్లో 2022 నాటికి సుమారు 119 మిలియన్ మంది నైపుణ్య సిబ్బంది అవసరమవుతారని ఒక అంచనా.

నిర్ద్యోగులు ఉపాధి, ఉద్యోగ అవకాశాలు పొందాలన్నా రకరకాల వల్ల ఉపాధి, ఉద్యోగాలకు దూరమైన వారు తిరిగి వాటిని పొందాలన్నా కూడా వారు తమ నైపుణ్యాలను పెంచుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ విధమైన నైపుణ్యాలను తక్కువ ఖర్చుతో, విస్తృత స్థాయిలో ప్రజానీకానికి అందించే విషయంలో దృష్టి సారించాల్సి ఉంది.

2017-18 బడ్జెట్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం నైపుణ్యాల అభివృద్ధికి రూ. 17,000 కోట్లను కేటాయించడం హర్షణియం. ఆశించిన రీతిలో ప్రయోజనాలు లభించేలా ఆ నిధులను వ్యయం చేయడం ఎంతో ముఖ్యం. స్వల్పకాలిక ప్రయోజనాలతో పాటుగా దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలు అందించేలా కూడా ఈ నైపుణ్య అభివృద్ధి కార్బూక్షమాలు ఉండాలి. నైపుణ్య శిక్షణ అనేది ఒక నిరంతర కార్బూక్షమంగా కొనసాగాలి.

వ్యవసాయంతో పాటుగా వివిధ కులవ్యత్తులలో కూడా నైపుణ్యాలను పెంపాందించాల్సిన అవసరం ఉంది. తద్వారా ఆయా వ్యక్తుల, కుటుంబాల ఆదాయం పెరగడంతో పాటుగా జాతీయ ఆదాయం, తలసరి ఆదాయం లాంటివి కూడా పెరుగుతాయి. సూక్ష్మస్థాయిలోనే గాకుండా స్థాలస్థాయిలో సైతం వివిధ ప్రయోజనాలు చేకూరుతాయి.

వైద్యకుమార్.ఎస్.ఎస్.

(యం. వేదకుమార్)

ఎడిటర్

స్వప్పం నెరవేర్చుకుండా!

- అర్థిక వ్యాధీటులో దేశంలోనే తెలంగాణ అగ్రగామి
- రాష్ట్ర తృతీయ అవతరణిత్వవాల్లో ముఖ్యమంత్రి కేసేఆర్

శేయోరాజ్యంగా తెలంగాణను తీర్చిదిద్దేంతవరకు అవి క్రాంతంగా కృషిచేస్తానని ముఖ్యమంత్రి కల్పకుంటల్ల చంద్రశేఖర రావు ప్రతినబూనారు. జూన్ 2న తెలంగాణ రాష్ట్ర తృతీయ అవతరణిత్వవాల్లో భాగంగా సికింద్రాబాద్ పరేడ్ గ్రొండ్లలో జరిగిన కార్యక్రమంలో ఆయన ప్రసంగించారు. మూడేళ్ళ పాలనలో తెలంగాణ రాష్ట్రం సాధించిన విజయాలను ఆయన ఈ సందర్భంగా ప్రస్తావించారు. పేద ప్రజలకు ఆసరాగా ఉండేందుకు సర్హరు చేపట్టిన సంక్లేషమ పథకాల గురించి వివరించారు. మునుపెన్నడూ లేని రీతిలో కొన్సాగుతున్న తెలంగాణ అభివృద్ధి పథాన్ని తన ప్రసంగంలో కేసేఆర్ ఆవిష్కరించారు. జూన్ 3 నుంచి కేసేఆర్ కిట్టు అందజేసే కార్యక్రమం మొదలవుతుందని తెలిపారు. అదేవిధంగా, జూన్ 4 నుంచి ఒంటరి మహిళలకు వెయ్యి రూపాయల జీవనశ్శుతి పథకం ప్రారంభం కానుందని ప్రకటించారు. ఈ యాసంగి లోనే తెతులకు 24 గంటలపాటు ఉచిత కరింటు ఇచ్చేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందని తెలిపారు. తెలంగాణ ప్రజలకు రాష్ట్ర ఆవిష్కావ శుభాకాంక్షలు తెలియజేశారు. తెలంగాణ అమర వీరులకు నివాళులు అర్పిస్తూ ముఖ్యమంత్రి తన ప్రసంగాన్ని మొదలు పెట్టారు. ఏ ఆశయం సిద్ధించాలని మనం మహోద్యమం నడిపించామో, సాధించుకున్న స్వారాష్ట్రంలో ఏయె స్ఫూర్చులు ఘలించాలని తపించామో.. ఆ ఆశలు, ఆ ఆకాంక్షలు అన్నింటినీ నెర వేర్చుకునే దిగా తెలంగాణ రాష్ట్రం ప్రగతిపథంలో పురోగమిస్తున్నదని సీఎం చెప్పారు. ఆయన ప్రసంగంలోని ముఖ్యాంశాలు:

పేదల సంక్లేషమం కోసం...

- రూ.40 వేల కోట్లతో 35 సంక్లేషమ పథకాల అమలు
- 40 లక్షల మంది అసహాయులకు ఆసరా పించున్న ముబారక్
- పేదింటి ఆడపిల్లల పెండ్లి కోసం కళ్యాణలక్ష్మి, పాదీ ముబారక్
- పేదలకు ప్రతి ఒక్కరికీ నెలకు ఆరు కిలోల బియ్యం
- బడుగులు ఆత్మగౌరవంతో జీవించడానికి డబుల్ బెడ్రూం ఇండ్యూ
- చదువుకుంటున్న పిల్లలందరికి సన్న బియ్యం బువ్వ
- పేద విద్యార్థులకు అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో విద్యనందించేందుకు కొత్తగా 512 గురుకుల పారశాలల ఏర్పాటు
- వచ్చే విద్యాసంవత్సరం ఎస్టీ మహిళా గురుకుల డిగ్రీ కాలేజీలు
- ఎస్టీ, ఎస్టీ జనాభా శాతానికి అనుగుణంగా ప్రత్యేక ప్రగతి నిధిని ఏర్పాటు చేసుకొని ఆయా వర్గాల అభివృద్ధి, సంక్లేషమం కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు అమలు చేస్తున్నాం.

రైతుల కోసం....

- అధిక దిగుబడులు సాధించేందుకు అధునిక వ్యవసాయ పథదులను అందించడంతో పాటు పండించిన పంటలకు గిట్టు బాటు భర లభించడంలో కృషి చేసేలా రైతు సంఘాల ఏర్పాటు
- రైతులకు గిట్టుబాటు ధరకోసం రాష్ట్ర రైతు సంఘాల ఏర్పాటు రూ.500 కోట్ల నిధిని ప్రభుత్వం అందిస్తుంది. పంటల కొనుగోలు కోసం ఆ మూల ధనాన్ని వినియోగించి, రైతులకు కనీస గిట్టుబాటు భర వచ్చేలా రైతు సంఘాల కృషి చేస్తాయి.
- ఆయా జిల్లాల్లో ఉండే పర్షపాతం, ఉప్పేగ్రతలు, గాలి వేగం, భూముల రకాల ఆధారంగా ఏ పంట వేస్తే అధిక దిగుబడి వస్తుందో ప్రభుత్వం గుర్తిస్తుంది. దాన్ని బట్టి రాష్ట్రం మొత్తాన్ని పంటల కాలేనులగా విభజించి, రైతులంతా ఒకే పంట వేసి నష్టపోయే ప్రమాదాన్ని నివారిస్తూం.

కులవృత్తుల కోసం...

- గొల్ల, కుర్రలకు 75 శాతం భారీ సబ్సిడీతో గొప్రెల యూనిట్లను పంచే పథకం
- జల వసరులను చేపల పెంప కానికి కూడా వినియోగించి మత్యకారుల జీవితాలు మెరుగు పరిచేందుకు చర్యలు
- చేసేత కార్బూకులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల పరిష్కారానికి సమగ్ర చేసేత విధానాన్ని రూపొందించాం. నూలు రసాయనాలను 50 శాతం సబ్సిడీపై అందించడంతో పాటు చేసేత కార్బూకులు నేసిన వస్త్రోలను ప్రభుత్వమే కొనుగోలు చేయాలని ఆచేశించాం.
- నవీన క్లోరశలలు పెట్టుకునేందుకు నాయా బ్రాహ్మణులకు రూ.లక్ష ఆర్థికసాయం ప్రభుత్వం అందించునుంది.
- రజకులకు బట్టలు ఉత్తికే అధునాతన యంత్రాలు
- విశ్వ బ్రాహ్మణులకు వారి వారి వృత్తులకు సంబంధించిన పరికరాలు అందించడంతో పాటు అవసరమైన ఆర్థిక ప్రేరణ కోట్ల సంఖ్యలో ఈత, తాడిచెట్ల పెంపకం
- మరెన్నో పథకాలు...
- ప్రజల ఆరోగ్యం కాపాడాలనే సంకల్పంతో ఇంటించికి స్వచ్ఛ మైన తాగునీరు అందించేందుకు మిషన్ భగీరథి
- రహదారులన్నీ సురక్షితంగా, సౌకర్యవంతంగా ఉండేలా రవాణా రంగాన్ని పెద్ద ఎత్తున అభివృద్ధి చేస్తున్నాం.
- టీవీ పాపెన్ పాపెన్ చట్టం సప్పలితాలను సాధిస్తున్నది. పెద్ద ఎత్తున పెట్టుబడులు రాష్ట్రానికి తరలిపస్తున్నాయి.
- సులభ వాటిజ్య విధానంలో రాష్ట్రం దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో నిలిచింది.

- దక్షన్ న్యూస్

తెలంగాణ సాహిత్య దృశ్యం

సహస్ర నక్షత్రాల్సోనూ

ప్రత్యేకంగా మెరిసే కవిత సినారే

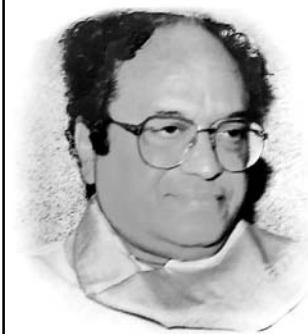
ఎం.ఎ. సీటు కాకతీయలో వచ్చింది. ఉస్కాన్నియాలో వచ్చింది. ఎక్కడ చేరాలె? సినారె ఆకర్షణ ఉస్కాన్నియాకే గుంజింది. కవిత్వ పారం చెప్పే పద్ధతి సినారె నుంచి, ఏమిర్చు, నవల పాతాలను చెప్పే పద్ధతి జి.వి.ఎన్ నుంచి, వ్యాకరణం చెప్పే పద్ధతి రవ్వా శ్రీహరి నుంచి నేర్చుకున్నదే. నా ఎం.ఫిల్ పరిశోధనాంశాన్ని సి నారెగారే సూచించిందు. ఎం.ఎలో ఉండగా ఆయన అధ్యక్షతన క వి సమ్మేళనం పెడ్డానన్నదు. సరెనన్నాడు. కానీ ఆ తర్వాత పిలిచి అక్కడ చదివేది హాస కవిత్వం హింస కవిత్వమే కదా వర్షాలే అన్నదు. ఆ అను బంధం అప్పటి నుంచి ఉన్నది. ఆ తర్వాత ఎ న్యొండ్లకు ఎక్కడ కనబడ్డా పేరుపెట్టి ఆత్మియంగా పిలిచేవారు. ఆయన జ్ఞాపక శక్తి అంతగొప్పది. అయితే మాకున్న విష్ణవ దృష్టధం కారణంగా ఆ అనుబంధాన్ని కొనసాగించేలికపోయిన. నా మసామ్యంతోని అప్పుడు నన్ను ‘సునారె’ అని పిలిచేవాళ్ళు. ఆ పిలుపు వల్ల సినారె అంత గొ ప్పువాణ్ణి కావాలనే కోరిక నాలో పాదుకున్నదే మో.

మూడ్చులుగేళ్ళ కింద ‘సారస్వత పరి పత్ర’ కేదో మీటింగ్ కెళ్ళి నా ‘తెలంగాణ చరిత్ర’ పుస్తకమిచ్చిన. సంతోషపూరుషకంగా కనుబోమ లగరేసి తీసుకున్నదు. తర్వాత ఏడాడికెమో సారస్వత పరిషత్తో ఆయన అధ్యక్షతన ‘కుతుబ్ ఘాఫీల సాహిత్యసేవ’ మీద నేను మా ట్లాడిన. బాగా మాట్లాడినవ్ అని ప్రశంసించి దగ్గరికి పిలిచిందు. ‘తెలంగాణ చరిత్ర’ చదివిన అంటూ అభినందన సూచకంగా వేళ్ళ ముడిచి బొటనవేలు చూపించిన. గొప్పగా పులకరించిన.

డా॥ చెన్నయ్యగారు ‘సినారె’ ‘మంటలూ -మానవడూ’ మీద వ్యాసం రాయమని అనుపుడు ఈ జ్ఞాపకాలన్ని ముసురుకున్న వి. తెలుగు సాహిత్యంలో అభ్యుదయోద్యుమం మందిగిస్తున్న కాలంలో సంకేతాత్మకంగా “నవ్వని పువ్వు” (1953)తో ప్రవేశించిన సినారె సాధారణీకరణ చెందిన ఆ అభ్యుదయ మార్గాన్ని జీవితాం తం కొనసాగించినాడు.

పైన ప్రస్తావించినట్టు ఆనాడు విష్ణవ దృష్టధంతో ఉన్న మాకు సినారె వంటి కవులమీద ప్రతికూల వైఖరి ఉండేది. అదే

**డా॥ సి.నారాయణరెడ్డి
సమగ్ర సాహిత్యం**

సమయంలో గొప్ప పాటలు రాసినందుకు, శబ్దం మీద గొప్ప పట్టు ఉన్నందుకు, తనదైన సొంత ముద్రను సాధించినందుకు గొప్ప పక్త అయినందుకు సానుకూలవైఖరి కూడ ఉండేది. ఉస్కాన్నియా క్యాంపస్లో సిధారెడ్డి, రఘునాథం, నాతోపాటు ఇంకొందరం దాశ రథి, సినారె, కుందుర్తి, ఆరుద్ర లాంటి కవుల కవితల్ని పేరు చెప్పుకుండా చదివి ఎవరి కవితో గుర్తుపట్టులని అనే వాళ్ళం. ఇది ఫలానా వారి కవిత అని చెప్పేవాళ్ళం. ఇది సి. నారాయణరెడ్డి కవిత అని గుర్తు పట్టుగలిగేంత సొంతత్తులిని సినారె సాధించిందు. అగో అందుకు ఆయన మీద సానుకూల వైఖరి కూడ ఉండేది. అయినా మాకు విష్ణవ దృష్టధం వైపే మొగ్గు ఉండేది.

తెలుగు కవిత్వంలో విష్ణవ కవిత్వ యు గం ప్రారంభమై చెరబండరాజు, జ్యోలాముఖి, నిఖిలేశ్వర్, సగ్రముని, వరవరావు, శివసాగర్, కిషన్ లాంటి కవులు ఉధృతంగా విష్ణవ కవిత్వం రాస్తున్న కాలంలో ‘మంటలూ - మానవడూ’ వెలువడింది అన్నది కూడా గమనంలోకి తీసుకోవాలి.

పరాభ్యాసి, సురవరం ప్రతారెడ్డిలతోనే మొదలయిన వచన కవితారూపం దిగింబర కవులు,

తిరుగబడు కవులు, చేతనావర్త కవులు మొలావారితో స్థిరపడింది. అట్లా వచన కవిత ప్రధాన (మొయిన్ స్ట్రీమ్) కవితా రూపంగా స్థిరపడిన కాలంలో ‘మంటలూ - మానవడూ’ వెలువడింది అన్నది గమనంలోకి తీసుకోవాలి.

ప్రాబంధిక శైలితో, మాత్రాఘందస్తుతో తన కవితా యాత్రను ప్రారంభించిన సినారె, మాత్రాఘందస్తుతో ఆడుకున్న సినారె ఈ కొత్త సన్నివేశంలో విజయవంతమయ్యండా లేదా అనేది ఈ సంపుటిలోని కవితల ద్వారా పరిశీలించాలి.

విష్ణవ దృష్టధం నుంచి తప్పించుకోలేదు. దాన్ని చూడనట్టు నటించలేదు. దాంతో మనకే పని అని బేభాతర్ చేయలేదు. అదే అంతర్థానం అవుతడని పట్టించుకోకుండా ఉండలేదు.

“పాడు పట్టాడు కత్తి కుతుకతో
పాడు పెరిగాడు కరకు మృత్తికతో

లోకం గుట్టు వాడికి తెలిసినట్టు

నాకు తెలియదు నమ్మండి ఒట్టు”.

ఇక్కడ “లోకం గుట్టు” ద్వారా సామాజిక వ్యతాయసాలకు గల కారణాలు, అందుకు పరిష్కారాలు అనే అర్థాన్ని ధ్వనించిందు.

ఒక వైపు లోకం గుట్టు తనకన్నా అతడికే (అంటే విష్ణువు దృక్పథం ఉన్న వాడు) ఎక్కువ తెలుసు అంటూనే

“ఆలోచనా ఆలాపనా నాది

ఆక్రోశం ఉక్రోశం వాడిది”

అతడి దృష్టి కన్నా తన దృక్పథం గొప్పది అంటడు.

“గిరులు గీసుకోవద్దన్నాను నేను

గిరులు పిలిచాయన్నాడు వాడు

మనుషుల మీద నమ్మకం పోయినవాడు

మల్లినీ గుట్టునూ పట్టక ఏం చేస్తాడు”

మనుషుల హృదయాలను జయించి సామాజిక పరివర్తన తేవాలని అట్లాకాక అడవులు పట్టి ఏం సాధిస్తారనే అర్థాన్నిక్కడ

సూచిస్తున్నదు. అయినా విష్ణువకారుడి మార్చాన్ని తిరస్కరించలేక

తమ్ముని గొంతుకతో త్రుతి కలవ లేకున్నా

దమ్మును మాత్రం మెచ్చుకుం టున్నాను

రాజీవడే అవసరం ఇద్దరికీ లేదు

‘రస్తా’లు వేరని చాటుతున్నాను

విష్ణువకారుడి తెగింపును త్యాగ

నిరతిని మెచ్చుకుంటూనే తన ‘రస్తా’ వేరని ఎరుకతో చెప్పున్నాడు.

మరి ఆ ‘రస్తా’ ఏమిటి?

“అన్ని నొసళ్ళకూ కావాలి పొర్కు

అన్ని నోళ్ళకూ అందాలి ముద్ద

అందరూ పంచకున్న కలిమే కలిమి”

మొత్తం సాత్తును గుత్తాగా రాచుకున్న

ఊడల మర్కి తాపులేదు

సమతావాదం పరశువుగా

పరికమిస్తున్నది

మర్కి చెట్లు కోట కట్టినచోట

మాయిళ్ళు తలత్తుతాయి” (పే. 56)

అనే సమతా వాదమే ఆ ‘రస్తా’

పుష్టుల భాష కాదు..

మువ్వులభాష విను

అప్పుడు గానీ అలసిన గుండెల

డప్పుల చప్పుడు తెలియదు..

విరిగిన వీణా వాదన విను

... వేదన కనుగొను” (పే. 82, 83)

మానవ ప్రమను గౌరవించే, మానవ వేదనకు అక్షరాలు

కూర్చు మానవ వాదమే ఆ ‘రస్తా’

ప్రమభీవి చెమట బిందువులో

ఆణిముత్యమూ ఉంది

అగ్నిగోళమూ ఉంది

పీడితుని వేడి నిట్టూర్పులో

పావురాయి మూలుగూ ఉంది

బ్రతుకంటే నిప్పులు కక్కడమూ కాదు

కన్నీళ్ళు కనుగుడ్లలో కుక్కడమూ కాదు (పే. 60)

అని సామాన్యాది పక్కన నిలబడడమేకాక వారిలో చైతన్యాన్ని

కలిగించడమూ ఆ ‘రస్తా’.

ఈ రస్తాలోని వెలుగులే ఈ సంకలనంలోని కవితలు. సి నారె మొత్తం కవితలు కూడా. ఈ పద్ధతిలో ఆయన రాసిన చాలా బలమైన కవిత ఆగ్రహం కట్టలు తెంచుకున్న కవిత “నీకూ నాకూ ఏం పోలిక”.

రక్తంలో మొలిచిన రత్నాలను

ముచ్చెమటల్లో పూచిన ముత్యాలను

దోచుకునే పిండారీ

అరల్లో

దాచుకునే బేపోరీ..

నుప్పు బిత్తికినా శవాలంకారాల

బేపోరివి

నేను చచ్చినా స్వచ్ఛ స్వేచ్ఛాపథ

విపోరిని

గణిత గౌరవం నీది

అగణిత వైభవం నాది..

కోట్లు కోట్లు గడించినా

చీట్ల పేకమేడ నీ బతుకు

అద్దరూపాయి సంపాదించినా

అమృత తుల్యం నా మెతుకు

నీకు తెలియదు ప్రమలోని రుచి

నీకు తెలిసిందల్లు ఇంద్రజాల పదవివల్ల దక్కిన శచి...

జ్యులించడం తెలియని మంచ ముద్దపు

గమించడం తెలియని గోడ సుద్దపు (పే. 57-59)

ధనికుదెవరో కవిగా వ్యక్తిగా తనను కించపరచినపుడు

దూసుకొచ్చిన వాడి బాణాలివి. ధనిక వ్యవస్థకు ప్రతినిధులైన వారి

అహంకారం మీద ఆగ్రహంతో ఎక్కుపెట్టిన పాదాలివి.

జంకిపోయిన బాఫీ

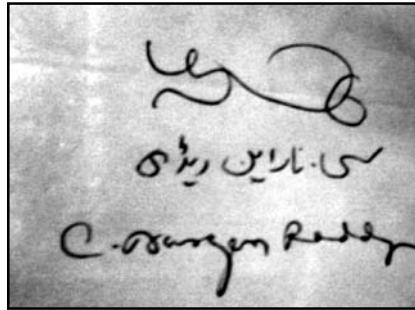
జంక నీకు గుడ్డజై..

జంత ధారాళంగా వర్తమానం

జంటినిండా సర్తిస్తూఉంటే..

ఎలా నిన్ను నమ్మకోను పాతబాఫీ

కాలనీరథిలో గుడ్ల తేలవేసిన దీపీ!

జలలూరుతున్న నేటి ఏబి పాయలో

తిలకించనీ సముజ్ఞల భావి (పే. 37, 38)

గత వ్యవస్థకు, గత మార్గానికి, తాను ప్రతినిధిని కానని తాను వర్తమానానికి సమకాలీనతకూ, భవిష్యత్ మార్గానికీ ప్రతినిధిని చెప్పున్నాడిక్కడ కవి. ‘కాత్త ముఖం తొడుక్కో’ (పే. 45-47), ‘ఎదురు తిరిగిన ఉదయం’ (పే. 86, 87), “సరికాత్త సత్యం” (పే. 60, 61) ఇలాంటి కవితలే.

ఇలాంటి కవితల్ని చూసినపుడు సినారె కవిత్వాన్ని ఎలా అంచనా వేయాలి, ఆయన స్థానాన్ని ఎలా నిర్ణయించాలి అనేదానికి ఒక మార్గం దౌరుకుతుంది. విషప దృష్టధం నుంచి చూస్తే సినారె కాంట్రిబ్యూషన్ ఏమిటో అర్థం కాదు. ఆయనను సామ్యవాదిగా చూస్తే ఆయన కాంట్రిబ్యూషన్ ప్రత్యేకత అర్థం కాదు. ఆయనను ఒక ప్రజాసామ్యమికవాదిగా చూస్తేనే తెలుగు కవిత్వంలో ఆయన పాత్ర ఏమిలో అర్థమవుతుంది.

ఆధునికత, ఆధునికతలో భాగంగా వచ్చిన భావ, అభ్య దయ కవితాలు అవి తెచ్చిన దృష్టఫాలు భావ జాలరంగంలో ఎన్నో మార్పులు తెచ్చినవి. భూ స్మామిక సాంప్రదాయిక భావాల్ని బీటలు వార్చి నవి. మనిషిలో చైతన్యాన్ని కలిగించినవి. సామాజిక స్మామిక పెంపొందించినవి. ప్రజాసామ్యమిక భావనను పోది చేసినవి. అయినా ఈ మార్పు సంపూర్ణం కాలేదు. సాంప్రదాయిక భావజాలం కొనసాగుతూ వచ్చింది. ఒక దళం ముందుకు సాగుతూ ఉంటే దాని వెనుక మళ్ళీ చీకటి ఆపరించించట్టు. సాంప్రదాయిక భావజాలం ప్రధాన ప్రవంతిగా మారకుండా దానిని అడ్డుకోవ టానికి కొన్ని శక్తుల అవసరం ఏర్పడింది. ఆ అవసరమే సినారె లాంటి కవులకు అవకాశం కల్పించింది. ఆ అవసరాన్ని తీర్చిన వాడు సినారె.

ఆ అవసరంలోంచే అప్రజాసామ్యమిక శక్తులను, నియంత పోకడలను నిలువరిస్తూ కవిత్వం రాశించు ఆయన. చైతన్యానికి ప్రతీతిక అయిన చెట్ల నరికించిన “రాజు”లను నిరసించిందు. సామాన్యాంశీ అపహస్యం చేసిన వారిని చీత్తురిస్తూ కవిత్వం రాశించు. మంటల్లో మానవడి పక్కం నిలిచిందు. శ్రమ జీవిని నెత్తికెత్తుకుండు.

జక్క “మంటలూ-మానవుడూ”లోని కవితా నిర్మాణశక్తిని పరిశీలించాలె.

పైన్నే పేర్కొన్నట్టు వచన కవిత్వం ఎప్పుడో మొదలయినా ఇంకా పద్మవాసనల్ని, మాత్రాఫందన్ను ప్రాసల నడకల్ని పూర్తిగా విడిచిపెట్టిలేదు. కొంతమంది కవులు వాటిని ఒడిలిపెట్టినా చాలా మంది కవుల్లో అది కొనసాగుతూ వచ్చింది. సినారె మధ్యస్థ మార్గాన్ని అనుసరించినట్టు కనబడుతుంది.

“గుర్రం పడింది గోతిలో

కళ్ళుం మిగిలింది చేతిలో” లాగా కృతక ప్రాసల జోలికిళ్ళ కుండా పనిగట్టుకొని అంత్య ప్రాస వేసినట్టు కనబడకుండా సినారె

జాగ్రత్త పడిందు.

జ్యులించడం తెలియని మంచుముద్దవు

గమించడం తెలియని గోద సుద్దవు (పే. 58)

చిరునవ్వును బహిష్మరిస్తున్నావా?

వద్దు తమ్ముడూ వద్దు

అది మానవజాతికి వరం

అంతరూలను వెలిగించే భాస్పురం (పే. 62)

పైన మల్లెలు పరచుకున్నా

లోన పల్లేర్లు లేకపోలేదు (పే. 64)

చీటిలకు తాత్త్విక చర్చలకూ

అతీత రూపం క్రాసు

టోపీలకూ శిలారూపాలకూ

అతీత స్వరూపం మోహనదాసు (పే. 95)

లాంటి చోట్ల ఆ జాగ్రత్తను గమనించోచ్చు

అనెక్కిపెక్కెడ్ పదాల్ని వేసి రుచితీ స్ఫూర్తి కలిగించడంలో

సినారె దిట్టు. ఒక ఉదాహరణ.

చంద్రముఖిని పొందిన వాడూ

చంద్రమండలాన్ని అందినవాడూ..

విరిదండలు దాల్చినవాడూ

అరి గుండెలు చీటినవాడూ

అందరూ ధరించే నగ యాది

(చిరునవ్వు - పే. 63)

‘విరిదిండలు’ తర్వాత ‘అరిగుండెలు’ ఎ

వ్యురూ డొహించని పదం. మరొక ఉదాహరణ.

“మధువుకు లేని ఆలాపన మధుపానికి ఉంటుంది” (పే. 55)

ఉపమాలంకారాన్ని వాడడం కవి ప్రతి భక్తు నిదర్శనమని ఆలంకారికులు అంటారు. కవి చెప్పుదలచుకున్న భావాన్ని దృశ్య మానం చేయటానికి గొప్ప సాధనం ఉపమ. సినారె ఈ సాధనాన్ని అధ్యాత్మంగా వినియోగించుకున్నాడు.

“నీశ్వర్బ్ధాన్ని చీలుస్తున్నది చుక్కల మూగ రపళి

నిశాగ్రాన్ని కోస్తున్నది నిష్టింశయుగళి

ఆ కత్తులేమిలీ? విచ్చుకున్న కనురెప్పలు

ఆ చుక్కలేమీలీ? వెలుగుతున్న కనుపాపలు” (పే. 85)

ఈ పాదాల్లో ఎంత లోతయిన అర్థముందో, సినారె భావనా శక్తి ఎంత గొప్పదో పేటిల కొడ్ది వ్యాఖ్యానించవచ్చు. ఆ పనిని పారకుడికే వదిలేస్తున్న.

పదప్రయోగంలోనూ, కవిత ఎత్తుగడలోనూ, ముగింపు లోనూ నడకలోనూ తన ప్రత్యేకతను చాటుకున్న కవి సినారె. సహార్ష నశ్శత్రాల్లోనూ సినారె కవిత ఇదేనని చటుక్కున పట్టుకునేట్లు సాంత శైలిని నిర్మించుకున్న ధన్యజీవి సినారె.

- సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, మొబైల్: 98856 82572

మెయిల్: narayananreddy.sunkireddy@gmail.com

ప్రాదరాబాద్ ఆల్వైన్ లిమిటెడ్

ప్రాదరాబాద్ ఆల్వైన్ లిమిటెడ్ 1942లో నిజాం రాజ్యంలో ఆ నాచి ప్రభుత్వంచే ఏర్పాటు చేయబడింది. ఇంజినీరింగ్ తదితర వస్తువుల తయారీ కంపెనీగా దీన్ని ఏర్పాటు చేశారు. అటోమోబైల్స్, ట్రుక్సులు, స్మాటర్లు, బస్ కోచ్ బిల్డింగ్, రిఫ్రిజరేటర్లు, రిస్టావాచీలను ఇక్కడ తయారు చేసేవారు. 1970, 1980లలో ఆల్వైన్ రిఫ్రిజరేటర్లు, వాచీలు దేశప్యాటుగా ప్రఖ్యాతి గాం చాయి. అప్పట్లో 'ఆల్వైన్' అగ్రగామి బ్రాండ్‌గా పేరొం దింది. నిజాం ప్రభుత్వం నుంచి నాటి అంద్రుప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఆధినంలోకి వచ్చిన తరువాత 1995లో ఇది మూత పడింది.

ప్రాదరాబాద్ ఆల్వైన్ లిమిటెడ్ అనేది 1942 జనవరిలో ఆల్వైన్ మెటల్ వర్క్సుగా ప్రారంభమైంది. నిజాం ప్రభుత్వానికి చెందిన ఇండస్ట్రీలు డెవలప్ మెంట్ ట్ర్యూన్, మెసర్స్ అలాండ్ ఏ కంపెనీల జాయింట్ వెంచర్గా ఇది మూత పడింది.

ప్రాదరాబాద్ ఆల్వైన్ మెటల్ వర్క్సు లిమిటెడ్ నాటి ప్రాదరాబాద్ షైట్ ట్రైప్స్‌ను కోసం ఆల్వైన్ సిx9 బస్సులను తయారు చేసిది. 1952లో ముదటి సాధారణ ఎన్నికల నిమిత్తం బ్యాలెట్ బాక్సులను కూడా ఇది తయారు చేసింది. కంపెనీని నిర్వహించడంలో యాజ మాస్యులు అశక్తత కారణంగా 1969లో దీన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుంది.

కోచ్ బిభాగం

ప్రాదరాబాద్‌లో కొలిసారిగా డబుల్ డెక్కన్ బస్సులు 1963లో ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. ఏపీఎస్‌అర్టీసీతో కలసి ఆల్వైన్ సంస్థ వీటిని డిజైన్ చేసింది. తదనంతర కాలంలో ఏపీఎస్‌అర్టీసీకి అతిపెద్ద కోచ్ బిల్డింగ్ కాంప్లక్స్‌గా ఈ కోచ్ బిల్డింగ్ విభాగం మారింది. భారతీయ సైన్యానికి మీదియం కెపాసిటీ శక్తిమాన్ ట్రూక్ బాడీలను కూడా ఇది అందించింది.

లప్టిజరెఫ్స్, ఉపకరణాల విభాగం

భారతదేశంలో ఆల్వైన్ బ్రాండ్ ట్రైజెంలు ఎంత గానో ప్రఖ్యాతి చెందాయి. అప్పట్లో గోద్రెచ్, కెల్వినేటర్, వోల్టాస్ దీనికి ప్రత్యేకిటి బ్రాంప్లగ్గా ఉండినవి. 2005 వరకు కూడా ఆల్వైన్ ప్రైజెలు తమ తక్కువ శక్తి వినియోగానికి ఎంతో పేరొందాయి.

నిసాన్‌తో ఒప్పండం

ఆల్వైన్ అటోమోబైల్ విభాగం 1983లో జపాన్ కు చెందిన నిసాన్ మోటార్ కంపెనీతో కలసి నిసాన్ క్యాబ్స్‌సార్ శ్రేణి తేలికపాటి వాణిజ్యవాహనాల తయారీకి ఒప్పండం కుదుర్చుటుంది. ఈ ష్టోప్ ప్రాదరాబాద్ సమీపంలోని జపాన్ బాద్‌లో నెలకొల్పబడింది. దీనికి ప్రాదరాబాద్ ఆల్వైన్ నిసాన్ లి. అని పేరు పెట్టారు. ఇందులో నిసాన్ 15 శాతం వాటా కలిగి ఉండినది. తదనంతర కాలంలో దీన్ని మహీంద్రా & మహీంద్ర స్వాధీనం చేసుకుంది.

వాచ్ డివిజన్

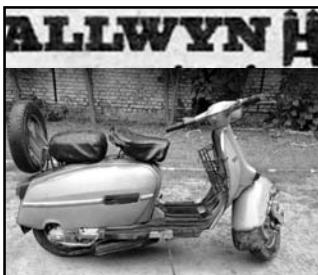
ప్రాదరాబాద్ ఆల్వైన్ 1981లో జపాన్ కు చెందిన సీకోతో కలసి గడియారాల వ్యాపారంలోకి ప్రవేశించింది. మెకానికల్, క్వోల్ వాచీల తయారీకి ఒప్పండం కుదిరింది. అప్పటి వరకు కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆధినంలోని పౌవెంటీ భారతదేశంలో రిస్ట్ వాచీల మార్కెట్లో మార్కెట్ లీడర్గా ఉండినది. 1987లో ఆల్వైన్ వాచ్ డివిజన్ తన ఆల్వైన్ ట్రైండీ వాచీల కోసం వాణిజ్య ప్రకటనలకు ఏ.ఆర్. రెహు మాన్ సేవలను వినియోగించుకొని ఈ రంగంలో ఆ యనమ ప్రాచుర్యం కల్పించింది. అప్పటికి ఆయన దిలీప్‌గానే సుపరిచితం.

అల్వైన్ పుష్టుక్

ఏపీఎస్‌ఎల్ తన స్మాటర్లను ఆల్వైన్ బ్రాండ్ పేరట, పియాగియో స్మాటర్లను వెస్పా పిఎల్ 170 పేరట ఉత్పత్తి చేసింది.

మూసివేత

1990ల నాటికి సంస్థ పరిస్థితి దిగ్జారింది. 1993 నాటికి సంస్థ రిజర్వులన్నే హరించుకుపోయాయి. ప్రాదరాబాద్ ఆల్వైన్ లిమిటెడ్ సిక్ కంపెనీగా మారింది. 1993 మార్చి 31 నాటికి పేరుకుపోయస నష్టాలు రూ.180 కోట్లకు చేరుకున్నాయి. కంపెనీని బోర్డ్ ఫర్ ఇండస్ట్రీలు అండ్ ప్రైస్‌న్నియల్ రికెన్స్‌ప్రైస్‌క్లాస్ (బీఎఫ్ ఆర్)కు రెఫర్ చేశారు. సంస్థ నెగటివ్ నెట్‌వర్క్ సంస్థగా మారిపోయింది. 1993లో బీఎఫ్‌ఆర్ ఈ సంస్థను సిక్ ఇండస్ట్రీలు ప్రకటించింది. రిపోబిలేషన్ స్క్యూమ్ తయారీకి గాను పడిబీటని అవరేబీంగ్ ఎజెన్సీ గా నియమించింది.

1994లో ఆల్వైన్ సంస్థ రిఫ్రిజరెషన్ అండ్ ఆప్లియెన్స్ విభాగాన్ని టాటా గ్రూప్ కంపెనీ అందించింది. అప్పటికి వోల్టాస్ విలీనం చేసేందుకు నాటి ప్రభుత్వం అంగేకరించింది. సంస్థ సిబ్బందిని 5000కు పరిమితం చేసేందుకు ఒప్పండం కుదిరింది. 2002లో వోల్టాస్ కంపెనీ రిఫ్రిజరెటర్ విభాగాన్ని స్వీడన్ కెపాసిటీ శక్తిమాన్ ట్రూక్ బాడీలను కూడా ఇది అందించింది.

-దక్కన్ స్మాస్

అన్వెన్ ద్వారా చండా చెల్లింపు

దక్కన్ ల్యాండ్ బ్యాంకు భూతా వివరాలు

Name : DECCAN LAND
Kotak Account No: 7111218829
Bank : KOTAK MAHINDRA BANK
IFSC Code : KKBK0000555
Branch Code : 000555
MICR Code : 500485007

తెలుగు జానపదరంగానికి

ఆద్యకృష్ణవలుడు సి.పి.బ్రోన్

సి.పి.బ్రోన్ తనకు తెలియకుండానే తెలుగు మౌఖిక సాహిత్యానికి ఎనలేని సేవ చేశాడు. రాత సాహిత్య ప్రక్రియలలో విలక్షణ మైన గ్రంథాలపట్ల ఆకర్షితుడుయ్యాడు. మౌఖికతకి-సాహిత్యానికి, నోటిమాటకి - అక్షరానికి; ధ్వనికి-పదానికి మధ్య సాహిత్యం ఉండని నమ్మాడు. ఇంత ఎక్కువ మొత్తంలో ఏ భాషలో కూడా సాహిత్యం వెలువదలేదని అతని భావన. అందుకే జానపద సాహిత్య లిఫీత ప్రతులను అతను పక్కన పెట్టలేదు. తన ప్రాధాన్యత పట్టికలో మొదటి అంశంగానే చూశాడు.

తెలుగు సాహిత్యం, భాషకి అతను చేసిన సేవ గొప్పదని చాలా మంది పండితులు అంటారు. కాని ఏయే అంశాలలో అతని విలక్షణత, ఎలాంటి ప్రత్యేకత ఏమిటో చెప్పలేదవరూ. అది ఎలా ఉందో అందు ఒక ప్రబల ఉదాహరణ ‘మిరాసీ వివాదం’.

నావరకు నాకైతే అతను అచ్చేసిన ‘మిరాసీ వివాదం’ పుస్తకం ఒక అద్భుత సాహిత్యం కృషి మౌఖిక ఉండతాన్ని, చరిత్రని అక్షరాలలోకి ఎక్కించిన మొదటి కృష్ణవలుడు సి.పి.బ్రోవన్.

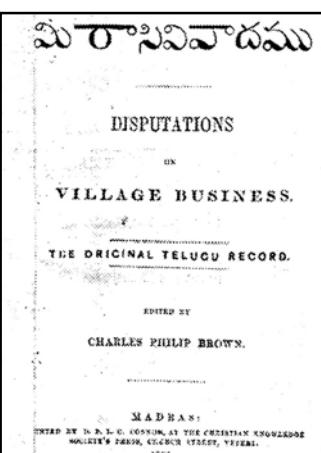
1750-1777 మధ్యకాలంలో కడప జిల్లాలోని ఒక గ్రామంలో మిరాసి హక్కులపై వివాదం ఏర్పడింది. ఆ వివాదం బ్రోన్ కడప సహా కలెక్టర్గా ఉన్న రోజుల వరకి తీర్పుకి నోచుకోలేదు. అది అలా ఉండి పోయింది. దాని గురించి ఆయనకు నోటి ద్వారా చెప్పబడింది. చెప్పిన విధానంలో ఒక చక్కని ఇతివ్యత్తం కనుపించింది. అంతకన్న మిక్కిలి గొప్ప నోటిభాష వినవచ్చింది. ఇది గ్రంథ సాహిత్య భాషకన్నా ఎంతో బాగున్నది. వినసాంపుగా ఉంది. చెబుతుండగా వింటుంటే వినాలని అనిపించింది. నిజానికి అంతపెద్ద వివాదం ఎక్కడా వివరంగా రాయి బాధిలేదు.

అందుకే మొదటి నుండి చివరి వరకు ఆ కథనాన్ని (Narration) ఉన్నది ఉన్నట్టు రాయమని చెప్పి రాయించాడు బ్రోన్. ఇలాంటి మౌఖిక చరిత్రలను కొన్నించీని అప్పటికే మెకంజి కైఫీయతుల పేర సేకరించి ఉంచాడు. కాని ఇది కైఫీయతు వంటిది కాదు. కొన్ని కుటుంబాల మధ్య నెలకొని ఉన్న మిరాసి హక్కు. ఈ కోవకి చెందిన హక్కులు విదేశీయుడైన బ్రోన్కి కొత్త. మిరాశి హక్కుల గురించి తెలుసుకోవడం ఒక అధికారిగా అవసరం. కాని అతిపెద్ద

ఆకర్షణ ఏమంటే కథనకైలి. కందుకూరి వీరేశవిలింగం రచించిన రాజశేఖర చరిత్ర, అంతకు ముందే ప్రచురితమైన నరపారికృష్ణము చెట్టి రాసిన శ్రీరంగరాజ చరిత్ర నవలలో రాసిన వచనం కన్నా దీని లోని భాష విలక్షణమైనది. పై రెండు నవలలలో రాసింది తెలుగు గద్యం. ఆధునిక లేదా జనవ్యవహార వచన తైలికాదు. జానపదులు రాసుకున్న వేలాది రాత్మప్రతులలో ఉన్న సహజ భాషలో గల వచనం. ఆనాటి సామాన్య తెలుగు రచయితలు రాసిన వచనం పండితకులాలకి చెందిన వారు గుర్తించలేదు. పైగా వాటిని చదవనూ లేదు. అలాంటి రాత్మప్రతులు వారి దృష్టికి వచ్చినట్టుగా లేదు. సామాన్యజనంలో వ్యవహరంలో గల వచనం రాయించి చూడాలని బ్రోన్ భావించాడు. నోటికథ చెప్పేప్పుడు అమృమృలు వాడే భాష పిల్లలకు అర్థం అయ్యే రీతిలో సుబోధకంగా ఎంతో సరళంగా, సులభంగా ఉంటుంది. అదో అలాంటి వచనం అభిమాని బ్రోన్. ఈ ప్రత్యేక విషయం అతనిపై పరిశోధించిన తెలుగు పండిత ప్రకాండులు ఎవరూ గుర్తించలేదు.

నాకు ఆత్మీయ మిత్రులైన కొత్తపల్లి వీరభద్రదావు పరిశోధించి రాసిన సి.పి.బ్రోన్ గ్రంథంలో కూడా కేవలం ‘మిరాసీ వివాదం’ పుస్తకం పేరు మాత్రమే ప్రస్తుతించబడింది. చాలా అలభ్య గ్రంథాలను చూసిన రావుగారు కూడా మీరాసీవివాదం గ్రంథం చూడలేదు. అందులోని భాషను ఆయన చదవలేదు. కేవలం ఈ పుస్తకం పేరు మాత్రమే తెలిసి దానిని ఉటంకించారు. ఈ పుస్తకానికి బ్రోన్ రాసిన సుమారు డబ్బెపేజీల ముందుమాట, అనువాదం మాత్రమే ఉండని భావించారు. పీటి తరువాతి భాగంలో గల తెలుగు పొర్చున్న పట్టించుకోలేదు. అసలు ఉండనుకోలేదు.

బ్రోన్ జిల్లా కేంద్రాలలో పనిచేసే క్రమంలో ఆగస్టు 1820 లో కడప సహా జిల్లా కలెక్టర్గా రెండెళ్ళు పనిచేశాడు. అప్పుడే ఈ మిరాసీ వివాదం గురించి తెలుసుకున్నాడు. రెండోసారి 10 జనవరి 1824 నుండి మూడేళ్ళపాటు కడప జిల్లా కోర్టు రిజిస్ట్రారుగా పనిచేసిన కాలంలో మిరాసీ వివాదం ఉండతాన్ని ఆ పూరి కరణంతో కాగితం మీద పెట్టించాడు. సవివరమైన ముందు మాట తయారుచేయడానికి ఎంతో అదనపు సమాచారం సేకరించాడు.

ఈ పుస్తకం కూడా అనుమత్తు సమయంలో అచ్చువేయలేక పోయాడు. మధ్యలో ఇంగ్లండుకు వెళ్లిపోయాడు. మళ్ళీ తిరిగివచ్చాక ఆ పుస్తకం ఎక్కడో పడిపోయింది. దానిని వెతికి ప్రచరించడం జరిగింది.

దీనిని ఒక ప్రత్యేక గ్రంథంగా పేర్కొనవచ్చు. ఇందులో ఆ నాడు జనం మాటల్లాడుకునే భాష ఉంది. తెలంగాణా అంతట వాడబడే పదాలు ఇందులో చాలానే ఉన్నాయి. రెండుపండల ఏటై ఏళ్ళ క్రితం సాహిత్యశాస్త్ర రంగానికి చెందిన వాడు రాసిన గ్రంథం ఇది. ఇందులో వాడబడిన భాష వ్యవహారిక భాషాధ్వమం మొదలు పెట్టి ఉంటాడా అని అనుమతించాడినది.

బ్రోన్ తన ఇంగ్లీషు-తెలుగు నిఘంటువులో ‘జింద్రాణి’ పదానికి అర్థం ఇచ్చేప్పుడు ఏనుగుల వీరాస్వామయ్య కాశీయాత్ర చరిత్ర (1820)ని, ఓరుగల్లు గ్లూసరీని అధారం చే సుకుని అర్థవివరణ ఇచ్చాడు. అంతేకాదు ‘పలపర’ పదానికి అర్థం ఇస్తూ కాశీయాత్ర చరిత్రలో రాసిన ట్లు ఈ చెట్లు ప్రోదరాబాదు చుట్టుపక్కల గల ప్రాంతాలలో పెరుగుతుందని, ఎరువుగా తయారు చేయానికి ఉపయోగపడుతుందని రాశాడు. అంటే ప్రజలలో ఉన్న వివరాలను, వృక్ష విశేషాలను కూర్చు ఉంటే ఎన్నో జాగ్రత్తలు తీసుకున్నాడు. మాఫికంగా ఉన్న సమాచారం, లిఫిత రూపంలో ఉంటే దానినీ ఉపయోగించుకున్నాడు. అంటే మాఫిక అర్థవివరణలను గౌరవించిన మొదటి నిఘంటుకారుడు ఇతనే. బ్రోన్కి ఆధారగ్రంథంగా ఉపయోగపడిన ‘ఓరుగల్లు పదకోశం’ జాడ ఎక్కడో పరిశోధించవలనే ఉంది.

బ్రోన్ నిఘంటువులను వ్యవహర కోశాలుగా పేర్కొనవచ్చును. బ్రోన్కి ముందు, ఆ తదుపరి శ్రీ సూర్యార్థాయాంధ్ర నిఘంటువుల వంచిని సాహిత్య పడజాలంతో నిండి పోయాయి. సామాన్య లు, సాహిత్యశాస్త్ర రంగాలవారు ఈ నిఘంటువుకి దూరమయ్యారు. 250 ఏళ్ళ నుండి అదే వరుస. అందుకే పరిపాలన, శాస్త్ర, న్యాయ, వ్యవసాయ, వృత్తుల పదాలు, విద్యార్థి కోశాలు ఇప్పటికీ తయారు చేయడంలో వెనుకపడిపోయాం. మరో బ్రోన్ వచ్చేవరకు సముద్రమియు వివిధ విద్యాత్మక స్థాయిలలో నిఘంటువులు తయారు కాలేజేమో అనిపిస్తోంది.

ఏ భాషానై మార్కుగలిగినవారు, కొత్త పడజాలాన్ని స్థాపించేవారు ఆ భాషా భాషాయులైన ప్రజలే కాని అన్నాలు, పరభాషా నిష్ఠాతులు కాదనే సత్యాన్ని అతను మరిచిపోలేదు. దాన్నే నిరంతరం పాటించాడు. అందుకే కొవీరావు తన గ్రంథంలో పేజి 349లో ‘పండితుల భాషను, పామరుల భాషను సమానము గానే గౌరవించెను. అపంకారం విధిచి ప్రజల వద్ద నుండి వారి అభిప్రాయాలను గ్రహించి వాటిని మన్నించాడు. అందుకే బ్రోన్ శిష్టులలో విశిష్టుడు” అని రాశారు.

ఈ విధంగా సాహిత్యంలోనే కాదు నిఘంటు నిర్మాణంలోను జానపదుల భాషకు సముచితస్థానం ఇచ్చాడు. అందుకే అతనిని పామర సాహిత్యేద్దారకునిగా కూడా చెప్పువచ్చు. ఐతే ఈ కృషిని తెలుగు సాహిత్యకారులు పెద్దగా గుర్తించడానికి ఇష్టవడలేదు.

బ్రోన్ అనంతపురానికి చెందిన ‘రాజుల యుద్ధాలు’ అనే గ్రంథం అనువదించి వెలుగులోకి తెచ్చాడు. ఈ గ్రంథానికి మరో పేరు “హండే అనంతపురం”. ప్రచారంలో ఉన్న చారిత్రక కథలు దీనిలో ఉన్నాయి. కట్టమంచి వారి ‘ములసమ్మ మరణం’ కావ్యానికి మూలమైన మాఫిక జానపద కథ కూడా ఇందులో ఉంది. ఆ విధంగా ప్రచారంలో ఉన్న మాఫిక ఉదంతాలు (EPISODES), గాధలను మరిచిపోకుండా ఆంగ్లం, తెలుగు భాషలలోకి తీసుకు వచ్చాడు. విక్రమార్యుని కథలు, చందులామ కథలు, పంచతంత్ర కథలను సైతం ప్రజలకు అందించాడు. 1851లో మదరాసులో వచ్చిన తుఫాను (గాలివాన) ఉదంతా న్ని సేకరించి ఆ విన్న కథకు ఆక్షరరూపం ఇచ్చాడు.

ESSAY ON THE CREDOMS AND LITERATURE OF THE JANGAMS అనే అంగ్లవ్యాసాన్ని “మదరాసు జర్నల్ ఆఫ్ లిటరేరీ అండ్ సైన్సెస్” పత్రికలో ప్రచురించాడు. అప్పటి వరకు కులం, ఆ కులానికి సంబంధించిన జానపద సాహిత్యం ఉంటుందని ఎవరూ గుర్తించలేదు. ఆ సాహిత్యం గురించి ఏ దేశీయుడు పట్టించుకోలేదు. దాని గురించి ఎక్కడా రాయలేదు. జంగాల చరిత్రలో అనేక జానపద విజ్ఞానాంశాలు, సాహిత్య రీతులు, కథలవంటి వాటి గురించి లోతైన అధ్యయనం చేశాడు. అందుకే చాలా ఆలస్యం అయినా టీకుమళ్ళ కామేశ్వరరావు జంగం కథల తత్త్వం గురించి ఆ తరువాత ఒక గ్రంథం రాశాడు. జానపద సాహిత్యంలో జంగాలిడి ఒక ప్రత్యేక అధ్యాయం. ఎన్ని రకాల గాధలు పాడతారు. ఎన్ని రకాల ప్రదర్శనలు ఉన్నాయి. చారిత్రక, ఆభాస చారిత్రక కథలు ఏమిటి. వాటిలోని అసలు సిసలు చరిత్ర ఏమిటో అధ్యయనం చేయడానికి బ్రోన్ రచనే ప్రేరణ ఇచ్చింది.

ఇంటిపేర్లు, ఊర్లపేర్లపై కూడా బ్రోన్ వ్యాసాలు రాశాడు. పామర సాహిత్యాన్ని వెలికి తీసి రాబోయే శతాబ్దీల్లో అధ్యయన విలువను పెంచిన బ్రోన్కి జానపద కవులు, కళాకారులు, పరిశోధకులు రుణపడి ఉన్నారు.

దేశీ పండితులు అంటని, ముట్టని, విస్మరించి సాహిత్యానికి పట్టిం కట్టినవాడు బ్రోన్.

జానపదసాహిత్యానికి తొలి పల్లకి బోయగా పని చేసి దానికి గౌరవం చేకూర్చాడు. ఇదేమి చిన్న విషయం కాదు.

ఏటికెదురీదడమే!

-జయధీర్ తిరుమలరావు,

మొబైల్: 9951942242

ఇమెయిల్: jayadhirir@gmail.com

మన అస్తిత్వం కావాడుకుండా

సాహిత్య అకాడమీ చైర్‌మన్ నందిని సిధారెడ్డితో ఇంటరూఫ్

నాగేచి చాళ్లో నా తెలంగాణ! తెలంగాణ ఉద్యమం అంటే ఉప్పేత్తున ఎగిసిన ప్రజల ఆరాటం. పోరాటపాటల ప్రస్తానం. ఆ ప్రయాణంలో ఒక మైలురాయిగా నిల్చింది ఈ పాట. నందిని సిధారెడ్డి అంటే తెలియని వారుండవచ్చనేమో గానీ 'నాగేచి చాళ్లో నా తెలంగాణ' పాట తెలియని వారు ఉండరంటే అతిశయ్యాకీ కాదు. తెలంగాణ అస్తిత్వ ప్రతీకగా నిల్చిన ఈ పాట రాసిన నందిని సిధారెడ్డి తెలంగాణ ఉద్యమంపై చెరగని ముద్ర వేశారు. నందిని సిధారెడ్డి గురించి పరిచయం చేసేందుకు ఈ ఒక్క పాట చాలు. ఈ పాట రాసింది ఆయనే అంటే చాలు... ప్రతీ ఒక్కరూ ఆయనను తమ అత్మియుడిగా భావిస్తారు. అందుకు కారణం ఆ పాటలో వారు తెలంగాణ ఆత్మను సందర్శించడమే. పరాయి పాలకుల హయాంలో కనిపించింది మాత్రమే తెలంగాణ కాదు... అంతకు ముందు కూడా తెలంగాణ ఉండిది. ఆ తెలంగాణ ఎలా ఉండిందో ఆ పాట వివరిస్తుంది. యావత్తీ తెలంగాణ సంస్కృతి ఆ పాటలో కళ్ళకు కనిపిస్తుంది. అందుకే తెలంగాణ ఉద్యమంలోనే కాదు...నేటికీ ఆ పాట ఎంతగానో ప్రాధాన్యం సంతరించుకుంది. తరతరాలకూ తెలంగాణ గుండెల్లో ఆ పాట చిరస్మాయిగా నిలిచి ఉంటుంది. అలాంటి పాటకు ప్రాణం పోసిన నందిని సిధారెడ్డి ఇటీవల తెలంగాణ రాష్ట్ర సాహిత్య అకాడమీ చైర్‌మన్గా నియమితులయ్యారు. ఈ నేపథ్యంలో ఆయన జీవితం, ఉద్యమం, సాహిత్య అకాడమీ భవిష్యత్తు కార్యాచరణలపై రఫింద్ర భారతిలో ఒక సాయంత్రపు అత్మియ ముఖ్యటనే ఈ 'జంటరూఫ్'. ఒక మేరునగాన్ని ఒక చిన్న అడ్డంలో చూపే చిరు ప్రయత్నం.

తెలంగాణ అంటే కన్నీళ్లు...కష్టాలు కాదు. తెలంగాణ అంటే ఒక వైభవం. ప్రజలెత్తిన పల్లకీలో అంగరంగవైభవంగా ఊరేగిన సంస్కృతి. మమతలకు అర్థం చెప్పింది. మానవత్వానికి అద్దం పట్టింది. కష్టసుభాలను కావడి కుండల్లు మోసింది. తెలంగాణ వెనుకబడిన ప్రాంతం కాదు. వెనుకబడేయబడ్డ ప్రాంతం...వివక్షకు గురైన ప్రాంతం. ఈ వివక్షక కారణానే తెలంగాణ వేరుపడాల్సి వచ్చింది. ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఆవిర్భవించి తన గత వైభవాన్ని పునరు ధృతించుకోవాల్సి వచ్చింది. ఇదీ తెలంగాణపై నందిని సిధారెడ్డి దృష్టధర! ఎవరికీ తలవంచని మనస్తత్వం ఆయనది. ఆ తీరుతోనే దశాబ్దాల పయనాన్ని కొనసాగిస్తున్నారు. ఒక సాహితీవేత్తగా తెలుగు

సాహిత్య వైభవంపై ఎన్నో కలలు కన్నారు. అందుకే సాహిత్య అకాడమీ చైర్‌మన్ పదవిని చేపట్టారు. ఇక ఆయన త్రికాలాల గురించి ఆయన మాటల్లోనే ...

దక్షన్ ల్యాండ్: మీ బాల్యం గురించి వివరిస్తారా...

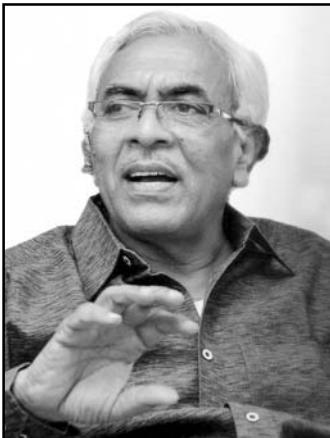
సిధారెడ్డి: నేను కొండపాక మండలం బందారం గ్రామంలో జన్మించాను. చిన్న ఊరు. మాది రైతు కుటుంబం. వ్యవసాయమే ప్రధానంగా జీవించే వ్యతి. గ్రామంలో ఉన్న ఆటలన్నీ ఆడుకున్న వాళ్లం. అక్కడ పాటలన్నీ పాడుకున్న వాళ్లం. గ్రామం అంటేనే జానపద సంస్కృతి. వ్యవసాయం సంస్కృతి. వ్యవసాయం నుంచి వచ్చే అన్ని ఆచారాలనుంచి కూడుకున్నదే సంస్కృతి. ఆ సంస్కృతిలో పుట్టి పెరిగిన వాళ్లం కాబట్టి అటపాటలతో పాటు వ్యవసాయ నే

పథ్యాన్ని ఆర్థం చేసుకొని బాల్యం నుంచే కష్ట జీవుల పట్ల అభిమానం కలిగి ఉండడం అలవాత్తింది. మా బాపు బాల సిధారెడ్డి కమ్మాన్నిస్తూ పోర్టీ రాజీవుల్లో ఉండడం వల్ల, తెలంగాణ సాయధ పోరాటంలో క్రియాశీలకంగా పని చేసి ఉండడం వల్ల, గ్రామ రక్కక కమిటీ సభ్యుడిగా, నేతగా ఉండడం వల్ల ఆయన ఇచ్చిన స్వార్థితో మేము చిన్నపుటీ నుంచే ప్రజల పట్ల అభిమానం పెంచుకుంటూ వచ్చాం.

మా ఊర్లో ఐదో తరగతి వరకు మాత్రమే ఉంది. ఆరో తరగతి నుంచి చువుకోవాలంటే వెలకటూరులో ఉండే ఉన్నత పారశాలకు వెళ్లి ల్సివచేసేది. ఆరు కిలోమీటర్ల దూరం. రానుపోసు 12 కి.మీ. మొత్తం నడక. మధ్యలో ఒక్క ఉండే ది. చేలు, కంచెలు, పక్కలు, జంతువుల, ప్రకృతితో మమేకమయ్యే వాతావరణం అక్కడ ఉండేది. అలా ప్రకృతితో నిరంతర అవినాభావ సంబంధం ఉండేది. అప్పటి నుంచి ప్రతి ఆలోచన కూడా చేసుతో, చెట్టుతో, పుట్టు లాంటి దానితో మమేకమై ఉండేది. అలాంటి బంధాలతో నా బాల్యం గదిచింది. ఆదే నాకు నా కొత్త ప్రయాణానికి నేపథ్యాన్ని, స్వార్థిని ఇచ్చింది.

మీకు స్వార్థి ఇచ్చిన శ్వక్తులు...

నేను కవిగా, రచయితగా మారదానికి గ్రామసేపథ్యమే ప్రధాన కారణం. గ్రామంలో రకరకాల జానపద కళారూపాలు ప్రదర్శిత మయ్యేవి. ముఖ్యంగా ఒగ్గుకథ, శారదకథ, చిందు బాగోతం. వీటిలో ఉండే రకరకాల పాత్రలు, మనస్తత్వాలు, వాటి వెనుక ఉండే సాహిత్యం, వారి పాటలు అన్ని కూడా నాలో స్వార్థి నింపుకుంటూ

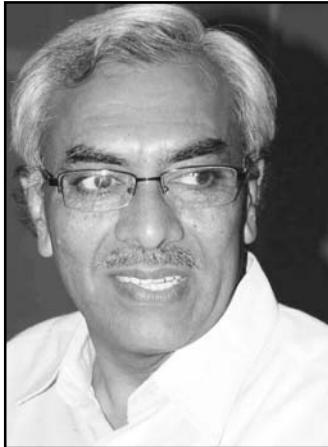

వచ్చాయి. ముఖ్యంగా నేను వెలకబూరు పారశాలలో ఎనిమిదో తరగతి చదువుకునేటప్పుడు మాకు కరుణాల్చి రాసిన ‘బీదపూజ’ అనే పారం ఉండింది. అందులో ఇతివృత్తం ఏమిటంటే, ఒక పిల్లాడు దేవుడి పూజ చేసేందుకు పూలు తీసుకురావడానికి వెళ్లాడు కనీసి పూలు దొరకవు. ఎందుకంటే సంపన్నుల పిల్లలు అప్పటికే పూలబుట్టలు తెచ్చి ఆ పూలను తీసుకొని పోయారు. పూజ చేసేందుకు పూల దొరకలేదని ఆ పిల్లలవడు బాధపడుతాడు. అది నామదిని చలింపజేసింది. పూజకు పూలు తీసుకురావడంలో కూడా సంపన్నుల పిల్లలు, పేదల పిల్లలు వేర్చేరుగా ఉంటారని నాకప్పుడు మొదటిసారిగా ఆ పారం చదవడం వల్ల తెలిసింది. మాది కూడా ఆ నేపథ్యమే. అరకొర కుటుంబం. వ్యవసాయం కొంత ఉన్నా వర్షాలు పడితే పండుతది. లేకుంటే లేదు. పండితే తింటా. లేకుంటే పస్తలే. బీదవాళ్ళకు సంబంధించిన దృష్టి, అంతా సమానంగా ఉండాలనే దార్శనికత అప్పుడే మొదలైంది. పుస్తకాల్లో ఇలాంటి భావనలు నాలో ఆలోచనలు రేకెత్తించాయి. అప్పట్లో తొమ్మిదో తరగతిలో మాకు అప్పకాల నరసింహ శర్మ అనే తెలుగు పండితుడు వచ్చారు. ఆయన పద్మాల్య రానే వారు. ఆయన ‘శిథిల విపంచి’ పేరిట ఒక పద్మకాప్యం రాశారు. ‘శిథిల విపంచి’ అంటే తీగలు తెగిపోయిన వీణ. అది ఎలాంటి విషాదాన్ని ఆలపిస్తోందో తెలిసిందే. అది బాగా చదవడంతో అది నాలో ఇంకిపోయింది. విపాదం, బీదవారి పట్ల కరుణ, దయ లాంటివీనీ అలవడుతూ వచ్చాయి. ఆ సార్ నాకు వ్యాసరచనలో ఉత్తమ బహమతిగా నాకు ‘మేనకా విశ్వామిత్రం’ అనే పుస్తకం ఇచ్చారు. దాన్ని మధిపడగ బలరామాచార్య రాశారు. దానికి ముందుమాట సినారె రాశారు. అందులో ఇతివృత్తాన్ని విశ్లేషించిన తీరు చూసి అయన పట్ల ఆకర్షితుడినయ్యాను. పుస్తకాలు చదవాలనే కోరిక, కవిత్వం చదవాలనే తపస పెరిగాయి. స్వాల్మీ లైఖరీలో పుస్తకాలు చదవడం ప్రారంభించాను. మా బాపు చదువుకోలేదు కాబట్టి చదువుకోవాల్సిందిగా నన్ను ప్రోత్సహించేవారు. పుస్తకాలు చదవడం గొప్పకాదు, రాయడం గొప్ప అనేవారు. అప్పటి వరకూ చదవడమే నాకు తెలుసు. రాయడం అనేది ఒకటుంటుందని నాకు అప్పుడే తెలిసింది. వారిని రచయితలంటారని తెలియదు. అది నాలో బలంగా నాటుకుంది. రచన అంత చూడాలి, సాహిత్యపు లోతులు చూడాలనే భావన కలిగింది. మొదట కవిత్వం అంటే పద్మం అనుకునే వాడిని, ఆ తరువాత వచన కవిత్వం కూడా ఉంటుందని తెలిసింది. ఆ తరువాత కథలు, ఇతర ప్రక్రియల గురించీ అవగాహన కలిగింది.

ఉష్ణవియా యూనివర్సిటీలో మీ విద్యాభ్యాసం...

అప్పటి పరిష్కారులు... మీపై వాటి ప్రభావం...

ఉష్ణవియాలో చదువుకోవాలనేది నా స్వప్పం. మా కుటుంబ స్థాయికి పీచీ చదువుకునే పరిస్థితి లేదు. డిగ్రీ ఎక్సటర్సుల్గా చదివి

పొన్ అయ్యాను. కుటుంబ పరిస్థితి సరిగా లేదు గనుక బి.వెడ్ చేయాలని, అది చేస్తే వెంటనే టీచర్ జాబ్ వస్తుందని ఊర్లో చాలా మంది చెప్పారు. నాకు యూనివర్సిటీలో చదువుకోవాలని, సినారెకు విద్యార్థిగా ఉండాలని, ఎమ్మె సాహిత్యం చేయాలని కోరిక ఉండేది. మా బాపు దగ్గరకు వెళ్ళి అడిగాను. ఆయన గొప్పదనం అక్కడే తెలుస్తుంది. అలాంటి స్థితిలో ఆయన వెంటనే ఉద్యోగం చేయాలని అనాలి. బహుశా ఏ తండ్రి అయినా అలానే అంటారేమో. కానీ ఆయన మాత్రం సన్న చదువుకోమని చెప్పారు. ఆయన పరిస్థితి బాగాలేదు. నాకు తెలుసు. అయినా యూనివర్సిటీకి పంచించారు. చేతిలో 60,70 రూపాయలతో ప్రైదరాబాద్ పంచించారు. ఎమ్మె ఎంటున్న రాస్ట్రే సీటు వచ్చింది. భోజనం ఖర్చు రూ. 110. నా వద్ద ఉన్నది 60 రూపాయలే. సీనియర్ మిత్రుడిది కూడా అదే పరిస్థితి. ఇద్దరం కలసి ఒక కూపన్ తీసుకొని రోజుకు చేరేపూట తినేవాళ్ళం. అలా చదువుకున్నా. అక్కడ అప్పట్లో విద్యార్థి ఉద్యోగాలు బలంగా ఉండేవి. వామపక్ష భావజాలం ఉండేది. సమాజాన్ని మార్చాలనే పట్టుదల, సమ సమాజాన్ని నిర్మించాలనే లక్ష్యం విద్యార్థులను నడిపించేవి. అది ఒక మలుపు. రాజకీయ భావజాలం, సాహిత్య భావోద్వేగం, వాచిని మిళితం చేసుకుంటూ నన్ను నేను రూపొందించుకున్నాను. ఆ నేపథ్యాన్ని యూనివర్సిటీ అందించింది. సినారె వద్ద చదువుకోవడం వల్ల కవిత్వం అఖ్యంది. అప్పట్లో శివారెడ్డి గారు విస్తుతంగా కవిత్వం రాసేవారు. నేను దివిటి అనే పుస్తకం రాస్తే, దాని ఆవిష్కరణ సందర్భంగా ఆయనతో పరిచయం కలిగింది. ఆ పరిచయంతో సాహిత్యలోతలకు వెళ్ళగలిగాను. ఉద్యోగాలు ఇచ్చిన సామాజిక బాధ్యతను మోకాను. దాన్ని ఎన్నడూ విస్తరించలేదు. ఇప్పట్టి యూనివర్సిటీ ద్వారానే లభించాయి.

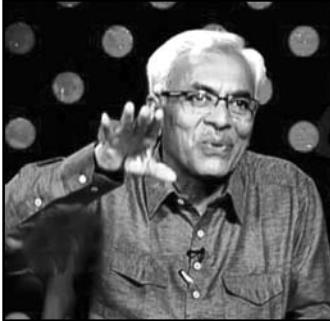
మెడక్ స్ట్రీ సలైన్ ప్రాణు వెనుక...

నేను ఉద్యోగం, సాహిత్యం సుంచి ప్రేరణ తీసుకున్నాను. ఎనిమీ క్షేత్ర క్యాంపస్ జీవితం. రెండేళ్ళలో ఎంచి పూర్వాయితే, ఆరేళ్ళ పాటు నిర్దేశం. అదే సమయంలో ఎం.ఫిల్ట్, పిపోవ్ డి పూర్తి చేశాను. ఉద్యోగాన్నేషణలో ఉండగా, మెడక్ డిగ్రీ కాలేజీలో తెలుగు లెక్చరర్గా ఉద్యోగం దొరింది. మెడక్లో ఎలా ఉంటావయ్యా అంటూ సినారె ప్రశ్నించారు. ఎందుకు సార్, అక్కడ మనుషులుండరా అని అడిగా. మనుషులుంటారు గానీ కవలు లేరు గదా అన్నారు. ఆ మాట నాపై పని చేసింది. పద్ధేదు సార్, కవులను నేను తయారు చేసుకుంటాను అని చెప్పి అక్కడికి వెళ్ళా. అక్కడ దేవీ ప్రసాద్ నాకు ఆత్మియుడయ్యారు. అప్పట్లో ఆయన అక్కడ ఒక చిరుద్యోగి. ఆయన ద్వారా ఐదారుగురు మిత్రులు పరిచయమయ్యారు. ఆ తరువాత ఏలేశ్వరరం నాగభూషణాచారి లాంటి సాహితీ మిత్రులతో కలసి సాహిత్యసంస్కరణగా గాకుండా ఒక భావజాల అ

ధ్వయన, ప్రచార సంస్థగా మెదక్ స్టేట్ సర్కిల్ ప్రారంభించాం. సమాజానికి అవసరమయ్యా భావజాలాన్ని ప్రచారం చేసేందుకు దాన్ని నెలకొల్పాం. మెదక్ పట్టణంలో ఈ స్టేట్ సర్కిల్ ద్వారా సమాజం, దళితవాడం, స్త్రీవాదం తదితరాలపై గోప్యులు నిర్వహిం చి చైతన్యం తీసుకువచ్చేందుకు ప్రయత్నించాం.

తెలంగాణ రచయితల సంఘం ప్రాట్టు గురించి...

మెదక్ స్టేట్ సర్కిల్ పెట్టిన తరువాత ఒక పట్టణానికి పరి మిత్రమైతే సరిపోదని, కనిసిన జిల్లా స్థాయిలోనైనా ఉండాలని అందరినీ ఆర్ధవైష్ణవీ చేసి మంజీరా రచయితల సంఘం స్థాపించాం. అది చేసిన పని ఏమిటంటే మెదక్ జిల్లా రచయితలనందరినీ ఒక చేటుకు తీసుకురావడం. రచనా శక్తిని ఆవిష్కరించడం చేసింది. అది పదేళ్ళ మహాసభలు ఖునంగా జరుపుకున్నది. తదనంతరం ఈ సంస్థ జిల్లాకు మాత్రమే పరిమితం కావాలా అని ప్రశ్నించు కొన్నాం. ఆ చైతన్యాన్ని తెలంగాణ మొత్తానికి విస్తరించాలనే భావన మాకు కలిగింది. 1996లో తెలంగాణ రాష్ట్ర అవసరం గురించి అప్పుడే చిన్న కదలిక మొదలైంది. ప్రౌదరూబాద్ లో, ఆ తరువాత వరంగల్లో ఒక సభ జరిగాయి. ఈ రెండు సభలు తెలంగాణ అవశ్యకత గురించి వివరించాయి. దీంతో మంజీర రచయితల సంఘం మొదటిసారిగా ఒక తీర్మానం చేసింది. తెలంగాణ ప్రజల అవసరాలు తీర్మానంటే, ఇక్కడి వసరులు ఇక్కడే ఉపయోగపడాలంటే. మాక్కలు పరిరక్షించబడాలంటే, వివక్ష దూరం కావాలంటే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడాల్సిందే అని తీర్మానం చేశాం. ఆ తరువాత తెలంగాణ రచయితలకు ఒక సంఘం ఉంటే బాగుంటుందని భావించి దాని కోసం ప్రయత్నించాం. ఆ దిగా కృషి చేశాం. అలా తెలంగాణ సాంస్కృతిక వేదిక ప్రౌదరూబాద్లో ప్రారంభించినాం. ఆ సంస్థ ద్వారా రెండు మూడు కార్యక్రమాలు చేశాం. ఆ తరువాత తెలంగాణ రచయితల వేదిక ఏర్పాటు చేశాం. సరిగా అప్పుడే టీఆర్ఎస్ ఆవిర్భవించింది. అప్పటి వరకూ తెలంగాణ అంబీ తీర్మానమని, ఒక ఇబ్బంది పెట్టే అంశంగా ఉండింది. తెలంగాణ గాయని బెల్లి లలిత, గాయకుడు అయిలయ్యను హతమార్చిన సంఘటనలున్నాయి. తెలంగాణవాడం విస్తరించలేక ఆగిపోతున్న దశలో తెరాస వచ్చింది. ఆరోగ్యకరమైన వాతావరణం నెలకొల్పింది. తెరవే ఉధృతంగా వసి చేసింది. ‘సోయి’ పేరిట పురికను ప్రారంభించి పదిహేను సంచికలను తీసుకువచ్చింది. సాహిత్యం, రాజకీయవరంగా తెలంగాణకు జరుగుతున్న రకరకాల అవమానాలను అందులో వివరించాం. వాటిపై పెద్ద ఎత్తున చర్చ జరిగింది. తెలంగాణ తల్లిపై జరిగిన పెద్ద చర్చకు మూలం ‘సోయి’నే. తెలంగాణకు సంబంధించి సాంస్కృతిక ఉధృతమం తయారు చేయడంలో తెరవే అప్పట్లో కీలకంగా వసి చేసింది. ఆ తరువాత సంస్థ నిర్మాణంలో కొన్ని మార్పులు జరిగాయి. వైరుధ్యాల నేపథ్యంలో తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన త

రువాత రెండు పాయలుగా విడిపోయాం. తెలంగాణ తెచ్చుకోవడమే కాదు, పునర్నిర్మాణంలో నిర్మాణాత్మక కృషి చేసేందుకు తెలంగాణ రచయితల సంఘం 2014 మే నెలలో ఏర్పడింది.

రచయితలు ఎక్కడైనా రచయితలే. కాని వారిని అలా గుర్తించడం లేదు. భాషను భాషగా చూస్తే, సాహిత్యాన్ని సాహిత్యంగా చూస్తే రాష్ట్ర విభజన జరిగి ఉండేదే కాదు. భాషను కాదన్నారు. అందుకే ఉద్యమం మొదలైంది. పాలన చేతగాదన్నారు. అందుకే రాజకీయ పోరాటం వచ్చింది. పాటలు బగాలేవన్నారు. అందుకే పాటలతో ప్రభంజనం చెలరేగింది. కవిత్వం రాదన్నారు. అందుకే కవులు విజ్ఞంఖించి రాస్తున్నారు. అద్భుతమైన పుస్తకాలు వచ్చాయి. అవమానంలో నుంచే, అణచివేతలోనుంచే ఉద్యమం పుడుతుంది తప్ప సమానంగా చూస్తే రాదు. సినిమాల ద్వారా, టీవీలు, పత్రికల ద్వారా వారు చేసిందుంటే నీ భాష వేరు, నా భాష వేరు అన్నారు. తమది బాగుంటుంది, మీది బాగుండదు అన్నారు. అక్కడి నుంచి ఈ ఉద్యమం మొదలైంది. భాషకు, సాహిత్యానికి సంబంధించిన చైతన్యం వచ్చింది. అందుకే నేడు ‘సోయి’ అనే మాటకు విస్తృత వ్యాప్తి కలిగింది. అక్కడ కూడా ఈ పదం వాడుతున్నారు. నేను మీడియా చర్చల్లో ‘బువ్వ’ అన్నాను. చర్చ అయిన తరువాత, నెల్లూ రుకు చెందిన ఓ కెమోరామెన్ మేము కూడా బువ్వ అంటాం సార్ అన్నాడు. అలాంటి సోయి ముందే ఉంటే ఈ పరిస్థితి వచ్చేది కాదు కదా. ఆ పదం అనడానికి 60 ఏళ్ళు కొట్టుడాల్చి వచ్చింది. ‘భారత దేశంలో భారత రాజకీయాలే ఉండాలి కానీ అంధ ప్రదేశ్లో అంధ రాజకీయాలు ఉన్నాయి. అందుకే తెలంగాణ రాజకీయాలు రంగప్రవేశం చేస్తాయి’ అని కాటోజీ అన్నారు. అదే జరిగింది కూడా. ఈ అవగాహన తోనే తెలంగాణ రచయితల సంఘం ఏర్పడింది.

తెలంగాణపై వివక్ష గురించి....

బక్కే ప్రాంతంలో ఒక్కే మాండలికం ఉంటుంది. కానీ, రెండు మాండలికాలు గౌరవించబడాలి. భువనగిరి సభ 1997 మార్చి 8, 9 తేదీల్లో జరిగింది. నన్ను సాంస్కృతిక అంశాలపై మాట్లాడుమన్నారు. “వాళ్ళు భోజనాన్ని కూడా విడదిశారు. అంధ్ర మీల్నీ, అంధ్రా భోజనం దొరుకును... అంధ్ర మెన్ అన్నారు. తెలంగాణ భోజనం, అంధ్ర భోజనం వేరుగా ఉంటాయా? మీరు ఎప్పుడైతే అంధ్రా భోజనం అన్నారో అప్పుడు తెలంగాణ భోజనం కూడా ఉంటుంది” అని తెలంగాణ భోజనం, ఇక్కడి పదార్థాల గురించి వివరించాను. ఇక్కడ సర్వపిండి, సకినాలు ఉంటాయి. అక్కడ ఉండవు. అలాగే పండుగలు కూడా. ఇచ్చిపుచ్చుకోవడం ద్వారా సపరించుకోవాలి ఉండింది. అలా చేయలేదు. వివక్షతో వ్యవహారించారు. అదే ఉద్యమానికి దారి తీసింది. మాయాబజార్ పాటలోని వంటకాలు మనకు లేకున్న మన వంటకాలపై వివక్ష ప్రదర్శించారు. కానీ వారు మాత్రం మన వంటకాలపై వివక్ష ప్రదర్శించారు.

అనలు ఇలాంచి విషక్త ఎందుకు అని ఆలోచించాను.

నాగేటి చాళ్ళలో పాటకు స్వాతిత్తి...

తెలంగాణకు ఏవి లేవో చెప్పే పాటలు చాలా వచ్చాయి. తెలంగాణ గొప్పదనం ఏమిలో చాటే పాట రాయాలని భావించాను. అస్తిత్వాన్ని చాటే పాట కావాలనుకున్నాను, ఎంత కరువు వచ్చినా బతుకమ్మ పండుగను ఘనంగా అడుతారు. గ్రామిణ జీవితంలో సుఖాలు కలసి ఉంటాయి. భాధను మరిచిపోయే వేడుకలు జరగాలి. తెలంగాణ అస్తిత్వ వైభవాన్ని చాటే 'నాగేటి చాళ్ళలో' పాట అలా రాసిందే. ఒక రోజు రాత్రి మా ఇంట్లో మా స్నేహితుడు పేక్ బాబా పడుకోవడానికి వచ్చారు. మరుసటి రోజు ఒక సమా వేశంలో పాట పాడాలని, ఒక పాట రాసివ్వాలని అడిగారు. మరు సటి రోజు తెల్లవారుజామున ఐదు గంటలకు లేచి ఒక్క గంటలో పూర్తి చేశాను. ఆయనను లేపి బాణి కట్టుకొని పాడుకోవాల్సిందిగా ఇచ్చాను. ఆ పాట తెలంగాణ అస్తిత్వ వైభవ చిహ్నంగా మారడం నా అర్థప్పం. అది నేను రాయడం, ఆ అవకాశం రావడం నాకు దక్కిన అర్థప్పంగా భావిస్తున్నాను. అది నా గొ ప్పదనం కాదు...పాట గొప్పదనం. మా ఊరి గురించి రాసిన పాట అది. మా ఊరి పండుగల పాట. బోనాలు, బతుకమ్మ పీర్ల పండుగ గురించి చెప్పాను. తెలంగాణలో ఉన్న కళల గురించి చెప్పాను. చిందు బాగోతం, ఒగ్గు కథ లాంచివి అందులో ఉన్నాయి. నా కేంటంలో నేను చెబితే యావత్త తెలంగాణ దాన్ని తన సాంతం చేసుకుంది. వేలాది పట్టిలు అది తమ అస్తిత్వమని నెత్తిన పెట్టుకొని ఊరేగాయి. నాలుక మీద పెట్టుకొని పాడాయి. కాళ్ళతో ఆడాయి. ఆ సందర్భాన్ని చూసి పులకించిపోయా. నా పాటకు అంత శక్తి ఉండా... అది నా గొప్పదనం కాదు. సంస్కృతి గొప్ప దనం. తెలంగాణ పాట గొప్పదనం. అందుకే దానికి అంత శక్తి వచ్చింది. ఆ పాటను ఆర్ నారాయణమూర్తి తన సినిమాలో వాడు కుంటానంబే నేను అదే మాట చెప్పా. అదెప్పుడో ప్రజలపరమైంది. నన్ను అడగాల్సిన అవసరం లేదన్నాను. ఇవి అమ్ముకునే పాటలు కాదు. ఆత్మగల పాటలు. ఆత్మనుంచి వచ్చాయి... అందుకే పాటలో కూడా ఉంది... ఆత్మ గల్లా చేయి నా తెలంగాణ అని. ఆ సిని మాలో ఆ పాటకు నంది అవార్డు ఉంది.

స్వరాఘ్రంలో మీరు గమనించిన మార్పులు ఏమిబి?

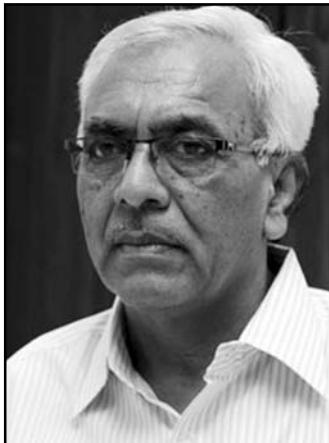
ప్రోఫెసర్ జయశంకర్గారి మాటల్లో చెప్పాలంబే నీళ్ళు, నిధులు, నియూమయాలు ... ఈ మూడూ తెలంగాణ ఉద్యమానికి ట్యూగ్లెన్స్. నీళ్ళకు సంబంధించి మనది అరవై ఏళ్ళ గోనే. ఇక్కడ గోదావరి, కృష్ణలున్నాయి. అవి మనకు పారాలని పాటలు రాసు కున్నాం. ఇప్పుడు ఆ ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. కల్పకుర్తి ఎత్తిపోతలు, గుడిపల్లి రిజర్వ్యార్య... లాంచివి వచ్చాయి. ప్రజల ముఖాల్లో అనందం చూస్తున్నాం. సింగారు సాగునీటి ప్రాజెక్టు అ

యనా దాన్ని బైదురాబాద్కు తాగునీటి కోసం మార్పివేశారు. తాగునీటికి గోదావరి నీళ్ళ బైదురాబాద్కు తీసుకువస్తున్న నేపథ్యంలో సింగారు నీరు తిరిగి మెదక్ జిల్లాకు మళ్ళించారు. ఆ నీటితో సాగు చేసి ఇప్పుడు ధాన్యపు రాశుల మీద దేవతల బొమ్మలు పెట్టి ఉంబాడాలు వాటి చుట్టూ తిరుగుతుంటే ఆనందం కలుగుతోంది. చెరువుల పూడికతీత, నిర్మాణం కూడా చాలా చోట్ల జరుగుతున్నాయి. పూర్వాభిభావం తిరిగివస్తోంది. అప్పుడే వందకాతం మెరుగైందని అనలేం గానీ కడలిక మాత్రం మొదలైంది. ప్రజల కళ్ళలో సంతోషం కనిపిస్తోంది. స్వరాఘ్రం రాకముందు తెలంగాణలో కరెంటు ఉండేది కాదు. ఇప్పుడు మాత్రం కరెంటు బాగా ఉంటోంది. ఏది పోయేటప్పుడు మీరు చీకట్లో ఉంటారని పొరుగు రాఘ్ర నేతలు అన్నారు గానీ ఇప్పటి పరిస్థితి అలా లేదు. ఒకప్పుడు తెలంగాణ జానపద కళలకు రపీండ్రభారతి మెట్లు ఎక్కు అవకాశం రాలేదు. ఇప్పుడు ఆ అవకాశం వచ్చింది. కొంత మార్పు వచ్చింది. అది ఆశాజనకంగా ఉంది. ఈ క్రమం లోనే తెలంగాణకు ఒక సాహిత్యాంకాదామీ కూడా వచ్చింది.

సినారె గులంచి...

సినారె నా గురువు. సినారె పల్లెనే నేను సాహితీరంగం లోకి వచ్చానని చెప్పుకోవడం నాకు సంతోషం. ఆయన తోడ్యాటు లేకపోతే నేను ఎక్కుడో టీచర్గా ఉండేవాడిని. సాహిత్యం అంటే సినారె స్ఫ్రేంచిన ఒక గ్లామర్. కేసీఆర్ చెప్పినట్లు అంతకు ముందు లేని గ్లామర్ను అయన తీసుకు వచ్చారు. దాంతో ఆయన వైపు చూడడం మొదలైంది. ఆయన పాటలు, కవిత్వం... అనేవి ఆకర్షణ ఇను పెంచాయి. ఆయన వద్ద చదువుకునేదుకు బైదురాబాద్కు వచ్చాను. ఆయన వద్ద చదువుకున్నందుకు నాలుగు అక్కరాలు ఒంటపట్టాయి.

కవిత్వం రాసే నై పుణ్యం వచ్చింది. పారాలు చెప్పే తెలివి వచ్చింది. సలుగురినీ మెప్పించే ఉపన్యాసకళ కూడా ఆయన వల్లనే వచ్చింది. ఈ అనుబంధం ఎనిమిఇళ్ళదే అయినా ఆ ప్రభావం ఎంతో. ఆయన అప్పటికే సినీ పరిశ్రమలో ఎంతో ప్రభాతీతి చెందినప్పటికీ ప్రేరణ కాకుండా పారం చెప్పేందుకు వచ్చేవారు కాదు. ఎలా చెప్పాలో ప్లైన్ చేసుకొని వచ్చేవారు. అందుకే ప్రతి పారం కొత్తగా ఉండేది. ప్రేరణనిచేసి ఉండేది. అంతగా లీనమై చెప్పేవారు. జమువారాసిన 'గ్బిలం' చెప్పేటపుడు ఆ కరుఱ భావం ఆయన పలుకుల్లో జాలువారేది. అలానే 'ఎంకి పాటలు' చెప్పేటపుడు ప్రణయం ప్రవహించేది. యువకులను ప్రోత్సహించే ఆయన ఉదారతను మేము అనుసరిస్తున్నాము. నాకు ఎంఫిల్, పిహెచ్డి గైడ్ ఆయనే. ఆయన దూరం కా వడం సాహితీ శిష్యబ్యందానికి ఆశనిపాతం. ఆయనలా రాసే వారు ఇప్పుడు లేరు. సినారె ఎన్నో ప్రయోగాలు చేశారు. అన్ని ప్రక్రియలను స్పృష్టించారు. కొత్త ప్రక్రియలను స్పృష్టించారు. దెండు రాప్లోల్నానూ లక్షలాది అభిమానులకు ఆకట్టుకున్నారు. సాహితీ

శిఖరం. మహా నది. అది ఆగిపోవడం తీరని లోటు, ఎంత చెప్పినా తక్కువే. ఆయన ప్రభావం అపారం.

తెలుగు భాష వేరు...తెలంగాణ భాష వేరు అనే భావన కూడా ఉంది... మరి మీరేమంటారు ?

మాండలిక భాషనే తెలంగాణ భాష అనుకుంటే మనం భాషను చాలా పరిమితం చేసుకున్నట్లు అవుతుంది. తెలుగు భాష అంటే మాండలికాలతో కూడిన సంపన్న భాషగా విస్తృతం చేసుకోవాలి. మిగితా భాష అంతా వారికిచేసి మన మాండలికాన్నే భాష అనుకుంటే సరికాదు. అంతే కాదు.. సంస్కృతం, ఉర్దూ భాషా పదాలు ఇందులో కలసి పోయి ఉన్నాయి. ఉర్దూ భాష ప్రభావం ఆంధ్రప్రదీపు కూడా ఉంది. కబుర్లు వచ్చింది ఖబర్ ఉర్దూ పదం నుంచే. అలాగే అనలు, జైలు, అత్తరు...ఇలా ఎన్నో. ఆ విషయం వారే గుర్తించక పోవచ్చు. ఇంగ్లీషు భాష పదాలు కూడా తెలుగు భాషలో కలసిపోయాయి. భాష ప్రజలకు సాకర్యంగా ఉండో లేదో చూసుకోవాలి.

తెలుగు భాష అంటే అన్ని ప్రాంతాలు, అన్ని సమాజాలు మాట్లాడే భాషగా సునంపన్నం చేసుకోవాలి. వివిధ కులాలు, వర్గాల పదాలను భాషలోకి తేచాలి. అప్పుడు మాత్రమే పదసంపద పెరుగుతుంది. ఉన్నతి పెరుగుతుంది. సమన్వయంతో కృషి జరగాలి. తెలంగాణపై, ఇక్కడి భాషపై వివక్ష అనమానతలను ఎదిరిస్తాం. ఆదేసమయంలో ఇంగ్లీషు భాష లాంటి పెద్ద శత్రువు వస్తే కలసి పని చేస్తాం. ఆదే మా కార్యాచరణ. బలం పెంచుకోకుండా కొట్టాడలోం. ఆదే సమయంలో ఆస్తిత్వం కాపాడుకుంటాం.

తెచ్చిపెట్టుకున్న రుటాలు (వత్తు అక్షరాలు) పద్మ, ఉన్నవి పదులుకోవాలిన అవసరం లేదు. వత్తు అక్షరాలు ఉంటే తప్పేం కాదు. మన వద్ద పండితులను కూడా వెలుగులోకి తీసుకు వస్తాం. ఇక్కడి నుంచి ఎన్నో పండిత కుటుంబాలు అక్కడికి వెళ్చాయి. వారి మూలాలు ఇక్కడే ఉన్నాయి. రాచకొండ విశ్వాంధ శాట్ర్యు ఇక్కడ రాచకొండకు వచ్చినప్పుడు ఇక్కడి మట్టి ద్స్తీలో కట్టి తీసుకెళ్చారని చెబుతారు. కృష్ణశాస్త్రాలు మూలాలు కూడా ఇక్కడే ఉండవచ్చు. విశాల దృష్టితో వ్యవహారిద్దాం. అస్తిత్వాన్ని కాపాడుకుండాం. ఈ ప్రపంచ మహాసభలను తెలంగాణ పేరిట నిర్వహించాడని కొందరు అన్నా సీఎం మాత్రం ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలుగానే సూచించారు. వాటిని విజయవంతంగా నిర్వహిస్తాం.

సాహిత్య అకాడమిని పునరుద్ధరించారు...చీని అధ్యక్షడిగా మీరు ఎంపికయ్యారు...మీ స్పందన

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఎలాగైతే నా స్వప్నమో, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ కూడా నాకు అలాంటి కల. నేను కేసీఆర్ఎస్ క లిసినప్పుడు ఆయన మొదట మరో పదవి ఇస్తానన్నారు. నేను మా

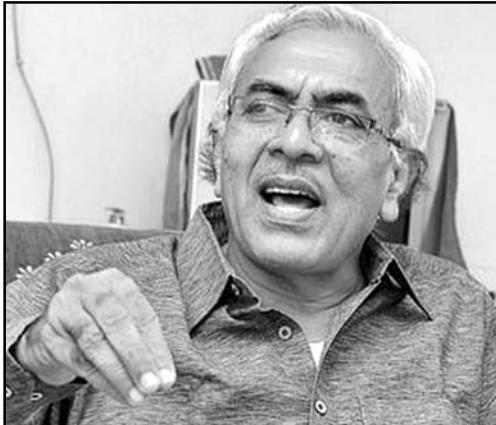
త్రం ఆ పదవి నాకు వద్దన్నాను. సాహిత్య అకాడమీ ఏర్పాటు అవసరం ఉంది. ఆ బాధ్యతలు ఇస్తే చేస్తున్నాను. దాన్ని ఆయన కూడా అర్థం చేసుకున్నారు. తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ అవసరాన్ని ఆయన ముందు ఉంచాను. ఆయనకు సాహిత్యంపై అవగాహన ఉంది కాబట్టి అర్థం చేసుకుని పునరుద్ధరించారు. నేను పని చేయడానికి ఆయన నాకు అవకాశం కల్పించారు. తెలంగాణ సాహిత్య గొప్పదనాన్ని ప్రపంచానికి చాటి చెప్పే పని చేస్తాం. పుస్తక ప్రచురణ, యువరచయితలకు ప్రోత్సాహం, శిక్షణ లేదా గత చరిత్ర పరిశోధనలు, వృత్తిపదకోశాలు కావచ్చు...సాహిత్య రంగంలో తెలంగాణ ఏమీ తీసిపోదు అని నిరూపించదిచాం. ఆ పనిని తప్పకుండా చేస్తాం.

సాహిత్య అకాడమీ పరిధి...

పరిధి అనేది ఉంటుంది. మనస్సు ఉంటే మార్గం ఉంటుంది. ఈ పరిధిలోనే చాలా పనులు చేసే అవకాశం ఉంది. అవి చేస్తే చాలు. పరిశోధన ఉంది, ప్రచురణ ఉంది, ప్రోత్సాహం ఉంది, శిక్షణ ఉంది, అనువాదాలున్నాయి ...మన తెలంగాణ కవిత్వాన్ని పించే, దక్కిం భారత దేశ భాషలోకి తీసుకెళ్చువచ్చు. ఇప్పటి వరకూ ఆ భాషలో మన గొప్పదనం ప్రచురణ కాలేదు. మన వైభవాన్ని ప్రపంచానికి చాటి చెబుదాం. ప్రపంచ తెలుగు మహా సభలను కూడా ఇదే ఉద్దేశంతో ఏర్పాటు చేస్తున్నారు.

ఆర్థిక వనరులు, కార్యాచరణ ప్రణాళిక...

ఆర్థిక వనరులు సమకూర్చేందుకు సీఎం సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఆయనతో మాట్లాడి తెచ్చుకోగలన్న సమ్మకం నాకు ఉంది. కార్యాచరణ ప్రణాళిక కొంత రూపొందించుకున్నాం. చీకట్లో మగ్గుతన్న అంశాలను పరిశోధనల ద్వారా వెలుగులోకి తెస్తాం. అలఘ్యంగా ఉన్న పుస్తకాలను తిరిగి ప్రచురిస్తాం. ఒక సాహిత్య పత్రిక నడిపించాలన్న యోచన కూడా ఉంది. శిక్షణ కార్యక్రమాలు నిర్వహించే ఆలోచన కూడా ఉంది. కరీంనగర్, నిజమాబాద్ వెళ్చిన పుస్తక కొందరి అభిప్రాయాలు తీసుకున్నాను. ఎన్నో ఆకాంక్షలతో ఉన్నారు. పదేళ్ళకు సరిపడా కార్యాచరణ సూచించారు. ప్రారంభం కావడానికి కొంచెం సమయం పడుతుంది. తరువాత చురుగ్గా సాగుతుంది. రచనల్లో శిక్షణ ఇస్తాం, పుస్తకాలు ప్రచురిస్తాం, సాహిత్యసంస్థలు పెట్టుకొని కార్యక్రమాలు నిర్వహించు కుంటే ఆర్థికంగా సహకరించే ప్రయత్నం చేస్తాం. తెలంగాణ పదాలు మార్పుల్లో కొన్ని లాభాలు ఉన్నాయి. అవేమీ అచ్చులో లేవు. వాటిని అచ్చులోకి తేపాల్చిన అవసరం ఉంది. మేము చేపట్టే కార్యక్రమాలు లాంటివి కొన్ని ఇతర విభాగాల పరిధిలోకి కూడా వస్తున్నాయి. వాటిని సమన్వయం చేసుకుంటూ ముందుకు సాగుతాం. అంతా కలసి

పని చేస్తాం. తెలుగు యూనివర్సిటీ నిఘంటు నిర్మాణం చేస్తే మేము అ జోలికి వెళ్లం. దూషికేషన్ లేకుండా చూసుకుంటాం. అందరి ఉద్దేశం కూడా తెలంగాణ అస్తిత్వ నిర్మాణమే. రేపటి నాడు ఏపీలో కూడా సాహిత్య అకాడమీ రావచ్చు. వారితో కూడా కలసి దూషికేషన్ లేకుండా కూడా చూసుకుంటాం. తెలంగాణను వారు సహృదయం తో అర్థం చేసుకుంటే, మన పదాలు వారి నిఘంటువల్లోకి ఎక్కితే దూషికేషన్ తగ్గుతుంది. అక్కడి వారితో కలసి పని చేస్తాం. విడిపో యాం తప్పితే ఉమ్మడిగా చేయాల్సిన పనులు చాలా ఉన్నాయి. తెలుగు భాషకు ప్రాచీన భాష పొందా తదితర అంశాల్లో వారితో కలసి పని చేయాల్సిన అవసరం ఉంటుంది.

గతంలో 10 జిల్లాలు మాత్రమే ఉండేవి. ఇప్పుడు వాటి సంఖ్య 31 జిల్లాలు అయ్యాయి. ఈ జిల్లాల నుంచి ప్రతినిధిలను ఎంపిక చేస్తాం. మూలాల్లోకి వెళ్లాం. నేను గ్రామం నుంచి వచ్చిన వాడిని. తిరిగి గ్రామం వరకు వెళ్లాను. ఆ ప్రతి నిధులను మా అ కాడమీలో భాగం చేసుకుంటాం. వారి ద్వారా డివిజన్ కేంద్రాలకు, మండల కేంద్రాలకు కూడా విస్తరించే ప్రయత్నం చేస్తాం. బైధరాబాద్లో మాత్రమే కాదు...రాష్ట్రవ్యాప్తం అ య్యోందుకు ప్రయత్నిస్తాం.

తెలంగాణ రైతుల బాధలకు సంబంధించి సాహిత్యపరంగా మీరు ఏ విధంగా ప్రయత్నిస్తారు ?

రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకోవడ్డంటూ పాటలు రాస్తాం. పంటలు పండక, పండిన గిట్టుబాటు ధర రాక, ఇతరలూ రకరకాల కారణాలతో ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటుండవచ్చు. ఆ పరిస్థితి నుంచి వారు బయటపడేలా వారికి దైర్యాన్ని ఇస్తూ రచనలు చేస్తున్నాం.

తెలంగాణ కృష్ణ, గోదావరి మహానదుల మధ్య ఉంది. ఒకటి నలుపు, మరొకటి తెలుపు (తెలివాహకనది అని అంటారు. తెలివాహ అంచే తెలుపు). ఈ మహానదులతో ఈ భూమి తడవాలి, మంజీర, ప్రాణహిత లాంటి ఉపసదులెన్నే ఉన్నాయి. మన వద్ద నదులెన్నే ఉన్నా నీళ్ళు మాత్రం వేరే దగ్గరికి వెళ్లున్నాయి. పక్కారాష్ట్రంలో పక్కనే ఉన్న కాలువ నుంచి నీళ్ళు చేలోకి వచ్చే పరిస్థితి. మన దగ్గర మాత్రం నీళ్ళ కోసం రైతు ఆకాశం బైపు చూస్తాడు. ఇక్కడి రైతు బురద పొలం దున్ని చంద్రుడి చుట్టూ వరద గుడి కడుతుండా లేదా అని చూస్తాడు. ఇక్కడి పరిస్థితి అది. అలా గాకుండా నదుల నీళ్ళు రైతులకు దక్కాలన్నది ప్రభుత్వ యోచన. పెట్టుబడికి కూడా ఏటా రూ. 8 వేలు ఇస్తామని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఫలితంగా పెట్టుబడి కోసం వడ్డికి డబ్బు తెచ్చుకోవాల్సిన అవసరం ఉండదు. దీన్ని ప్రభుత్వం ప్రచారం చేయిస్తోంది కూడా. కళాకారులు కూడా ఇందులో మమేకమయ్యారు. రైతు వెన్నె ముక నిలిపితే దేశం వెన్నెముక నిలుస్తుంది.

మీ సాహితీ వారసత్వం గులంచి...

నా ఆలోచనా ప్రవంతి నా సాంతం కాదు. ముందుతరం నుంచి నాకు అందింది. భావి తరాలకూ అందించాలి. అందిస్తాం. ఒక ప్రాంత

అస్తిత్వాన్ని నిలబెట్టే రచయితలు ఎప్పటికప్పుడు పుట్టుకొస్తుంటారు. వారికి మేము తోడ్డుతూం.

- నద్ద వంశీ మోహన్,

ఆదర్శ్ కుమార్ శ్రీవాత్సవ

ఫోన్: 9848902520

vamsiglobal@gmail.com

ఐదు వసంతాల ప్రస్తావం

60వ సంచిక ప్రత్యేకం

తెలంగాణ ఉద్యమం నాటి నుంచి నేటి వరకు కూడా కొని, చదివి, నలుగురితో చదివిస్తూ భద్రవరచు కోదగినదిగా ప్రతి నంచికను అందిస్తున్న దక్కన్లుండి 60వ సంచికను మరింత ప్రత్యేకంగా తీర్పిదిద్ది మీకందించనుంది. నేడే మీ కాపీని రిజర్వ్ చేసుకోండి.

చందాదారులగా చేరండి! చేరించండి!!
మన పత్రిక అందరికి చేరేలా చూడ్దాం

మీరి సాహితీ వారసత్వం గులంచి...

నా ఆలోచనా ప్రవంతి నా సాంతం కాదు. ముందుతరం నుంచి నాకు అందింది. భావి తరాలకూ అందించాలి. అందిస్తాం. ఒక ప్రాంత అస్తిత్వాన్ని నిలబెట్టే రచయితలు ఎప్పటికప్పుడు పుట్టుకొస్తుంటారు. వారికి మేము తోడ్డుతూం.

- నద్ద వంశీ మోహన్,

ఆదర్శ్ కుమార్ శ్రీవాత్సవ

ఫోన్: 9848902520

vamsiglobal@gmail.com

మీరి సాహితీ వారసత్వం గులంచి...

నా ఆలోచనా ప్రవంతి నా సాంతం కాదు. ముందుతరం నుంచి నాకు అందింది. భావి తరాలకూ అందించాలి. అందిస్తాం. ఒక ప్రాంత అస్తిత్వాన్ని నిలబెట్టే రచయితలు ఎప్పటికప్పుడు పుట్టుకొస్తుంటారు. వారికి మేము తోడ్డుతూం.

- నద్ద వంశీ మోహన్,

ఆదర్శ్ కుమార్ శ్రీవాత్సవ

ఫోన్: 9848902520

vamsiglobal@gmail.com

మనిపి మస్తిష్కంలో మార్పు రావాలి

తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ పురస్కార గ్రహీత బి.నర్సింగరావు

ప్రముఖ దర్శకులు బి.నర్సింగరావుకు సినారె సమక్షంలో పురస్కారం అందజేస్తున్న ప్రభుత్వ సలహాదారు కె.వి.రమణాచారి.

చిత్తంలో డాక్టర్ చెస్టయ్య, రామారావు, సిధారెడ్డి, జ. రామకృష్ణరావు

తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ ఆధ్వర్యంలో తెలంగాణ రాష్ట్ర అవిర్మావ దినోప్తవ పురస్కారాన్ని ప్రముఖ దర్శకుడు బి. నర్సింగ రావుకు బహుకరించారు. జూన్ 7న బుధవారం సాయంత్రం తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్లో ఈ కార్యక్రమం నిర్వహించారు. ఇదే సందర్భంగా ‘శేషాద్రి రమణ కవుల పరిశోధన వ్యాస మంజరి’ అవిష్కరణ కార్యక్రమం కూడా జరిగింది.

పురస్కార ప్రదాన కార్యక్రమానికి జ్ఞానపీఠ అవార్డు గ్రహీత సినారె హోజరయ్యారు. కార్యక్రమానికి ఆయన అధ్యక్షులు కాగా, ఆయన తరఫున తెలంగాణ ప్రభుత్వ సలహాదారు కె.వి. రమణాచారి ఆ బాధ్యతలు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా పలువురు వక్కలు బి. నర్సింగరావు విధి రంగాల్లో అందించిన విశిష్ట సేవల గురించి ప్రముఖంగా ప్రస్తుతించారు.

కార్యక్రమంలో భాగంగా తొలిపలుకుల సందర్భంగా “నర్సింగ రావు ఒక యాభై ఏళ్ళ కిందటే ప్రపంచవేదికల పై తెలంగాణ ద్వారా ప్రత్యామ్యాయ సినిమాను చూపించారు. నేటి కాలపు సాంకేతిక నిపుణులు లేని ఆ కాలంలోనే మా భూమి సినిమాను వెండి తెరపై ఆధ్యాత్మంగా అవిష్కరించారు” అంటూ నర్సింగరావు గురించి పేర్కొన్నారు.

తెలంగాణ ప్రభుత్వ సలహాదారు కె.వి.రమణాచారి ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ, ఈ ఏడాది బి.నర్సింగరావు గారికి ఈ పురస్కారం అందించడం అభినందనీయం. జన్మత: గడీలకు చెందిన

వాడైనపుటికీ, గడీల సంస్కృతికి దూరంగా ఉన్న వ్యక్తి బి. నర్సింగ రావు. మా భూమి, రంగుల కల, దాసీ.... లాంచీపట్టీ ఆయన వ్యక్తిత్వాన్ని తెలివుజేస్తాయి. దర్శకుడు, చిత్రకారుడు, ఛాయాచిత్ర కారుడిగా, వ్యవహారకర్తగా ఆయనకు అందిస్తున్న పురస్కారం యా పత్త తెలంగాణ దర్శకులకు, చిత్రకారులకు చేస్తున్న సన్మానం. సారస్వత పరిషత్ ద్వారా జరిగే సత్యారం ఎంతో గొప్పది” అని ఆ న్నారు.

ఈ సందర్భంగా బి. నర్సింగరావు మాట్లాడుతూ, “ఈ రోజు ఈ పురస్కారం అందుకోవాల్సిందిగా వారం రోజుల క్రితం చెన్న య్య గారు భోన్ చేసి చెప్పారు. ఒక్క క్షణం ఆలోచించా. నా మనస్సులో పొత జ్ఞాపకాలు గుర్తుకు వచ్చాయి. నాకు పదహారు, పదిహేడెళ్ళ పయస్సు. అప్పటికే సాహితీ పిపాసతో సభలు, సమావేశాలకు వచ్చేవాడిని. సాహిత్య ఆకాడమీ సమావేశాలు ఇక్కడే జరిగేవి. ఇక్కడే మొదటి అంతస్తులో యుషభారతి ఉండేది. 1966లో ప్రారంభమైన ఆర్ట్స్‌లవర్జీ 1974లో జననాట్యమండలిగా పరిణతి చెందిన సమయంలో గద్దర్, నేను దాని మొదటి ప్రదర్శన సారస్వత పరిషత్ ప్రాంగణం లోనే ఇచ్చాం. 1969 తెలంగాణ ఉద్యమం తరువాత మళ్ళీ తెలంగాణ సోయి మనకు 1990 ప్రాంతంలో మొదలైంది. నేను జననాట్యమండలిలో ఉన్నప్పుడు నాటకాలు వేద్దామనుకున్నప్పుడు, పాటలు రాద్దామనుకున్నప్పుడు, పాటలు పాడి ప్రజలను ప్రజారాజీయాల వైపు మళ్ళీద్దామనుకున్న

కాలంలో మేము తెలంగాణ మాండలికంలోనే రాయాల్సిన పరిస్థితి. అది ఎవరి ప్రోఢులం కాదు. ఒక సిద్ధాంతపరమైన విషయం కాదు. ఒక ఆలోచన ధోరణి కాదు. డిస్ట్రిక్షన్ కాదు...డిబేట్ కాదు. 1964లో అల్వార్ స్వామీలో నేను చదువుకునేటప్పుడు రెడ్డి చలవెంకట రెడ్డి రాసిన కొత్తగడ్డ నాటకంలో నటించాను. నాటిక అంతా తెలంగాణ మాండలికంలో ఉంది. 1965లో నేను మొదటిసారిగా రవీంద్రబారతిలో 'పొత్తుల వ్యవసాయం' నాటకంలో నటించాను. అప్పటికే తెలంగాణ మాండలికంలో రాస్తున్న వారు చాలా మంది ఉన్నారు. జననాట్యమండలి కార్యక్రమాలన్నీ తెలంగాణ యానలోనే జరిగాయి. ఇక్కడే పుట్టి పెరిగాం, అదే తెలుసు కాబట్టి అలానే జరిగింది. సినిమాల్లోకి వచ్చిన తరువాత 1978లో చెప్పేలో మొదటి సారి ఇంటర్వెషనల్ ఫిలిం ఫెస్టివల్కు వెళ్ళాను. శ్రీతీ, ఆరుద్ర, కాకరాల లాంభివారితో కలసి సినిమాలు చూసేవాళ్ళం. ఆ ఫిలిం ఫెస్టివల్లో రెండో ప్రపంచయుద్ధ సన్నివేశాలతో కూడిన చిత్రాల్లో మొదటి ఫ్రేమ్లోనే ఒక ప్రాంతం (దేశం) పేరు ఇచ్చి, సంపత్తిరం వేసి చూపేవారు. నేను కూడా అలానే చేశాను. 'మా భూమి' చిత్రం ప్రారంభంలో తెలంగాణ, 1946-51 అని వేశాను. 'మా ఊరు' తీసినప్పుడు మొదటి ఫ్రేమ్లో తెలంగాణ 1952-53 అని వస్తుంది. 'దాసిలో' తెలంగాణ 1925 అని కథ ప్రారంభమవుతుంది. ఇదంతా నాకు తెలంగాణ సమాజం ఇచ్చిన స్వార్థి. భూస్వామ్య కుటుంబంలో పుట్టినప్పటికీ, గుడిసెల్లో ఉన్న దారిద్ర్యం నా మనస్సును వెంటాడేది. శరీరం ఒకచోటు..మనసు మరోచోటు. 1978 ప్రాంతంలో, తెలంగాణ సాయుధపోరాటం గురించి సినిమా 'తీద్దా మసుకున్నప్పుడు, బాలమల, వెలదండ, కరించి...ముడు ప్రాంతాలు తిరిగాం. బాలమలలో ప్రాణీరావు, గౌతం ఘోర్, పొత్తో బెనర్రి, రవీంద్రనాథ్.... మేమంతా కూర్చున్నాం. అక్కడి వారు చెప్పేవి రాసుకుంటున్నాం. హరాత్తుగా ఒక ముసలామె వచ్చి నాభుజం పట్టుకుంది. "నాయనా, రజకార్ టైంల నా గెంటీలు తీసుకెళ్ళి పోయారు. మీరు వచ్చారు కదా..నా గెంటీలు ఇప్పిస్తూరా" అని అమాయకంగా అడిగింది. అదే అమాయకత్వం మన సంస్కృతి, కళలు, సాహిత్యంలో కానవస్తుంది. రచయితలు, కళాకారులు తెలంగాణ అంశాన్ని మరీ ముఖ్యంగా 1996 తరువాత ఎందుకింత బలంగా తీసుకున్నారంటే అది తరతరాల గోస.

టీఆర్ఎస్ రావడం, ఎన్నికల్లో గెలవడం, ప్రభుత్వం

రాష్ట్ర అవతరణ దినోత్సవాలను పురస్కరించుకొని గత ఏడాది ఇచ్చిన తరహాలో ఈ ఏడాది కూడా పురస్కారం ప్రకటించాలని భావించి పరిషత్ నిర్వాహకులు సినారెను సంప్రదించారు. అయిన ఏమాత్రం ఆలోచించకుండా ఆ పురస్కారాన్ని బి.నర్సింగరావుకు ఇద్దామని అన్నట్లుగా నిర్వాహకులు తెలిపారు. సినారెకు అరోగ్యం బగా లేనపుటికీ నర్సింగరావుపై అభివుసంతో ఈ పురస్కార ప్రదాన కార్యక్రమానికి హజరయ్యారు. సినారె పాల్గొన్న చివరి కార్యక్రమం బహుశాఇదే. ఆ తరువాత కొడ్ది రోజులకు అయిన తన వారసత్వాన్ని మనకు పడిలి వెళ్ళిపోయారు.

ఏర్పాటు చేయడం, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టడం...ఇవన్నీ జరుగుతుంటాయి. కానీ తెలంగాణలో మార్పు ఎప్పుడు వస్తుంది? మనిషి మస్తిష్కాలో మార్పు రావాలి. అప్పుడే మార్పు సాధ్యం. నేను 16 సంపత్తురాలు జేఎన్వెంలో ఉన్నాను. 35 ఏక్కు చలనచిత్ర పరిశ్రమలో ఉన్నాను. ఒడ్డు ఎప్పుడు చేరుకుంటామో తెలియదు. ఎందరిదో ఇదే గోస.

ఆధ్యికం, వాతావరణం, వ్యవసాయ రంగాల్లో ఎన్నో మార్పులు చేటు చేసుకుంటున్నాయి. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఎన్నో కార్యక్రమాలు చేపడుతోంది. ప్రజలు కూడా తమకు కావాల్సినవి గల్లిగా అడిగి సాధించుకోవాలి. తెలంగాణ సాహితీలోకానికి, కళాలోకానికి పూర్వులైభవం రావాలి. ఎవరికి వాళ్ళం ఒంటరిస్తుంభాల్లు కాకుండా అంతా కలసి పని చేయాలి. అహంభావాలు వదిలి పెట్టాలి. నాలోనూ ఇప్పటికీ కొన్ని భూస్వామ్య అవశేషాలు ఉండి ఉండవచ్చు. నిత్య ప్రక్కాళనం తప్పదు. క్లైటస్టాయలో ప్రజలందరినీ కలుపుకుని ముందుకు సాగాలి" అని అన్నారు.

సారస్వత పరిషత్ ఈ ఏడాది పురస్కారాన్ని తెలంగాణ భ్యాతిని అంతర్జాతీయంగా నిరూపించిన దర్జకుడు బి.నర్సింగరావుకు ఇప్పుడం అభినందననీయం అని నందిని సిధారెడ్డి అన్నారు.

రామారావు, జె.చెన్నయ్య, అమృతం వేంగోపాల్, నాళీశ్వరం శంకర్, సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్ తదితరులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

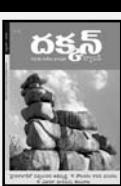
(ఇదే కార్యక్రమానికి సంబంధించిన మరికొన్ని విశేషాలు 6వ పేజీలో)

- దక్కన్ మ్యాన్

5 వసంతాల ప్రస్తావం

మీ అభిప్రాయాలకు, రచనలకు ఆహారం

పత్రికలో వెలువడుతున్న రచనలపై మీ అభిప్రాయాలను ఆహారిస్తున్నాం. పత్రిక అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలపై మీ సలహాలు, సూచనలు కోరుతున్నాం. మీ అభిప్రాయాలు, సలహాలు, సూచనలు, రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా

DECCAN LAND: "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Fax: 040-27635644;

Mobile: 9030626288; deccanlandindia@gmail.com మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

పర్యావరణ పరిరక్షణతోనే మానవ మనుగడ సాధ్యమని దక్ష్మ కాలేజ్ (పుసె) పైన్ చాస్పులర్ ప్రాఫెసర్ వసంత్ పిండె అన్నారు.

జూన్ కు తేదీన సోమవారం అడ్మినిస్ట్రేటివ్ స్టేఫ్ కాలేజ్ ఆఫ్ ఇండియా (యాస్ట్ సోమాజీగుడు)లో జరిగిన ఫోరమ్ ఫర్ ఎ బెట్ర్ ప్రైదరాబాద్ (ఎఫ్బిపోచ్) 17వ వారిక సమావేశానికి ఆయన ముఖ్యాతిథిగా హజరయ్యారు. సంస్ ఆవిర్భావ దినోత్సవంతో పాటుగా ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవాన్ని పురుస్తరించుకొని ఈ కార్యక్రమం జరిగింది.

ఈ సందర్భంగా ప్రాఫెసర్ వసంత్ పిండె మాట్లాడుతూ హరప్పె నాగరికత, అది విస్తరించిన తీరు, అంతరించిపోవడం తదితర అంశాల గురించి ప్రస్తావించారు. నాటి కాలంలో సముద్ర మట్టం మూడు మీటర్ల మేర తగ్గిపోయి హరప్పె నాగరికతకు చెందిన రేవు పట్టణాలు పనికి రాకుండా పోయాయన్న వాదన కూడా ఉందని, హరప్పె నాగరికత అంతరించి పోయేందుకు అది కూడా ఒక కారణంగా పరిశోధకులు భావిస్తున్నట్లు పేర్కొన్నారు. గతం నుంచి పారాలు నేర్చుకోవాలని అన్నారు. ప్రజల భాగస్వామ్యంతోనే పర్యావరణ పరిరక్షణ సాధ్యపడుతుందన్నారు.

నేటి ప్రగతికి మూలాలు ప్రాచీనంలోనే ఉన్నాయన్నారు.

ఫోరమ్ ఫర్ ఎ బెట్ర్ ప్రైదరాబాద్ ప్రైసిడెంట్ యం. వేద కుమార్ ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ ప్రైదరాబాద్ నగర సుస్థిరాయక అభివృద్ధికి తమ సంస్ చేసిన కృషి గురించి వివరించారు. నగర సుస్థిర అభివృద్ధికి వీలుగా పర్యావరణం, మాస్టర్ప్లోన్, పచ్చదనం తదితర అంశాల్లో ప్రభుత్వానికి సలహాలు, సూచనలు ఇస్తున్నామని, అవసరమైన సందర్భాల్లో న్యాయస్థానాలను కూడా ఆశ్రయిస్తున్నామని తెలిపారు. మాస్టర్ప్లోన్లను రూపొందించడం మొదలు పెట్టట అర్థవ్యాప్తిని ప్రాచీనిగ్, లాండ్ యూఎస్ తదితరాల్లో ఉల్లంఘనలు మరింత అధికమయ్యాయని, ఆక్రమణాలు పెరిగపోయాయని పేర్కొన్నారు. పార్కులు, జలశయాలు, చెరువులకు నగరం ప్రభ్యాతి చెందినప్పటికీ అవస్థ ఆక్రమణాలకు గురైపోయాయని అన్నారు. గత కొన్ని దశాబ్దాల కాలంలో చెరువుల్లో కాలనీలు వెలిశాయని, మూసీనది కలుపితమైపోయాందని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. నగరం విభిన్న సంస్కృతులకు నిలయమని, ఆ విశిష్టతను కాపాడుకోవాలిన్

ఎఫ్బిపోచ్ వార్లోనోత్సవ కార్యక్రమంలో యం.పోచ్.రావ్ మంచి జ్ఞాపికగా మొక్కలు స్వీకరిస్తున్న వీసీ వసంత్ పిండె.

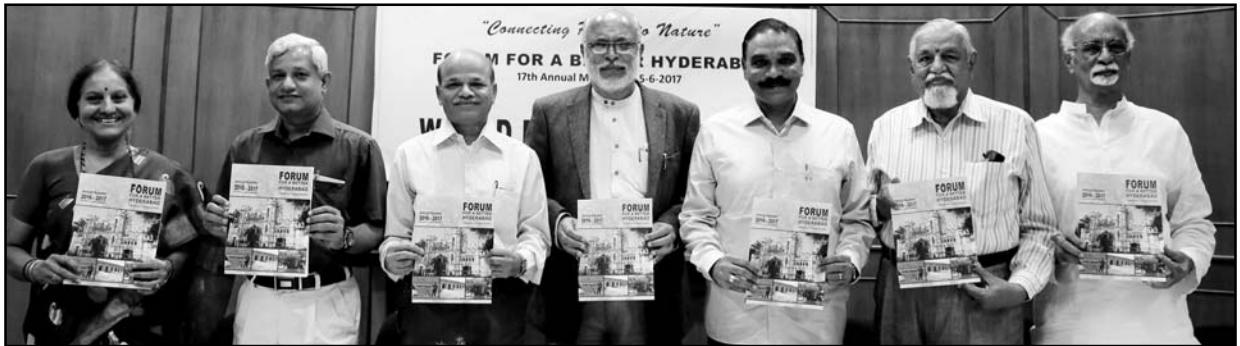
అవసరం ఉందని అన్నారు. వారసత్వ కట్టడాల పరిరక్షణకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఇటీవల నూతన చట్టం తీసుకురావడం అభినంద నీయమని పేర్కొన్నారు. ఈ చట్టం వల్ల ప్రైదరాబాద్లో మాత్రమే గాకుండా రాష్ట్రప్యాపుంగా వారసత్వ కట్టడాలను కాపాడుకునేందుకు వీలు కలుగుతుందని అన్నారు.

నిజాంల పాలనలో ప్రైదరాబాద్ నగరంలో హోలిక వసతులు బాగానే ఉన్నాయని, ఏలీనం అనుంతరం ప్రైదరాబాద్ నగరంలో హోలిక వసతులకు సంబంధించి వివిధ రకాల ఇబ్బందులు మొదలుయ్యాయని వేదకుమార్ అన్నారు. గత ప్రభుత్వాల హాయాంలో పరద కాల్వలను మురికికాల్వలుగా మా ర్మారని, ఫలితంగా నగరంలో పరదలు వస్తున్నాయని పేర్కొన్నారు. ప్రజల గొంతుకును బలంగా వినిపించేందుకు పలు సంఘాలు ఏకతాచేపాకి వచ్చి ఎఫ్బిపోచ్గా రూపొందాయని తెలిపారు. నగరంలో, చుట్టూపక్కల ప్రాంతాల్లో రహదారుల వెడల్పు పేరుతో చేపట్టిన చెట్ల నరికివేతను తాము అడ్డకున్నామని, సుమారు 1300 వరకు చెట్లను ప్రాస్ట్యూలోక్ (వేరే ప్రాంతా ల్యోకి

మార్పడం) చేశామని తెలిపారు. వీటిలో 95శాతం బతికాయ ని పేర్కొన్నారు. ఎఫ్బిపోచ్ తరువణ మాస్టర్ ప్లాన్, మూసీనది, సాలిడ్ వేష్ట్ మేనేజ్మెంట్, పచ్చదనం తదితరాలపై ఆయా రంగాల నిపుణులతో ‘టాక్స్ లు నిర్వహించినట్లుగా తెలిపారు.

టోన్ & కాల్ట్రీ ప్లానింగ్ డ్రెక్స్కర్ కె.ఆనంద్ బాబు ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ తమ విభాగం పని తీరుతెన్నులను గురించి వివరించారు.

అనుమతులు మంజూరు చేయడం మాత్రమే గాకుండా టోన్ ప్లానింగ్కు సంబంధించి వివిధ అంశాల్లో తాము ప్రభుత్వానికి సలహాలు, సూచనలు అందిస్తామని పేర్కొన్నారు. నేటి పరిస్థితులకు తగ్గట్లుగా త్వరలోనే కొత్త చట్టాలు రాశున్నాయని పేర్కొన్నారు. జిల్లా స్థాయిలోనూ ప్లానింగ్కు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయన్నారు. తమ విభాగంలో విద్యార్థులకు ఇంటర్వ్యూపిష్టులు అందిస్తున్నామని న్నారు. ఇక ముందు వివిధ అంశాల్లో ఎఫ్బిపోచ్ లాంచ్ సంస్లాప్లో కలసి పని చేస్తామన్నారు.

ఎఫ్ఫిపాచ్ వార్ల్ కోల్పువు కార్బుక్షమంలో వార్ల్ సంచికను ఆవిష్కరిస్తున్న శోభాసింఘు, డాక్టర్ పి.ఎస్.ఆర్.శాస్త్రి, ప్రా. వసంత పిండే, యం. వేదకుమార్, కె.ఆసందబాబు, యం.హాచ్.రావు, రావు చెలికాని

డిఆర్డిట్ శాస్త్రవేత్త డాక్టర్ పి.ఎస్.ఆర్. శాస్త్రి ఈ సందర్భంగా మాట్లాడుతూ భూమితో పాటుగా అంతరిక్షాన్ని కూడా కలుపితం చేస్తున్నామని వ్యాఖ్యానించారు. నేడు అంతరిక్షంలో మానవ నిర్మితాలన్నో వృథాగా వందల, వేల కి.మీ. వేగంతో చక్కన్న తిరుగుతున్నాయని, వాటి బారి నుంచి తప్పిస్తూ రాకెట్లను ప్రయోగించాల్సి వస్తోందని అన్నారు.

తాను ప్రైదరాబాద్కు వచ్చిన కొత్తలో ఇక్కడ ఎన్నో చక్కనీ రూపాల్లో శిలలు ఉండేవని, ఇప్పుడప్పీ నాశనమైపో తున్నాయని అవేదన వ్యక్తం చేశారు. ప్రతి ఒకరూ కూడా వ్యక్తిగత స్థాయిలో పర్యావరణ పరిరక్షణకు కృషి చేయాలని కోరారు. ఇంధనం, శక్తి వినియోగాన్ని తగ్గించాలని సూచించారు. రంగులు వేసిన గణేళ్ విగ్రహాలను కొనవడ్డని కీతవు పలికారు.

ఈ కార్బుక్షమంలో సంస్కరణలు కూడా చేయబడినాయి. ఇంధనం, ఇతర వ్యాసాలతో కూడిన యాన్యువల్ నెంబర్ (సావనీర్) ను ఆవిష్కరించారు.

కార్బుక్షమంలో సంస్కరణలు కూడా చేయబడినాయి. ఇంధనం, ఇతర వ్యాసాలతో కూడిన యాన్యువల్ నెంబర్ (సావనీర్) ను ఆవిష్కరించారు. కార్బుక్షమంలో సంస్కరణలు కూడా చేయబడినాయి. ఇంధనం, ఇతర వ్యాసాలతో కూడిన యాన్యువల్ నెంబర్ (సావనీర్) ను ఆవిష్కరించారు.

ప్రపంచ పర్యావరణ బినోత్వం

ఏటా జూన్ 5వ తేదీని ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవంగా నిర్వహించుకోవడం ఆనవాయితీగా వస్తోంది. పర్యావరణానికి అను కూలమైన చర్యలు తీసుకునేందుకు అవసరమైన అవగాహన ప్రజల్లో

పెంచేందుకు వీలుగా ఈ రోజున పలు చర్యలు చేపడుతారు. ఐక్యరాజ్యానికి ఎన్నిరాన్ మెంట్ ప్రోగ్రామ్ ఈ తరహా కార్బుక్షమాలకు దిశానీర్దేశం చేస్తుంటుంది.

1972లో జూన్ 5 వతేది నుంచి 16వ తేది వరకు పర్యావరణ అంశమై ఐక్యరాజ్యానికి ప్రత్యేకంగా సమావేశమైంది. పలు అంశాలను చర్యించింది. పర్యావరణంపై ప్రజల్లో అవగాహన పెంచేందుకు వీలుగా జూన్ 5 వ తేదీని ప్రపంచ పర్యావరణ దినం గా ప్రకటించారు. 1973 నుంచి కూడా జూన్ 5న ఈ దినోత్సవాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. 2017లో ఈ దినోత్సవాన్ని కనెక్టింగ్ పీపుల్ టు నేచర్ అనే థీమ్తో నిర్వహించారు. ప్రైదరాబాద్కో సహా ప్రపంచవ్యాప్తంగా పలు సగరాల్లో వివిధ స్వచ్ఛంద, సామాజిక సంస్థలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు పలు కార్బుక్షమాలను నిర్వహించాయి.

బాద్ తరఫున జ్ఞాపికలుగా మొక్కలను బహుకరించారు.

- కె. ప్రభాకర్, సమన్వయకర్త, ఎఫ్ఫిపాచ్

ఫోన్ నెం. 81067 21111

మెయిల్: betterhyd@yahoo.co.in

పదాల ఇంద్రజాలంతో సమైక్యవాదుల గుండెల్లో గుబులు పుట్టించిన పాట

నీనియమ్మను కటిలించిన బోడ్ చంద్రప్రకార్ పాట

జూనపద కళలకు జవచేవాలిచ్చిన నేల తెలంగాణ. చిడతల భజన, కోలాటం, బతుకమ్మ, బాగోత్తరం ఒక్కటని గారు. తెలంగాణ అంటేనే పాట. ఆ పాటకు తాత్త్విక దృవ్యాధం ఉంటది. తండ్రాటను గానం చేసే సుస్వర సంగీతం ఉంటది. అంతలేని ఆర్టి ఉంటది. ఆపేశం ఉంటది. దుఃఖం ఉంటది. ఆత్మపుట్టోథం ఉంటది. ఈ మట్టి మీద పాట అనేక పార్శ్వాలలో ప్రవహిస్తది. ఆ పాటల సాలలో జూనపద రాగాల మద్దల దరువులో చిందేసిన యక్కగాన కళాకారుని వారసుడే ఈ పాటగాడు. వామపక్ష భావజాలంతో మొదలై గుఢు లేని పేదలకోసం గౌడుగై నిలబడ్డడు. నీడలేనోల్లకు నినాదమైన పాటగాడు. తెలంగాణ గోసను అర్థం చేసుకొని, తెలంగాణ ఉద్యమ జెండాను ఎత్తుకొని ఊరూర కలెదిగినేడు. సమైక్య పాలకు లను తిట్టినతిట్టు తిట్టుకుండా తన పదాలతో ఉ తికి ఆదేసినేడు. అమరుల త్యాగాలను అర్థం చేసుకోలేని డిటీ భోమ్మల గురించి తీవ్రస్వరంతో పాటందుకొని సోనియమ్మను సైతం ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసిన ఉద్యమ కవి, పాటగాడు, ఉద్యమకారుడు బోడ చంద్రప్రకార్ గురించి నేచి మన “అలుగెల్లిన పాట” లో...

కాక్షియుల, నిజాంరాజుల పుణ్య మాని తెలంగాణ ప్రాంతంలో పెద్దపెద్ద గొలు సుకట్టు చెరువులు, తటాకాలు నిర్మించబడి నయి. రంగారెడ్డి జిల్లా ద్రాక్షపంటలకు ప్రసిద్ధి చెందింది. ఇబ్రహీంపట్నంలో అతిపెద్ద త టాకం ఉన్న సంగతి మనందరికి తెలుసు. ఈ మందలంలోని గ్రామమే తలేకలాన్ (పెత్తు ల్లా). కలాన్ అంటే చెరువే. అట్ల ఎటు చూసిన చెరువులు, కుంటలు నిత్యం నీటితో కళకళలాడుతుంటే దైతులు ఆరుగాలం శ్రమించి అనువైన పంటలు పండించేరోదు. ఆ కాలం పోయింది. కరువు కొట్లాడే కాలమొచ్చింది. వివక్షపూరిత సమైక్య పాలన తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని చిన్నాఖ్యిన్నం చేసింది. దశితులు, బడుగు బలహీనవర్గాల ప్రజలు ఎట్టి బానిసలుగా బతికే దుష్టితీ దాపరించింది. రంగారెడ్డి జిల్లా ఇబ్రహీం పట్టంలోని తలేకలాన్ గ్రామంలో బోడ లక్ష్మయ్య-మైసమ్మ దంపతులు కూలినాలి చేసుకుం టూ జీవించేవారు. వీరికి కలిగిన ఆరుగురి సంతానంలో వరుసగా భారతమ్మ నర్సింహ్మ, సత్తుమ్మ, గజేం, చంద్రప్రకార్, యాదమ్మలు ఉన్నారు. లక్ష్మయ్య జీతం ఉండి సంసారం ఎల్లదీసిందు. తనకున్న కొద్దిపాటి పొలాన్ని సాగుచేసుకుంటూ బతికేటోడు. లక్ష్మయ్య మంచి యక్కగాన కళాకారుడు. అద్యాతమైన రాగాలు తీసి భాగోత్తాన్ని రక్కి కట్టించేటోడు. లక్ష్మయ్య ఆరుగాలం శ్రమిస్తూనే ఆటపాటలతో

కుటుంబాన్ని పోషించిందు. అందరిని ఒక ఇంటివాళ్ళను చేసిందు. కుటుంబంలో ఐదవవాడైన చంద్రప్రకార్ మే 12, 1987న జన్మించిందు. చంద్రప్రకార్ చిన్నాటినుంచే పాటలు పాడేవాడు. తండ్రి పాదేటి యక్కగాన రాగాలను గానం చేసేటోడు. చంద్రప్రకార్ తన ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసాన్ని పెత్తుల్లోను, 6,7 తరగతులు కందు కూరు మండలం నేదునూరు హస్టల్లో ఉండి చదువుకున్నదు. ఇబ్రహీంపట్టం రెసిడెన్సీయల్ హైస్ప్యూల్లో ఉన్నత విద్యను పూర్తి చేసిందు. ఇంటం, డిగ్రీ బాగీలింగంపల్లిలో గల దా... బి.ఆర్ అంబే డ్యూర్ కాలేజీలో పూర్తి చేసిందు. నిజాం కాలేజీలో ఎం.ఎస్.డబ్బు పూర్తి చేసిందు. చంద్రప్రకార్ అనేక బాధలు పదుతూనే ఉన్నత చదువులను అభ్యసించిందు. సామాజిక సమస్యల మీద స్పందించిందు. చిన్నచితక ఉద్యోగం చేసుకుంటూనే శ్యామలను వివాహం చేసుకుందు. చంద్రప్రకార్-శ్యామల దంపతులు ముగ్గరు పిల్లల లకు జన్మనిచ్చిందు. పిల్లలకు మనిషా, జీవ్ కుమార్, అనిషా అనే అందమైన పేర్లు పెట్టు కున్నరు.

తండ్రి లక్ష్మయ్య ప్రభావంతో పాటు ప్రజానాట్టుమండలి, గడ్డర్ పాటల ప్రభావం తో పాటలు పాడే చంద్రప్రకార్ కమ్యూనిజం ప్రభావంతో పాటలు రాయడం మొదలు పెట్టిందు. బతుకదెరువు కోసం వివిధ స్వచ్ఛంద సంస్థలలో పనిచేసిందు. నివాస హక్కుల పరిరక్షణ కోసం ఏర్పాటును ‘ఛత్ర’ అనే స్వచ్ఛంద సంస్థలో పనిచేసిందు. ఎం.డి. అశ్వక్ ఆ సంస్కృత పరిచయం చేసిందు. ఈ నేపథ్యం లోనే బాలగోపాల్, జీవ్ కుమార్, వేదకుమార్లతో సన్నిహిత సంబంధం ఏర్పడింది. ఈ క్రమంలోనే చంద్రప్రకార్ తన మొదటి పాటను రాశిందు.

“పట్టణంలో పేదవాడ నప్పుడి మురికివాడ” అనే పాటతో చంద్రప్రకార్కు రచయితగా కొంత గుర్తింపు వచ్చింది. అప్పటి వరకు ఇతరులు రాశిన పాటలు పాడే చంద్రప్రకార్ సందర్భేచితంగ పాటలు పాడుతూ అప్పటికపుడు ఆశువుగా అనేక విషయాలను పాటలుగా మలిచి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించేది.

సి.పి.యం భావజాల ప్రభావంతో మొదట్లో ఆయన తెలంగాణ ఉర్ధుమంపట్ల వ్యతిరేక భావాన్ని ప్రదర్శించిందు. కలిసి ఉంటే కలదు సుఖమని, విశాలాంధ్రలో ప్రజారాజ్యం మనదని సుందర య్య లెక్క పెద్దపెద్ద మాటలు మాటల్లడిందు. క్రమంగ బాల గోపాల్ వంటి వ్యక్తులను గమనించి తన గమనాన్ని మార్చుకుండు. ఎందరో మహోన్నతమైన వ్యక్తులు తెలంగాణ ఉద్యమంతో ముఖేకమై పనిచేసుంటే చంద్రప్రకార్ ఆలోచనలో కొంత మార్పు వచ్చింది. ఒక

డశలో తెలంగాణ విషయమై ఏశాల శ్రీనివాస్, కాకం వెంకటేశ్వరు, దుర్గం రవిందర్, జీవన్ కుమార్ లతో వితండవాదం చేసిన చంద్ర ప్రకార్ తాను ఇప్పటి వరకు సమైక్యాదుల మాయమాటలకు లో నై కనుతల్లికే ద్రోహం చేస్తున్నానన్న విషయాన్ని గుర్తించిందు. సమైక్య సిద్ధాంతాన్ని ఒక్కతను తన్ని తెలంగాణ ఉద్యమ జిందాను ఎత్తుకుండు. అనేక పుస్తకాలు చదివిందు. తెలంగాణ కన్నీటిగోసను అర్థం చేసుకొని పాత్ర ప్రపణించిందు.

చంద్రప్రకార్ 2005లో ఏశాల శ్రీనివాస్తో కలిసి తెలంగాణ జోర్డాన్సు స్థాపించిందు. బిష్ణుబాగ్ ప్రెస్స్ లతో సభ ఏర్పాటు చేసి హరగోల్, గూడ అంజన్సు, బి.ఎన్ రామలు, వేముల పీరే శం లాంటి వాళ్ళను ఎందరినో అహ్మానించి తెలంగాణ భావజలాన్ని మరింత జోరుగా ప్రజల్లోకి తీసుకుపోయే పనిపెట్టుకుండు. అట్ల తెలంగాణ ఉద్యమం కోసం ఆయన రాసిన మొదటి పాట

“తెలంగాణ పల్లె గొల్లమంటుందో తల్లి గోన బదుతుందో....”

సుకృతినీరు లేక నోరు తెరిచందో తల్లి అల్లాడుతుందో

కృష్ణమ్మ గోరారి నదులెన్ని పారినా జీవనదులెన్నున్నా జీవిగంజే లేదు

నల్లరేగడి భూమి నెరెలు బాసింది ఎద్రాని దుక్కులు ఎక్కుక్కు ఏధ్యా

కరువుతో పల్లె అయ్యయో వలన పోతుందో...

ఎనకటికి తెలంగాణ సేరువు కుంట లతోని కళకళలాడుతూ నిండుగా నుండెరా

పచ్చని పంటలు మక్కలొన్న సేలు పాడి పశువులతోని పచ్చగుండె పల్లె

“సేరువు కుంటలేమాయే ఊట సెలి మలేమాయే...” అంటూ తెలంగాణ దుఃఖాన్ని గానం చేసిందు. పచ్చని పంటలతో కళకళలాడిన పల్లెల్లో కరువు ఎట్ల పచ్చిందని ఆరా దీస్తదు. సమైక్య పాలకులను ప్రశ్నిస్తదు. తెలంగాణ బిడ్డలు దండు కట్టాలంటూ దండోర మోగిస్తదు. వడిసెల సేతబట్టి గిలిచి తీరాలని అంటడు.

తన పాటతో సోనియాగాంధీనే టార్డెట్ చేసిందు.

“అమ్మా సోనియమ్మ ఓ తల్లి సోనియమ్మ ఓ ధిల్లీలున్న బొమ్మ తెలంగాణ ముచ్చుటమ్మ నువు ఏం జేస్తివమ్మ జర జప్పాడె బొమ్మ ఐదెండ్ కొక్కుసారి తెలంగాణ కొస్తపమ్మ నాకోటు ఏస్తిరంటి తెలంగాణ ఇస్తనంచె తెలంగాణ ప్రజలు నీకు బాగోట్లు గుర్తినారు నమ్మి ఓటు ఏసినందుకే అమ్మా సోనియమ్మ

మమ్మ నదిల ముంచిపోతిరే ధిల్లీలున్న బొమ్మ” అంటూ తీపంగ స్వందించిందు. ఇంతమంది సచ్చిపోతుంటే ఉలుకు పలుకు లేకుండ చూస్తున్న వాళ్ళెవరైన బొమ్మలు కాక మరేవైతరని అంటడు.

అమ్మా అని ఆత్మియంగ పిలుచుకున్న సోనియాగాంధీ తెలంగాణ పట్ల, అమరుల త్యాగాల పట్ల కనీసం సోయి లేకుండ మౌనం వహించడాన్ని చంద్రప్రకార్ భరింగలేక పోయిందు. అంతే సోనియాగాంధీని బొమ్మని జేసి పల్లెపల్లెకు తిప్పిందు. ధూం-ధాం పాటల దరువై దుమ్మలేంటిందు. ధిల్లీలోని కాంగ్రెసు పెద్దలకు కాకబ్లేటట్లు జేసిందు. ప్రసుతం సోనియాగాంధీ బొమ్మ కాదు అమ్మనే అనే సానుకూల దృక్కథంతో ఉన్నదు. ఆరాధనకు అర్పురూలనే అంటడు. అదేవిధంగ సమైక్యాదుల పట్ల, సీమాంధ్ర నాయకుల పట్ల కూడ అంతే తీవ్రస్వరంతో ఊగపోతడు. కొత్త బిచ్చగాడు పొద్దెరుగడన్నట్లు ప్రవర్తించిన సీల్చు కవరు ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి మీద విరుచుకు పడతడు. తన పదాలతో కర్కర నమిలి ఊస్తదు. మంట పట్టిస్తదు. మనోల్లను నవ్విస్తదు.

“కిరికీరి కిరికీరి కిరణయ్య

నీ పైజాము ఊడుతాది పైలమయ్య నల్లికుట్ల నల్లారి కిరణయ్య ఆరె నిన్ను ఎల్లగొడతాము సూడవయ్య నువ్వు పైరఫీలు జేసినావు కిరణయ్య పైపైకి బాకినావు కిరణయ్య గద్దోలె ఎగిరినావు కిరణయ్య నువ్వు గద్దెమీద వాలినావు కిరణయ్య చిదంబరం శిశ్యుడావు కిరణయ్య అరె చిందులేన్నున్నావు కిరణయ్య” నాటి సమైక్య అంధ్రప్రదేశ్ చివరి ముఖ్య మం త్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి మీద చంద్రప్రకార్ రాసిన పాట ఒక సంచలనం అయ్యంది. ఎక్కడ ఏ వేదిక మీద చూసిన ఇదే పాట మార్కోగింది. “తెలంగాణకు ఒక్క రూపాయి కూడ ఇప్పను ఏంచేసుకుంటారో చేసుకోండి” అన్న కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి కారు కూతలకు జనం కయ్యున లేచిందు. కప్రగాల్చి వాతలు పెట్టిందు. ప్రకార్ పాటలోని పల్లవి నిజమైంది. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డిని ఎల్లగొట్టుడం ఎంతో సులావైంది. తెలంగాణ ఉను రు తగిలిన పసరు పిండ పై.యన్ జగన్ పై కూడా చంద్రప్రకార్ ఇక్కడో పాటందుకుంటడు.

“జగను ఓ జగను వై.యన్న జగను

ఓ ఒగలమారి జగను

తెలంగాణకు అడ్డ అంటావా ఓ జగను

తెర్లుజేయగ తెడ్డునుంటావా ఓ జగను” అంటూ జగన్తోని జగడం జేస్తదు. అదే విధంగ చంద్రబాబు నాయున్ని మించిన అబద్ధాల కోరు రు భూ ప్రపంచం మీద మరొకరు ఉండరనే కోణంలో చంద్రప్రకార్ రాసిన పాట కూడ ప్రజలకు ఎంతో చేరువయ్యంది.

“నక్కజిత్తుల నారా చంద్రబాబు నాయుడు

ఎత్తులు జిత్తులతోని తెలంగాణకు తెడ్డుజూవేనా” అంటూ ఆశువుగా తెలంగాణ ఆవేశాన్ని దుఃఖాన్ని తన పదాలలో పలికించి, తెలంగాణ ప్రజలు ఉద్యమం వైపు ఉరుకొచ్చేలా చేస్తదు.

సమైక్యపొలకుల మీద తన పాటలను తూటాలుగ మలిచి లక్ష్మీన్ని గురిపెడతడు. తెలంగాణ ఉద్యమంలోని ప్రతి సందర్భాన్ని అప్పటి కప్పుడు పాటగా మలిచే నేర్చరి బోడ చంద్రప్రకార్. తన పాటలు, మాటలు పోరాట పబీమతో ఎందరినో కదిలించిన పాటగాడు. అంతేకాదు పోలీసు దెబ్బలు తిని, నిర్వంధానికి గురైన తెలంగాణ ఉద్యమకారుడు బోడ చంద్రప్రకార్.

నిండు గోదారి నీళ్ళను మలిపే సీమాంద్ర కుట్టల్ని పసిగడతడు. పోలవరం ముంపు మీద పాటందుకుంటడు. చంద్రప్రకార్ ఎప్పుడు ఇంట్లో కూర్చోని ఊహించి పాటలు రాయాలని చూడడు. ప్రత్యక్షంగా ఆ వేదనను అనుభవించి, సంఘటనా స్థలాన్ని సందర్శిస్తడు. అట్ల రాసిన పాటే ఇది

“గోదారి గోదారి గోదారమ్మ...

నీ పరుగులకు నంకెళ్ళు వేయా జూని నారమ్మ” ఆదివాసుల జీవితాల మీద, అడవి అందాల మీద, ధ్వంసమైతున్న జీవన ముఖ చిత్రం మీద చంద్రప్రకార్ రాసిన ఈ పాట ఎం దరినో ఆలోచింపజేస్తది.

“సిగురుమామిడి సింతసెట్లు గోదారమ్మ” అంటూ అడవిలోని తీరొక్కు చెట్లును తనిపీతీరాతాకొస్తడు. కొమ్మల్ని కోయిలై ఆవేదనా గీతాన్ని అలపిస్తడు.

చంద్రప్రకార్ పాటలు రాయడంతో పాటు తెలంగాణ క్రాంతి దళ్ళ రాప్పు ఉపాధ్యక్షుడిగాను, మానవహక్కులు వేదిక సిహి జాయింట్ సెక్రెటరీగాను వనిచేసిందు. తెలంగాణ క్రాంతిదళ్ళ ఆధ్వర్యంలో ఓ పన్ కాస్ట్లులకు వ్యక్తిరేకంగ భూపాలపల్లి నుంచి రామప్ప దాక వారం రోజులపాటు పాశం యాదగిరి, పుట్టొరాజ్యలతో కలిసి పా దయాత్ర చేసిందు. ఆ సందర్భంలో చంద్రప్రకార్ రాసిన పాటే

“పచ్చని నా పల్లెసీమ దుమ్ము దుప్పటిలో మునిగినో యమ్మ

పెలుగారే పల్లెసీమ నేడు మోడుబారి పోయేసమ్మ బాంబుల మోతలతో అల్లాడుతున్నదోయమ్మ

నా పల్లె వలసెల్లిపోతున్నదమ్మ నా పల్లె వల్లకాడై పోయేసమ్మ

కూరగాయల తోట కుండెండ్ల ఆటో నెమలమ్మలా నాట్యం ఉడుతమ్మ ఉరుకు

తీరొక్క జీవరాసులమ్మ నా పల్లె తిరునాలనే జూతునమ్మ నాట్యం గురుతులేమై పోయేసమ్మ నా గుండె చెరువై పాయె నమ్మ” అంటూ అడవి విధ్వంసం మీద ఆర్టిగా రాసిన ఈ పాట కన్నీరు పెట్టిస్తది. పల్లెపల్లెని కదిలిస్తది.

మరోసారి తెలంగాణ క్రాంతిదళ్ళ ఆధ్వర్యంలో చంద్రబాబు

నాయుడు మీద చేపట్టిన తిరుగుబాటు యూత్రకు చంద్రప్రకార్ సారథ్యం వహిస్తదు. సుప్రీంకోర్పు న్యాయాది ఎం.ఎ ముఫీం ఆర్థిక ప్రోత్సాహం ఉండడంతో చంద్రప్రకార్ అనేక పాటలను క్యాసెట్ల రూపంలో తెలంగాణ సమాజానికి అందించగలిగిందు.

అక్కరూస్యత, రైతులు, మూడనమ్మకాల వంటి సామాజిక అంశాలమీద ఎన్నో పాటలు రాసిన చంద్రప్రకార్ “అమ్మా సోనియా తెలంగాణ ఇయ్యవా, తిరగబడ్డ తెలంగాణ, రైతుల రణగోస్, పోలవరం, కరువు కన్నీరు” అనే పేర్లతో పాటల సి.డి.లను రికార్డు చేసిందు. చిన్న చిన్న సత్యారాలు, ప్రశంసలతో పాటు 2007లో శిల్పారామంలో జరిగిన జానపద కళలపోటీలలో ఉమ్మడి రాప్పు స్థాయి ‘శిల్ప’ అవార్డును తన స్వంతం చేసుకుందు. ఎందరో పేరున్న కళాకారులు పాల్గొన్న ఈ పోటీలతో చంద్రప్రకార్ తన ప్రతిభను కనబర్చిందు. “అమ్మా సోనియ మ్మ” పాటతో తెలంగాణ ప్రజల గుండెల్లో చెర గని ముద్దవేసుకుందు.

చంద్రప్రకార్ గోరటి వెంకన్న పల్లె కన్నీరు, గల్లిచిస్వది పాటలంబే ప్రాణమిస్తదు. ఎన్ని వందల సార్లు ఆ పాటలు విన్నా తనవి తీరడని అంటదు. ఆ పాటల ప్రేరణతో చంద్రప్రకార్ తన పాటలకు మరింత పదును పెట్టుకుంటడు.

నిరుపేద కూలి కుటుంబంలో జిస్మించిన బోడ చంద్ర ప్రకార్ జీవితం అనేక మలుపులు తిరిగి చివరకు తెలంగాణ ఉద్యమం ద్వార జన్మ సార్థకం అయినట్లయింది. ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ తెలంగాణ బిడ్డలను కన్న తండ్రివలె కాపాడుతున్నదంబే అతిశయోక్తి కాదని అంటడు. రాప్పుం ఆవిధువించిన వెంటనే తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథిని ఏర్పాటు చేసి రసమయ బాలకిషన్ని చైర్మన్ గా చేయడంతోనే కళాకారుల కష్టాలు తీరినట్లయిందని అంటడు. ప్రస్తుతం తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథిలో రంగారెడ్డి, వికారాబాద్ జిల్లాల కో-ఆర్డి నేటర్గా పనిచేస్తున్న బోడ చంద్రప్రకార్ని కదిలిస్తే బంగారు తెలంగాణ పాటందుకుంటడు. ప్రజా సంకేమ పథకాలతో తుల తూగుతున్న తెలంగాణ ప్రభుత్వ చిత్రపుద్దిని ప్రజల్లోకి తీసుకొని పోవాలంటడు.

రసమయ బాలకిషన్ని చైర్మన్ గా చేయడంతోనే కళాకారుల కష్టాలు తీరినట్లయిందని అంటడు. ప్రస్తుతం తెలంగాణ సాంస్కృతిక సారథిలో రంగారెడ్డి, వికారాబాద్ జిల్లాల కో-ఆర్డి నేటర్గా పనిచేస్తున్న బోడ చంద్రప్రకార్ని కదిలిస్తే బంగారు తెలంగాణ పాటందుకుంటడు. ప్రజా సంకేమ పథకాలతో తుల తూగుతున్న తెలంగాణ ప్రభుత్వ చిత్రపుద్దిని ప్రజల్లోకి తీసుకొని పోవాలంటడు.

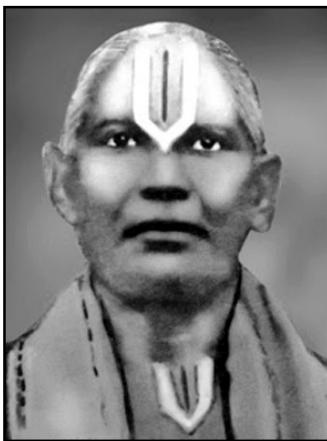
“ఆకుపచ్చని దండ తెలంగాణకు మెదనిండ కోటి మెయిరా మన తల్లికి పూలాడం” స్వచ్ఛప్రారాబాద్, మిషన్ కాకతీయ, మిషన్ భగీరథి మీద అనేక పాటలు రాసి పాటున్న చంద్రప్రకార్ మరెన్నో మంచి పాటలు రాయాలని, అవార్డులు, రివార్డులు పొందాలని ఆశిధ్యాం.

-అంబి వేకువ,
మొబైల్: 94927 55448
పాయిల్: varji.ambati@gmail.com

తెలంగాణ నాటకంలో చెరగని సంతకం చందాల కేశవదాసు

తెలుగు నాటక రంగస్థలంపై వారి గుర్తులు “పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరమై” తెరతీస్తాయి. జీవితమంతా సాహిత్యసేవతో పాటు నాటక రచయితగా, నటుడిగా ప్రతిభావంతమైన పాత్ర ఆయనను పరిచయం చేస్తుంది. అంతేకాదు తొలినాటి సినిమాలకు మొదటి సిని గేయకవిగా, హరికథకునిగా, అవధానిగా బహుము శీనమై తెలంగాణ కళారంగంలో చెరగని సంతకమై కనిపిస్తాడు. ఆయనే తెలంగాణ తొలినాటకకర్త చందాల కేశవదాసు. ఖమ్మం జిల్లా జీక్కెపల్లిలో చందాల లక్ష్మీనారాయణ, పాపమ్మ దంపతులకు 1876 జూన్ 20న చందాల కేశవదాసు జన్మించారు. ఆయన తండ్రి రామా యణ, భారత, భాగవత కథలను కథాగానం చే యడంలో దిట్ట. ఆ ప్రభావమే చందాలపై కనిపి స్తుంది. ఆయన తొలి రోజుల్లోనే అక్కర కావ్యాలకు రెక్కలు తొడిగి పాపురులను భక్తిమార్గంలో విహారింప చేసాడు. నాటి మద్రాసు రాష్ట్ర తెలుగు ప్రాంతాన హరికథాగానంలో ఆదిభట్ట నారాయణ దాసు ప్రభ్యాతి వహిస్తే నైజాం ప్రాంతంలో చందాల కేశవదాసు హరికథాగానానికి చిమునామగా కనిపిస్తాడు. హరికథ ప్రక్రియలో సంగీత రహస్యాల్ని మధించిన పండితుడాయన. ఆయనలోని హరికథ ప్రాపోణం నటుడిగా పరిచయం చేస్తే సాహిత్య స్పృజన నాటకకర్తగా ఆవిష్కరించింది. కథావస్తువు, శిల్పాన్ని, తైలిని ఒక తాటిపై సంధానం చేసి ‘కనక్తార’ నాటకాన్ని రచించారు. 1900 ప్రాంతంలో పద్యనాటకం అమితంగా ప్రభావితం చేస్తున్న రోజుల వి.

చిలకమర్తి, తిరుపతి వేంకటకపులు, బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం వంటి కపులు పద్యనాటకాలతో విషరం చేస్తున్న సమయంలో చందాల కేశవదాసు 1911లో ‘కనక్తార’ పద్యనాటకాన్ని రచించి నాటకరంగానికి పరిచయం అయ్యారు. రాజులు, జమిందార్లు, సంపన్ములు నాటక సంస్థలను స్థాపించి నాటకాలను ప్రదర్శించే క్రమంలో నెల్లుట్ల జమీందారు నరసింహరావు స్థాపించిన నెల్లుట్ల నాటక సమాజం ప్రోత్సాహంతో తన ‘కనక్తార’ నాటకాన్ని స్థీయ దర్శకత్వంలో ప్రదర్శించారు. ఖమ్మం, కోదాడ, జగ్గయ్యపేట, నెల్లుట్ల ప్రాంతాల్లో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శిస్తే ప్రజలు విశేషంగా ఆదరించారు. ఆ తరువాత ఈ నాటకాన్ని నైజాం ప్రాంతంలోనే కాకుండా విజయవాడ, మద్రాసు, కర్నూటక ప్రాంతాల్లో ప్రదర్శించి విజయభేరి మోగించారు.

స్వరథ్రమ్మ పాపట్లు లక్ష్మీకాంతయ్య సంగీతం ఈ నాటకాన్ని మరింత రక్తి కట్టించింది. ఈ నాటకంలో చందాల ఉదయజేసుడి పాత్ర పోషిస్తే ప్రభ్యాత రంగస్థల నటులు శ్రీమతి పుప్పుల రామ తిలకం, కపిలవాయి రామనాథశాస్త్రి, వేమూరి గగ్గయ్య, హనుమ చ్చాప్పిలు ఇతర పాత్రలు పోషించారు. కేశవదాసు నాటక ప్రతిభను గుర్తించిన మైలవరం జమీందారు ఆయన స్థాపించిన బాలభారత నాటక సమాజంలో నాటకాలను ప్రదర్శించేందుకు ఆహ్వానించారు.

మైలవరం నాటక కంపెనీ తరపున సుదీర్ఘకాలం పాటు ‘కనక్తార’తో పాటు ఇతర నాటకాలను ప్రదర్శించి తన ప్రతిభను చాటాడు.

నైజాం ప్రాంతంలో సురభి నాటకాలకు విశేష ఆదరణ ఉండేది. ‘కనక్తార’ నాటకాన్ని సురభి నాటక సమాజం సాంకేతిక ప్రక్రియలను జోడించి ప్రదర్శిస్తే ప్రజలు బ్రహ్మరథం పట్టారు. ప్రసిద్ధ సినిసటులు అక్కిసేని నాగేశ్వరావు ‘కనక్తార’ నాటకంలో బాల నటుడిగా ‘తార’ పాత్రలో అద్భుతంగా నటించారట. పుట్టపర్తి సాయిబాబా తార పాత్రలో ప్రదర్శించిన అభినయానికి ఆయన తల్లి ఈశ్వరమ్మ మురిసిపోయిందట. ‘కనక్తార’ తర్వాత కేశవదాసు 1935లో వామన చరిత్రను ఆధారంగా చేసుకుని బలి బంధనము నాటకాన్ని రాశారు. రాక్షస రాజు బలి చక్రవర్తి సాత్మీక గుణానికి ప్రతీకగా ఈ నాటకాన్ని ఆవిష్కరించాడు. చందాల రాసింది రెండు పద్య నాటకాలైనప్పటికీ తెలుగు నాటకరంగంలో చందాల నాటక ప్రతిభ కీర్తి పతాకమై నిలుస్తుంది. పద్య ప్రధానంగా సాగే నాటకాల్లో పాటలను చేర్చి ప్రదర్శించడంలో చందాల కొత్త బరవడిని స్ఫురించాడు. ఆయన మొదటగా పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహం రచించిన ‘రాధాకృష్ణ’ నాటకానికి మధురభక్తి, తాత్క్వికతను ప్రతిచించించేలా 21 పాటలను రాశారు. 1922లో ముత్రరాజు సుబ్బారావు రచించిన ‘లీక్కప్పు తులాభారం’ నాటకానికి 22 పాటలు రాశారు. ‘భలేమంచి చౌక బేరము ఇది సమయము మించిన దౌరకదు” పాట విశేష ప్రాముర్యానికి నోచుకుంది. ‘సతీ సక్కబూయి’ నాటకానికి ఆయనందించిన “గజ్జలందియలు ఘుల్లు ఘుల్లుమన” పాట వన్నేమార్లలతో ఉప్రాతలూగించింది. తెలంగాణ లో ఆధ్యాత్మిక కేంద్రంగా వధిల్లే యాదగిరిగుట్ట బ్రహ్మాత్మాపూర్వాల్లో చందాల రచించి ఆలహించిన “పరబ్రహ్మ పరమేశ్వర” కీర్తన తర్వాతకాలంలో నాటక సమాజాలకు ప్రార్థన గీతంగా నిలచి పోయింది.

|దక్షన్ ల్యాండ్|

మైలవరం నాటక కంపెనీలో నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్న సమయంలో కలకత్తాకు చెందిన అరోరా సినిమా సంస్థ చందాల కేశవదాసును కలకత్తాకు రప్పించి సతీ అనసూయ' సినిమాకు స్థిరైస్టును రాయించారు. 1931లో ప్రభూత సినీ దర్శకుడు పౌచ్. యం.రెడ్డి దర్శకత్వంలో వచ్చిన 'భక్తప్రహ్లద' చిత్రానికి చందాల కేశవదాసు పాటలు రాసి తొలి సిని గీత రచయితగా చరిత్రక్కారు. 'పరితాప బారంబు-బలియింపతరము', 'తనయా ఇటులన్-బలుకతగదు', 'భీరకరంబగు నా ప్రతాపంబునకు' వంటి పాటలను అందించారు. 'శ్రీకృష్ణ తులాభారం'లో 'భలేమంచి చౌకబేరము' వంటి పాటలను సృష్టించి ప్రేక్షకుల హృదయాల్లో చెరగని ముద్ర వేశాడు. 1935లో 'సతీసక్కుబాయి', 1937లో వచ్చిన 'కనక్కార' చిత్రానికి కూడా ఆయన పాటలు రాశారు. 1930లో స్వాతంత్రోద్యమంలో పాల్గొన్న చందాల కేశవదాసు జాతీయోద్యమ గీతాలను రాశారు. ఆయన పాటలు ఆనాటి ప్రముఖ గాయకులు ఆముల నరసింహావు, సాలూరి రాజేశ్వరరావులలో బెంగుళూరులో రికార్డు చేయబడి పట్టపత్రాల్లో ప్రతిధ్వనించాయి.

చందాల కేశవదాసు జాతీయోద్యమ గీతాలను రాశారు. ఆయన పాటలు ఆనాటి ప్రముఖ గాయకులు ఆముల నరసింహావు, సాలూరి రాజేశ్వరరావులలో బెంగుళూరులో రికార్డు చేయబడి పట్టపత్రాల్లో ప్రతిధ్వనించాయి. చందాల కేశవదాసు అవధాన ప్రక్రియలో కూడా ప్రభూతినార్జించారు. ఆయనలో ప్రతిభకు అబ్బురపడ్డ అవధాని కోరపాటి నరసింహదాసు "సభావండిత గోప్యులందు మా కేశవదాసు సాటి పరికింపలేరు ధరాతలంబునన్" అని ప్రకటించారట.

కేశవదాసు విద్యుత్ సభల్లో లభించిన గండోమేరాలను, ధనాన్ని సత్కార్యాలకు ఉపయోగించారు. తన ఆస్తిపొస్తులన్ని అమ్మ తమ్మరలోని సీతారామచంద్రస్యామి ఆలయాన్ని పునర్నిర్మించి అపర రామచాసుగా కీర్తి గడించారు. చందాల కేశవదాసు సాంఘికంగా నిరాదరణకు గుర్యేవారిపట్ల గొప్ప ఆదరణ చూపించే సమదర్శను దీగా నిలిచాడు.

చందాల కేశవదాసు బహుముఖీనమైన కళాప్రతిభ ఉమ్మడి పాలనలో రేఖామాత్రంగానైన ప్రకటి తం కాలేదు. వెనుకబడిన సామాజిక వర్గంలో పుట్టిన చందాల కేశవదాసు కళారంగాన భిన్న పార్ఫ్యూల్లో ప్రతిభా వ్యుత్పత్తులు ప్రదర్శించారు. తెలుగు నాటక రంగంలో భశిరా అంటూ గొంతెత్తి పలికిన తెలంగాణ కళాస్వామీకుడు చందాల కేశవదాసు 1956 జూలై 16న సప్రస్తులయ్యారు.

చందాల కేశవదాసు నాటకరంగంలో చేసిన ఆసాధారణమైన కృషి తెలంగాణ సాంస్కృతిక రంగంలో ఒక మైలురాయిగా నిలిచి పోతుంది.

- డా॥ జె. విజయ్కుమార్జీ

తెలంగాణ ధియేటర్ రీసెర్చ్ సెంటర్

ఫోన్ నెం:9848078109

మెయిల్:vijay.kumarji@rediffmail.com

గ్రామీణాభివృద్ధితోనే దేశాభివృద్ధి

వివిధ ప్రభుత్వ విభాగాలతో జీసీ కమిషన్ భేటి

బీసీల అభ్యున్నతి కోసం సగం జనాభా అయిన బీసీ గురించి ఏమే శాఖల్లో ఎలాంటి స్థిరులు ఉన్నాయో, ఇంకా ఎలాంటి స్థిరులు అవసరమో అయి శాఖల ఉన్నాధికారుల తో బీసీ కమిషన్ అనేక వివరాలను సేకరిస్తున్నది. అయి శాఖల ఎలా ఏర్ప చ్చాయి.. వాటి నేపథ్యం ఏమిటి.. అవి ఎలా రూపొం తరం చెందాయి... తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏ ర్పదిన తరువాత... మరీ మఖ్యంగా 31 జిల్లాలుగా పరి పాలనా వ్యవస్థలను వికేం ద్రీకరించాడ అయి లభించారులు, శిక్షణాలు, సౌకర్యాలు, పథకాలు ఎలా కొనసాగుతున్నాయి... అందులో బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీల కోసం ప్రత్యేకంగా కృషి ఏమిటి...? ఆయి శాఖల క్షేత్ర స్థోయి అనుభవాలు అనుసరించి తెలంగాణ సమాజ పునర్నిర్మాణంలో చేయాలిన కృషికి సూచనలను బీసీ కమిషన్ అయి శాఖలను అపోన్నించింది. సిబ్బంది, తదితర రంగాల్లో కులాల వారీగా వివరాలను నిర్దిష్టంగా అందించాలని కోరింది.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో రోడ్డు నిర్మాణంలో నూతన దృష్టితో పని చేయాలని, పెరుగుతున్న జనాభాను అనుసరించి ఊరిలోంచి కాకుండా ఊరి సమీపంలోంచి లింకు రోడ్డు వేస్తే కొత్త ఊరు కొత్త తరంతో

అభివృద్ధి చెందుతుందని వక్తలు సూచించారు. వరంగల్ జిల్లాల్లోని అదర్శ గ్రామంలా అన్ని గ్రామాలను అభివృద్ధి పరచడానికి చేయాలిన కృషి ఏమిటో సూచించాలని కోరారు.

గ్రామీణ వేదికిన నిర్మాలన, స్వచ్ఛభారత్, అందరికీ ఉన్నత విద్య, బహిరంగ విసర్జన నిర్మాలన మొదలైన అంశాలను చర్చించారు. రోడ్లు, తదితర నిర్మాణాల్లో బీసీ లకు కాంట్రాక్టులు ఇవ్వడంలో ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలని, తద్వారా ఆ వర్గాలు ఎదుగు

తాయాని భావించారు.

రెండు సెషన్లుగా సాగిన సమావేశంలో తెలంగాణ బీసీ కమిషన్ షైర్స్ బి.ఎస్.రాములు, సభ్యులు దా॥ వక్తులు కుమారులు కృష్ణ మోహన్రావు, దా॥ అంజ నేయ గౌడ్, జూలూరు గౌరీ శంకర్, సభ్య కార్యదర్శి జి. డి.అరుణ, ఐఎస్ఎల నేత్యుప్పంలో నీతు కుమారి ప్రసాద్, ఐఎస్ఎస్, శోశనీ బసు, ఐఎస్ఎస్, పి.రామూర్చావు, సౌమ్య, సత్యనారాయణ రెడ్డి, ఎ.ఎ. సామి, విజయ పాల్రెడ్డి తదితర అధికారులు అనేక విషయాలు చర్చించారు.

-జె.విజయ్కుమార్

ప్రాణం లేని వాటినీ... ప్రాణం ఉన్నట్టుగా తీశావు!

“చాలా మంది ప్రాణం ఉన్న వాటినీ ప్రాణం లేనట్టుగా తీస్తారు. నీవు మాత్రం ప్రాణం లేని వాటిని కూడా ప్రాణం ఉన్నట్టుగా తీస్తావు” - ఒక ప్రభూత సంపాదకుడి (ఎబీకే ప్రసాద్) నుంచి ఒక ఫొటోగ్రాఫర్ పొందిన ప్రశంస అది.

“ఆంతకు ముందెన్నడో ఒక వ్యక్తి చక్కగా ఫొటో తీశాడు. మళ్ళీ ఇన్నెళ్ళ తరువాత అంత అద్భుతంగా నీవు ఫొటోలు తీస్తున్నావు. నేనెప్పుడు ప్రైదరాబాద్ వచ్చినా నీవే ఫొటోలు తీయాలి” - ఒక ప్రముఖ సర్కారి, నటి (మంజు భార్తవి) నుంచి ఒక ఫొటోగ్రాఫర్ పొందిన మెచ్చుకోలు అది.

ఒక ఫొటోగ్రాఫర్కు అంతకు మించింది మరేం కావాలి.

ఆ ఫొటోగ్రాఫర్ ఎన్.ఆర్ సుధాకర్ గాడ్. కామారెడ్డి జిల్లా మణిహాస.

సుధాకర్ గాడ్ పుట్టిపెరిగింది కామారెడ్డిలోనే. తండ్రి ఆబ్యారి కాంట్రాక్టరు. ఆర్టికంగా నిలదొక్కుకున్న కుటుంబం కావడంతో సుధాకర్ గాడ్ కష్టాలేవీ లేకుండానే పదో తరగతి వరకు బాగానే చదువుకున్నాడు. అ తరువాత మాత్రం చదువు కంటే ఎక్కువగా బొమ్మలు గీయడంపై అస్త్రి కనబర్యడంతో ఆయనకు కప్పాలు మొదలయ్యాయి. టైట్లో మార్కులు కాస్త తక్కువ రావడంతో ఎంపీసీ, బైపీసీలలో సీటు దొరకలేదు. మాయ్స్ వంటి సబ్జెక్టులు కష్టం కావడంతో దానితో ముడిపడిన అకోం చీంగ్ సబ్జెక్టు ఉండడంతో సీతసీలో చేరేందుకూ ఇష్టపడలేదు. దాంతో ఆర్ట్ అండ్ సైన్స్ కాలేజీలో హెచ్చససీలో చేరాల్సి వచ్చింది. ఓ పదిహేను రోజుల పాటు కాలేజీకి వెళ్ళాడు. సూర్య తరపులోనే అక్కడ కూడా ఆ ర్ణ క్లాస్ ఉంటుందేమౌని అనుకున్నాడు. డ్రాయింగ్ మాస్టర్ ఇంకా రావడం లేదేమిటా అనుకునేవారు. ఆ తరువాత అక్కడ డ్రాయింగ్ నే ర్పునే విషయం తెలిసింది. ఇష్టం లేని సబ్జెక్టులు చదువడమెందుకుకని

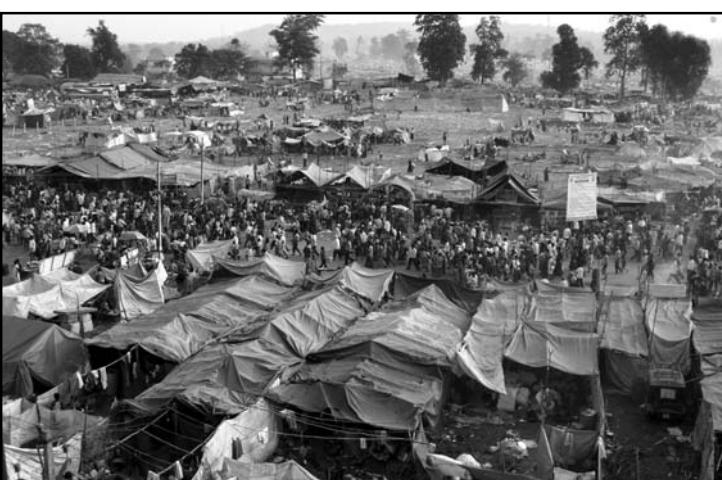
ఆ కాలేజీ చదువు వదిలేశాడు.

సుధాకర్ గాడ్కు చిన్న నాటి నుంచి పెయింటింగ్ అంటే ఇష్టం. సూర్య విద్యార్థిగా ఉన్న కాలంలో ఆయన వేసే బొమ్మలు చూసిన సార్లు ఆ దిశగా ఆయనను ప్రోత్సహించారు. డ్రాయింగ్ నేర్చుకునే కాలేజీ కూడా ప్రైదరాబాద్లో ఉందని చెప్పారు. ఆ జ్ఞాపకంతో పెయింటింగ్పై ఆస్తితో జేవన్ టీ యూలో చేరుదామని వెళ్తే అక్కడ సీటు రాలేదు. ఎమ్మెల్చే సిఫారసుతో సీటు సంపాదించే ప్రయత్నం చేసినా అదీ విఫలమైంది. అదేసమయంలో అక్కడ ఉన్న కొండరు సీని యర్ విద్యార్థులు ఫొటోగ్రాఫీలో చేరినా బాగానే ఉంటుందని నూచించారు. గవర్నమెంట్ సర్కిపికెట్, జాబ్ కావాలంటే ప్రభుత్వ కాలేజీలో ఫొటోగ్రాఫీ కోర్సులో చేరవచ్చునని, ఫొటోగ్రాఫీ రంగంలో నైపుణ్యాలు నేర్చుకోవాలనుకుంటే మా

త్రం అప్పటికే బాగా ప్రసిద్ధి చెందిన రాజన్ బాబు ఫొటోగ్రాఫీ జినిస్టిట్యూట్లో చేరవచ్చునని సూచించారు. ప్రభుత్వ కాలేజీలో సీటు దొరక్క ఒక ఏడాది కాలాన్ని వృధా చేసుకోవడం ఎందుకని భావించి ఆయన రాజన్బాబు ఫొటోగ్రాఫీ జినిస్టిట్యూట్లో డిప్లొమా జన్ ఫొటోగ్రాఫీలో చేరారు. దెండెళ్ళ పాటు (1980-82) అక్కడ నేర్చుకున్నారు.

ఫొటోగ్రాఫీలో శిక్షణ పొందినప్పటికీ ఆయన మనస్సు ఎందుకో సినిమారంగం వైపు మళ్ళీంది. దాంతో ప్రైదరాబాద్లో మధు ఫిల్మ్ & టిపీ జినిస్టిట్యూట్లో చేరారు. అది దెండెళ్ళ డిప్లొమా కోర్సు. అదే మొదటి బ్యాచ్. అముతి ప్రసాద్, శివాజీరాజా, రాంజగన్, అచ్చుత్, విజయ్ యాదవ్, రమణారెడ్డి లాంటి వారంతా అదే బ్యాచ్లో ఉన్నారు. అలా నటనలో శిక్షణ పొందిన సుధాకర్ గాడ్ ఆ తరువాత చెప్పే బాటు పట్టారు.

పొప్పరిక, ఇంద్రధనుస్సు, దాని (బి.నరసింగరావు దర్శకత్వం), సర్దార్ ధర్మరావు, హిందీ సినిమా ఐసియత్, హిందీ సీరియల్ సహార్

ఘణ్ (వేఱు పడగలు) లాంబివాఢిలో నటించారు. పుచ్చులవల్ల సుందరయ్య అన్న కుమారుడు సత్యారెడ్డి ఆయనను ప్రోత్సహించారు. మొదటి అవకాశం ఇచ్చింది ఆయనే. సుధాకర్ గౌడ్ దాగుడు మూతలు' (1987) సినిమాలో శర్కర్ బాబు తదితరులతో కలసి నటించారు. అందులో భానుచంద్ర హీరో. 'హెచ్చరిక్ లో మరో అవకాశం లభించింది. మొదట్లో కాస్తంత ప్రోత్సాహనం లభించినా ఆ తరువాత వేషాలు లభించడం కష్టమైంది. ఇక చెప్పులో ఉండడం కష్టమని భావించి ఖైందరాబాద్కు తిరిగి వచ్చారు.

ఆ సమయంలో టీవీ సీరియల్స్ లో హీరోగా ఆఫర్ వచ్చింది. శ్రీ స్టోర్ ఎలక్ట్రానిక్స్ వారు పిలిచారు. శాట్లైట్ ప్రసారాలు కొత్తగా మొదలైన రోజులవి. అప్పట్లో వచ్చిన 'మనసు గుర్తం - లేదు కళ్ళం' సీరియల్స్ ఆయన హీరోగా చేశారు. అందులో జయలలిత (బోరింగ్ పాప) హీరోయ్యన్. ఆ సీరియల్ 13 వారాల ఎపిసోడ్స్ గా వచ్చింది. దూరదర్శక్లో స్పృస్టర్ ఎపిసోడ్స్ లో కూడా ఆయన నటించారు. 1996-97లో 'శ్రీసాయి లీల్లో' షిరిడి సాయిబాబా ప్రధానపాత్ర పోషించారు. ఆ సీరియల్ నిరూణంలో ఆయన భాగస్వామి కూడా.

ఏ ఒక రంగంలోనూ ఆయన స్థిరంగా ఉండ లేకపోయారు. మనస్సు చెప్పినట్లుగా నడుచుకోవడమే అందుకు ప్రధాన కారణం. అలా ఆయన ట్రైంట్ మీ డియాలోకీ అడుగుపెట్టారు. 'వార్త' దినపత్రిక పెట్టిన కొత్తలో రెండు నెలల పాటు ఆదివారం అనుబంధానికి తన సేవలను అందించారు. ఆ తరువాత 'సుప్రభాతం' లో ఆఫర్ వచ్చింది. అక్కడ సుమారు విడాది పాటు శ్రీలంక్సర్గా పని చేశారు. ఆ తరువాత 'మాభూమి' ఎడిటర్ ఏబీక్ ప్రసాద్ నుంచి పిలుపు వచ్చింది. ఆరు నెలల పాటు అందులో పని చేశారు.

కెమెరామెన్గా సుధాకర్ గౌడ్ పలు డాక్యుమెంటర్లకు పని చేశారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి 'జనజీవనగానం' (జననాట్యమండలికి చెందిన కానూరు వెంకటేశ్వరరావు జీవితం), చిలుకల చిన్నమ్మ (నిజా మాబాద్ శ్రీరాంపూర్ జాతర) లాంటివి ఉన్నాయి. పైలా వాసుదేవరావు జీవితంపై విశాఖటప్పుంలో తీసిన డాక్యుమెంటరీకి కూడా ఆయన పని చేశారు. సుధాకర్ గౌడ్ సినిమా రంగంలోనూ సాంకేతిక విభాగంలో కొంతకాలం పని చేశారు. 'దేవి' సినిమాకు అనిష్టంలో కెమెరామెన్గా పని చేశారు. ఎస్.గోపాల్ రెడ్డి, దివాకర్లు ఆ సినిమాకు ప్రధాన కెమెరామెన్లుగా వ్యవహరించారు.

సింతంగా, ఇతరులతో కలసి విఫి యాడ్ విజెస్టీలకు పని చేశారు. రుద్ర కమ్యూనికేషన్స్ కు తన సేవలను అందించారు.

కాకతీయ ట్రస్ట్ ప్రమరించిన 'ఫోక్ అండ్ గాడ్' కాఫీబేబుల్ బుక్లో ఆయన చిత్రాలు రెండు ప్రమరితం కావడం ఈ రంగంలో ఆ యనకు గల విశిష్ట స్థానాన్ని సూచిస్తుంది. తెలంగాణ జిల్లాల్లో విస్తు తంగా పర్యాటించిన సుధాకర్ గౌడ్ వివిధ జాతరలో తీసిన ఫోటోలు ప్రశంసనలు పొందాయి. అంగడి (సంత)లో ఫోటోలు తీయడమంటే మక్కలు. సమ్మక్క సారక్క తదితర జాతరలో ఎన్నో ఫోటోలు తీశారు.

ఫోటోగ్రఫీ వివిధ విభాగాల్లో ఆయన ఫోటోట్ అంటే ఇష్టం. ఒక మనిషి ఏ యాంగిల్లో బాగుంటాడో గుర్తించి, అలా ఫోటోలు తీయడంపై అసక్తి కనబర్చేవారు. ఫోటోకు ప్రాణం పోయడం అంటే ఏ మటో ఆయన తీసిన ఫోటోలు చూస్తే తెలుస్తుంది.

సుధాకర్ గౌడ్కు భార్య, ఇద్దరు అబ్బాయిలు, ఇద్దరు అమృయిలున్నారు. అంతా చక్కగా జీవితాల్లో స్థిరపడ్డారు.

తనకు సూట్రినిచ్చిన పుస్తకాల్లో 'వివేక సూర్యోదయం' ముఖ్యమైందని అంటాడు సుధాకర్ గౌడ్.

పుస్తక పరసనం ఆయన హాబీల్లో ఒకటి. డిపెక్టివ్ సవలలతో మొదలైన ఆ సరదా అలా కొనసాగింది. ఎన్నో పుస్తకాలు చదివేవారు. 'బిగ్ థింకింగ్', 'జానాఫన్ నీగల్' లాంటివి తనను ప్రభావితం చేశాయని అంటారు.

పైదారాబాద్లో ఫోటోగ్రఫి రంగంలో వేరొందిన ఒ.సి. ఎడ్యూర్స్ సుంచి ఆయన బహుమతలు అందుకున్నారు. ఔత్స్వమీక ఫోటోగ్రఫర్లు ముందుగా ఈ రంగంలోని లోతుపాతులు తెలుసుకోవాలని, ఆ తరువాత ఇందులోకి దిగాలని సూచిస్తారు సుధాకర్ గౌడ్.

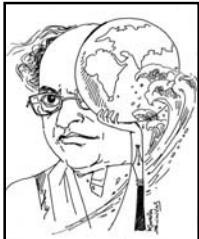
'ఫిల్మ్' ఉన్న కాలంలో తామెంతో హార్డ్వర్క్ చేశామని, డిజిటల్స్ ప్రముఖం ఇంకా అంతగా పట్టు దొరకలేదని అంటారు. మనసులోని మాటను నిజాయితీగా బయటపెడుతారు ఆయన. ఎంతో మంది ప్రముఖులతో, మేధావులతో సన్మితి పరిచయాలున్న ఆయన తనదైన రీతిలో సంతృప్తికర జీవితం కొనసాగిస్తున్నారు. నగరాల్లో ఎన్నో అవకాశాలున్పుటికీ గ్రామంజీవితంపై ఇష్టంతో కామారెడ్డిలో నివసిస్తున్నారు.

సుధాకర్ గౌడ్ ఫోన్ నెం: 9849084999

- కిరణ్

కవితా బుటుచక్కని

భూమి మీద పూలు పూసినట్లు
 పద్మాల వనాలను సృష్టించావు!
 నక్కత్రాలు మెరిసిపోతున్నట్లు
 గేయాల వెన్నెలను వెదజల్లావు!
 వాగు ప్రవహించినట్లు
 కవితావాక్యాల్చి పరుగులెత్తించావు!
 గాలి కదలినట్లుగా
 పాటల పరిమళాల్చి పంచావు!
 గజల్ గానవాహికలో
 లోక తాత్త్వికతకు రాగమయ్యావు!
 ప్రపంచపదుల్లో
 ప్రాపంచిక సత్యాలను ప్రదర్శించావు!
 సంప్రదాయపు హృదయశాలలో
 ప్రయోగకారుడిగా నిలబడ్డావు!
 నిశ్శబ్దంలో దాగిన
 శబ్దరహస్యాల్చి శోధించావు!
 ప్రసంగవాటితో
 ప్రతిపద చమత్కుతిని సాధించావు!
 విశ్వవిశాల సాహితీ వేదిక మీద
 కవితా విశ్వంభరుడిటై నర్తించావు!
 సృజనాత్మక వసంతరాయలా!
 స్వర్ణరఘుగంలో పారకధారులమయ్యాం!!
 మూడు పొడి అక్షరాల సినారె!
 ఏ తరానికైనా
 అరిపోని తడి అక్షరానివి నువ్వే!!
 -డా. ఎస్. రఘు, 98482 08533

కాలంతో కలిసి

కాలం ఎప్పటికప్పుడే
 నన్ను పరీక్షిస్తుంటుంది.

xxx

మాటకు దండం పెడత

పాటకు దండం పెడత

మాటను, పాటను నమ్మిన

మనిషికి దండం పెడత

-సి.నారాయణరెడ్డి

మట్టికి పట్టం గట్టిన

సినారె ‘విశ్వంభర’

అవార్డుల వల్ల కొన్ని గ్రంథాలకు ప్రశస్తిపచ్చే మాట నిజమే కాని ‘విశ్వంభర’కు అంతకుముందే సినారె కావ్యరచనలో భిన్నమైందిగా, మలుపుగా గుర్తింపు పొందింది. ఇది 1980లో వెలువడింది. రెండో ముద్రణ 1990లో జరిగింది. విశ్వంభర అంటే భూమి, ప్రపంచం అని అర్థాలు. అయితే ఇది కేవలం భూగోళం అనబడే మట్టి ముద్దను గురించి రాసిన కావ్యం కాదు. ఆ మట్టిలో పుట్టిన మనిషి అనబడే ప్రాణి పొందిన వికాసాన్ని గురించి, ఈ చైతన్యానికి మూలమైన మట్టితో అతని సంబంధాన్ని గురించి. మట్టి విశ్వంభర. విశ్వంభరే మానవుడు. విశ్వంభరను మానవునికి పర్యాయపదంగా వాడుకున్నాడు కవి. ఈ కావ్యానికి ‘మనిషి’ అని పేరు పెట్టినా ఇదే అర్థం.

ఈ కావ్యంలోని వస్తువు మనిషి. ఈ మనిషి మన కళ్ళ ముందున్న వర్షమాన మానవుడు కాదు. అనాది నుండి ఇప్పటిదాకా పరిణమిస్తూ వస్తున్న, వచ్చిన, సాగుతున్న మనిషి. అంటే ఈ మనిషికి ఒక కాలం లేదు. ఈ గ్రోబు పైన ఇప్పటిదాకా పుట్టిన మానవ ప్రాణిల న్నిటికి ఒక బృహత్త ప్రతీక ఈ మనిషి. ఒక వ్యక్తి, ఒక సమూహం, ఒక జాతి. ఇ క్రమితో ఆగకుండా సమస్త మానవాణిని ఒక మానవుడిగా భావించే చైతన్యస్థాయితో ఈ కావ్యం మొదలవుతుంది. అదే స్థాయిలో చివరిదాకా (దీనికి నిజానికి ముగింపు లేదు) నిర్వహింపబడుతుంది. ఇక్కడే వస్తుంది ఇబ్బంది. ఇది అప్పటిదాకా తెలుగు పారకులకు అలవాటైన పద్ధతి కాదు. వస్తువు అమూర్త మైంది. విశాలమైంది కూడా. కాబట్టి ఆవేశం తక్కువ. ఆవేశం ఉన్న ఇంతకుముందు మనకు అలవాటైన కేంద్రీకృత భావావేశం కాదు. ఒక మనిషితో మనకున్న ఉద్ఘాగ్ర భావ సంబంధం ఒక మానవీయ భావనతో ఎలా వుంటుందో మనకు నిత్యం అనుభవం లో ఉన్న విషయం కాదు. అయితే ఒక కేంద్రీకృత భావావేశం విశాలమయ్యే కొలది ఒక ఆలోచనగా రూపొందుతుందని గమనించ వచ్చు. ఇది రోజు మనం వాడే అర్థంలోని ఆలోచనగా కాక దీనిలో ప్రవృత్తులు, భావాలూ అన్ని ఉంటాయి. ఈ అవగాహనతో నేను విశ్వంభరను వదివాను.

ఈ కావ్య రచయిత నారాయణరెడ్డిగారు విశ్వంభరకు ముందు చాలా కావ్యాలు రచించారు. వాటన్నిట్లో ఆయన రసోద్భిగ్మిడిగా,

శిల్పాభిరతుడిగా కనిపిస్తారు. ఇది మనకు చిరకాలంగా ఆయన గురించి అలవాటైన అభిప్రాయం కూడా. విశ్వంభరలో ఆయన స్తు మితచిత్తుడిగా, తాత్పుకుడిగా, అందమైన అంతర్ముఖుడిగా కనిపిస్తారు.

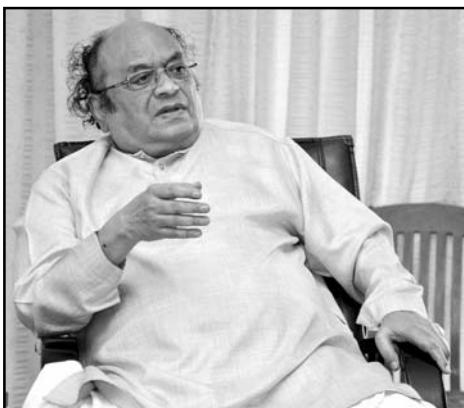
‘విశ్వంభర’ వస్తువు మానవుడు అన్నాను. అంటే కోట్లాది సంపత్తురాలుగా అతని సుదీర్ఘ ప్రయాణం, ఆ ప్రయాణంలో అతడు సాధించిన చైతన్యపరిణామం, వికాసచిత్రణ, బహుముఖాలుగా విస్తరించిన అతని శక్తియుక్తులు, అతని జయాలు, ఆపజయాలు ఇట్లు ఇవన్నీ విశ్వంభరలో సూటిగా తేటగా చిత్రితమైనాయి. వీటిని చిత్రించటంలో సినారె అవలంబించిన శిల్పం కూడా కొత్తదే.

విశ్వంభరలో వస్తువు మానవుడన్నాను. ఇది చాలా సింప్లిక్షెన్గా అంటున్నమాట. మానవుడనే వస్తువులో

పెద్ద అల్లిక ఉంది. ఈ అల్లికను అంతర్గత నిర్మాణం అందాం. వస్తువుకు అనుమైన నిర్మాణ వ్యవస్థను ఎన్నుకోవడం దీనిలో కనిపిస్తుంది. విశాలార్థంలో మానవుడు వస్తువు. కావ్యదృష్టితో విశ్వంభరకు అతడు నాయకుడు. ఈ మానవుని సుదీర్ఘ ఐతిహాసిక ప్రయాణచిత్రణ విశ్వంభర. ఈ ప్రయాణాన్ని అతని చిత్రవృత్తులూ, మనశ్శక్తి, దృక్పథాలూ మొదలైనవన్నీ శాసించాయి. ఈ ప్రయాణం మూడు ముఖాలుగా సాగింది. కళాత్మకం, వైజ్ఞానికం, ఆధ్యాత్మికం. ఇవి బాహిరంగంగా కనిపించే ముఖాలు. మనకు కనపించకుండా అంతరికంగా మనస్సుతో, మేధతో, ఆత్మతో చేస్తున్న ప్రయాణం వేరే వుంది. బాహిర, ఆంతరిక ప్రయాణాల కలలుక వల్ల పుట్టిందే చైతన్యం. ఆ చైతన్యం సాధించిన లేదా సాధించని ఘట్టలో విశ్వంభరలోని ఐదు భాగాలు. ఒకమాటలో ఆదిమ దశ నుండి ఆధునిక దశాకా సాగిన సుదీర్ఘమైన సంకీర్ణమైన మానవ ప్రయాణం విశ్వంభర. ఈ ప్రయాణం ఎన్ని దశలుగా, ఎటువంటి దశలుగా సాగిందో చూడ్దాం.

విశ్వంభర ఐదు భాగాలుగా విస్తరించిన రచన. ఈ భాగాలకు పేర్లు ఉండవు.

మొదటి భాగంలో స్థాలంగా చూస్తే ప్రకృతి మానవ ప్రకృతుల పరస్పర సంబంధం. ఆది మిథునం కలుసుకున్న వైనం, రుతువుల రెండు ముఖాలు వర్ణితమైనాయి. అంటే ప్రకృతితో సం

బంధం కోసం మనిషి చేసిన సాధన, మనిషి స్వేచ్ఛాతత్త్వం, అపూర్వమైన అనుభూతి కోసం తపన, నిషిద్ధ ఫలం తినాలనిపించటం, రుతువుల రెండు ముఖాలు మనిషి రెండురకాల ప్రపుత్తులకు తారాణంగా చూపించటం దీనిలో కనిపిస్తుంది.

రెండో భాగంలో ఒకోక్కరమైన కళావిర్మావాన్ని కవితాత్మకంగా వర్ణించారు. మనిషి తన వికారాలకనుగుణంగా ప్రకృతిని దర్శించిన తీరు, మలుచుకున్న తీరు, ఇలా దర్శించడానికి అతడు చేసిన రసాత్మక సాధన, ఈ సాధనలోంచే నాదం, రాగం, కవిత్వం, నాట్యం, చిత్రలేఖనం, శిల్పం పుట్టాయని పేర్కొన్నారు.

మూడో భాగంలో మనస్సు ప్రాధాన్యం, విశ్వామిత్రుడు, బుద్ధుడు, అలెగ్జాండర్, అశోకుడు, సోక్రటిస్, ఏసుక్రీస్తు మొదలైన మనీషులను గూర్చిన కథనం ఉంది. ఈ భాగంలో మనిషిని అరిష్టద్వారాలు శాసించటం కనిపిస్తుంది. అంతేకా విశ్వామిత్రుని తపశ్చక్తి, అలెగ్జాండర్ లోభం, అరిస్టోటిల్ జ్ఞానం, సోక్రటిస్ జ్ఞానం, క్రీస్తుకరుణ, బుద్ధుని శాంతి, అశోక ధర్మస్థాపన మొదలైనవి చిత్రితమైనాయి.

నాలుగో భాగంలో మనిషి బాల్య, యౌవన, వృద్ధాప్యదశలు-తాత్త్విక మధనం, జిజ్ఞాస, వైజ్ఞానిక ప్రగతి, అహంకృతి, స్పృధ, స్వీయనాశనం, అతీత శక్తుల స్వరణ, మళ్ళీ మధనం మొదలైనవి చిత్రితమైనాయి. ఈ భాగంలో మనిషి అరిష్టద్వారాలకు పూర్తిగా చికిట్టయాడు. మనసు దేహానికి లొంగిపోయింది. అప్పుడే అతీతశక్తుల ఆరాధనకు పాల్పడ్డాడు. ఎంతో వైజ్ఞానిక ప్రగతిని సాధించాడు. విజ్ఞానంతో గాలిని, నీటిని కలుపితం చేశాడు. ఇప్పుడు మళ్ళీ ప్రేమకోసం శాంతి కోసం ప్రయత్నాలు మొదలు పెట్టాడు.

ఐండో భాగంలో వర్ణాహంకారం, సాప్రాజ్ఞ వాదం, అక్షోబ్ర విష్వవం, భారత స్వతంత్ర సమరం, 15వ ఆగస్టు, గాంధి మార్గం చిత్రితమైనాయి. ఈ భాగంలో వర్ణాహంకారాన్ని, పరపీడననీ తొలగించి నమతను సాధించటానికి ప్రయత్నాలు మొదలైనాయి. అభిహం లింకన్, మార్పు, లెనిన్, గాంధి మొదలైనవారు విశ్వశాంతి ప్రదాతల య్యారు. ఈ ఐదు భాగాలూ లేక ఐదు ఖండాలు సాకర్యం కోసం చేసుకున్నవే అయినప్పటికీ ఏటికో అనుక్రమం కూడా ఉంది. ఏక సూత్రత ఉంది. ఆ ఏకసూత్రత మనిషి చైతన్యమే. దాని ఉత్సాన, వతనాలు, మలుపులు మొదలైనవి.

మొదటి భాగంలో ప్రకృతి, మానవప్రవృత్తికి గల సంబంధం అన్నాను. ప్రకృతితో సంబంధం కోసం మనిషి ఎంతో సాధన చేశాడు. మనిషికి స్వేచ్ఛాప్రవృత్తి సహజం. అపూర్వమైన అనుభూతుల కోసం అన్యోషణం చేస్తాడు. దాని పర్యవొసానమే నిషిద్ధ ఫలాన్ని తినటం మనిషి స్వభావానికి రెండు ముఖాలున్నాయి. వాటిని రుతువుల రూపాల వర్ణన ద్వారా సినారె వర్ణించారు.

“అలా కలుసుకున్న అది మిథునం అంతరంగంలో ఒక స్థుతి విషంగం అస్థుతి తన రెక్కల అంచులతో గేసిందొక స్వప్నవర్షచిత్రం

ఆకృతి ప్రకృతి వేరైనా ఆ చిత్రంలో వస్తుది మేమే రెండో భాగంలో కళావిర్మావాన్ని వాటి వివిధ రూపాలను కవితాత్మకంగా వర్ణించారు.

మనిషి మనస్సులో ఒక ప్రభాతం మౌనాన్ని పెకల్పుతుని మగతను చీల్పుకని డేర్ఘంగా ఎగినే ఉన్నత జలపాతం మనిషి తన వికారాలను అనుగుణంగా ప్రకృతిని దర్శించిన తీరు, మలుచుకున్న తీరు ఇలా దర్శించటానికి, మలుచుకోటానికి అతడు చేసిన రసాత్మకమైన సాధన చిత్రితమయ్యాయి. ఈ సాధనలోంచే నాదం, రాగం, కవిత్వం, నాట్యం, చిత్రలేఖనం, శిల్పం పుట్టాయి.

పారింది మనిషి మనసు రంగుల్లోకి

పాకింది లలితమతి రేఖల్లోకి కదిలివచ్చింది ప్రకృతి సర్వస్వం కలలు కనే ముని వేళ్లలోకి మూడో భాగంలో మనస్సును వర్ణిస్తాడు. దీన్ని పరిశీలిస్తే-

“ఎన్నగ మననే కారణ మనులికిని చూడచూడ నాత్మకుడు తానో” అన్న వేమనుపద్మం గుర్తుకొన్నంది. మనిషిని కామక్రోధాది అరిష్టద్వారాలు శాసిస్తాయి. విశ్వమిత్రుని తపశ్చక్తి ప్రవృత్తి మూలంగా ఏర్పడిన ఉత్సాన పతనాలూ, అలెగ్జాండర్ లోభం, అరిస్టోటిల్ జ్ఞానం, సోక్రటిస్ జ్ఞానం, ఏసుక్రీస్తు కరుణ, బుద్ధుని శాంతి, అశోకుని ధర్మస్థాపన; ఇవన్ని వరుసగా మనసు చేసిన గమ్మత్తులు. కవి వీరి పేర్లు ఎక్కడా చెప్పడు. పూర్తిగా ప్రతీకలుగా చెప్పడానికి కూడా వీల్చేదు. చదపగానే తెలిసిపోతాయి. సున్నితంగా ధ్వనిస్తాయి. స్వభావ ధ్వనులనొచ్చు.

మెరిసింది జటాటివిలో ఒక విశ్వం, డార్ధలోకాలను అధఃకరించే ఉగ్రతపస్సర్పస్వం నాలుగో భాగంలో మొదటి మనిషి బాల్యం, యౌవనం, వృద్ధాప్య దశల వర్ణన వుంటుంది. ఇక్కడే మనిషి దేహానికి బంందియ్యు లొంగిపోయింది. అప్పుడే మనిషి భయపడ్డాడు. అతీతశక్తుల ఆరాధన పాల్పడ్డాడు. ఒంటపట్టిన దేహాప్రేతికి

అంతుపట్టని ప్రాణభీతికి
ఆశ్రయమచ్చిన దివ్యకల్పన
అతిలోకశక్తుల ఆరాధన.
ఈ దశలోనే మనిషి ఎంతో వైజ్ఞానిక ప్రగతిని సాధించాడు.
గుహనుంచి మహాలు దాకా
నడక నుంచి రోదనీ నౌక దాకా
దివిచీల నుంచి విద్యుద్దిష్టిపాల దాకా
అమృత నుంచి అష్టాష్టాల దాకా
ప్రవహించిన సంస్కృతికి మూలహేతువు
మనిషిలో వికసించిన విజ్ఞానధాతువ.
కాని ఇంతా సాధించి ఏం చేశాడు? గాలినీ, నీటినీ కలుషితం
చేశాడు. స్వీయునాశనాన్ని కొని తెచ్చుకున్నాడు. నాశనంలోనే మళ్ళీ
ప్రేమపుడుతుంది. మళ్ళీ ప్రేమకోసం, శాంతి కోసం ఆరాటంతో
ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టాడు.

ఐదోభాగం చాలా ముఖ్యమైంది. మనిషి
వైజ్ఞానికంగా ఎంత ప్రగతిని సాధించాడో మానసి
కంగా అంత దుర్గతిలోనికి కూరుకు పోయాడు.
వర్షాహంకారం, పరపీడన అధిక మైనాయి. వాటిని
తొలగించి సమతను సాధించటానికి ప్రయత్నాలు
మొదలైనాయి. అట్లహం లింక్స్, మార్క్స్, లెనిన్,
గాంధి మొదలైనవారు మానవ సాత్మ్రిక ప్రపృత్తికి
ప్రతీకలు. వీరు విశ్వశాంతి కోసం కృషి చేశారు.

మనిషి Paradise Lost దృష్టితో ఏ ది
ష్యురక్తి శాపం పల్లోనే, ఏ ఆకాశకోరం నుంచో
నేలకు జారిపడ్డ పతితుడు. కవిగా సినారె ఈ ర
కమైన నమ్మకంతో ఆగిపోడు. మనిషి చైతన్యంపై
అపారమైన విశ్వాసంతో విశ్వంభర రచన సాగిం
ది.

కళాత్మకం, వైజ్ఞానికం, ఆధ్యాత్మికం అంటా మూడు ముఖాలుగా సాగిన సాధనలో కళాసుభూతితోనే ఆగిపోలేదు మనిషి ఎ
క్కడి నుంచి జారిపడ్డాడో అక్కడికి చేరుకుంటానని సంకల్పం చెప్పాడు.

“అయితే వెళ్లిపో మళ్ళీమనిషి! ఆ మళ్ళీలోకి
అలాగే, వెళ్లి పొంగిస్తాను ఆ మళ్ళీని నింగిషైకి
అందాకా వచ్చిందా నీ అహంకర్తతి?

అక్కడే మొదలవుతంది మానవ సంస్కృతి”

విశ్వంభరలో కవి అభేదాన్ని దర్శించే ప్రయత్నం చేశాడు.
అభేద సిద్ధాంతం అని చెప్పడం కష్టం కానీ అన్నిల్లో ఏకత్వాన్ని
చూసే స్థాయికి చేరుకున్నాడు కవి.

మనిషికి, ప్రకృతికి మధ్య అనేక రూపాలో కనిపించే భేదాల్లో
అభేదాన్ని లేక ఏకత్వాన్ని నిరూపిస్తాడు.

“ప్రకృతిలోని మూలనాదవే
పెకలివచ్చిందా తనలోకి?

తనలోని జీవనాదవే

తరలిపోయిందా ప్రకృతిలోకి?”

రూపాంతరాల్లో ఏకరూపాన్ని దర్శించటమనే కాకుండా భిన్న
కాలాల్లో, భిన్న గతుల్లో ఏకసూత్రతను సాధించడం కవి పరిణతికి
నిదర్శనం.

విశ్వంభరలో మానవుని ప్రయాణ కథనంలో సినారె సంకేతా
లను ఎన్నుకున్నారు. ‘నేను ప్రతీకాత్మకంగా’ చెప్పానని ఆయనే
చెప్పుకున్నారు. సోక్కటిను, అలెగ్జాండరు, బుద్ధుడు, క్రీస్తు, అశోకుడు
మొదలైనవారి పేర్లు ఎక్కడా రావు. కాని కావ్యయవనికపైన వారి
చిత్రాలు వచ్చిపోతూ వుంటాయి. వారి లక్ష్మివర్షనవల్ ఆయా మ
నీఘలు వెంటనే స్ఫురిస్తారు. ప్రతీకలు అన్నానే కాని నిజనికవి
వ్యంగ్య విలసితాలు అనిపిస్తుంది.

కొండరు విమర్శకులు విశ్వంభరను ఐతిహాసిక మహాకావ్యం
అన్నారు. మానవ వికాసాన్ని ఐతిహాసిక దృష్టితో,
కావ్యస్థాహతో చిత్రించడం వల్ల అలా భావించారు.
ఇట్లాంటి దృష్టితో ఈ ప్రయత్నం అపూర్వమని కూడా ఆయన గుర్తించారు. అయితే సినారె ఇతర కా
వ్యాల్లోని డైలికన్సు భిన్నమైన కావ్యశైలి విశ్వంభరలో
చూడవచ్చు. దీనిని Epic styleగా కూడా గుర్తించవచ్చు. ఒక పెద్ద కాన్యాసు మీద చిత్రాన్ని ఒకే రక
మైదనిర్మాణ పునరుత్సులు వాడుతూ విస్తరింపజేస్తూ
పోతే దానిని Epic style అని అంటున్నాను. ఇది
కథనశైలి.

కవికి విశ్వంభరలో వస్తువు మీద, వస్తుక్రమ
విస్తరణ మీద ఉన్న శ్రద్ధ దాని కవితాభివ్యక్తి పట్ల
కూడా కనిపిస్తుంది. అయితే విషయం తాత్త్విక
స్పృహ గలది కాల్పణి సౌందర్య దృష్టి మొదటి స్థానం

వహించదు. ఓచోట సప్తస్వరాలను ఏడురకాల తిర్యక్కుల కంఠ
స్వరాలకు సంకేతంగా చెప్పడంలో సినారె కవితాశక్తి కనిపిస్తుంది.

ప్రకృతిలోని ఫోషలన్నిటికి

పారాంతరమా ఇది?

పశుపత్కుల అరుపులన్నిటికి

ప్రతిబింబమా ఇది?

ఈవిధంగా విశ్వంభర మానవుని అంతర్, బహిర్ నిరంతర
ప్రయాణకావ్యం.

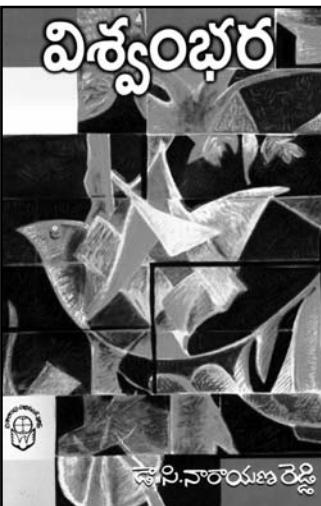
విజయాపజయాల విశిష్టప్పలం.

—(మహాకవి సి. నారాయణరెడ్డి 12 జూన్, 2017న
కీర్తిశేషులైనారు. జూలై 29న వారి 87వ జయంతి సందర్భంగా
మరోసారి నివాళినర్చిస్తూ ఈ వ్యాసం)

—దా॥ఎన్.గోపి

ఫోన్: 9391028496

మెయిల్: prof.ngopi@gmail.com

తెలుగు సాహిత్యానికి గర్వకారణం సినారె

సమావేశంలో
ముఖ్యమంతున్న
జాలూలి నాలి శంకర్.
చిత్రంలో (ఎడమ నుండి
కుడికి) లక్ష్మీ గాడ్, డా.క్ష్మీ
ఎస్.రఘు, జలజం
సత్యనారాయణ, బైక్కం
జనార్థన్, పద్మజారెడ్డి,
లయన్ నటరాజ్

తెలుగు సాహిత్యానికి గర్వకారణం సి.నారాయణరెడ్డి అని రాష్ట్ర బి.సి కమీషన్ సభ్యుడు జాలూరి గౌరీశంకర్ అన్నారు. జూన్ 18న మహబూబ్ నగర్ పట్టణంలోనీ లిటిరీ స్కూలర్స్ ప్రైస్ కౌర్సుల పొరశాలలో ధ్వని సాహితీ సంస్థ, పాలమూరు సాహితి సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో సినారె సంస్కరణ సభను నిర్వహించారు.

కార్యక్రమంలో పొల్చొన్న జాలూరీ గౌరీశంకర్ మాట్లాడుతూ సినారె లేకపోయినా ఆయనపొటలు రచనలు ఎప్పుడూ ప్రజల మదిలో ఉంటాయని అన్నారు. తెలంగాణ ఉద్యమ సమయంలో అనేక మంది రచయితలు ఉద్యమకారులు ఆయన మనోభావాలను గుర్తించేందుకు మీరు ఎటువైపు అని ప్రత్యేష్ట నేను తెలంగాణానే అన్నారు. అందరు జై తెలంగాణా అంటున్నారు మరి మీరేమంటారు అని ప్రత్యేష్ట నేను సైతెలంగాణ అంటాను అని స్ఫుర్తించేసి తెలంగాణ ఉద్యమకారులకు స్వార్థినిచ్చారని అన్నారు. తను మరణించేవరకు సాహిత్యానికి సేవలు అందిస్తూ వచ్చారన్నారు.

ఆయన ఆశయాలను, ఆయన రచనలు ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లాల్సిన అవసరం ఉండని పిలుపునిచ్చారు. తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆయన

జీవితాన్ని పార్యాంశంగా పెట్టేందుకు అంగీకరించిందని తెలిపారు. సినారె తెలంగాణ అనుకూలవాడి అని పేర్కొన్నారు. ఉస్కానీయా విశ్వవిద్యాలయంలో ఆయన ఔధన, సమావేశాలు ఏర్పాటు చేస్తే ఇతర విభాగాలకు చెందిన విద్యార్థులు, అధ్యాపకులు పెద్ద సంఖ్యలో హాజరు అయ్యారావని అన్నారు. ఆయనలేని త్యాగరాయగాన సభ, రవీంద్రభారతిని ఊహించుకోవడం కష్టమని అన్నారు.

ఉస్కానీయా విశ్వవిద్యాలయం సహాయ ఆచార్యులు డా.ఎస్.రఘు మాట్లాడుతూ ఉస్కానీయా విశ్వవిద్యాలయంతో సినారె అను బంధం ఆయన రచనలు పని చేసిన సందర్భంలో ఆయన నిర్వహించిన సమావేశాల గురించి వివరించారు. ఈ సమావేశానికి అధ్యక్షత వహించిన ధ్వని సాహితీ సంస్థ అధ్యక్షుడు జలజం సత్యనారాయణ మాట్లాడుతూ సినారె రాసిన ప్రతిత కవిత ఒక సందేశాన్ని ఇస్తుండన్నారు. ఆయన కవితాన్ని తూచే రాత్మ మనదగ్గర లేవన్నారు. తెరాస నాయకుడు బెక్కు జనార్థన్, భాజపా జిల్లా అధ్యక్షురాలు పద్మజారెడ్డి, రచయితలు కోట్ల వెంకటేష్వరరెడ్డి, లయన్ నటరాజ్, లక్ష్మీగాడ్, డా.ఫీంపల్లి శ్రీకంత్, డా.గోపి ప్రసంగించారు. - దక్కన్ స్వాన్

పట్టలు తమ గూత్తలో
ఎప్పుడు ఒదిగిపుంటాయో
గోడల మీద
ఎప్పుడు కొలువు తీరుతుంటాయో
కొమ్మలమీద
ఎప్పుడు శ్రవిస్తుంటాయో
గగనం పిలుపందితే
ఎప్పుడు తటాలున ఎగిరిపోతుంటాయో
అంటుపట్టు.
అవి నిరంతర స్వచ్ఛంద జజీవులు.
ఒకోసారి పచ్చి ఒంటరిదయితే
మెడ రిక్కించి చుట్టూ మాస్తుంటుంది.
తానుస్తు చేసేనే
బొంగరంలా తిరుగుతుంటుంది.

ఆ నిరీక్షణ
తన సహచర పచ్చి కోసమే,
వేచి చూస్తున్న ఆ పచ్చి
తటాలున తనను చేరుకోగానే
ఉప్పొంగి
తన ఆనందాతిశయాన్ని ప్రకటిస్తుంది.
అంతలోనే అది తన
సహచర పచ్చికి
పెదముఖంగా కూర్చుంటుంది.
అప్పుడే ఎందుకీ మైముఖ్యం?
సహచర పచ్చికి దిక్కుతోచక
దాని చుట్టూ ప్రదక్షిణ్ణుంది.
ఐనా ఆ సహచరి విముఖత
అలాగే వుంటుంది.

ఇది ఆ సహచర పచ్చికి
కొత్తకాదు.
తన ప్రియ సహచారిటి
అలకపాస్ముపై వుందని
దానికి తెలిసిపోతుంది.
విప్పారిస రక్కలతో
విస్తుపాలు సమర్పించుకని
దానిముందు సాగిలబడుతుంది.
ఇంకేముంది?
అలక దూడిపింజలా ఎగిరిపోతుంది.
పర్యవసానం -
ఆ జంట యుగళగితం పాడుకుంటూ
నింగి అంచల్లోకి దూసుకుపోతుంది.
-సి.నారాయణరెడ్డి

యువతులు, పల్లె వాతావరణం, ఆధ్యాత్మికత

సమకాలీనంలో ఓ వినూత్తు ఒరవడి

కప్పరి కిషన్ చిత్రాల్లో యువతులు, పల్లె వాతావరణం, ఆధ్యాత్మికత ప్రధానంగా కానవస్తాయి. తెలంగాణకు సంబంధించి నంత వరకు సమకాలీన ప్రాతినిధ్యంలో ఒక వినూత్తు ఒరవడిని ప్రవేశపెట్టిన ఫునక అయినకు దక్కుతుంది. ప్రాతియతను స్ఫురిం పజేసే అంశాలను చిత్రాల్లో ప్రవేశపెట్టేందుకు కూడా ఆయన ప్రయత్నిస్తుంటారు. ఆయన చిత్రాల్లో చాలా వరకు మనుష్యులు ప్రమఖంగా ముందుపై కనిపిస్తుంటే వెనుక వైపున (బ్యాక్ట్రోండ్)లో కూడా ఏదైన ఒక ముఖ్యమైన ధీమ్మ ఉంటుంది. అది ఒక స్టోర్ బోర్డ్‌గా ఉంచే ప్రధానంగా కనిపించే బొమ్మలో కలపి దాన్ని అర్థం చేసుకుంటే చిత్రం సమగ్రత బోధ పడుతుంది.

తెలంగాణ పండుగలైనింటికో కప్పరి కిషన్ నీ చిత్రరూపం ఇచ్చారు. అలాంటి వాటిల్లో బతు కమ్మ ఒకటి. తెలంగాణలో అతి ముఖ్యమైన పండుగలో ఒకటినీ ‘బతుకమ్మ’ కు ఇందులో ధృత్య రూపం ఇచ్చారు. మహిళలు పూలు అమర్చడం ఇందులో చూడవచ్చు. కిషన్ చిత్రాల్లో చాలావరకు మహిళలే కానవస్తారు.

కిషన్ చిత్రాల్లో ‘బుద్ధుడు’ చిత్రకారుడు కోరుకునే శాంతి, సామరస్యాలకు ప్రతీకగా కానవస్తాడు. ధ్యానబుద్ధ, మహాపరినిర్వాణ లాంటి ధీమ్మలతో అయిన బుద్ధుడి చిత్రాలను వేశారు. బోధనికి, ప్రకృతికి మధ్య ఉండే అనుబంధాన్ని అయిన చిత్రాల్లో చక్కటి రంగుల్లో దర్శించవచ్చు. వివిధ ప్రింట్ మాధ్యమాల ద్వారా కె. కిషన్ అనేక ప్రయోగాలు కూడా చేశారు. ఉద్దేశ్యం ప్రస్తుతిపై కూడా పెయింట్ వేశారు.

ప్రాపణ్ణు:

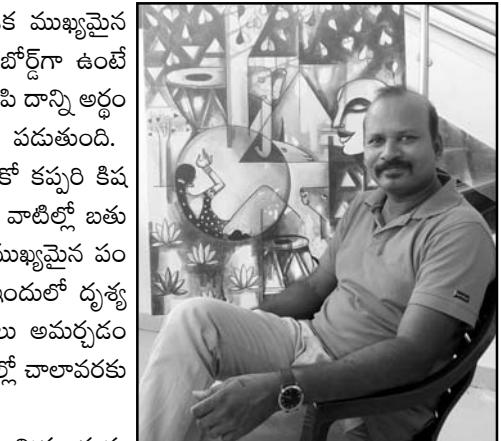
- 1993 నుంచి స్టేట్ జవహర్ బాలభవన్ (ప్రైదరాబాద్)లో సీనియర్ ఆర్ట్ ఇన్స్ట్రక్టర్.
- ప్రైదరాబాద్ ఆర్ట్ సాసైటీలో ఎగ్రిక్యూటివ్ మెంబర్

అర్హతలు:

- బ్యాచిలర్ ఆఫ్ ప్రైన్ ఆర్ట్ - పెయింటింగ్, ఎంప్ (సోషియాలజీ)

అవార్డులు:

- 2010: కోససిమ చిత్రకళ అకాడమీ (అమలాపురం, ఆంధ్రప్రదేశ్)

నుంచి అంతాగుల పైడిరాజు అవార్డు

2010: స్టేట్ గ్యాలరీ ఆఫ్ ప్రైన్ ఆర్ట్ నుంచి ప్రైలీ కమాండెంట్ అవార్డు

2009: నవరంగ్ ఆర్ట్ అకాడమీ (విజయవాడ) నుంచి బెస్ట్ ఆర్టిస్ట్ అవార్డు

2009: లలిత కళా పరిషత్ (విశాఖపట్టం) నుంచి 'బెస్ట్ పెయింటింగ్ అవార్డు' ఆఫ్ ది ఇయర్'

2009: తెలుగు యూనివర్సిటీ (ప్రైదరాబాద్) నుంచి 'తెలంగాణ గ్రైట్' ధీమ్మకు గాను అవార్డు

2004-08: ప్రైదరాబాద్ ఆర్ట్ సాసైటీ నుంచి ప్రైలీ కమాండెంట్ అవార్డు

2006: ప్రతిమా ఆర్ట్ అకాడమీ (గుంటూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్) నుంచి జాతీయ స్థాయి 'బెస్ట్ ఆర్ట్ చీచర్' అవార్డు

2005: స్టేట్ జవహర్ బాలభవన్ (విద్యాతాళి, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం) నుంచి 'బెస్ట్ ఆర్ట్ చీచర్' అవార్డు

2004: లలిత కళా సమితి (సిద్ధిపేట) నుంచి అవార్డు

2001: మహిళాసాధికారికత ధీమ్మకు గాను చంద్రబాబు నాయుడి నుంచి క్యాష్ అవార్డు

2001: ప్రైదరాబాద్ ఆర్ట్ సాసైటీ నుంచి గోల్డ్ మెడల్

1995: స్యాఫిలీలో దక్కిత్ సాహిత్య అకాడమీ నుంచి నేపసల్ అంబెద్కర్ ఫెలోషిప్.

సాంస్కృతిక ప్రాపణ్ణు:

2010: రీసెంట్ వర్క్ ఆన్ బుద్ధ, ఆలో గ్యాలరీ (ప్రైదరాబాద్)

2006: బుద్ధ ధీమ్మపై కాలచక్ ఫెస్టివల్

2004: ఐసీఐర్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ, ప్రైదరాబాద్

2003: బిట్ట్ ఏ పీసెన్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ, ప్రైదరాబాద్

1997: నేపసల్ బాల్ భవన్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ, స్యాఫిలీ

1996: ఆర్ట్ టుడ్ గ్యాలరీ, స్యాఫిలీ గ్రామ ప్లాస్:

- ఇన్స్పైర్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ (ప్రైదరాబాద్), 2011 సెప్టెంబర్
- రమైన్ గ్యాలరీ,

- వింస్ట్మూనర్ (బింగళూరు), 2011 సెప్టెంబర్
 - వేదా ఆర్ట్ గ్యాలరీ (బింగళూరు), 2011 సెప్టెంబర్
 - హైదరాబాద్ ఆర్ట్ సొసైటీ అధ్వర్యంలో మూనే గ్యాలరీ, హైదరాబాద్ మారియట్, 2010
 - వెలకమ్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ, వింస్ట్మూనర్ (బింగళూరు), క్యారీటర్ సంగీతా జంగ్, 2010
 - 360 క్లబ్, హైదరాబాద్ 2009
 - నాపియన్ స్కూడియో & ఆర్ట్స్ గ్యాలరీ (ముంబై) 2009
 - మిస్టిక్ ఇస్సిరేషన్స్ (హైదరాబాద్) 2009
 - లక్షణ ఆర్ట్ గ్యాలరీ (హైదరాబాద్) 2007
 - స్టేట్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ, 2006
 - బసిసీఆర్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ (హైదరాబాద్) 1998
- పాల్గొన్న వర్షావాపలు:**
- స్వాధిలీలో నేపసల్ బాల్భవన్లో జరిగిన ఫోటోగ్రఫీ, విజవల్ ఆర్ట్ వర్షావాపలలో ఆయన పాల్గొన్నారు. హైదరాబాద్లో 1997 లో ఇంటర్వెపసల్ చిల్డ్లన్ ఫిల్ట్ ఫెస్టివల్ సందర్భంగా జరిగిన యానిమేషన్ వర్క్ షాప్లో, హైదరాబాద్లో 1995లో జరిగిన సినిమా క్రాష్ట్ వర్క్ షాప్లో ఆయన పాల్గొన్నారు.

నిర్వహించిన వర్షావాపలు:

- 2002: కేంద్రీయ విద్యాలయ (ఉపుల్)
- 2001: జవహర్ బాల్భవన్ (హైదరాబాద్)
- 1998: కేంద్రీయ విద్యాలయ (హాజి)
- అసెంబ్రో పర్ఫెన్స్ నా సేవలు:**
- 2008: డైట్ నిర్వహించిన ఆర్ట్ వర్షావాప్
- 2005: ఆర్ట్ వర్షావాప్ ఫర్ ఆర్ట్ టీచర్స్ (నవోదయ స్కూల్, గంగి బోలి)

ప్రశంసలు:

- 2008: నేపసల్ గ్రెన్ కోర్
- 2000: ట్రాఫిక్ అధారిటీ, ఏపీ
- 1999: లిప్రా (హైదరాబాద్)
- 1998: సీడీఆర్ హస్పిటల్స్
- 1998: కాలుఘ్య నియంత్రణ మందలి
- 1997: ఫిల్మ డెవలవ్ మెంట్ కార్పొరేషన్ (హైదరాబాద్)
- క్యాంపస్:**
- 2011: ఇంటర్వెపసల్ ఆర్ట్స్ క్యాంప్ (స్టేట్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ, హైదరాబాద్)
- 2011: నేపసల్ ఆర్ట్స్ క్యాంప్ (వర్యాటక విభాగం,

శిల్పారామం, హైదరాబాద్)

2010: శ్రీశైలం ఆర్ట్ క్యాంప్ (శ్రీశైలం)

2010: తెలంగాణ ఆర్ట్స్ క్యాంప్ (నిజమాబాద్)

2009: తెలంగాణ ఆర్ట్స్ క్యాంప్ (కరీంనగర్)

2008: సప్తప్రదీ (హైదరాబాద్)

2006: సదరన్ రిజనల్ సెంటర్ (సాగపూర్)

2005: ఎనబీఐ పెయింటింగ్ క్యాంప్

కలెక్షన్స్:

- రానైసన్స్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ (బింగళూరు)

- ఆర్ట్ టుడె గ్యాలరీ (స్వాధిలీ)

- అద్వాంటక్ సిస్టమ్ (ముంబై)

- పెంచల్ తాజ్ కృష్ణ (హైదరాబాద్)

- మొడర్న్ ఆర్ట్ గ్యాలరీ (స్వాధిలీ)

- సాలార్జంగ్ ముఖ్యజియం (హైదరాబాద్)

- స్టుట్టి ఆర్ట్ గ్యాలరీ (హైదరాబాద్)

- స్కూడియో నాపియెన్ (ముంబై) లతో పాటుగా దేశవిదేశాల్లో పలు ప్రైవేట్ కలెక్షన్స్)

హాబీలు, ఇతర కార్యకలాపాలు:

- ఆర్ ఇండియా రేడియో బి గ్రేడ్ ఆర్ట్స్ క్లెట్ ముఖ్యజిక్ - వోకల్

- బాల్భవన్లో, ఇతరత్రాగా ప్రభుత్వం, ప్రైవేటు కార్యక్రమాల నిర్వహణ

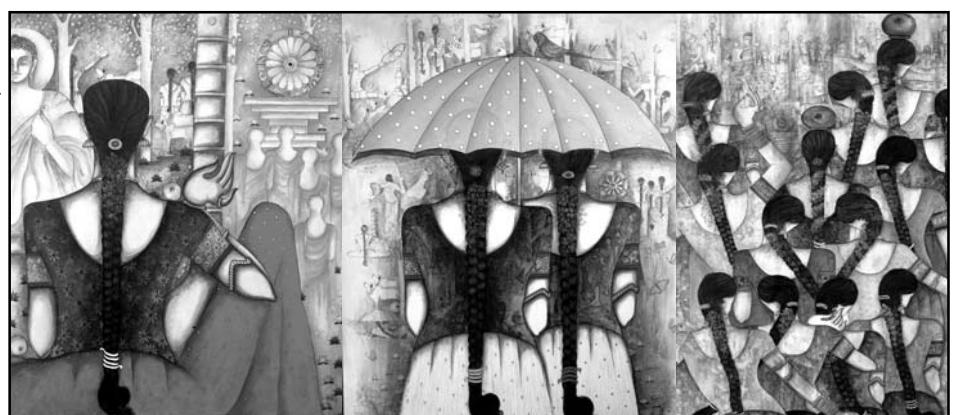
ఒడికి వెళ్ళే రోజుల్లో అనుకోకుండా గీసిన ‘బుఢ్ఱది’ బొమ్మ ఆయన మనస్సుల్లో అలా ముద్రించుకుపోయింది. బుఢ్ఱది బోధ నలు ఆయన కుంచెల్లోనుంచి బొమ్మలుగా జాలువారుతాయి. బుఢ్ఱ పూర్ణిమ సందర్భంగా ఏటా ఎన్నో బుఢ్ఱది బొమ్మలను ఆయన చిత్రీకరిస్తుంటారు. వివిధ ఆర్ట్ గ్యాలరీల్లో అవి కొలువ దీరుతుంటాయి.

కప్పరి కిషన్, ఫోన్ నెం: 9848747432

kapparikishan@yahoo.co.in

Online Gallery: www.kishansgallery.blogspot.com

- సృజన్

వాసోల నర్సయ్యకు కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు

బాలనొహింత్యంలో విశిష్ట కృపి

చిన్నారుల అల్లర్ల, ఆటపాటలు, హోపభావాల్ని అక్షరరూపం లోకి మార్చాలంటే మామూలైన విషయం కాదు. ప్రముఖులంత మందో తమ బాల్య జీవితాన్ని గూర్చి గొప్పగా చెప్పుకుంటారు. ఈ అంశాల్ని ప్రధానంగా దృష్టిలో పెట్టుకుని ఎంతో మంది కవులు, రచయితలు బాలసాహిత్య స్పృజన చేస్తున్నారు. ఇందులో కొంత మంది మాత్రమే విజయం సాధిస్తున్నారు. జాతీయ సాంఘిక గుర్తింపు పొందుతున్నారు. అలాంటి వారిలో ఒకరు వాసాల నర్సర్యు.

సుమారు యాషై ఏక్ష్య రచయితగా, దాదాపు మూడున్నర దశాబ్దాల నుంచి బాల సాహిత్య రచయితగా గుర్తింపు తెచ్చుకుని, 36 వరకు రచనలు చేసి, పలు అవార్డులు, రివార్డులు పొందిన ప్రముఖ బాలసాహిత్య రచయిత వాసాల నస్రయ్య (75)కు ఈసారి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ బాల సాహిత్యపు జీవిత సాఫల్య పురస్కారం డక్కింది. వీరి బాల సాహిత్య స్థాజనకి గుర్తింపుగా, ఎనిమిదేళ్ల కిందటే 2009లోనే తెలుగు యూనివర్సిటీ నుంచి ప్రత్యేక బాలసాహితీవేత పురస్కారం లభించింది.

ఉమ్మడి రాష్ట్రంగా వన్నప్పుడు తెలంగాణకి చెందిన ఎల. భూపాలరెడ్డికి 2011లో బాల సాహిత్యంలో కేంద్ర సాహిత్య పురస్కారం (ఉగ్రపాలు) దక్కింది. భూపాలరెడ్డి తర్వాత ఈ అవార్డు అందుకున్న తెలంగాణవాసిగా ‘వాసాల’ను భావించవచ్చు. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో బాలసాహిత్య రచయితలైన చౌక్కాపు వెంకట రఘు, రెడ్డి రాఘవయ్య, దాసరి వెంకటరమణ వంటి వారు ఈ పురస్కారాలను పొందారు.

బాలసెపిాత్య పురస్కారాలు ఇచ్చే ప్రక్కియ విధానంలో మార్పు జరిగింది. కేవలం పుస్తకాన్ని మాత్రమే గాకుండా వారి సాపిాతీ నేనెపుఢ్జీవితం, బాలసెపిాత్యానికి చేసిన నేన, నిరంతర కృషి, సాఫల్యాలు, ఇతర అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని ఇస్తున్నారు.

వాసాల నర్చర్యను వచ్చే నవంబర్ 14 బాలల దినోత్సవం రోజున స్కూల్‌లీల్స్ జిరిగే అకాడమీ పురస్కార ప్రదాన కార్యక్రమంలో రూ. యూభై వేల నగదు, జ్ఞాపిక, స్ట్రాఫిట్ టోల్ గౌరవిస్తారు. జూన్ 22న ఈ పురస్కారం ప్రకటించాడ, కరీంనగరలోని వావిలాలపల్లి శీలత అప్పార్ట్‌మెంట్ 201లో సందడి మొదలైంది. ప్రముఖుల రాకపోకలు, ఆభినందనలతో వీరి నివాసం కళకళలాడుతూ కనిపించింది. వీరి అబ్బాయి డా. వరపుసాద్ వదు వుంటును వీరిని

కలిసి, ఇంటర్వ్యూ చేయడం జరిగింది. 75 ఎళ్ళ అపసోపల ముదిమి జీవితాన్ని అనుభవిస్తానే, ఈ పురస్కార ప్రకటనతో ఆయన రెట్టింపు ఉత్సాహాన్ని ప్రదర్శిస్తు, తనను అభినందించడానికి వచ్చిన సన్నిహితులు, కవిమిత్రులని పలకరిస్తానే, మరోపక్కన మీడియా వారాకి ఇంటర్వ్యూలు ఇచ్చారు.

పూర్వ కరీంనగర్ జిల్లా మెట్టపల్లి వాస్తవ్యదైన సీనియర్ బాలసాహిత్యకవి వాసాల నర్సాయ్య బాల సాహిత్య ప్రక్రియను ప్ర

ధానంగా చేసుకొని పలు రచనలు చేసి, బాల సాహిత్య వికాసానికి ఎంతో కృషి చేశారు. నిజానికి బాలసాహిత్య స్వజన కిష్టప్రథమనది. బాలల కోసం అర్థవంతమైన రచనలు చేయాల్సి వుంటుంది. బాలల గేయాలు, పాటలు, పొడుపు కథలు, నాటికలు, ఏకపాత్రలు, పిల్లల కథలు, సూక్తులు వంటివి రాయాల్సి వుంటుంది. ఎంతోమంది కవులు, రచయితలు విధిధ ప్రక్రియల్లో సాహిత్య స్వజన చేసి పేరుతెచ్చుకున్నప్పటికీ, బాల సాహిత్యంలో ఆరితేరలేక పోయారు. బాలసాహిత్య స్వజన చేయాలంటే దానికి దగటుగా, తగిన ఆసక్తి, శద్రు, పరిశీలన, అనుబ

వం, అధ్యయనం వుండితీరాలి. బాలల పట్ల ఆత్మియతలు, అనురాగాలు వుండాలి.

వాసాల నరసయ్య పూర్వు కరీంనగర్ జిల్లా మెట్టపల్లి వాస్తవ్యాన్ని. అయిన కోరుట్ల సమీపంలోని బొలమడ్డి గ్రామంలో 26.1. 1942లో జన్మించారు. బాలసాహిత్యంలో అయిన 36 వరకు రచనలు చేశారు. కవిగా, గ్రంథ సమీక్షకుడిగా, వ్యాస రచయితగా పలు రచనలు చేసి గుర్తింపు తెచ్చుకున్నారు. ఆకాశవాణిలో కవితా గానాలు, కదంబకార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. వార్త దినపత్రికలో మూడేళ్ళపాటు, ‘బాలసాహిత్య నిర్వాతలు’ అనే శీర్షిక నిర్వహించి, పలు బాలసాహిత్య రచయితలను పరిచయం చేశారు. విశాలాంధ్ర, సేపసల్ బుక్ ట్రైస్ట్ వంటి ప్రముఖ ప్రమాదిల సంస్థలు వీరి బాల సాహిత్యాన్ని పుస్తకాలుగా వెలువరించి, వీరి ప్రతిష్ఠను నుసుంపన్నం చేశాయి.

పారశాల టీచర్సగా చేరిన వాసాల నర్సుయ్య తదుపరి 1957 లో తపాలాశాఖలో చేరి, వివిధ హెడాల్ట్లో 35 ఏళ్ళపాటు పని చేశారు. కరీనంగర్లో 20 ఏళ్ళకు పైగా పనిచేశారు. కరీనంగర్ అసిస్టెంట్ పోస్టుమాస్టర్ నుండి పోస్టుమాస్టర్గా నిజమాబాద్కు ప్రయోపణిపై వెళ్లి), 2002లో పదవీ విరమణ పొందారు. కరీం

నగరోలో సాహితీమిత్రులైన రామభోజ, వేదాంతసూరి, సివివెన్ ఎన్.రాఘవరావులతో కలిసి త్రివేచి అనే సాహితీ సంస్థను స్థాపించి, పలు రచనలను అచ్చులోకి తెచ్చారు. పలు సాహిత్య కార్యక్రమాలను నిర్వహించారు. కరీంనగర్, నిజమాబాద్ జిల్లాల్లో వీరికి సాహిత్య సంబంధాలు మిక్కటంగా వున్నాయి.

రచనలు:

వాసాల నర్సయ్య 1978 నుండి నేటి వరకు 36కి ప్రైగా వివిధ ప్రక్రియల్లో పుస్తకాలు రాశారు. బాలసాహిత్యంలో 25కి పైగా పుస్తకాలు రాశారు. పలు వార్షాప్రతికలు, మూగజ్ఞీన్లకు వ్యాసాలు, కవిత్వాలు, పుస్తక సమీక్షలు రాశారు. పలు బాల సాహిత్య సంకలనాలకు సపాదకత్వం వహించారు. కర్షకుడా కార్బికుడా అనే గేయ సంకలనంని 1978లో తొలుత వెలువరించారు. చిరు తరగలు (1983), ఈ దేశం(1984), తపాలా ప్రపంచం (1986), గమ్యం (1989) కవితా సంకలనం, వాన (2013) మినీ క వితల సంపుటి, సమాజానికి సంకెళ్ళు (1993) వ్యాస సంపుటి, శ్రమగీతం (1996) అనే గేయసంపుటి, సవపల్లవాలు (2008) నీల కావ్యాన్ని వెలువరించారు. తపాలా ప్రపంచం (1986), పొడుపుకవితలు (202), బాలల బోమ్మల కథలు (2005), కార్డులు - కబ్బర్లు (2005), చిట్టి-పొట్టికథలు (2006), కథల కదంబం (2006)వాసాల బాలగేయ సుమాలు (2006), సవపల్లవాలు, నిజాన పొడుపు గేమాలు (2009), తెలంగాణలో బాల సాహిత్య రచయితలు (2010), అంజయ్ అరబితొక్క (2014), మీ మెద దుకు పదునెంత (2014), స్వార్థికథలు-3 (2015), సరిహద్దు గాంధీ భాన్ అబ్బల్గాఫర్ భాన్(2015), మహరాణా ప్రతాప్సింగ్ (2015), ఛిల్లల కోసం ఫిలాషెలి (2016), తారపద ముఖ్యికథ (2016) వంటి సృజనలు చేశారు. 2012లో గోగుపూలు, 2013లో గులాబీలు, 2015లో మల్లెమ్ముగలు, 2016లో సిరి మల్లెలు వంటి బాలగేయాల సంకలనాలు వేసి సంపాదకత్వం నెరిపారు. బాలమిత్ర, బోమ్మరిల్లు, బుజ్జుయి వంటి వాటికి కథలు రాసి, సాహితీలోకం మన్మసలు, ప్రశంసలు పొందారు. వీరి సంపాదక సంకలనాలలో బాల సాహిత్య రచయితల గూర్చి పొడుపు కథలు చేర్చి, ఆ సంకలనాలకు సరికొత్త వన్నెలడ్డారు.

పురస్కారాలు:

వాసాల నర్సయ్యను పలు సాహితీ సంస్థలు ఘనంగా స న్యానించి పురస్కారాలు అందజేశాయి. 1984 లో రంగారెడ్డి జిల్లా రచయితల సంఘం, వికారాబాద్ కథాపురస్కారం, 1988లో విజ్ఞాన

వర్ధని పరిషత్తు, బొభీలి వారి మినీ కవితా పురస్కారం, 1992లో తెలుగు వెలుగు సమాఖ్య నిజమాబాద్ వారి సాహిత్య సంస్థనం, 2006లో అంద్రాపారస్పూత సమితి బాల సాహిత్య పురస్కారం, మచిలీ పట్టుం, 2007లో జగన్నాథ సాహితీ సమాఖ్య నల్లజెట్ట, 2007లో 2013లో నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్ వారు రెండుసార్లు, 2009లో మెట్పల్ జాతీయ సాహిత్య పరిషత్, కరీంనగర్ సారస్వత జ్యోతి మిత్ర మండలి సంయుక్తం, 2009లో కరీంనగర్ సాహితీ గౌతమి, బాల సాహిత్య పరిషత్ సం యుక్తం, 2009లో జగిత్యాల వారిచే మధుర కవి పురస్కారం, 2011లో జగిత్యాల-తెల గాణా భాషా సంరక్షణ సంఘం వారిచే కాళోజీ సాహితీ పురస్కారం, 2012లో అరుణోదయ ఆర్ట్ క్రియేషన్, బాలసాహిత్య పరిషత్తు వారు సంయుక్తంగా వీరి స్వార్థి కథలకు ఉత్తమ గ్రంథ పురస్కారం అందించారు. 2013లో జగిత్యాల ఎం.వి.నర్సింహరెడ్డి బాలసాహితీ పురస్కారం, 2014లో ముషీరాబాద్ ఎమ్మెల్చే డా. లక్ష్మణ్ చే సరోజారాయ్ కమ్మానికేషన్స్ పురస్కారాలు వరించాయి.

బాలసాహితీవేత్తల ఎంపిక - పురస్కారాలు:

2009లో తెలుగు యూనివర్సిటీ బాలసాహిత్య పురస్కారం అందుకున్న తరువాత ఏటా ఆయన ఒక కవిని ఎంపిక చేస్తు, బాలసాహిత్య పురస్కారాలు అందజేస్తున్నారు. 2009లో టి. వేదాంత సూరి, 2010లో రెడ్డి రాఘవయ్య, 2011లో డా. వద్దేపల్లి కృష్ణ, 2012లో ఇతాంపంతయ్య, గర్జకుర్తి రాజేంద్రలు, 2013లో పెండెం జగదీశ్వర్, 2014లో పైడిమురి రామకృష్ణ 2015లో ప్రతాపురం రామానుజాచారి, నారంకెట్టి ఉమా మహేశ్వర రావులకు ఇచ్చారు.

కుటుంబం: ఆయన భార్య వాసాల పద్మావతి. ఇద్దరు అబ్బాయిలు, ఇద్దరు అమ్మాయిలు వీరి సంతానం. వీరి పెద్దబ్బాయి వరపుసాద్ హిందీ సాహిత్యంలో పీపోచెడి చేసి, పెద్దపల్లి ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల లెక్కర్సర్గా, ఇంచార్జి ప్రిన్సిపాల్గా పని చేస్తున్నారు. రెండవ అబ్బాయి వంశిధకర్ కవి. టీచర్గా పనిచేస్తున్నారు. అల్లుడు పిఎన్. రవీంద్ర సీనియర్ జర్జులిస్టు. మనువడు పిఎన్. దిలీప్ హైదరాబాద్లో తెలంగాణాటుడే అంగ్ దినపత్రికలో వున్నారు.

అవార్డు వచ్చిన సందర్భంగా కాసేపు వాసాల నర్సయ్యతో చేసిన ముచ్చట విశేషాలు:

త్రష్ణ: బాల సాహిత్యమంటే ఎందుకు ఇష్టంగా ఏర్పడింది?

జవాబు: నాకు బాలలంటే ఇష్టం. బాలల సాహిత్యమంటే ఇష్టంగా తోచింది. అలతి అలతి వాడుక పదాలతో సరళంగా నేర్చుగా రాయాల్చి వుంటుంది. చాలా మంది నన్ను కవిత్వం కన్నా,

బాలల సాహిత్యంలో రచనలు చేయాలని ప్రోత్సహించారు. బాల లను సంస్కారపంతులుగా తీర్చిదిద్దే బాధ్యత తల్లి దండ్రులు, అధ్యాపకులు, సమాజందే. ఇందులకు వారికి నీతివంతమైన, ఆదర్శంతమైన సంస్కారాల్ని నేర్చి, దేశానికి ప్రయోజకులుగా తీర్చిదిద్దే బాధ్యత రచయితలపైనే వుంది. ఇందులకు బాలసాహిత్యం కృషి చేయాలిని వుంది. ఒక సమాజ బాధ్యతగా నేను పనికాట్టుకొని రాశాను. 1978 నుండి రచనలు చేస్తున్న నేను, 1997 నుండి పూర్తిస్థాయి బాల సాహిత్య రచయితగా మారిపోయాను. పత్రికా రచయిత, మా అల్లుడు పిఎస్.ర్పీఎండ్ ప్రోత్సాహం మరువరానిది.

జిల్లా యూనివర్సిటీ పురస్మారం మీకు ఎలాంటి స్వార్థి నిష్టాంచి?

జి: తెలుగు యూనివర్సిటీ బాలసాహిత్య పురస్మారం నన్ను ఎంతో ఉత్సాహపరిచింది. అట్టి 20 వేల సామును బ్యాంకులో డిపాజిట్ చేసి వచ్చే వడ్డీతో నాది కొంత కలిపి, ఇంతవరకు 9 మంది బాల సాహిత్య రచయితలను గుర్తించి సత్కరించాను.

కేంద్ర సాహిత్య పురస్మారం పై మీ అజ్ఞప్రాయం చెప్పండి?

జి: నాకు ఆనందమే ఆనందం. గుర్తింపు కాస్తే ఆలస్యమైనా దక్కాల్సినంతగా దక్కింది. తెలంగాణ సాహిత్యకారుడిగా దక్కడం మరీ ఆనందంగా వుంది. సాహిత్య రచనలో భాగంగా, బాల సాహిత్యం కోసం చేస్తున్న నా నలుకైవిళ్ళ కృషి ఫలించింది. జీవిత పురస్మారం దక్కడం ఆనందమే. ఎన్నో పాతశాలల్లో పిల్లలకు పుస్త

కాలను పంచాను. కార్యక్రమాలను నిర్వహించాను. ప్రతికల్లో బాల నిర్మాతల పరిచయాలు చేశాను. పుస్తక సమీక్షలు, ఆకాశవాణి ప్రసంగాలు చేశాను. ఇవన్నీ నాకు తగిన గుర్తింపు తెచ్చాయి. ఇందుకు నా బంధుమిత్రులు, కుటుంబభూతుల ప్రోత్సాహం, అభిమానం మరువరానిది.

మీ ఇతర రచనలు?

జి: నేను కవిత్వం, పుస్తక సమీక్షలు రాశాను. వ్యాసాలు రాశాను. ఇవన్నీ పుస్తక రూపంలో వచ్చాయి. అముద్రిత రచనలు న్నాయి. నేను రాసిన 109 కథలు డిటీపి అయి, పోవడం నాకు బాధగా వుంది. అవి దొరికితే మరో మూడు పుస్తకాలుగా వచ్చే అవకాశముంది.

మీ అత్యక్ష, ఇతర రచనలు గూర్చి చెప్పండి?

జి: ఆత్మకథ మనస్సు-మనుఖుల్లు నాలుగు భాగాలుగా వస్తుంది. తపాలాబిల్లల సేకరణ అచ్చులోకి రావాలిని వుంది. నామై వచ్చిన వ్యాసాలు, అభిప్రాయాలను బందులో చేర్చుతున్నాను. జులై2న నాకు పివిస్మారక పురస్మారం కరీనంగర్లో పివి కుటుంబ సభ్యులు ఇస్తున్నారు. ఆనందంగా వుంది. కేంద్ర సాహిత్య పురస్మారం ప్రకటనకు ముందే ఈ కార్యక్రమం ఖరారైంది.

సంకేపాలు నాగేంద్రశర్మ, ఫోన్: 9441797650

మెయిల్: sanarma55@gmail.com

గోల్గొండలో బోనాల సంబురం

తెలంగాణ సంస్కారికి ప్రసిద్ధిగాంచిన బోనాల జాతర గోల్గొండ కోటలోని శ్రేష్ఠగదాంబిక మహంకాళి అలయంలో తొలి బోనం జూన్ 25న మొదలైంది. రాష్ట్ర పండుగైన బోనాల జాతరలో మంత్రులు నాయిని నర్సింహరెడ్డి, అల్లోల ఇంద్రకరణరెడ్డి, తలసాని శ్రీనివాస యాదవ పాల్గొని ప్రభుత్వం తరఫున అమ్మవారికి పట్టువప్రాతి సమర్పించి తొట్టెల ఊరేగింపులో పాల్గొన్నారు. లంగర్హాన్ క్రాన్ రోడ్ నుంచి మధ్యాహ్నం మొదలైన ఈ తొట్టెల ఊరేగింపు పోతరాజుల వీరంగాలు, శివసత్తుల పూనకాలు, డప్పు దరువులతో ఉత్సాహంగా సాగింది. హంసవాహనంలో కొలువైన అమ్మవారిని బదా బజార్లో ఊరేగిస్తూ సాగిన జనజాతర అలయ పూజారి ఇంటికి చేరుకున్నది. పూజారి ఇంట్లోని ఉత్సవ విగ్రహాలకు పూజలు నిర్వహించిన తర్వాత గోల్గొండ కోటకు ఊరేగింపు సాగింది. మహిళలు బోనాలెత్తుకొని అమ్మవారి ఊరేగింపులో పాల్గొన్నారు. సాయంత్రం అమ్మవారికి ప్రత్యేక పూజలు నిర్వహించిన తర్వాత సాకషిసి, తొలిబోనం సమర్పించారు.

ఆదివారం నాటి తొలి బోనంతో గోల్గొండ కోటలో మొదలైన ఈ జాతర జులై 23న తొమ్మిదో బోనంతో ఇక్కడే ముగుస్తుంది. ఆపాడ మాసంలోని ప్రతి అది, గురువారం బోనాలు సమర్పించడం

గోల్గొండ బోనాల ప్రత్యేకత. ఈ సందర్భంగా దేవాదాయశాఖ మంత్రి ఇంద్రకరణరెడ్డి మాట్లాడుతూ స్వరాష్టుంలో సీఎం కే చంద్రశేఖరరావు ప్రత్యేక చారవతోనే నేడు ఇంత సంతోషంగా బోనాలను జరుపుకొంటున్నామన్నారు. మొంమంత్రి నాయిని నర్సింహరెడ్డి మాట్లాడుతూ ఏ మతం వాళ్ళ వాళ్ళ సంప్రదాయాలను, ఏ కులం వాళ్ళ వాళ్ళ ఆచారాలను పాటించడం వారి హక్కు అన్నారు. రంజన్, బోనాల పండుగలతో నగరమంతా సంబురంగా ఉన్నదన్నారు.

టంగీ యంగీ

చాలా కాలం క్రితం పైనా దేశంలో టంగీ యంగీ అనే పదేళ్ళ కుప్రవాదు ఉండేవాడు. ఒక అవిటి తండ్రి తప్ప అతనికి నానేవాళ్ళ ఎవరూ లేరు. ఆ అవిటి తండ్రి కూడా ఎప్పుడూ ఏదో ఒక రోగంతో అవస్థ పదేవాడు. రోజంతా కుక్కి మంచంలో పదుకొని మూలుగుతూ ఉండేవాడు. దాంతో సంసార భారమంతా పాపం టంగీ యంగీ మీద పడింది.

పసివాడయినా టంగీ యంగీ అల్లరి చిల్లరిగా తిరిగేవాడు కాదు. తోటి పిల్లలంతా ఆటపాటలతో కాలక్షేపం చేస్తూ ఉంటే, టంగీ యంగీ మటుకు ఎక్కుడో అక్కడ కూలీ చేసి నాలుగు డబ్బులు గడించేవాడు. ఆ డబ్బుతో తండ్రి కొడుకుల పొట్టలు గడిచేవి. కొద్దోగొపో మిగిలితే అది తండ్రి మంచులకు ఖర్పుయి పోయేది. కొంతకాలం ఇలా గడించింది. టంగీయంగీ తండ్రికి రోగం మరీ ముదిరిపోయి అయిన చచ్చిపోయాడు.

తండ్రి అంత్యక్రియలు చేయుడానికి టంగీ యంగీ దగ్గర చిల్లిగప్పు కూడా లేదు. అమ్మడానికి కూడా ఇంట్లో ఏమీలేవు. అందుకే టంగీ యంగీ తన్నుతాను ఒక పొరుగూరి ధనిక వర్తకుడికి అమ్మేసుకొన్నాడు.

తన దగ్గర జీతం లేకుండా మూడు సంవత్సరాలు వెట్టి చాకిరి చేయ్యాలన్న పరతు విధించి, ఆ వర్తకుడు టంగీ యంగీకు కావలసిన డబ్బు ఇచ్చాడు. ఆ డబ్బుతో టంగీ యంగీ తండ్రి అంత్యక్రియలు జరిపాడు. తరవాత పొరుగూరి వర్తకుడి దగ్గర బానిసగా కుదరడానికి బయలుదేరాడు.

పొరుగూరికి వెళ్ళాలంటే అడవిదాటి వెళ్ళాలి. ఒంటరిగా అడవిలో నడుస్తున్న టంగీ యంగీకు భయం వేసింది. అడవిలో తనను ఏ సింహమో, పులో మింగేస్తుందని గజగజ వణికిపోయాడు. అలా భయంతో చిక్కుచ్చి పోయి అడుగులో అడుగు వేసుకొంటూ పోతున్న అతని దగ్గరికి ఎక్కడి నుంచో ఒక కుక్క పచ్చింది. ఆ కుక్కను చూడగానే టంగీ యంగీకు ప్రాణం లేచి పచ్చింది. ఆప్యాయంగా దాని మెడ కౌగలించుకొన్నాడు. కుక్క కూడా ప్రేమగా అతని చెంపలను నాకింది. అడవిలో తనకు నేస్తుం దొరికిసందుకు టంగీ యంగీ మరిసిపోయాడు. అతనికి కొండంత దైర్యం పచ్చింది. అడవి దాటి ఆ వర్తకుడి ఇంటికి వెళ్ళాడు.

టంగీ యంగీతో ఉన్న కుక్కను చూసి వర్తకుడు మండి పడ్డాడు. కుక్క అతనితో ఉండటానికి సనేమిరా వల్లకాదన్నాడు. టంగీ యంగీకి ఏదుపు వచ్చింది. కుక్కను కూడా తనతో ఉండనిష్టమని వర్తకుడి కాళ్ళవేళ్ళ పడి బ్రతిమాలాడు.

“నీకు నేత పని పచ్చా?” అడిగాడు వర్తకుడు.

“మా ఊళ్ళో ఉన్నప్పుడు, ఎక్కువకాలం ఒకసాలెవాడి దగ్గరే కూలీ చేశాను” అన్నాడు టంగీ యంగీ.

“అయితే సరే, నేను నూలు ఇస్తాను. మూడు రోజుల్లోగా నాకు 30 గజాల బట్ట నేని ఇప్పాలి. అలా నేని ఇస్తే నీ కుక్క నీతో ఉంటుంది. లేకపోతే దాన్ని అడవిలోకి తరిమేస్తాను”. అన్నాడు.

30 గజాల బట్ట నేయడం మాటలతో అయ్యేపని కాదు. ఇంకో మనిషి తోడు లేకుండా అసలు వీలుకాదు. అందుకే వర్తకు డికి ఏ సమాధానం ఇప్పాలో, టంగీ యంగీకి పాలపోలేదు. ఇంతలో కుక్క అతని అరచేతిని ప్రేమగా నాకింది. దాంతో అతని

చేతుల్లోకి కొత్త శక్తి పచ్చినట్లు అయింది. వెంటనే టంగీ యంగీ వర్తకుడి పరతుకు ఒప్పుకొన్నాడు.

టంగీ యంగీ రోజంతా పొలంలో, ఇంట్లో పని చేయ్యాలిపచ్చేది. పగలంతా చాకిరి చేసిన టంగీ యంగీ రాత్రి అయ్యేసరికి బాగా అలసి పోయేవాడు. నిద్ర కూరుకుపోతున్న కళ్ళతో నేత గదిలోకి పచ్చేవాడు. బట్ట నేడ్చామని మగ్గం దగ్గర కూర్చునేవాడు. నిద్ర ఆపుకోలేక పోయేవాడు. మగ్గం మీద పడి అలాగే నిద్రపోయేవాడు. తెల్లగా తెల్లవారాక అతనికి మెలకు పచ్చేది. వెంటనే పొలంలోకి పరిగెత్తేవాడు.

రెండు రోజులు ఇలా గడిచిపోయాయి. తెల్లవారితే వర్తకుడికి నేసిన బట్టను ఇప్పాలి. లేకపోతే కుక్కను తరిమేస్తాడు. టంగీ యంగీకి ఏం చేయ్యాలో తోచలేదు. కాసేపు కుక్కను కౌగలించుకొని వెడ్చాడు. తరవాత నేత పని మొదలు పెట్టాడు. కానీ నిద్రముంచుకు పచ్చింది. అలాగే మగ్గం మీద పడి నిద్రపోయాడు. అయితే రాత్రం తా మగ్గం తిరుగుతున్నట్లు, బట్ట తయారపుతున్నట్లు, అతను కలు కంటానే ఉన్నాడు.

తన చెంపలను ఎవరో నాకుతున్నట్లునిపించింది టంగీ యంగీకి, వెంటనే అతనికి మెలకు పచ్చింది. ఎదురుగా తన కుక్క కనిపించింది. రాత్రంతా నిద్రపోయినందుకు తనను తాను తిట్టుకొన్నాడు. కుక్కకి తనకూ బుఱం తీరిపోతున్నందుకు, ఎక్కడలేని బాధా కలిగింది. దాన్ని కౌగలించుకొని భోరున వెడ్చాడు. కుక్క తన నాలికతో టంగీ యంగీ కన్నీళ్ళ తుడిచింది. మూతితో పొడిచి అతని దృష్టిని మగ్గం వైపు మళ్ళించింది. మగ్గం వైపు చూ

|దక్షన్ ల్యాండ్|

నినఁ టంగ్ యంగ్ ఆశ్చర్యానికి అంతలేదు. చక్కగా నేనిన బట్ట మగ్గం పక్కనే మడత పెట్టి ఉంది.

ఇంతలో తలుపు చప్పుడయింది. టంగ్ యంగ్ తలుపు తీశాడు. ఎదురుగా అతని యజమాని నించుని ఉన్నాడు. అతని చేతిలో కుక్కను కట్టేయుడానికి ఒక గొలుసు కూడా వుంది. గదిలోకి వచ్చిన యజమాని కూడా ఆశ్చర్యంతో నోరు తెరిచాడు. మగ్గం దగ్గర ఉన్న బట్టను ఒక్క అంగలో వెళ్లి అందుకొన్నాడు. గబగబా తన మూరతో బట్టను కొలచి చూసుకొన్నాడు. సరిగ్గా 30 గజాలూ ఉంది. ఆ బట్టను చంకలో పెట్టుకొని బయటకు పోయాడు.

ఇలా కొన్ని రోజులు గడిచి పోయాయి. ఒకనాడు. వర్తకుడు టంగ్ యంగ్ను పిలిచాడు. అతనికి ఒక పెద్ద మూట అందించాడు. ‘చూడు, ఈ మూటలో పట్టుదారపు కండెలు ఉన్నాయి. వచ్చేవారం నాటికల్లా నాకు 50 గజాల పట్టు బట్ట కావాలి. అలా బట్ట తయారు చేసి ఇచ్చావో, నిన్ను నీ కుక్కనీ వదిలేస్తాను. లేకపోతే నీ కుక్కను అడవి లోకి తరిమేస్తాను. ను

ప్యా మటుకు మూడు సంవత్సరాలకు బదులు 6 సంవత్సరాలు నా దగ్గర వెళ్లిచాకిరి చెయ్యాల్సి వస్తుంది” అన్నాడు.

టంగ్ యంగ్కి నోటి మూట రాలేదు. మౌనంగా ఆదారపు కండెలు అందుకొని వెళ్లిపోయాడు. వర్తకుడు సంతోషంతో చంకలు గొడ్డు కొన్నాడు. ఒకవేళ టంగ్ యంగ్ 50 గజాల పట్టుబట్టను తయారు చెయ్యగలిగితే వర్తకుడి రోట్టె విరిగి నేతిలో పడ్డతే.

ఎందుకంటే, అబట్టను అమ్మి వచ్చిన డబ్బుతో అతను మంచి వయసులో ఉన్న 10 మంది భానిసలను కొనుక్కోవచ్చు. టంగ్ యంగ్ గనక బట్టను నెయ్యలేకపోతే అతని చేత మరో మూడు సంవత్సరాల పాటు చక్కగా చాకిరి చేయించుకోవచ్చు. ఎటు చూసిన అతనికి లాభమే.

టంగ్ యంగ్కి రోజంతా ఇంట్లోనే, పొలంలోనో పనితో సరిపోయేది. రాత్రి అయ్యేసరికి ఒళ్లంతా హూనమయ్యారి. ఆపురావు మంటూ నాలుగు ముద్దలు తిని, నేతగదిలోకి పరిగెత్తేవాడు. ఎంత ఆపుకొందామనుకొన్నా కళ్లు మూతలు పడిపోయేవి. ఇలా అరు రోజులు గడిచి పోయాయి. తెల్లవారితే వర్తకుడికి 50 గజాల పట్టు బట్ట ఇప్పాలి. లేకపోతే తన నేస్తం లేకుండా ఒంటరిగా ఇక్కడ ఆరు సంవత్సరాలు గొడ్డు చాకిరి చెయ్యాలి.

ఈ ఆలోచనరాగానే టంగ్ యంగ్ చెంపల మీద కస్తీట్లు బారాయి. అతనికి తన ఊరు, నది, తండ్రి జ్ఞాపకం వచ్చాయి. వెక్కి వెక్కి ఏడ్నాడు. ఇంతలో తలుపు తోసుకొని అతని కుక్క ఆ

గదిలోకి వచ్చింది. టంగ్ యంగ్ కుక్కను కొగలించుకొని పెద్దగా ఏడ్నాడు.

తరవాత మగ్గం దగ్గర కూర్చున్నాడు. కాస్త బట్ట నేశాడు. అది బాగా రాలేదు. కోపంతో, దుఃఖంతో జాట్లు పీక్కున్నాడు. అలాగే మగ్గం మీద పడి నిద్రపోయాడు.

తలుపు దడ దడ లాడటంతో టంగ్ యంగ్కి మెలకువ వచ్చింది. బితుకు బితుకు మంటూ వెళ్లి తలుపు తీశాడు. లోపలికి వచ్చిన పర్తకుడిని మగ్గం దగ్గర ధగ ధగ మెరిసిపోతున్న పట్టుబట్టు కనిపించింది. ఆశ్చర్యంతో అతడు తల మునలకలయ్యాడు. గబగబా బట్టను కొలుచుకొన్నాడు. సరిగ్గా 50 గజాలూ వుంది.

“సరే, నేను మంచివాడ్లి కాబట్టి అన్న మూట నిలచెట్టుకొంటున్నాను. నువ్వు, నీకుక్క మీ ఇష్టం వచ్చిన చోటికి పొండి” అన్నాడు.

టంగ్ యంగ్కి బట్ట ఎలా తయారయింది ఆర్ధం కాలేదు. అయినా దాన్ని గురించి అలోచిస్తూ అక్కడ నిలవ బుద్దికాలేదు.

వెంటనే కుక్కను తీసుకొని బయటకు పరిగెత్తాడు.

టంగ్ యంగ్, కుక్క అడవిలో రెండు రోజులు నడిచి అతని ఊరికి దగ్గరగా వచ్చారు. ముందు నడుస్తున్న టంగ్ యంగ్ చొక్కాడు, తన నోటితో లాగి కుక్క అతన్న ఆపింది. టంగ్ యంగ్ వెనక్కి తిరిగాడు.

“టంగ్ యంగ్! నేను మామూలు కుక్కను కాను. దేవలోకపు కుక్కను ను

వ్యా అడవిలో భయపడుతుంచే జాలివేసి, నీకు తోడుగా వచ్చాను. వర్తకుడి మగ్గం మీద బట్టలు నేసింది కూడా నేనే” అంటూ కుక్క అతనికి ఒక మూట అందించింది.

ఆ మూటలో 50 గజాల పట్టు బట్ట ఉంది. దాని మీద జరీ అల్లిక ఉంది.

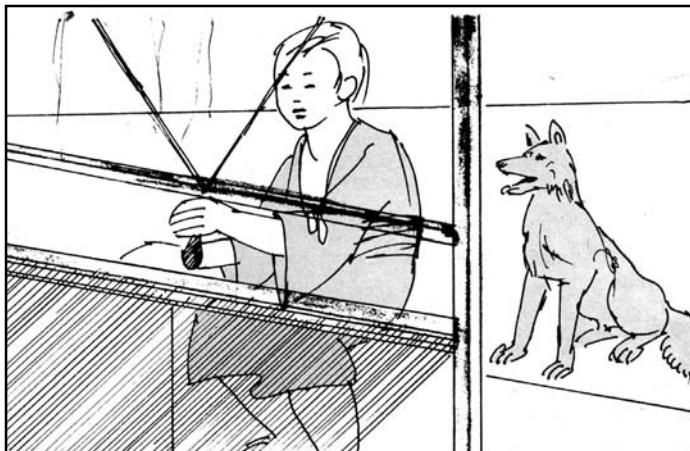
టంగ్ యంగ్ తన కళ్లను, చెవులను కూడా నమ్మలేకపోయాడు.

కుక్క మెడను ఆప్యాయంగా కొగలించుకొని దానిని ముద్దుపెట్టుకొన్నాడు.

కుక్క అతని చెంపలను నాకింది”.

టంగ్ యంగ్! ఈ బట్టను అమ్ముకొని, వచ్చిన డబ్బుతో ఏదన్నా వ్యాపారం చేసుకో. నీలాంచి మంచి కురవాడికి, ఎప్పటికీ మంచే జరుగుతుంది” అంటూ అడవిలోకి వెళ్లిపోయింది.

-సురేష్ ఆత్మారామ్,
(బాలచెలిమి ఏప్రిల్, 1991) 2

ఆర్థిత సెలవులు ఇవ్వాలి

గత వేసవి సెలవుల్లో పారశాలల్లో మధ్యా హ్వీ భోజన కార్బూకు విధుల్లో పాల్సొన్సు ఉపాధ్యాయులకు వెంటనే ఆర్థిత సెలవులు (ఈఎల్)మంజూరు చేయాలని ఎణీ యూ రాష్ట్ర అదనపు ప్రధాన కార్బూదర్చి ఏవీ సుధాకర్, రంగారెడ్డి జిల్లా అధ్యక్ష ప్రధాన కార్బూదర్చులు ప్రవీణ్ కుమార్, పరమేశ కోరారు.

పాఠ్యాంశంగా రావి నారాయణరెడ్డి జీవిత చరిత్ర

తెలంగాణ సాయంధ పోరాటయోధుడు రావి నారాయణరెడ్డి జీవిత వరిత్రను పార్శ్వాంశంగా ప్రవేశపెట్టాలని సీపీఐ తెలంగాణ రాష్ట్ర కార్బూదర్చి చాడ వెంకటరెడ్డి డిమాండ్ చేశారు. రావి నారాయణరెడ్డి 109వ జయంతిని పురస్కరించుకొని తెలంగాణ అమర వీరుల స్వారక ప్రస్తుతి అధ్వర్యంలో హైదరాబాద్లోని రావినారాయణరెడ్డి అడిటోరియం వద్ద ఉన్న ఆయన విగ్రహానికి పూలమాలలు వేసి ఘనంగా నివాళులు అర్పించారు.

పార్లమెంటులో బీసీ బిల్లు ప్రవేశపెట్టాలి

పార్లమెంటులో బీసీ బిల్లు ప్రవేశపెట్టి చట్టసభలలో 50 శాతం రిజిస్ట్రేషన్లు కల్పించేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని పటు బీసీ సంఘూలు కేంద్ర మంత్రి ఎం.వెంకట్యునాయుడుకు విన్నవించాయి. ఈ మేరకు భాజపా రాష్ట్ర కార్బూలయంలో జాతీయ బీసీ సంక్షేమ సంఘం ఉపాధ్యక్షులు గుజ్జ కృష్ణ, జాతీయ కార్బూదర్చి రపీందర్ నారెని, సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్బూదర్చి కె. నర్సింహ గాడ్, ఎన్.వెంకటేశ్వరర్ తదితరుల బృందం వెంకట్యు నాయుడును కలిసి వినతిపత్రం సమర్పించింది. రానున్న పార్లమెంటు సమావేశాల సందర్భంగా బిల్లు ప్రవేశపెట్టేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని విన్నవించారు. కేంద్ర మంత్రి బండారు దత్తాత్రేయతో పాటు భాజపా రాష్ట్ర అధ్యక్షులు డాక్టర్ కె.లక్ష్మణ్ తదితరులను కలిసి వినతిపత్రాలు సమర్పించారు.

కులాంతర వివాహాలకు ప్రత్యేక చట్టం తేచాలి

నిర్వయ చట్టం తరహాలో కులాంతర వివాహాలకు ప్రత్యేక చట్టం తేచాలని సీపీఎం రాష్ట్ర కార్బూదర్చి తమిన్నెని వీరభద్రం ప్రభుత్వాన్ని డిమాండు చేశారు.

సుందరయ్య కణానిలయంలో సామాజిక, ప్రజా సంఘాల సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో నరేష్, స్వాతిల కుల దురంహకార హత్యలను ఖండిస్తూ నిర్వహించిన సదస్సులో ఆయన మాట్లాడారు. పోలీసుల అండడండలతోనే నరేష్, స్వాతిల కుల దురంహకార హత్య జరిగిందన్నారు. చట్టబద్ధంగా వివాహం చేసుకున్న వారి హత్యలకు పోలీసులు పరోక్షంగా కారకులయ్యారని ఆరోపించారు. గ్రామాల్లో పూడ్చల్ అవశేషాలు బలంగా నాటుకు పోయాయాని అందోళన వ్యక్తం చేశారు.

పట్టక డిమాండ్

ఆర్థినెన్సుపై స్పందించాలి

పశువుల క్రయివిక్రయాలపై కేంద్రం నిషేధం విధిన్ను ఆర్థినెన్సును జారీ చేయడంపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే స్పందించాలని సీపీఐ డిమాండ్ చేసింది. సీపీఐ నగర కమిటీ అధ్వర్యంలో హిమా యత్నసగర్ సుంచి ట్యూప్స్ బండ్ వద్ద గల అంబెడ్కర్ విగ్రహం పరకు ర్యాలీ నిర్వహించారు. ఆర్థినెన్సు ద్వారా హైదరాబాద్లో పాటు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఉన్న పశువుల పెంపకం దార్లు తీవ్రంగా నష్టపోతారని అందోళన వ్యక్తం చేశారు. కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థినెన్సును కేరళ, తదితర రాష్ట్రాలలో పాటు భాజపా పాలిత రాష్ట్రాల్లో కూడా ప్రజలు వ్యతిరేకిస్తున్నారని చెప్పారు. కార్బూకుమంలో బి.వెంకటేశం, గెల్వ్యూ, ఎం.నర్సింహ, రాక్ష్మీ సింగ్, నదీం, శ్రీకాంత్, మెహమాద్ పాల్గొన్నారు.

‘ప్రవేశాలను అన్నలైన్ పద్ధతిలో నిర్వహించాలి’

జంరీడియు ప్రవేశాలను ప్రస్తుత అకడమిక్ విద్యా సంవత్సరం నుంచే అన్నలైన్ పద్ధతిలో నిర్వహించి ప్రభుత్వం మాట నిలబెట్టుకో వాలని తెలంగాణ ప్రైవేట్ జానియర్ కళాశాలల యాజమాన్యాల సంఘం (డి.పి.జె.ఎం.ఎ) రాష్ట్ర అధ్యక్షులు వి.నరేందర్ రెడ్డి ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. ఈ మేరకు తెలంగాణ ప్రైవేట్ జానియర్ కళాశాలల యాజమాన్యాల సంఘం అధ్వర్యంలో ఇంటర్బోర్డు కార్బూలయం ఎదుట ధర్నా నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా వి.నరేందర్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ.. ఇంటర్ అప్పిషన్ ప్రక్రియను ఆన్లైన్లో నిర్వహిస్తాడని అసెంబ్లీ సాక్షీగా ప్రకటించి కూడా ఈ విషయంలో నిర్దక్షింగా వ్యవహరించడం తగదన్నారు. అసోసియేట్ అధ్యక్షులు భూమేష్, తిరుపతిరెడ్డి, జాయింట్ సెక్రెటరీ వెంకటరెడ్డి, జోషీ, కె.వాసుదేవరెడ్డి, ప్రభాకర్ రెడ్డి పాల్గొన్నారు.

‘దేశంలోని రైతుల రద్దు చేయాలి’

దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాల్లో రైతుల రుణాలను రద్దు చేయాలని అభిల భారత కిసాన్ మజూర్ సభ(విషాక్షేపమ్ ఎన్) అధ్యక్షుడు వేములపల్లి వెంకట్రామయ్య డిమాండ్ చేశారు. స్వామినాథ్ కమిటీ సిఫారసు మేరకు వ్యవసాయ పంటల సాగుకు అయ్యే ఖర్చులపై అదనంగా 50 శాతం కలిపి మర్దతు ధర నిర్ణయించి అమలు చేయాలని కోరారు. రైతుల హక్కులను పరి రక్షించే విధంగా సమగ్ర విత్తన చట్టం చేయాలన్నారు.

వ్యవసాయ రంగానికి ఉచిత విద్యుత్తు ఇవ్వాలని కోరారు. రుణ మాఫీ అమలులో రైతులు కోల్పోయిన వద్దీ రాయితీ, అదనపు వద్దీ భారాన్ని ప్రభుత్వాలే చెల్లించాలని కోరారు.

సమవేశంలో జేమీ.చలపతిరావు, కేజీ.రాంచందర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పాన్-ఆధార్ అనుసంధానం సబబే

శాశ్వత భూతా సంఖ్య (పాన్)తో ఆధార్ సంఖ్య అనుసంధానం తప్పనిసరి అన్న కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు చెల్లుబాటు అవుతాయని సుప్రీం కోర్టు స్పష్టం చేసింది. అయితే ఆధార్ లేని వారికి ప్రస్తుతానికి ఈ నిబంధనను వర్తింపచేయకూడని పేర్కొని.

ఈ ఉత్తర్వుల ప్రకారం ఆధార్ సంఖ్య ఉన్నవారంతా తప్పనిసరిగా దానిని పాన్తో అనుసంధానం చేసుకోవాలి. ఆధార్ కోసం దరఖాస్తు చేసి ఇంకా నెంబరు రాని వారికి మాత్రం దీని నుంచి మినహాయింపు ఇచ్చింది. పాన్-ఆధార్ అనుసంధానం చే యనంత మాత్రాన ప్రస్తుతానికి ఎటువంటి శిక్షలు విధించకూడని తెలిపింది. జస్టిస్ ఎ.కె.సిక్రి, జస్టిస్ అశోక్ భూషణ్లతో కూడిన ధర్మానం ఈ మేరకు పాక్షిక స్టేట్ ఉత్తర్వులు ఇచ్చింది.

పాన్ కార్డు పొందేటప్పుడు, ఆదాయుపు పన్ను రిటర్నులు సమర్పించినప్పుడు ఆధార్ సంఖ్యను తప్పనిసరిగా పేర్కొలాంటూ కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదాయుపు పన్ను చట్టంలో సవరణలు చేసింది. ఈ నిబంధనకు వీలు కలిగిస్తూ ఆదాయుపు పన్ను చట్టంలో 139 ఏవి సెక్షన్ ను పొందుపరిచింది. ఆధార్ చట్టంపై రాజ్యాంగ ధర్మానం ప్రస్తుతం విచారణ జరువుతోందని, అది తుదితీర్పు వెలు పరించే వరకు పాన్-ఆధార్ అనుసంధానం తప్పనిసరి అన్న నిబంధన నిలిపి వేయాలని ఆదేశించింది. ఆధార్ సంఖ్యను పేర్కొంటే ఏకాంతంగా ఉండే హక్కుకు, వ్యక్తిగత ప్రతిష్టకు విఫూతం కలుగుతుండన్న అంశాల జోలికి తాము పోవడం లేదని పేర్కొంది. అ అంశాలను రాజ్యాంగ ధర్మానం ధర్మానం మానుకుంటుందని తెలిపింది.

139పట చెల్లుబాటువుతుంది

139ఏవి సెక్షన్ చెల్లుబాటు అవుతుందని ధర్మానం స్పష్టం చేసింది. ఈ నిబంధన విధించే చట్టబద్ధమైన అధికారం పార్లమెంటు కు ఉండని పేర్కొంది. ఆధార్ స్పష్టందినే తప్ప, తప్పనిసరి కాదని గతంలో సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ఇచ్చిన నేపథ్యంలో ఈ సెక్షన్ రూపొందించే అధికారం ప్రభుత్వానికి లేదని పిటిషన్ దారులు వాదించారు.

దినిని ధర్మానం తోసిపుచ్చింది. ఆదాయుపు పన్ను చట్టం, ఆధార్ చట్టల మధ్య ఎటువంటి వైరుధ్యాలు లేవని తెలిపింది. ఆధార్ సంఖ్య ఇప్పుడం ద్వారా సంబంధిత వ్యక్తుల సమాచారం బయటకు పాక్షకుండా తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని ఆదేశించింది. తమ సమాచారం భద్రంగా ఉండన్న నమ్మకం పౌరుల్లో ర్మాంది.

కలిగేలా సాధ్యమైనంత త్వరగా చర్యలు తీసుకోవాలని సూచించింది. ఈ పాక్షిక నిలుపుదల ఉత్తర్వులు ఇంతకుముందు జరిగిన లావాదేవీలపై ఎటువంటి ప్రభావం చూపబోవని తెలిపింది. ఆధార్లేని పాన్ కార్డులను అనర్పిస్తునివిగా పరిగణించకూడని సూచించింది. కొందరు తప్పుడు సమాచారంతో పాన్ కార్డులను తీసుకుంటున్నారని, నకిలీలను అరికట్టడానికి ఆధార్ను తప్పనిసరి చేసినట్టు కేంద్రప్రభుత్వం కోర్టుకు తెలిపింది.

దేశంలో 115.15 కోట్ల (95.10 శాతం) మంది స్వప్హందంగా ఆధార్ తీసుకున్నారని, అందువల్ల పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలు ఆధార్ బయట ఉన్నారన్న వాదన సరికాదని పేర్కొంది. ఇది సామాజిక-ఆర్థిక సంస్థల లాంటిదని, ఇందుకు సంబంధించిన చట్టాలను పరిశీలించేటప్పుడు కోర్టులు న్యాయపరమైన సంయువనం పాటించాలని కోరింది.

ట్రాఫిక్ కోర్టులు!

ప్రైదరాబాద్లో ట్రాఫిక్ నిబంధనలను ఉల్లంఘించిన వారిని చట్టపరంగా శిక్షించేందుకు... ప్రమాదాలు చేయకుండా శిక్షలు ద్వారా కట్టడి చేసే క్రమంలో... రెండు ప్రత్యేక కోర్టులు ప్రారంభం కానున్నాయి. ఇవి కేవలం ట్రాఫిక్, డ్రాంక్ ఐండ్ర్వైట్ కేసుల విచారణను మాత్రమే చేపడతాయి. ఈ కేసులు వేలల్లో పెరుగుతున్న దృష్ట్యా విచారణ ప్రక్రియను వేగవంతం చేయాలంటూ.. ఉమ్మడి ప్రైకోర్టు తాత్కాలిక ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ రమేష్ రంగనాథ్ ను పోలీస్ ఉన్నతాధికారులు ఇటీవల కలిశారు. ప్రత్యేక కోర్టుల అవశ్యకతను వివరించగా త్వరలో ప్రారంభించేందుకు ఆయన సానుకూలత వ్యక్తం చేశారు.

5 వసంతాల ప్రస్తావం

మీ అభిప్రాయాలకు, రచనలకు ఆహార్ణం

పత్రికలో వెలువడుతున్న రచనలపై మీ అభిప్రాయాలను ఆహార్ణిస్తున్నాం. పత్రిక అభిప్రాయికి తీసుకోవలసిన చర్యలపై మీ సలహాలు, సూచనలు కోరుతున్నాం. మీ అభిప్రాయాలు, సలహాలు, సూచనలు, రచనలు పంపించాలిన చిరునామా

DECCAN LAND: "CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Fax: 040-27635644;

Mobile: 9030626288; deccanlandindia@gmail.com మీ రచనలు, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

గుంజాల గోండీ లిపి, భాషల పరిరక్షణ

(గత సంచిక తరువాయి)

గోండీ లిపిని ఎస్టోలైష్ చేయడానికి, దానికి ఒక నిర్మాణాత్మక, సకార రూపం ఇవ్వడానికిక గుంజాల గోండీ లిపి అధ్యయన వేదిక ఎప్పటికప్పుడు ప్రాతిపదికలను ఎంచుకుని ముందకు సాగింది. అది మొదటగా దొరికిన రాత ప్రతులను ఆ సమాజపు పెద్దలతో చచ్చించుకోవడం కావచ్చు. ఆ తర్వాత వారి రాయ్సెంటర్ కానీండి కేస్లోపూర్ నాగోబా జాతరలో కానీండి, వేదిక ఎప్పుడూ, ఆ సమాజపు సభ్యులతో ఎప్పటికప్పుడు వారి అభిప్రాయాలను సేకరించుకొనే ముందుకు సాగింది.

క్రమంగా గోండీ సమావేశాలకి సంబంధిత పెద్దలు, ఐబీడిఎ అధికారులు హోజరవడం కూడా జరిగేది. అధికారులే కాక గుంజాల, ఆ చుట్టుపక్కల గ్రామాల్లోని సామాన్య గోండులు, వారి పెద్దలు కూడా హోజరయ్యేవారు. తమ వాళ్ళ దగ్గరున్న రాతప్రతుల్లోని అక్షరాల గురించిన చర్చల్లో పాల్గొనడానికి అక్షరాలు రాని వాళ్ళందరూ హోజరవడం వేదిక గమనించింది.

నిజానికి గోండీ లిపిని చదవగలిగిన కోట్టుక్క జంగు, అర్క జయవంత్, పెందోర్ భీం రావ్లతో పాటు ఆ సమాజపు అభ్యస్తుతిని కోరుకునే వాళ్ళ కొంతమంది వస్తారనుకొన్న వేదిక అంచనాను తారు మారు చేస్తూ మొదట్లోనే వందల మంది గోండులు ఆ సభలకు తరలివచ్చేవారు. వాళ్ళ ఆసక్తిని, ఉత్సాహాన్ని చూసిన జయధీర్ తిరుమలరావు గారికి, మాకు ఇక ఆ లిపి ప్రగతిని ఎవరూ అపలేరన్న విశ్వాసం వచ్చింది. అదే ఆలోచన మమ్మల్ని ముందకు నడిపింది.

కేవలం ఉత్సాహమే కాకుండా తాము జాగ్రత్తగా దాపెట్టుకున్న తమ లిపిని, భాషని వీళ్ళోం చేద్దామనుకుంటున్నారో తెలుసుకోవాలన్న ఆతురత వాళ్ళల్లో కనపడింది. అసలుసిసలయిన ఆ దివాసీ జాగరూకత ఇది. రాచగోండులయిన వాళ్ళ కాలక్రమంలో సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ కారణాల వల్ల ఇప్పుడు కాస్త దిగివచ్చిన స్థాయిలో ఉన్నప్పటికీ సాంస్కృతికపరంగా గోండులు దిట్టలు. భాష, లిపి, ఆ సంస్కృతికి అద్దం పట్టే అతి బిలయిన గురుతుల్ని గుండెల్లో పెట్టుకున్నారు. ఈ లిపిని జాగ్రత్తగా పరిరక్షించుకున్నారంటే గోండులు తమ సంస్కృతిని రక్కించిపెట్టుకున్నారన్నది అందరూ ఒప్పుకోవాలిన సత్యం. అలాంటి లిపిని, భాషని అధ్యయనం చేద్దాం అంటూ బయటి నుండి వచ్చిన బృందాన్ని వాళ్ళేమీ వెంటనే చేతులు చాపి ఆప్సోనించలేదు. మొదట తమ తమ ప్రశ్నలని వేదిక సభ్యుల మీదికి సంధించారు. జిల్లా సరిహద్దుకి ఆవల మహోరాష్ట్రాలోని గోండు భాషీయులు కొద్దిమంది వేరే అక్షరమాలని చూసారు. కానీ దానిని గుండెలకు హత్తుకోలేదు. అది ఈ సమాజానికి బయటిది.

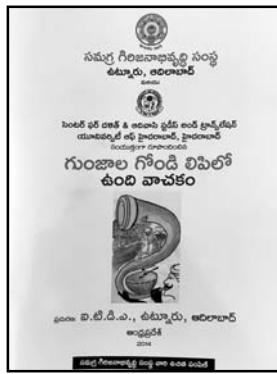
ఏ లిపి లేని కాలంలో ఆక్షరమాలకి పరిమితమైన కుస్ంప హను మంత్రావు లిపిని దగ్గరగా చూసినా దాని వల్ల పెద్దగా ఉపయోగం లేదని భావించారు. ఆ తరువాత అదిలాబాదు ప్రాంతంలోని గుంజాల గ్రామంలో లభించిన గోండీ లిపిని రెండు లక్షల అరవైల మంది గోండులు తమదిగా సాంతం చేసుకోవడం ఒక అధ్యతం. ఐతే కొంతమంది నిర్మికూస్యులకి లిపి, రాత, భాషకు మధ్యగల సంబంధం తెలియదు. వేదిక సభ్యులు వారికి లిపికి, భాషకి ఉన్న తేదాని తెలియచేస్తూ లిపి ప్రామణ్యతని వివరించారు. గోండీ భాషని గోండీ లిపిలోనే చదువుకొనే సౌలభ్యం లోని మెళకువలు పలు దఫాలుగా చర్చించబడ్డాయి.

2011లో ఒక శీతాకాలం ఉదయం 10గంటలకు గుంజాలలో అతిథులకి నీళ్ళచ్చి, కాళ్ళ కదిగి తమదయిన రీతిలో సం గీత వాయిద్యాలతో (బార, డోలు) ఆతిథ్యం ఇచ్చి, ఆదరించి ఆ ప్సోనించారు. ఇప్పుడు మా భాషతో ఏం చేద్దామనుకుంటున్నారు అన్న సూటితనపు చూపు గోండీ వారికి సాధ్యం. వేదిక కూడా వాళ్ళ ఈ ముక్కుపూటితనం తాము భవి ష్టెట్లో చేయబోయే పనులకు సహాయపడు తుందని భావించింది.

అందులో భాగంగా వారందరూ త మ భాష గురించి తమ తమ ఆవేదనలను వ్యక్తం చేసారు. తమకు అందే అన్ని సంక్షేమ కార్యక్రమాలూ తెలుగు లోనే ప్రచారం చేయబడి, ఆదే మాధ్యమంలో అందుతున్నవి కనక ఆ భాష నేర్చుకోవడం అన్నది తప్పనిసరి అవుతుంది అంతే తప్ప తెలుగుపై ప్రేమతో కాదని అన్నారు. తెలుగు నేర్చుకోవడం వట్ల అనసక్తి కన్నా దాని వల్ల తమ మాతృభాష పక్కకునెట్లుబడడం వారికి నచ్చని విషయం.

యాభై దాటిన వారు చెప్పుకొచ్చిన విషయాలు కూడా ఇదే తీరులో సాగాయి. మా భాషకి మొదటి నుండి ఇవే కష్టాలు. వెనకటికి పార్సీ, ఉర్దూ, ఆ తరువాత ఆ పక్కన మరాటి, ఈ పక్కన తెలుగు, బశ్చల్లో తెలుగు, హిందీ అన్నింటిని మించి అంగ్రేజీని తట్టుకొని మా భాషని, ఆప్టెన మా ఈ లిపిని ఉన్న కాడికి దాపెట్టి పెట్టుకున్నం. ఇప్పుడు దీన్ని మీరు బయటికి తీస్తమంటున్నరు, మంచిదే అని పచ్చ జండా ఊపిన తీరు వేదికకి ఉత్సాహాన్ని ఇచ్చింది.

ఇక లిపిని చదవగలిగిన పెద్దతరం జంగు, జయవంత్, భీంరావ్లయితే గట్టి నిర్మియానికి వచ్చారు. తమ భాషని, తమ లిపి లోనే తమ తరువాతి తరూల వారికి నేర్చుంచాలని నిర్మియించు కున్నారు. తమ భాషని నేర్చుకుంటామని ఉత్సాహం చూపే ఒకరిద్ది రికి నేర్చితే సరిపోదని వారికి తెలిసి వచ్చింది. లిపి తెల్సిన తాము

ముగ్గురు, ఇంకా ఆత్రం కమలాబాయి తమ తమ పిల్లలకు నేర్చి నంత మాత్రాన ఈ భాష బతికి బట్టకట్టదు అన్న సత్యం వాళ్ళ కళ్ళ ముందు కదలింది. కొన ఊఫిరిస్టో ఉన్న తమ భాషని రక్షించుకో వాలంటే మొదటి ప్రయుసగా దానిని అంతరించిపోకుండా చేయ గలగాలి. దానిని పట్టుకొని ముందుకు సాగాలి అన్నది భాష తెల్సిన పండితుల అభిప్రాయం. నేర్చుకుంటామన్న ప్రతి ఒక్కరికి తమ భాషని నేర్చిస్తామన్న నిర్ణయం వారు తీసుకున్నారు. అప్పుడు ఆ రాతప్రతులను వారు నిమిరి చూసుకున్న తీరుని వేదిక తమకు సుశ్రీగా తీసుకుంది. ఆ రాతప్రతులు తమ సంస్కృతికి చివరి ఆ నవాళ్ళ అన్న ఒక నిజం వాళ్ళ ముందుకు వచ్చింది. ఆ రాతప్రతులని భద్రపరచడం వారి దినపారి చర్యగా భావించి దాచిపెట్టు కున్నారు. అవే రాతప్రతులు తమ భాషా సంస్కృతిని పరిరక్షించే సాధనాలుగా వారికి గోంచించాయి.

ఈ లిపిని నేర్చుకోడానికి చాలా మంది ముందుకు వచ్చారు. హర్షార్థగా నేర్చుకున్న పదిహేను మంది యువతీ యువకులు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో తిరుగుతూ సామాన్యులకు నేర్చడానికి ఎంతో ప్రయుస పడ్డారు. కోఱిర్దినేటర్ కోట్టుక్ వినాయక్ తన వంతు బాధ్యత నిర్వహించాడు. ఆ తరువాత ఈ పదిహేను మందిని ఐటీడిపీ వారు ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్స్ గా నియమించారు.

వేదిక విషయానికొస్తే ఒక వైపు సతర్వతతో తమ సంస్కృతి సాధనాలను పరిరక్షించుకోవడానికి అప్రమత్తులైన గోండులను ఆ పని కోసం సమాయత్తం చేయడం అన్న పనిలో ముందుకు సాగింది. భాష ఎంతటి శక్తివంతమైన సాధనమో వేదిక గోండులకు తెలియ చెప్పగలిగింది. ఒక సమూహపు ఆలోచనా విధానాలు, వారి సంప్రదాయ రీతులు, చిన్న చిన్న శబ్దాలలో, పదాలలో వెలువరించే రీతిలో ఎట్లా భాష వారిపైన తమ స్వయంప్రతిపత్తిని చాటుకుంటుండో వేదిక గోండి లిపి నేర్చుకోవడానికి ఉత్సాహపడుతున్న ఈ తరం యువతకి ఒక్కాక్ష మీటింగ్ ద్వారా, వర్క్షాప్ల ద్వారా క్రమంగా తెలియచేస్తూ వచ్చింది. భాష గతానిది కాదు. అది సామాజిక మార్పుకి ఆయుధం వంబీది అని, బతుకులను మార్పుకోవడానికి సిద్ధంగా ఉండాలని గోండులకు చెప్పింది.

కేవలం 'అక్షరాస్యత' మాత్రమే వేదిక లక్ష్మి కాదు. గోండి భాషకి సంబంధించిన లిపిలో మొదటి ఫార్మేటివ్ సంవత్సరాలలో

విద్యాభ్యాసం జిరిగితే కనుక అది ముందుకెళ్ళి భవిష్యత్తులో మంచి పరిణామాలను చూపగలదు అన్న భాషా సూత్రాన్ని వేదిక ఎప్పటి కప్పుడు గోండి పిల్లలకు తెలియచెపుతూ వచ్చింది. అదేమిటంటే ప్రతి వ్యక్తికి తాను పుట్టి పెరిగిన వాతావరణం, కుటుంబం సమాజ నేపద్ధు అతి సహజంగా ఒక భాషని దానికి సంబంధించి సినెటాక్స్ ని శబ్ది, పద వాళ్ళ విన్యాసాలని అందిస్తుంది. ఆ దారిలో ముందుకు వెళ్ళినప్పుడు విద్యావిధానపు మెళకువలు సులభమవుతాయి. చదువు ఇంకాస్త సులభమవుతుంది. పది ఏళ్ళ రమేష్ అనే గోండి పిల్లవాడు తాను హాబికంగా చెప్పుకొస్తున్న కథని రాస్తాననే ధీమాతుడికి గోండి లిపి, భాష ఇచ్చాయి, ఎంతోమందికి ఇస్తున్నాయి.

భాష ద్వారా ఆత్మవిశ్వాసాన్ని, ఆత్మగౌరవాన్ని గోండులు తిరిగి పుంజకుంటున్నారూ అన్నట్టగా మొట్టమొదటగా వాళ్ళ తమ లిపి, భాష ఔస్తుత్యాన్ని చాటుతూ ఒక కరపత్రం వేసుకున్నారు. అప్పటి పరకు తెలుగు లిపిలో ఇంగ్లీష్ అంకెల్లో క్యాలెండరు వేసుకొనే అలవట్టు నుండి బయటికొచ్చి తమ కరపత్రం వేసుకోవడం అన్నది గమనించవల్సిన మార్పు. ఈ లిపిలో పెండ్లి పత్రికలు అచ్చు వేయడం కూడా జరిగింది. ఇప్పుడ్ని భాష, లిపులు చేసిన మార్పులు.

ఒక సమూహపు సాధికారిత దాని భాష, ఆ భాష వ్యాప్తి మీద కూడా ఉంటుంది. ఆయి ఆదివాసీ సంస్కృతుల గురించి, వాటిని సంరక్షించుకునే విధానాల గురించి చర్చలు జరుగుతున్న ప్పుడు ఆ ఆదివాసీ భాష గురించి, అది అందించే సాధికారత గురించి దృష్టి సారించడం చాలా అవసరం. గోండుల విషయంలో వారి రాతప్రతులు వారికి సంబంధించిన ఇటువంటి సాధికారతకి సంబంధించిన ఎన్నో వివరాలు తెలియజేస్తాయి. లిపి ఉడ్యమంలో మొదటి నుంచి మెప్రం మనోహర్, అర్జు మానిక్ రావు, టి. దేవరావుల సహకారం మరుపరానిది. వేదిక సభ్యుడు గోండగాని రపీందర్ మొదటి దశలో చూపిన ఉత్సాహం జ్ఞాపకం రాకమానదు. ఒకరు కాదు, అనేకలు. అక్షరమాలలో ఉన్నాన్ని అక్షరాల్లా, అంత మంది సహకారం ఎంతో ఉంది.

-గూడారు మనోజ్

ఫోన్: 97046 43240

ఇమెయిల్: gmanoja61@gmail.com

JBR ARCHITECTURE COLLEGE

H Y D E R A B A D

(Approved by Council of Architecture, New Delhi - Affiliated to JNA & FAU Hyderabad)

6-3-248/1/1A, 2nd Floor, Bhaskar Plaza, Road No. 1, Banjara Hills, Hyderabad - 500 034. Telangana, India
Ph : 040-66105270, 9703372442, 9703277053, E-mail : jbrarchitecture@gmail.com, www.jbrarchitecture.com

దేశమంతటా వ్యాపించిన హిందున్స్టోన్ నంగీతం

నేను ప్రస్తావించిన టీ.వి. చాన్స్ల సంగీత కార్యక్రమాల ముచ్చుల్లో ముందు ఇటువంచివ్వే వినటానికి అవకాశం ఎట్లా కలిగిందో మనవిచేస్తాను.

మేమంటున్న ప్రాంతం మహోరాష్ట్ర సరిహద్దులో వున్నది. మహోరాష్ట్ర ప్రాంతంలో సంగీతవేత్తల, సంగీత రసికుల, సంగీత త్రవణాస్త్రి గలవాళ్ల సంభ్య అభిధంగా వున్నది. మా ప్రాంతంలో ఇతర ప్రాంతాల ప్రభావం పడుతున్నది. మహోరాష్ట్ర ప్రాంతంలో ఏ ప్రాంతం ప్రభావం పడలేదు. వాళ్ల అభిరుచులు ఎంత బలమైనవంటే అవి అంత తేలికగా

విడిపోయేవి కావు. అందుకే వాళ్లిపుబీకి ఇన్ని రకాల సంగీత కార్యక్రమాలను నిర్వహించుకుంటున్నారు.

కర్కాటక సంగీతం వ్యాపించటానికి పరిమితమైన ప్రాంతమే ఉన్నది. కానీ హిందుస్టోన్ సంగీత సభలు అన్ని ఉత్సాది నగరాల్లో, మహోరాష్ట్ర నగరాల్లో నిర్వహించబడేవి. బెంగాల్లో, ఉత్తరప్రదేశ్లో, మధ్యప్రదేశ్లో, రాజస్తాన్లో, పంజాబ్లో, మహోరాష్ట్రలో పెద్ద వెద్ద మృష్టిజీక కాస్టెన్లు జరిగేవి. ఇప్పుడు మహోరాష్ట్రలోనే ఆ స్థాయిలో సంగీతాభిరుచి మిగిలిపున్నది వేరువేరు ఘురానాలకు చెందిన గాయకొ గాయకులకైనా అప్పటి బొంబాయి నగరాన, పునా నగరాన, కొల్కాటార్ నగరాన సంగీత రసికుల మహోరాష్ట్రలలో పాల్గొంచే దేశవాప్తమైన కీర్తి లభించేది. గ్రావియార్ ఘురానా సంగీతం అభ్యసించిన పండిత్ రామకృష్ణ బువా వర్ణు, పండిత్ విష్ణు దిగంబర్ పల్సుర్, ఉద్దండులైన అతని శిష్యులు, ఉస్తాద్ రహమతిఖాన్ తమ సంగీతాన్ని మహోరాష్ట్ర రసికులకే చాలావరకు వినిపించినారు. పాచియాలా ఘురానాకు చెందిన ఉస్తాద్ బడేగులామలీ ఖాన్కు మహోరాష్ట్రలోనే విస్తారమైన కీర్తి లభించింది. జైపూర్ ఘురానాకు చెందిన ఉస్తాద్ అల్లాదియాఖాన్ కొల్కాటార్ దర్జాన్ అలంకరించి జీవితమంతా మహోరాష్ట్రలోనే గడిపినాడు. అతని కారణంగా జైపూర్ ఘురానా సంగీతం మహోరాష్ట్ర అంతటా వ్యాపించింది. ఉస్తాద్ భర్త్రిఖాన్, పండిత్ గజా నన్బువా జోపి, పండిత్ మల్కిఖార్జున్ మన్సుర్, స్వరశ్రీ కేసర్బాయి కేర్కున్, మోగూబాయి కుర్కీకర్, ధోండూతాయి కులకర్ణీ వంటి గాపు గాయకులు, గాయకీమణులు జైపూర్ ఘురానా సుంచి వచ్చినవాళ్లే.

కిరాణా ఘురానాలో అగ్రగణ్యమైన ఉస్తాద్ అబ్బల్ కరీంఖాన్, అతని బంధువు ఉస్తాద్ అబ్బల్ వహీద్ ఖాన్ తమ జీవితాలు చాలాకాలం మహోరాష్ట్రలోనే గడిపినారు. వాళ్ల కారణంగా సురేణ్యబాబుమానే, పీరా బాయి బరోదీకర్, సరస్వతీరాణ్, రాంభావు కుందీగోళీకర్ (సవై గంధర్వ), గంగూబాయి హంగల్, పండిత్ భీంసేన్ జోపి, ఫిరోజ్దస్తూర్, బసవరాణ్ రాజీగురు, మాణిక్ వర్ష, మాలతిపాండె (బర్య) ప్రభాత్రీలే మొదలైన సుప్రసిద్ధ గాయకా గాయకులు మహోరాష్ట్రలో వ్యాపించినారు. పాచిస్తాన్లో స్థిరపడి అక్కడి ప్రజలచే, ప్రభుత్వంచే మలికయే ముసుఫీ (సంగీతం

సామూజికి) అని పిలిపించుకొని అశేష గౌరవం పొందిన రోపనారాబేగం కిరాణాఘురానా గాయక, ఉస్తాద్ అబ్బల్ కరీంఖాన్ సాపాచ్ శిష్యురాలు.

ఆగ్రా ఘురానాకు చెందిన ఉస్తాద్ విలాయత్ ఘుస్సేన్ఖాన్ శిష్యుడు పండిత్ జగన్నాద్ బువా పరోహిత్, మహోరాష్ట్రలో తన సంగీతాన్ని వినిపించటవేగాక ఎందరెందరో సామాన్యులకు అసామాన్యులకు తన ఘురానా సంగీతం నేర్చినాడు.

మహోరాష్ట్రలో సంగీతాభిరుచి విస్తరించటానికి పైన ప్రస్తావించిన అంశాలన్నీ కారణాలయినాయి.

20 వ శతాబ్ది ప్రారంభం నుంచి ఆంగ్లీయుల సంపర్కం వలన మనదేశంలో ప్రజల అభిరుచి మారింది. బుద్ధ శాస్త్రియ సంగీతం కంటే ఒకింత తేలికైన సంగీతాన్ని ప్రజలు వినాలను కుంటున్నారన్న సంగతి వెల్లడింది. ఇతర ప్రాంతాలలగానే మహోరాష్ట్రలోను ప్రజలు భికిష్మి తగినట్లుగా నాటకరంగం వృధిచెందింది. దీనిని 'రంగమంచ్' అంటారు. అన్నాసాపాచ్ కిర్కోస్కర్, శీర్పాదక్షష్మ కోల్ఫ్రెకర్, కాకాసాపాచ్ భాడీల్కర్, రామ్గంచ్ గడ్డరి వంటి సంగీతజ్ఞులైన గొప్ప రచయితలు సంగీత నాటకరచన ప్రారంభించినారు. ఆ నాటకాలను అప్పటి స్వదేశీ సంస్కార్ధీశులు, సంవన్నులు నాటక మండళ్లు స్థాపించి ప్రదర్శింపజేసినారు. ఆ నాటకాల్లో నటించిన వాళ్ల బాలగంధర్వ కేశవరావు భోంస్లే, భావురావు కోల్ఫ్రెకర్, భాపూరావు పెండార్వర్, మాస్టర్ దీనానాధీరావు మంగేశీకర్ల వంటి శ్రేష్ఠులైన గాయకులు స్త్రీ పురుషులైన ధరించి నటించినారు. ఆ నాట్కీగీతలకు సంగీతం సమకూర్చినవాళ్లు కూడా సామాన్యులు కారు. కిర్కోస్కర్ నాటక మండలి నాటకాలకు 'భూగంధర్వ' ఉస్తాద్ రహమతిఖాన్ భాణీలు కూర్చేవారు. గంధర్వ నాటక మండలికి భాస్కర్ బువాబభై, లలితకళా మందిర్ నాటకాలకు పండిత్ రామకృష్ణ బువావర్ములు సంగీతం కూర్చి నాట్కే గీతాలకు ఉపాశ్రీ ఉస్తాద్ యించినారు. మహోరాష్ట్ర నాగరిక సంగీత రసికులు వేలంవెలిగాళ్ల నాటకాలను బహుకాలం చూచినారు. అయితే ఈ నాటకాలను నాగరిక రసికులు అభిమానించినంతగా గ్రామీణ రసికులు అభిమానించలేదు. వాళ్లకోసం లావణీలు, తమాపాలు రంగ మంచ్ మీదికి ఎక్కించాయి. ఈచింధంగా శాస్త్రీయ, ఉపశాస్త్రీయ, లోక సంగీతాలు ఏదో రచనలో మహోరాష్ట్ర రసికులు చెపులకు విపిస్తానే వున్నాయి.

(2009 సంగాలో చెలిమి శాందేష్వన్ ప్రచురించిన సామల సదాశివ రచన స్వర లయలు సుంచి)

(వెల: రూ. 150. ప్రతులకు: దక్కన్ అకాడమీ, చంద్రం, 490, ప్రైట్సెన్. 12, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్) (2)

సెంట్రల్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీ

న్యూయం కోనం సైన్స్!

ప్రైదరాబాద్లో 1967లో నెలకొల్పబడిన సెంట్రల్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీ అనేది భారతదేశంలోని ఆరు సెంట్రల్ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబోరేటరీల్లో ఒకటి. చండీగఢ్, కోల్కతా, భోపాల్, పుజు, గువాహతిలలో మిగిలిన ఐదు ఉన్నాయి. ఎక్స్‌ప్లోజిస్ట్స్, బాలిస్టిక్స్, నార్కోటైక్స్, ఫిలిస్ట్స్, టాక్సికలజీ, బయోలజీ, కెమిస్ట్రీ, డాక్యుమెంట్స్ డీవెన్స్ ఎగ్జామినేషన్స్, సైబర్ ఫోరెన్సిక్స్ తదితరాలకు సంబంధించిన శాస్త్రీయ పరీక్ష సదుపాయాలను, ఘనితాలను, విశ్లేషణలను ఇది అందిస్తుంది. థింగర్ ప్రైంట్ వెరిఫికేషన్ లేస్చుట్లీకి సిగ్నేచర్ వెరిఫికేషన్ చేస్తారు. సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ ప్రైదరాబాద్ మొదటి డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఎన్.ఎన్. గార్డ్. ప్రస్తుత డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఆర్.కె. సరిన్.

ఈ కేంద్రం సెంట్రల్ ఆఫ్ ఎక్స్‌ప్లోన్స్‌గా భారత ప్రభుత్వ గుర్తింపు పొందింది. కంప్యూటర్ ఫోరెన్సిక్స్, డీవెన్స్ ప్రోఫైలింగ్ కు సంబంధించి అత్యాధునిక లేబోరేటరీలను కలిగి ఉంది. ఎన్‌ఎబీ‌ఎల్ అక్రమికెట్ ఎవెన్స్ / ఎఱస్ 17025 సర్కిషై లేబోరేటరీ. క్రిమినల్ జిస్ట్ సిస్టమ్స్ కు అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో కూడిన కచ్చితమైన, ఆధార పదగిన సేవలను ఇది అందిస్తోంది.

నేరపరిశోధన సంస్థలు అందించే ఎగ్జిబిట్సను సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ లోని నిపుణులు పరిశోధిస్తారు. ఎక్స్‌పర్ట్ ఒమ్మీయిన్స్ అందిస్తారు. న్యాయస్థోరాల్లో తమ పరిశోధన ఫలితాలకు బలం చేకార్పే ఆధారాలను వెల్లుడి

స్తారు. ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌లో ఇతరు అధికారులకు ఇక్కడ శిక్షణ కూడా ఇస్తారు. ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌లో సైప్పుయ్యాల అభివృద్ధి, ఆర్. & డి. కార్బుకలాపాలను కూడా ఈ లేబోరేటరీ చేపడుతుంది.

వివిధ కేసులకు సంబంధించి విచారణలో తోడ్పడేందుకు గాను సంస్థ నిపుణులను తమ ముందు హజరు కావాల్సిగించా న్యాయ స్థానాలు పిలుస్తుంటాయి. నేరం జరిగిన ప్రాంతానికి ఆయా దర్శావ్రత సంస్థలు ఈ నిపుణులను రపిస్తుంటాయి. విచారణలో వారి సమారంతీసుకుంటాయి.

ఇటి చరిత్ర!

జంపెలిజెన్స్ బ్యార్ సారథ్యంలో సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ ప్రైదరాబాద్ 1967లో నెలకొల్పబడింది. మొదట్లో ఇది ప్రైదరాబాద్ నగరంలోని చిరాగ్ అలీ లేన్ ప్రాంతంలో ఓ అద్దె భవనంలో ఉండింది. ఆ తరువాత 1982లో ఉన్నానియా యూనివర్సిటీకి చేరువలో రామాంతపూర్ ప్రాంత

నికి మారింది. 1973లో ఇది కోల్కతా లోని సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ ల్యాబ్‌టో పాటుగా బ్యార్ ఆఫ్ పోలీస్ రిసెర్చ్ & డెవలప్ మెంట్ (బీపిఎర్ & డి) పాలనాపరమైన నియంత్రణలోకి వచ్చింది. 2002 నుంచి కూడా ఈ లేబోరేటరీ భారత ప్రభుత్వ పెంచం వ్యవహరాల శాఖ ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ డైరెక్టర్ నియంత్రణలో పని చేస్తోంది.

బ్యాలన్డిక్స్

శాస్త్రీయ పరిశోధన & అభివృద్ధి కార్బుకలాపాలతో పాటుగా సీఎఫ్‌ఎస్‌ఎల్ ప్రోఫైల్ టెక్నిక్, కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఎక్స్‌ప్లోజిస్ట్స్, మిలిటరీ

పారా మిలిటరీ సంస్థలు, పోస్టర్, బ్యాంకింగ్, పీఎస్‌ఎల్, స్టోర్స్ ఎఫ్‌ఎవెన్స్‌ల, ఫిల్మ్ పోలీస్, న్యాయవ్యవస్థ, నిఘ్రా విభాగాలు వంటి వివిధ మంత్రిత్వ శాఖల విభాగాలు, అండర్‌చేకింగ్స్, రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలకు ఇది తన సేవలను అందిస్తోంది. వివిధ న్యాయస్థానాలు, నేర దర్శావ్రత ఏజెస్టీల్ నుంచి కేసులు వస్తుంటాయి. అంప్రపదేశ్, తెలంగాణ, తమిళనాడు, కేరళ, కర్ణాటకలతో పాటుగా న్యాయిటీల్, లక్ష్మిమీ, పాండిస్ట్రీల్ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు కూడా దీని జూరిన్డిక్స్ పరిధిలో ఉన్నాయి.

ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌పై చైతన్యం

కీలక సాక్ష్యాధారాలను భద్రపర్చు దంలో, విశ్లేషించ దంలో ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌పై ప్రజల్లో ఉండే అవగాహన ఎంతో కీలకపాత్ర వహిస్తుంది. తద్వారా పైన్స్ ద్వారా న్యాయం దక్కేలా చూడడంలో తన వంతు పాత్ర పోషిస్తుంది. ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ అవేర్నెన్ పీక్, ప్రదర్శనలు, సందర్భాలు, ప్రజంబేషన్ లాంటి కార్బుకలాపాల ద్వారా ఈ సంస్థ ప్రజల్లో ఫోరెన్సిక్ సైన్స్‌పై పైత్రుం కలిగించేందుకు కృషి చేస్తోంది. అంతేగాకుండా న్యాయ విభాగం, దర్శావ్రత అధికారులతో ఇంటర్వీవ్ సమావేశాలు కూడా ఏర్పాటు చేస్తుంది. ప్రాచుర్యంలోకి వస్తున్న ఫోరెన్సిక్ పెక్షిట్ గురించి చెల్చించేందుకు, ఈ లేబోరేటరీ అందించే సేవలను మదింపు వేసేందుకు ఇలాంటి సమావేశాలు ఒక వేదికగా పని చేస్తాయి.

సంస్థ కార్బుకలాపాలు

సంస్థ ప్రధానంగా దిగువ పేర్కొన్న కార్బుకలాపాల్లో నిమగ్నమై ఉంటోంది.

1. విశ్లేషణ-కేస్ ఎగ్గామినేషన్ (ఎగ్గిబిట్స్)
2. శిక్షణ-శాస్త్రవేత్తలు, పోలీసు, న్యాయవిభాగం అధికారులు, వివిధ యూనివరిటీల విద్యార్థులు
3. పరిశోధన & ఆధిఖ్యాధి-ప్లాన్ & నాన్-ప్లాన్ రీసెర్చ్ ప్రాజెక్టు మరియు జెఅర్ఎఫ్ స్క్ర్మ్స్
4. ఇతర కార్యకరూపాలు - ఇతర ప్లేట్ ఫోరెన్సిక్ సైన్ లేబోరేటరీల కోసం ఉపకరణాలు సమకూర్చడం
5. ఎక్స్ట్రా మురల్ రీసెర్చ్ ప్రాజెక్టులకు నిధులు ఫోరెన్సిక్ కెమిటీ, ఫోరెన్సిక్ ట్రాక్సీకాలజీ అండ్ ఫోరెన్సిక్ ఎక్స్ప్లోజిస్ట్లో ఈ సంస్థ ఆర్ & డి కార్యకరూపాలు చేపట్టింది. 2005 లో కంప్యూటర్ ఫోరెన్సిక్, కొంటర్ఫీట్ కరెస్టి అనే రెండు సూతన యూనిట్లు ప్రారంభమయ్యాయి. డీవెన్మ యూనిట్, లైటెక్స్స్ యూనిట్, ట్యూ అధెంబీషన్, స్పీకర్ అడెంబీఫించన్ యూనిట్, బ్రియిన్ ఫింగర్ ప్రింట్ యూనిట్ రాసున్యాయి. ఐఎస్బి / ఐఎస్ఎస్-17025 లకు సం బంధించి భారతదేశంలోని ఇతర ఫోరెన్సిక్ సైన్ లేబోరేటరీల అక్రోడిషన్ కు సంబంధించి ఇది నోడల్ లేబోరేటరీగా ప్రకటించబడింది. ఎఫ్ఎస్ఎల్ హార్యానా / అంధ్రప్రదేశ్ / గుజరాత్, జీఎస్క్రూడి, హైదరాబాద్ / కోలకతా వంటి ఇతర ఫోరెన్సిక్ సైన్ లేబోరేటరీలు అక్రోడిషన్ పొందడంలో ఈ సంస్థ అధికారులు తోడ్పడ్డారు. మహారాష్ట్ర, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర

వంటి మరికొన్ని ఇతర ఫోరెన్సిక్ సైన్ లేబోరేటరీలు అక్రోడిషన్ పొందే మార్గంలో ఉన్నాయి.

ఫోరెన్సిక్ లసిలటిక్ సర్క్స్

న్యాయ మరియు ద్వారా సంస్థలకు తోడ్పడేలా, నేరం జరిగిన ప్రాంతం నుంచి స్పోర్ట్స్ ను చేసుకొను సున్నిత్తమైన ఫిజిక్ ఎవిడెన్స్ లను సీఎఫ్ఎస్ఎల్ (హైదరాబాద్) శాస్త్రమంగా విశ్లేషిస్తుంది.

కెమిట్రీ ట్రాక్సీకాలజీ, ఎక్స్ప్లోజిస్ట్, ఫిజిక్, బాలిస్టిక్, బయోలజీ, పైబర్ ఫోరెన్సిక్ విభాగాల్లో ఫోరెన్సిక్ ఎగ్గామినేషన్స్ ను నిర్వహిస్తుంది. నేరానికి, క్రిమినల్ కు సంబంధం ఉండనే విషయాన్ని నిరూపించేందుకు ఈ విశ్లేషణ తోడ్పడుతుంది. ఈ లక్ష్మణాధను గాను అన్ని జేసిక్ సైన్స్, వాటి మెథడాలజీలను ఉపయోగించుకుంటారు.

టిస్క్ అండ్ డెలపమెంట్

ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ టిస్క్ అండ్ డెబిల్సింగ్, ఇంప్రావింగ్ కోసం సూతన సాంకేతికతలను పొందేందుకు, అభివృద్ధి చేసేందుకు సంస్థ అగ్రగామి సైంటిఫిక్ లేబోరేటరీలతో, విద్యాసంస్థలతో కలసి పని చేస్తోంది. డాక్టర్లో డిగ్రీ ప్రదానం చేసేందుకు రీసెర్చ్ వర్క్ చేసేందుకు గాను ఉస్సానియా విశ్వవిద్యాలయంచే ఇది గుర్తించబడింది. కెమికల్ సైన్స్లో డాక్టర్లో వర్క్ చేసేందుకు గాను పీచీ విద్యార్థులకు సంస్థ రీసెర్చ్ స్కూలర్షిప్స్ కూడా అందిస్తోంది.

- దక్కన్ న్యూస్

తెలంగాణ సినిమా రంగ చరిత్ర పరిశోధనకు పట్టం

రాష్ట్ర అవతరణ దినోత్సవం సందర్భంగా హెచ్.రమేష్బాబుకు పురస్కారం

ఏదో అరకొర మినహాయిస్టే తెలంగాణకు కూడా సినిమా రంగ చరిత్ర ఉండా అనే వివక్షను, వెక్కిరింతను ఎదుర్కొని, ఆ చరిత్ర పరిశోధనకు గాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి పురస్కారం అందుకునే దాకా ఈ అంశం ఎదగడం తెలంగాణ బిడ్డలుగా మనందరికి ఎంతో గర్వకారణం. భారతీయ సినిరంగానికి వివిధ

రకాలుగా తెలంగాణ అందించిన తోడ్పాటు ఎంతగానో ఉంది. దాన్ని వెలుగులోకి తీసుకుపచ్చేందుకు కొన్నేళ్ళగా కొందరు నిర్విరామ ప్రయత్నాలు చేసున్నారు. అలాంటి వారిలో ఒకరైన హెచ్.రమేష్ బాబు ఇటీవల తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం సందర్భంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి రాష్ట్రపోయిలో సినిమా జర్మనిజానికి సంబంధించిన పురస్కారం అందుకున్నారు. ఆయన దక్కన్లుయిండ్ మానవత్తిక కాలమిస్ట్ కావడం విశేషం.

హెచ్.రమేష్ బాబు సినిమారంగ పరిశోధకుడిగా తెలుగు రాష్ట్రలో ఇరవైషం ఏళ్ళగా సుపరిచితులు. ఇప్పటి వరకూ 3,500 వ్యాసాలు రాశారు. సినిమాతో పాటుగా ఇతర అంశాలపై 30 పుస్తకాలను వెలువరించారు. సాహిత్యం, సంగీతం, నాట్యం, చిత్రకళ వంటి ఇతర కళారంగ వ్యాసాలతో పాటుగా రాజకీయ విశ్లేషణ వ్యాసాలు కూడా రాశారు. తెలంగాణ ఉద్ఘాటనమే గాకుండా భారతీయ సినిమా రంగాలో తెలంగాణ నిర్వహించిన భామికను పట్టుకునేందుకు గత పదేళ్ళగా పరిశోధన చేసుతూ తెలంగాణ సినిమా చరిత్రను రాస్తున్నారు. ఇందులో భాగంగా తెలంగాణ సినిమాపై ఇప్పటి దాకా వందకు పైగా వ్యాసాలు రాశారు. ఏడాదిస్రుగ్గా మన దక్కన్లుయిండ్లో ఆ వ్యాసాల పరంపరను 'దక్కన్ సినిమా' కాలమీగా కొనసాగిస్తున్నారు.

- దక్కన్ న్యూస్

బృహత్ శిలా సమాధుల వద్ద శిలారూపాలు

దక్షిణ భారతదేశంలో రాతి సమాధులతో ముడిపడిన మానవ మూర్తిమత్తు శిలారూపాలన్నే ఉన్నాయి. ఇవి మానవ రూపాన్ని పంచేంద్రియాలను, కాళ్ళు వంటి దిగువ భాగాలను ప్రత్యేకంగా వెల్లడించుకుండా ఎంతో సాధారణ, ప్రతీకాత్మక రీతిలో సూచించేవిగా ఉన్నాయి. నేటికే తమ మతపరమైన విశ్వాసాల్లో భారీ శిలలను కలిగి ఉండే ఆచార వ్యవహరాలను పాటించే తెగలను బట్టి చూస్తే, ప్రథానంగా ఇవి పూర్వీకులను సూచిస్తాయి. అరుదైన సందర్భాల్లో ఆయా గిరిజన జాతుల దైవాలకు కూడా ఇవి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తాయి. వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన ఈ సమాధులను చూస్తే వివిధ మొగాలితిక్ కమ్యూనిటీల మధ్య ఉన్న దూరపు ఐంధుత్వ ప్రాచీన తీరుతెస్తులను ఇవి సూచిస్తాయిని చెప్పువచ్చు.

భారతదేశంలో ఎన్నో మొగాలితిక్ సైట్స్ ఉన్నాయి. సముద్ర తీర ప్రాంతాల్లో కంటే కూడా లోపలి భాగాల్లో (హింటర్ ల్యాండ్)నే ఇవి ఎక్కువగా ఉన్నాయి. పిట్ అండ్ పాట్ బురియిల్ని వంటి సరళ నిర్మాణాలు మొదలుకొని స్లాబ్ సర్కిల్ని వంటి భారీ నిర్మాణాల వరకు ఈ మాన్యమెంట్స్ నిర్మాణ విధానాల్లోయు ఎన్నో రకాలున్నాయి. సాధారణంగా మొగాలితిక్ సమాధులు లితిక్ అనెంబ్లెగ్స్, బ్లాక్ అండ్ రెడ్ వేర్, ఇనుప వస్తువులను కలిగిఉంటాయి.

ఈ సమాధులు చాలా వరకు మొత్తం అస్తిపంజరాన్ని గాకుండా అందులో కొంతభాగాన్ని, వివిధ ఇతర విధివిధానాలతో కలిగి ఉంటాయి. నిర్మాణ తీరు, విధి విధానాలను బట్టి చూస్తే, ఈ మొగాలితిక్ సైట్స్ ప్రపంచంలోని ఈ తరహా ఇతర సైట్స్ లో కొన్ని పోలికలను కలిగి ఉన్నాయి. క్రీ.పూ. 1300 నుంచి మొదలుకొని క్రీ.పూ. 200 వరకు కూడా భారతదేశంలో సుదీర్ఘాలంగా ఈ మొగాలితిక్ ఆచార వ్యవహరాలు కొనసాగినట్లు తెలుస్తోంది. కొన్ని గిరిజన తెగలు ఈ తరహా సంప్రదాయాలను నేటికే అనుసరిస్తున్నాయి.

కొన్ని మొగాలితిక్ మాన్యమెంట్స్కు సంబంధించి ఒక ఆసక్తి దాయక అంశం ఏమిటంబే, మానవమూర్తిమత్తు శిలా రూపాలు. అంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు, కర్ణాటకలలో వీటిని చూడవచ్చు. ఆయా మొగాలితిక్ సమాజాల మానసిక ధోరణలు, విశ్వాసాలను ఇవి సూచనప్రాయంగా తెలియజేస్తాయి. భారతదేశంలో తొలినాళ్ళ లోరాళ్ళను తొలిచే సంప్రదాయాన్ని ఈ శిలారూపాలు వెల్లడిస్తాయి. ఇలాంటి సంప్రదాయమే సింధూ లోయ సైట్స్లో కూడా కానవస్తుంది. అలాంటి శిలారూపాలు, వాటికి సంబంధించిన విశ్వాసాలను కాస్తుంత పరిశీలిద్దాం.

సాధారణ లక్ష్మణాలు

ఈ శిలలను సాధారణంగా మందపాటి స్టోన్స్బ్లాక్స్ నుంచి చెక్కుతారు. పలుచటి స్లాబ్ల నుంచి తొలచిన రూపాలు కూడా ఉంటాయి. ఈ తరహా స్లాబ్ విగ్రహాలు మాత్రం ఆంధ్రప్రదేశ్లోని చిత్తురు, కర్నాటక లోని బళ్ళారి, తమిళనాడు లోని నార్త్ ఆర్కోల్ ప్రాంతాల్లోని సైట్స్కు మాత్రమే పరిమితం. మందపాటి శిలల నుంచి తొలచిన రూపాలు మాత్రం తెలంగాణ లోని ఖమ్మం, పరంగిలలతో పాటుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నెల్లారు, కర్నాటకలోని ఐపెలుకె (బీజాపూర్ జిల్లా)లలో చూడవచ్చు. ఇవన్నీ కూడా చాలా వరకు మొగాలితిక్ మాన్యమెంట్స్తో ముడిపడి ఉండడం లేదా మొగాలితిక్ స్టూనాల్లోనో ఉన్నాయి.

ఈ విభాగంలోని వాటికి ఒక చక్కటి ఉదాహరణ చిత్తురు జిల్లాలోని ఎగువాక నాతాల చెరువు, మద్దమళ్ళలోని సైట్స్. ఈ ప్రాంతాల్లో ఈ శిలారూపాలు డాల్టెన్ (భారీ శిలలతో కూడిన సమాధి) చుట్టూరా వ్యత్తాకారంలో ఉన్నాయి. మొత్తం మీద చూస్తే ఈ విధమైన శిలారూపాలు దిగువ పేర్కొన్న సాధారణ లక్ష్మణాలను వెల్లడిస్తాయి.

1. ఈ శిలారూపాలు మసిఖ రూపాన్ని అత్యంత సాధారణ అబ్జెక్ట్ రూపం లో వెల్లడిస్తాయి.
 2. వీటిని వ్యత్తాకారంలో నిర్మించినా, ఆయా శిలారూపాలకు ముందుభాగమేదో, వెనుక భాగమేదో గుర్తింపడం కష్టం.
 3. కళ్ళు, చెవులు, నోరు, ముక్కు లాంటివి వీటిపై చెక్కలేదు.
 4. భుజం ప్రాంతంలో చేతులు లాంటివి ప్రతీకాత్మకంగా చెక్కినట్లుగా ఉన్నా, పూర్తిస్థాయిలో మాత్రం ఎక్కడా లేవు.
 5. కాళ్ళు కూడా ఇదే విధంగా సూచించబడలేదు.
 6. ఈ శిలారూపాలను బట్టి అవి స్ట్రీలవో, పురుషులవో చెప్పడం కష్టం. అతి కాన్వీటిలో మాత్రం వక్షోజాలు లాంటి స్ట్రీ ఆవయవాలను చెక్కారు.
 7. ఒక శిలారూపం పురుషుడిదేని కచ్చితంగా చెప్పగల రీతిలో మాత్రం ఏది కూడా ఇప్పటి పరకూ బయటపడలేదు.
 8. ఈ శిలారూపాలు సాధారణంగా 5 నుంచి 8 అడుగులు (1.7 నుంచి 2.6 మీటర్లు) ఎత్తులో ఉన్నాయి.
 9. ఈ శిలారూపాలు నిలువుగా పాతిపెట్టబడి ఉన్నాయి. కాల గమనంలో కొన్ని ఆడ్డంగా పడి ఉండవచ్చు.
- శ్రీ లక్ష్మణాలతో శిలారూపాలు**
- ఈ శిలారూపాల్లో కొన్ని శ్రీ లక్ష్మణాలను ప్రస్తుటంగా చా

టుతూ ఉన్నాయి. అలాంచివి లింగాల (కృష్ణ జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్), వేదాయ పాతలం (నెల్లూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్), తొట్టిగుట్ట (వరంగల్ జిల్లా, తెలంగాణ)లలో మాత్రమే ఉన్నాయి. తొట్టిగుట్టలో ఈ విధమైన శిలారూపం వక్కోజాలు చెక్కబడి ఉంది. దీని ఎత్తు 185 సెం.మీ. భుజాల వద్ద వెడల్చు 56 సెం.మీ.గా ఉంది. బేస్ వద్ద వెడల్చు 36 సెం.మీ. స్లైట్ మందం 28 సెం.మీ. ఈ సైట్ వద్ద మరికొన్ని శిలారూపాలు ఉన్నప్పటికీ అవేషి కూడా ఈ విధమైన లైంగిక లక్షణాలతో లేదు.

వేదాయపాతలెంలోని ఒక శిలారూపం పొత్తికడుపు భాగంలో వృత్తాకార కమలా చెక్కబడి ఉంది. ఒపుశా అది ప్రీత్యా న్ని సూచించేది కావచ్చు. లింగాల లోని ప్రీత్యా శిలారూపంలో ప్రీత్యా లక్షణాలు ఛాతి ప్రాంతంలో చేసిన వృత్తాల ద్వారా కనిపిస్తున్నాయి. ఇది నాలుగు అడుగుల ఆరు అంగుళాల (1.37 మీటర్లు) ఎత్తులో ఉంది. భుజాల వద్ద వెడల్చు ఒక అడుగు పదకొండు అం గుళాలు (58 సెం.మీ.). దీని మందం 9 అంగుళాలు (23 సెం.మీ.).

బృహత్ శిలా సమాధుల వద్ద ఉండే శిలా రూపాల లైంగికతను నిర్ధారించుకునేందుకు సంబంధించి మైన పేరొన్నావి కొన్ని ఉండతాలు మాత్రమే. అచి మినహోయిస్ట్, మిగితావి అన్ని కూడా ప్రీత్యా, పురుష తేడా అంతపట్టని శిలా రూపాలే. ఇది మానవ రూపాన్ని అత్యంత అబ్స్ట్రక్ట్ రూపంలో చూపడం కావచ్చు. ఒపుశా ఇవి దైవం లేదా పూర్వీకులకు ప్రాతిషిధ్యం వహించేవి కూడా కావచ్చు.

సంప్రదాయాలు - విశ్వాసాలు

ఈ విధమైన శిలారూపాలను నిలపెట్టడం వెనుక, బృహత్ శిలా సమాధులతో వాటి అనుబంధానికి కారణాలేమిటో స్పుర్షం కావడం లేదు. ఇలాంటి పరిస్థితిలో నేటికీ తమ మతపరమైన ఆచార వ్యవహర రాల్లో బృహత్ శిలలను చేర్చుకునే కొన్ని గిరిజన జాతుల విధానాలను పరిశీలించ డం ద్వారా మనం కొన్ని క్లూలు పొందవచ్చు. ఉదాహరణకు గడబాలు, గోండులు, కురుంబాలు, మౌరియాలు, ముందాలు, నాగాలు, సవరలు ఇప్పటికీ మరణించిన వారికి సంబంధించి బృహత్ శిలా సమాధులు నిర్మిస్తారు.

గోండులు, కురుంబాలు, మౌరియాలు, సవరలు పొడవైన రాతిస్తంభాలు లేదా చెక్క స్తంభాలు లాంటి వాటిని పూజిస్తారు.

కొన్ని చెక్క స్తంభాలు పై భాగంలో మనిషి తల మాదిరిగా చెక్కబడి ఉంటాయి. వాటిని వారు తమ దైవం లేదా కొన్ని సందర్భాల్లో మరణించిన వ్యక్తి ఆత్మగా భావిస్తారు. అంత్యక్రియల సందర్భంగా నెలకొల్పే ఈ విధమైన రాతి లేదా చెక్క స్తంభాలకు సంబంధించి వివిధ జాతుల విశ్వాసాలు విభిన్నంగా ఉంటాయి. మరణించిన వ్యక్తి ఆత్మ ఆరాతిలో నిపసి స్తుందని నమ్మితారు. ఈ విధమైన చెక్క

లేదా రాతి స్తంభాలను మారియా (మౌరియా)ల సంస్కృతిలో కూడా చూడవచ్చు. వారు వాటికి పసుపు, నూనె పూస్తారు. ఒక బల్రెను బలి ఇస్తారు. అన్నం అర్పిస్తారు. వాటిల్లో ఆత్మ ఉండన్న విశ్వాసంతో వాటిని పూజిస్తారు.

సవర్లు నాట్లు వేయడానికి లేదా విత్తేందుకు ముందుగా ఈ స్తంభాల ముందు ఆ విత్తునాలను ఉంచుతారు. ఆ విత్తునాల సాఫల్యత కోసం జంతువులను బలి ఇస్తారు. అదేవిధంగా అలు కురుంబాలు తమ పూర్వీకుల బృహత్ శిలా సమాధులను చేరుకొని తమ కష్టాల నుంచి గట్టిక్కించాల్చిందిగా ప్రార్థనలు చేస్తారు. ఈ విధమైన స్తంభాలు నెలకొల్పేందుకు గోండులు మూడు రకాల కారణాలు చెబుతారు. మొదటి కారణం... మరణించిన తరువాత ఆత్మ అటూ ఇటూ తిరుగాడకూడదు. రెండోది... వారసుల గురించి అచి బాధపడుకూడదు, వారికి హాని చేయకూడదు... మూడోది... వర్షాలు కురిపించడంలో, హాని కారక ఆత్మలను పొరడోలడంలో అవి సహా యహదాలి.

(మిగితా భాగం వచ్చే సంచికలో)

కె.పి.రావు, (ఆర్పియాలజీ

అండ్ ముఖ్యజియమ్స్ మాజీ

డైరెక్టర్, ఆంధ్రప్రదేశ్)

ప్రోఫెసర్, చరిత్ర విభాగం

యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్

ఫోన్ నెం: 9440375303

మెయిల్ : drkprao@gmail.com

DECCAN tv
Voice of Telangana

వచన కవిత విమర్శ, విమర్శకుడు!

తెలుగులో వచన కవిత జ్ఞానంచి ఎన్నటియేళ్ళు దాటాయి గానీ దానిపైన విమర్శ సమగ్రంగాను చెప్పుకునేంతగాను రాలేదు. కాస్త చేయి తిరిగి వచన కవిత్వంలోనీ ఒక అంశం తీసుకుని విమర్శ చేసినా పరిశోధించినా దాని ఎవాల్యువేషన్ పైన గానీ కవిత్వతత్త్వం పైన గానీ వాళ్ళు దృష్టి పెట్టలేక పోయారని చేతులు దులుపుకునే మాటలు మాట్లాడడం మంచిది కాదు. మనకు ఒక్కి కవి మీద రా నే వ్యాసాలే ఎక్కువ. మొత్తం వచన కవిత్వం మీద రానే గ్రంథాలు తక్కువ. పాపం విమర్శకుడు కవిని అసాంతం పొగుడుతూ రాస్తే మెప్పు పొందచుచ్చగానీ ఎక్కుడో నాలుగు త వ్యులు ఎత్తిచూపాడా పాడి పని అయిపోయి నట్టే. కవిత్వం పేరున కవిగా చెలామణి అయ్యే వారు విమర్శకుని మీద ఎక్కుపెట్టే తుపాకులు లెక్కలేనన్నే అని చెప్పాలి. వచన కవిత్వ విమర్శ చేసే విమర్శకులకు వచనం తెలియక విమర్శ కులగా చెలామణి అయ్యేవాళ్ళు కూడా స్వంత పాండిత్య ప్రదర్శనకే ఎగబడుతున్నారు. లేక పోతే ప్రపంచ ప్రసిద్ధుల కొట్టేపన్నోనే, సం స్వతాంధ్ర వైతాళికుల మాటలతోనే, వాళ్ళ భావనలతోనే తాను రాసే విమర్శకు రుద్ది భేష్ట అనిపించుకునే విమర్శకులు మనకున్నారు. వాళ్ళదే విమర్శనారాజ్యం. పాపం వచన కవిత ఏం చేస్తుంది. నోరుమూసుకుని పడి ఉండడం తప్ప.

వర్తమాన వచన కవిత్వం ఎట్లా ఉంది.

ఎంత గాధంగా ఉంది. ఎంతలోతుగా ఉంది.

ఎంత సాంఘంగా ఉంది. ఎంత పరిపక్వంగా ఉంది. నూతన విషయాలు గానీ సంప్రదాయ విషయాలు గానీ కలగాపులగంగా ఉన్న విషయాలు గానీ ఏ విమర్శకుడు చెబుతున్నాడు. ఎంతమట్టుకు ప్రభావితం చేస్తున్నాయి. కవిత్వంలో వస్తున్న మార్పులకు ఎంత వరకు దోహదపడుతున్నాయో చెప్పేవారేరి. కవి కవిత్వాన్ని పార కనికి చేరవేయడంలో ఒక వంతెన గుణ స్వభావంలా శ్రమిస్తున్నాడూ లేదా అనేదాన్ని గమనించే వాళ్ళేరి.

వచన కవిత్వం రాసే కవుల వ్యక్తిగత ప్రతిష్ఠ పెంచే విధంగా రాస్తేరాయని. కవులు పొందే అవార్డుల మీద, సన్మానాల మీద, సత్యారాల మీద, పష్టిపూర్తి మీద, జయంతుల మీద, వర్ధంతుల మీద రాసే విమర్శకులకున్నదంతా గౌరవమేగానీ అసలు సిసలైన వచన కవిత్వం మీద సాధికారిక విమర్శ రాస్తేనే విమర్శకు గౌరవం, కవుల కేముంటుంది? కవిత్వం రాసిన దగ్గరి నుంచి ప్రజల మధ్యకు

వెళ్ళడానికి ఉత్తమ విమర్శకుల చేత వ్యాసాలు రాయబడాలనీ తన కవిత్వం అందరికన్నా ముందంజలో ఉండనిపించుకునే యావ యెలుగు ఉంటుంది. కొందరు బయటపడతారు. కొందరు బయట పడరు. బయటపడని కవులే పక్షుందీగా తమ ప్రయత్నాలు గుట్టు చప్పడు కాకుండా నిర్వహించుకుని ఏమీ తెలియనట్లు ప్రవర్తిస్తారు. విమర్శకుడు ఇదంతా మామాలేని అనుకోవద్దు. ఎప్పుడో నొకప్పుడు విమర్శకుడే లోలోపలి ఈ కవి కవిత్వంపై మంచి చెడులను చెపుగలడుగానీ ఆ కవితో యేయే సమస్యలు ఎదురపుతాయోనని ముందుముందు జాగ్రత్తల కోసం కవిలోని మంచి కోణాన్నే ఎత్తిచూసి లోపాలను మరుగు పరస్సు ఉంటారు.

వచన కవిత్వ విమర్శ చేసే విమర్శకులకు వచనం తెలియక విమర్శకులుగా చెలామణి అయ్యేవాళ్ళు కూడా స్వంత పాండిత్య ప్రదర్శనకే ఎగబడుతున్నారు. లేక పోతే ప్రపంచ ప్రసిద్ధుల కొట్టేపన్నోనే, సం స్వతాంధ్ర వైతాళికుల మాటలతోనే, వాళ్ళ భావనలతోనే తాను రాసే విమర్శకు రుద్ది భేష్ట అనిపించుకునే విమర్శకులు మనకున్నారు. వాళ్ళదే విమర్శనారాజ్యం. పాపం వచన కవిత ఏం చేస్తుంది. నోరుమూసుకుని పడి ఉండడం తప్ప.

చెప్పువలసిన బాధ్యత విమర్శకునిదే.

విమర్శకులు, రంధ్రాన్నేపణ విమర్శను హదులుకోవడం మంచిది. సృజనాత్మకమైన నిర్మాణాత్మకమైన విమర్శను పెంచుకోవడం ముఖ్యం. విమర్శకు ప్రయోగాలు ముఖ్యం. ప్రయోగం పేరున గారడి పనులకు పూనకోరాదు. కడుపులోని బిడ్డ బయటకు రాగానే ఎంత అప్పరూపంగా చూస్తామో అంతగా చూడాలి. బిడ్డ భవిష్యత్తు పేరున వర్తమానాన్ని వదిలేయాదు. విమర్శకు ప్రాణప్రదమైనది వర్తమానమే. వచన కవిత్వ విమర్శకు ఎప్పటికప్పుడు అవరోధాలు ఏర్పడుతానే ఉంటాయి. తెలుగు వచన కవిత్వంలో వస్తువు మీద కొంతమట్టుకు విమర్శ మంచి మార్గంలోనే నడుస్తుంది. కవిత్వానికి వస్తువు ప్రధానమే అయినా దాని బాహ్యరూప గుణ విశేషాలు వస్తువులో ఎట్లా మమేక మపుతున్నాయో చెప్పాలి. బాహ్యరూపంలోని భాష, కవిత్వ వాతా వరణం, సాంస్కృతిక అంశాలు, ప్రతీకలు,

పదబంధాలు, అలంకారాలు వాటిలో కవులు వాడుకునే అను ప్రొసలు, యమకాలు, అంత్యప్రొసల విలక్షణతలలో పాటు వాటి వల్ల కవిత్వానికేర్వదే ప్రమాదాలు, తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు విమర్శ ఎప్పటికప్పుడు చెబుతూ ఉండాలి. కని అనుభూతులు, సామాజిక అనుభవాలు, అనుభూతులలో కని. అనుభూతులు ఎలా మేఘమై నాయా చెప్పాలి. విమర్శ ప్రధానంగా చేయాల్చింది అనుభూతుల వల్ల పొందే వైతన్యం మీద, కవిత్వం ఎవరైనా రాయవచ్చు. విమర్శ చేయాలంటే వర్తమాన సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక నేపథ్యం, దృష్టి, దృక్పథం లోతుగా తెలియాలి. ఆ లోతులోంచే కదా కవిత్వం ఆవిర్భవించేది. ఆ లోతుకూ కని లోతుకూ కుదిరిన గాధానుబంధాన్ని విమర్శ ఎంతగా విఫ్ఫైసై అంత మంచిది. ఈ గాధానుబంధం ఎక్కడ తెగిపోయిందో, ఎందుకు తెగిపోయిందో విమర్శ గుర్తించడం తోనే ఆగక కని అధ్యయన లోపమైతే ఆ అ ధ్యయన లోపాన్నీ, స్వజన లోపమైతే స్వజన లోపాన్ని నిర్మిశామాటంగా విప్పిచెప్పాలి. వి మర్శ సర్వము తానై విమర్శించడం కన్నా సర్వ స్వభావాల, సర్వ సద్గుణాల, దుర్భుణాల అను భూతుల వెనకనున్న భావ తీవ్రత, భావ సాందర్భ, భావేద్విగ్రూపుతను పట్టుకొని చెప్పాలి. వాటిని ప్రభావం చేసే విమర్శకుని పనితనం స్వజనాత్మకమైతేనే అది చెప్పే తప్పొప్పులను గ్రహించగలుగుతాము. లేకపోతే ఇదేదో విమర్శకుని స్వలాభ విమర్శలగుంది మనకెందు కనే భావన పారకులిలో కలుగుతుంది. విపక్ష స్వభావం కవికి మంచిదికాదు, విమర్శకునికి మంచిదికాదు. కని గొప్ప ప్రయోగవాది కా వచ్చు. ఆయనలా ఎవరూ ప్రయోగాలు చేయక పోవచ్చు. అంత మాత్రాన కవిని ఆకాశానికి ఎత్తవలసిన పని లేదు. వస్తు గాఢత తగ్గిన కవిత్వం కవిత్వం శిల్పపరమైన బాహ్య నిర్మాణాలతో మెప్పించడంతోనే ఆగక తన ప్రాధాన్యతా ఆధిపత్యాన్ని స్థిరపరుచుకో వాడానికి కవి కవిత్వం పేరు మీద చేసే అధిపత్య ఆవలక్షణాలను గట్టిగా చెప్పకపోతే కవి నిరంకుపడయ్యే ప్రమాదముంది. నిరంకుపత్తుం కవికున్నా, విమర్శకున్నా కవిత్వానికి మేలు జరగడు. కవిత్వంలో బాహ్య సౌందర్యం అవసరమే గానీ దాని అంత:సౌందర్యం అంతకున్నా అవసరం అనేది ముఖ్యం. అంత: సౌందర్యమంతా కవిత్వ వస్తువు లోంచే నిర్మాణం కావాలి.

వస్తు గాఢత తగ్గిన కవిత్వం
శిల్పపరమైన బాహ్య నిర్మాణాలతో
మెప్పించడంతోనే ఆగక తన ప్రాధాన్యతా ఆధిపత్యాన్ని స్థిరపరుచుకో వాడానికి కవి కవిత్వం పేరు మీద చేసే అధిపత్య ఆవలక్షణాలను గట్టిగా చెప్పకపోతే కవి నిరంకుపడయ్యే ప్రమాదముంది. నిరంకుపత్తుం కవికున్నా, విమర్శకున్నా కవిత్వానికి మేలు జరగడు. కవిత్వంలో బాహ్య సౌందర్యం అవసరమే గానీ దాని అంత:సౌందర్యం అంతకున్నా అవసరం అనేది ముఖ్యం. అంత: సౌందర్యమంతా కవిత్వ వస్తువు లోంచే నిర్మాణం కావాలి.

కవిత్వం శిల్పపరమైన బాహ్య నిర్మాణాలతో మెప్పించడంతోనే ఆగక తన ప్రాధాన్యతా ఆధిపత్యాన్ని స్థిరపరుచుకో వాడానికి కవి కవిత్వం పేరు మీద చేసే అధిపత్య ఆవలక్షణాలను గట్టిగా చెప్పక పోతే కవి నిరంకుపడయ్యే ప్రమాదముంది. నిరంకుపత్తుం కవి కున్నా, విమర్శకున్నా కవిత్వానికి మేలు జరగడు. కవిత్వంలో బాహ్య సౌందర్యం అవసరమే గానీ దాని అంత:సౌందర్యం అంతకున్నా అవసరం అనేది ముఖ్యం. అంత: సౌందర్యమంతా కవిత్వ వస్తువు లోంచే నిర్మాణం కావాలి. పాండిత్యం గల విమర్శకుడు, పాండిత్యం గల కవి వస్తుసౌందర్యాన్ని వదిలి రూపసౌందర్యంలో పడి పోతే సమాజం వారి దృష్టిని అనుసరిస్తే కవిత్వానికి కాలం చేలేబాట పడిందని గుర్తించాలి. వచన కవిత్వ ఛందస్సును వదులుకున్నది. లయను అక్కణ చేర్చుకున్నది. వచన కవిత్వ లయ మీద విమర్శ రావలసినంత రాలేదు. ఒక్క కని కవిత్వానికుండే వచన కవిత్వ లయను సమగ్రంగా ఒక చోట చేర్చుకుని వచన కవిత్వంలో లయ

వికాసం చెప్పాలి. అలా చెప్పి నపుడే వివిధ భాషల కవిత్వ లయలతో తులనాత్మక అధ్యయనం చేయగలుగుతాం. మన వచన కవిత్వం లయ వెనకడుగులో ఉండా? ముందడుగులో ఉండా గ్రహించే శక్తి విమర్శ వల్ల అలవడుతుంది. ముందడుకన్నా వెనకడుగులో ఉంటే దాన్ని విఫ్ఫైంచుకోవలసిన బాధ్యత కని మీద, విమర్శ మీద తప్పనిసరిగా ఉంటుంది. లోపాన్ని వెతకడమే గాక, ఆ లోపం వల్ల వచ్చే అనర్థాలను ఎత్తి చూపడం ఎంతో మంచిది. మన భాషా కవిత్వం వెనకబడితే పర భాషల కవిత్వం ముందడుగులో ఉంటే అందులోంచి నేర్చుకోవలసినంత నేర్చుకోవడం మంచిది. విమర్శ, నేర్చే పని చేయాల్చి ఉంటుంది.

కాలం వెంట నడిచే కని కవితా వస్తువు మార్పుకు లోనపడం సహజం. ఈ సహజ మార్పు వస్తువుతో పాటు వస్తు పనితనంలోనూ కావాలి. కొందరి కపులకు ఒకదాంట్లో మార్పు వస్తుంది. కానీ మరొక దాంట్లో రాదు. కొందరికి రూప సంప్రదాయం వదలదు. మరి కొందరికి వస్తు సంప్రదాయం వదలదు. సంస్కరణ వాదం, జాతీయవాదం, అభ్యుదయ వాదం, విషపు వాదం ఇలా స్త్రీవాద, దళితవాద, మైనారిటీ వాదాలు మరెన్నే అస్తిత్వ వాదాల కాలాల్లో వచ్చిన, వస్తున్న వస్తురూపాల మార్పును కవి గుర్తించాలి. ఎన్న ఉధ్వమాలు వచ్చాయో పరమాన నేపథ్యాన్ని మార్చే యే ఉధ్వమాలు కూనసాగుతున్నాయో ఆగిపోయాయో కవి సూక్ష్మంగా గుర్తించలేకపోతే కవి కవిత్వం చలనంలో లేక స్థిరపడిన మైలురాయిలాగో తటస్థం గానో ఉండిపోతుంది.

కవిత్వంలో ఉధ్వమాలతో పాటు కొత్త కొత్త ధోరణలు జనిస్తున్న ఉంటాయి. ఈ ధోరణలు అవసరాల కేసం వచ్చాయా? అవి యే యే తిరుగుబాట్లకు దార్శ వేయపూనుకుంటున్నాయో గుర్తించాలి. ఎప్పటికప్పుడు ధోరణల స్థితిని విడమరచి చెప్పినపుడే కవిత్వం పాటు విమర్శ నిలదొక్కుకోగలదు.

వచన కవిత్వం దేని మీద ఎక్కువ రావాలో గుర్తించాలి. భారతీయ సమాజంలో అధిక శాతం వ్యవసాయమే. కవిత్వం మాత్రం అంతగా రావడం లేదు. కపులు వ్యవసాయ రంగాన్ని జీర్ణించుకునేంతగా జీర్ణించుకోలేకపోతే దాన్ని ఎత్తి చూపాలి. ఒక్క వ్యవసాయమనే కాదు. ఏది సమాజంలో అధిక శాతం ఉందో దాన్ని ఎత్తి చేప్పేటప్పుడు కవికున్న అవగాహన యొంత ముఖ్యమో అతనిలోని లోపం కూడా అంతే ముఖ్యం. లోపాన్ని విమర్శ పట్టించుకోలేకపోతే లోపం పెరిగి పెద్దదైతే వచన కవిత్వ అస్తిత్వమే పక్కదారి పట్టే ప్రమాదం రావచ్చు.

కపులు తమ భావనా శక్తిలోని అనుభూతికి ఎక్కువ ప్రాధా

స్వతను జస్తారు. అలా ప్రాధాన్యత నిచ్చే కవుల కవిత్వంలోని వస్తువు ప్రాధాన్యం తగ్గుతుంది. వ్యక్తివాద భావాలు ముందుకు వస్తాయి. పారిత్రామికీకరణ వల్ల, వ్యాపారికరణవల్ల మార్కెట్ శక్తులు పెరుగుతున్నట్టే కవిత్వంలోనూ కవిలోనూ వాటి ప్రాధాన్యం పెరిగి జీవనదిని కలుపితం చేస్తాయి. జీవనది లాంటి వస్తువు ప్రవహించాలి. ఒక కవికి విభిన్న మానసిక అవశ్యకులు పెరిగి రాస్తున్నపుడు మార్కెట్ స్వభావం కవిత్వంలోకి ఇంజెక్ష్యూ చేస్తున్నపుడు ఆవేశానికుండే అనుభూతి పక్కారి పట్టే ప్రమాదాలను కవిత్వం ఎక్కడ ఎదుర్కొంటుందో ఏమర్గ గమనించాలి.

ఏ ఏమర్గ అయినా సమాజాన్ని మేలొల్చుటానికే. కవిత్వం పరిపూర్ణంగా చేసే పని అదే. కవిత్వం చెప్పుదలచుకున్నది స్పష్టంగా చెప్పినపుడు సంక్లిష్టిత ఉండదు. ఏమర్గ ముఖ్యంగా కవిత్వంలోకి సంక్లిష్టపుత్త, అస్పష్టత ఎక్కడి నుండి వస్తుందో గుర్తించి కవికి నేర్చ వలసిన ఆవశ్యకత ఎంతో ఉంది. సంఘటన మారినప్పుడల్లా సం దర్శం మారుతుంది. మారుతున్న సందర్భాన్ని కవి చేపట్టినపుడు మారిన స్థితి కవిలో ఉందా? లేదా? సంఘటనా, సందర్శం మారిని నేను మారకపోతే నేనెక్కడ వెనకబడిపో తానో అనే భావన లోంచి వచ్చే కవిత్వంపై ఏమర్గ రాక పోతే మంచి చెడు కలగాపులగమై ఏది మంచో, ఏది చెడో విడమరిచి చెప్పారక ఒక్క మారు కవలేకాదు, ఏమర్కులు గూడ సంక్లోభ, సంక్లిష్టతలకు గురవుతారు. కవిగానీ ఏమర్కుడు గానీ గతం రచనకు పునాది మాత్రమే గానీ అది వర్తమానం కాదని గుర్తించాలి. ఇలా గుర్తించకపోతే పుణ్ణించిన పూలమీద కాక వాడిపోయిన పూలమీద రాసి పుణ్ణించబోయే పువ్వుల కోసం అంటే ఏం చెప్పగలం. కవితో పాటు ఏమర్కుడు రహదారి ఆలోచనలు మాని దొడ్డిదారి పనితనం చేపడితే గతం పునాది మీద మొదలయ్యేది అక్కడే నిలిచి పోగలరు. వర్తమానమే కవిత్వానికి గానీ, ఏమర్కుగానీ నిలుపుటద్దం కావాలి.

ఇలా అంటే ప్రాచీన కవిత్వ వికాసం, కవిత్వ ఏమర్గ మీద దృష్టి లేకపోతే ఎలా? అనే ప్రశ్న ఉదయించక మానదు. దానికి తప్పిని సరిగా చారిత్రక భౌతిక వాదం తప్పనిసరి, ఆనాటి చారిత్రక, భావభూతిక స్ఫూర్హ చాలా అవసరం. కవికి ఆనాటి భావచైతన్యం, భౌతిక చైతన్యం, చారిత్రక చైతన్యం, కవి జీవించే సందర్శం వస్తున్న మార్పులు ముఖ్యం. ఒకవేళ ప్రాచీన సాహిత్యంపై మరో చూపు ప్రసరిస్తున్నపుడు ఆ చూపులోని ఆధునికత, భూతకాలపు గ్రంథాల కాలం నాటి ఆధునికతపై తూలనాత్మక విశ్లేషణలు అవసరమవుతాయి. సంప్రదాయాన్ని వోదిలి ఆధునికత నుంచి వచ్చిన వచన కవితకు ఆధునిక సంప్రదాయాన్ని ఆపాదిస్తున్నపుడు ఏమర్గ చేయాల్సిన పని చాలా ఉంటుంది.

వచన కవిత్వంలో సౌందర్యం వచనంలో ఉంటుందా? కవిత్వంలో ఉంటుందా? వంటి ప్రశ్నలను పక్కకు తోయాలి. లేదంచే సంప్రదాయ కవిత్వంలో సౌందర్యం పద్యంలో ఉంటుందా? పద్య కవిత్వంలో ఉంటుందా? అన్న ప్రశ్నలు వేసుకని చర్చించడం మంచిది. వచన కవిత అనిబద్ధమైంది. పద్యకవిత నియమబద్ధమైంది.

అనియమబద్ధ వచన కవిత్వానికి ఆధునికమైన నియమ బద్ధతను ఆపాదిస్తే వాటిని ఏమర్గ చర్చించవలసిందే! వచన కవిత్వానికి లయ ప్రధానమవుతున్నపుడు కవిత్వంలోని లయకు సంగీతంలోని లయకు ఒకే స్థాయి ఉండదు. వేద మంత్రాలలోని శబ్దాలయలాగా వచన కవిత్వ లయ ఉండదు. వచన కవిత్వ పాదాలలో అది ఎక్కడ విరుగుతుందో ఎక్కువ సుదీర్ఘమవుతుందో ఎక్కడ రెండో పాదంలో పునర్కుమవుతుందో ఎలా విరుగుతుందో అంతా కవి

మనో చైతన్యాన్ని బట్టే కవి దృష్టిచైతన్యాన్ని బట్టే వచన కవిత్వ లయ నడక ఉంటుంది. లయ ఎందులో ఉంటుంది. పదాల మధ్యనా? పాదాల మధ్యనా? విరుపుల మధ్యనా? ప్రతీకల మధ్యనా? అలంకారాల అందాల వేసుకనా? భావరస స్థాపి వేసుకనా? ఎక్కడ నుండి ‘లయ’ అనే జల వచన కవిత్వం లోకి ప్రవేశిస్తుంది? సౌందర్యం లయలోంచే జనిస్తుందా? సౌందర్యాత్మక లయ కవి ఆత్మలోంచి జనిస్తుందా? వస్తువు ఆత్మలోంచి జనిస్తుందా? రెంటి నిష్పత్తి లోంచి జనిస్తుందా? ఏమర్గకు చాలా అవసరం.

ఆధునికత ఎప్పటికప్పుడు అనిబద్ధమవుతుంది. అప్పటి దాక వచ్చిన కవిత్వానికున్న నిబద్ధతలన్నీ పోయిన తర్వాతే కదా? వచన కవిత్వం ఆవిర్భవించింది. వచన కవిత్వంలో ప్రాచీన వాదం మీద ఇప్పటికీ ఒక్క గ్రంథం రాలేదు. వచన కవితకు ప్రతీక ప్రాణం. ప్రాణమెందుకంటున్నానంటే అదే కవితా వస్తువు కదా? ప్రతీక రెండు రకాలు. కవితా ప్రతీకలు, వస్తు ప్రతీకను బట్టే సృజనాత్మకమవుతాయి. భావప్రతీకలు, అలంకార, సమాస ప్రతీకలు ఉత్పత్తమయ్యేవన్నీ వస్తుప్రతీక లోంచే. కవి కవితా వస్తు పును ఒక ప్రతీకగా చేసి దాన్ని శాఖోపశాఖలుగా ప్రతీకలతో విస్తరింప చేస్తాడు. మరో కవి మరో పద్ధతిని వాడుతాడు. వచన కవితకు ప్రతీకవాదం మీద ఇప్పటికీ ఒక్క గ్రంథం రాలేదు. వచన కవితకు ప్రతీక ప్రాణం. ప్రాణమెందుకంటున్నానంటే అదే కవితా వస్తువు కదా? ప్రతీకలు రకాలు. కవితా ప్రతీకలు, వస్తు ప్రతీకను బట్టే సృజనాత్మకమవుతాయి. భావప్రతీకలు, అలంకార, సమాస ప్రతీకలు ఉత్పత్తమయ్యేవన్నీ వస్తుప్రతీక లోంచే. కవి కవితా వస్తు పును ఒక ప్రతీకగా చేసి దాన్ని శాఖోపశాఖలుగా ప్రతీకలతో విస్తరింప చేస్తాడు. మరో కవి మరో పద్ధతిని వాడుతాడు. వచన కవితకు ప్రతీకవాదం అని ఓ ఉత్పత్తమ ఏమర్గనా గ్రంథం రావాలి. ప్రతీకలు కవిత్వంలో అంతర్గతంగా ఉంటాయి. బాహీకంగాను ఉంటాయి. ఎన్ని ప్రతీకలున్నా వస్తుమాలంలోని అంతర్బిబోర్ ఫుర్రుణ కు ప్రతీకగా నిలుస్తాయి. కవిలోని నిష్పత్తి కవితాకూరలలో, ప్రతీకలలో అంతర్గతాన్నమై కాగితం మీద కవిత్వమై వెలుగుతుంది. లయ ప్రతీకలలో దాగి ఉంటుంది. లయ అక్కరాలలో, పాదాలలో, పాదానికి సారానికి మధ్యలో ఎత్తుగడలో

ముగింపులో నిమగ్నమై ఉంటుంది. భావాన్ని నడిపేది లయనే. కవిత్వంలో లయ గద్దిపడుతున్నపుడు, వచనం ఉపాయాన రూపమెత్తు తుంది.

కవిత్వంలో వచన కవిత్వమంచ వచనం కూడా కవిత్వమేనని భావించాలి. వచనం అంటే పద్యగుణభూయిష్టం కొనిదని. పద్యంలో ఛందస్సు పేర్చిన పంక్తుల్ని వచన కవిత్వం ఒదిలేసి ఆ వచనానికి కవిత్వాత్మక లయని నేర్పుతుంది. ఈ నేరే పద్ధతి అందరి కపులకు ఒకే విధంగా ఉండడు. కవిత్వంలో వ్యంగ్యాన్ని పండించే వాళ్ళు ఉంటారు. అధికేషిప్పాన్ని ఉండించే వాళ్ళు ఉంటారు. ఇలా ఒక్కాక్కరు ఒక్కే విధమైన పద్ధతుల్లో. ఆయా పద్ధతుల లు కవిత్వంలో విస్తరిస్తూ ఉంటాయి. వాలీని విమర్శ పట్టుకోవాలి. ప్రపంచ వ్యాపంగా ముఖ్యంగా దేశీయ కవిత్వంలోంచి తెలుగు వచన కవిత్వంలోకి ఏవేవి బ్రహ్మశిస్తు న్నాయో విస్తరిస్తున్నాయో స్థిరపడుతున్నాయో స్థాపిస్తున్నాయో తరువాత వచ్చే కవిత్వాన్ని ఎట్లా ప్రభావితం చేస్తున్నాయో విమర్శకుడు తప్పక గమనించవలసి ఉంటుంది.

వచన కవిత్వంలోనీ భావనలు కవి అనుభూతులను బట్టి భిన్నబిస్తున్గా ఉంటాయి. కపుల అనుభూతులు విలక్షణమైనవి. భిన్నమైనవి. కవి అత్యామభూతులే ఆయన అస్తిత్వానికి పునాదిరాళ్ళు. ఈ వ్యక్తిత్వంలోంచే సమాజాన్ని చూస్తాడు. ఆ చూసే స్వితుల లోంచే కవి వ్యక్తిత్వం, సామాజిక వ్యక్తిత్వం కలగలిసి పోతాయి. కలగలిసిన వ్యక్తిత్వంలోంచి కవిత, కవితా శైలి రూపుదాలుస్తుంది. విమర్శకుడు విమర్శకు ఘూనుకునే ముందు ఈ అనుభూతి శైలి విన్యాసము తెలియాలి. కవి వ్యక్తిత్వమే కవిత్వ శైలి. వ్యక్తికరించే భావంలోను శైలి ఇమడి ఉంటుంది. వచన కవిత్వంలో ఛందస్సు లేకపోయినా అది పుట్టుకుతోనే దాని శైలిని అది సంతరించుకున్నదే. ఒక కవి రానే కవితకూ మరో కవి రానే కవితకు వస్తువు ఒకటే అయినా కవి నుంచి సంక్రమించిన శైలి వల్ల వస్తువు ఒక్క టైనా శైలి భిన్నమైంది కాదా! ఒక కిషయాన్ని ఓ కవి ఒక పంక్తిలోనే చెపుతాడు. మరో కవి ఒక్కప్రాదంలో చెబుతాడు. మరో కవి కొన్ని పాదాలలో చెబుతాడు. కొందరు సాగదీస్తూ పోతారు. కొందరు ఎడిటింగ్ డ్యూరా సంక్లిష్టం చేసుకుంటారు. వీరు పారాల్లో సంక్లిష్టత ను ఆప్యోనిస్తారు. కొందరి పాదాలు పొడిచే పొద్దులగా ఉంటాయి. మరి కొందరి పాదాలు చంద్రచింబంలానో నెలవంకలానో ఉంటాయి.

వచన కవితాశైలి కాలనియమాన్ని బట్టి నిరీషిస్తమవుతుంది. రూపాశ్రయం కన్నా వస్తావశయం వల్ల వచన కవిత విస్తృతమవుతుంది. రూపాశ్రయం వల్ల కవి 'ప్రతిభా' తెలుస్తుందంటారు గానీ వస్త్మాశ్రయం వల్ల కవి స్పృజనాత్మక శక్తి రాణిస్తుంది. సామాజిక అ

సుభూతిలో కవి యొంతగా మమేకమైతే అంతగా రచనా సైపుణ్యం పెరుగుతుంది. వచన కవిత్వానికుండే అలంకార సామగ్రి కవికి తెలియడం మామూలే గానీ విమర్శకుడు దాన్ని బాగా అధ్యయనం చేయాల్సి ఉంటుంది. వచన కవిత జీవితం నేర్చే సమస్తాన్ని నేర్చుకోవాలి. పాత కొత్తల ఘుర్రడు జీవితంలోనే. నేడు కవిత్వంలోనూ జీవించాల్సిందే. దాని వల్లే కదా! కొత్తదనం గద్దిపడేది. ఈ గద్ది పరుచుకునే స్థితిని విమర్శకుడు కవి నుంచి స్వీకరిస్తూనే దాని మంచిచెడ్డలను అంచనా వేయాలి. అలా అంచనా వేయకుండ కాలం లోంచి విస్తరిస్తున్న అధిపత్య శక్తులోంచి వచ్చిన కపులను విమర్శకుడు గుర్తించాలి. అధిపత్య శక్తులను విమర్శకుడు తన అవసరాలకు అనుగుణంగా మారి ఆ కపులతో విస్తేషించి ఎస్టోబ్లిష్ చేస్తే ఆ విమర్శకునికి పెద్ద విమర్శకుడనే పేరు రావచ్చు. అధిపత్య కవిలాగానే అధిపత్య విమర్శకు

డిగా చెలామణి కావచ్చుగానీ అధిపత్యాల వల్ల వచన కవిత్వం పక్క మార్గం పట్టడంలో విమర్శకుని బాధ్యతనే ఎక్కువపుతుంది. వచన కవిత్వానికి నిబిడుతను పెంచాలని ఎవరు సూచించినా అందులో అది ఒదిగిపోలేదు. కొత్తకొత్త శక్తులతో, నిర్మాణాలతో సరికొత్తగా వచన కవిత రూపమెత్తుతుంది. వచన కవిత పద్యాన్ని దాటి అడుగు వేసింది. మళ్ళీ పద్యం వచన కవితను నిలుపుదామన్న భావనలోకి ప్రయాణం చేస్తుంది.

ఇప్పుడు కవిత్వం ఒక్కబీ గానీ రూపాలు రెండు అని గుర్తించాలి. రెండు రూపాలు అంటే పద్యం, వచన కవిత ఒకదానితో ఒకటి పోతీ పడవచ్చుగానీ పద్యం గొప్పదనే భావన పద్య కపులకు ఎంత త్వరగా తొలిగిపోతే అంత

మంచిది.

ఈ రెండు రూపాల విమర్శకులు ఎటు పక్క ఉండనప సరం లేదు గానీ ఒకవేళ ఉండాల్సివస్తే వచన కవిత్వం వైపు ఉంటేనే మన వచన కవిత ప్రపంచ వచన కవిత్వమంత విస్తృతం కాగలదు. దేని రూపంలో అది సంపూర్ణం.

ప్రజాభిష్టాన్ని బట్టే రూపం విస్తృతమవుతుంది. వచన కవిత విస్తృత ప్రజల మనోభావాల్లో దాగి ఉంది.

లీటీ అన్నట్టు 'పద్యం రైలుబండి నడక వంటిది. గద్యం విమాన విషారం వంటిది' వచన కవిత, విమర్శ, విమర్శకుడు, కవి స్పుజనాత్మక శక్తులకు పర్యాయపదాలు. కవిత్వం ఎదిగినంతైనా విమర్శ ఎదగకపోతే కవిత్వానికి పారకునికి విమర్శకుడు ఏం ప్రబోధించగలడు.

-దా. నాశేశ్వరం శంకరం,
మొబైల్: 94404 51960

ప్రైదరాబాదులో సినిమా పాటల పుస్తకాలకు ఆద్యాదు

మహామృద్ అబ్బల గఫూర్

భారతీయ సినిమారంగంలో జరిగే పరిణామాలన్నే ప్రైదరాబాదును ప్రభావితం చేస్తునే వచ్చాయి. మాకీలు, టాకీలు, థియేటర్లు, సినిమా పత్రికల తరువాత సినిమా పాటల పుస్తకాలు కూడా ప్రైదరాబాదులో వెలువడటం మొదలైంది. ఇది టాకీలు వచ్చాక జరిగిన సంగతి. అయితే 1931 తరువాత ప్రైదరాబాదులో సినిమాలే తయారు కాలేదు కదా! మరి పాటల పుస్తకాలు ఎలా వచ్చాయి అనే అనుమానం ఎవరిక్తెనా కలుగవచ్చు. అది తెలుసుకోవాలంటే ఇది చదవాల్సిందే.

ప్రైదరాబాదులో ఆభిధ్య చౌరస్తా నుండి మొజంబాహీ మార్కెట్ పైపు జవహర్లాల్ నెహ్రూ రోడ్డు ఒకటుంది. దీన్ని గతంలో నిజాంపాహీరోడ్గా ఏలిచేవారు. మధ్యలో ఉస్యాన్ గంజ్ పోలీన్ స్టేషన్. ఈ దారెంట నిజాం రోజూ నగర సందర్శనకు వెళ్ళేవారు. ఆభిధ్య నుండి మురళీధర్ బాగ్ వెళ్ళే దారిలో జి.పి.ట. ఎదురుగా మహామృద్ అబ్బల గఫూర్ సినిమా పాటల పుస్తకాల దుకాణం ఒకటుందేది. ఈ పాపు ఎప్పుడు పెట్టారో తెలియదుగానీ ప్రైదరాబాదులో సినిమా ప్రేక్షకుల అభిమానాన్ని మరింత ద్విగుణీకర్తం చేయడానికి మూల కారణమైంది. 1930 దశకం మొదటి సం పత్సరాల్లో హిందీ సినిమాల్లో హిందుస్తానీ సంగీతం ముఖ్యపాత్ర వహించడం ప్రారంభమై, అయి సినిమాల్లో వచ్చిన పాటలు ప్రైవేటు రికార్డులు వచ్చాయి. వాటి కొనసాగింపులో భాగంగా ఇక్కడ రూపొందినవే తొలినాటి హిందీ సినిమా పాటల పుస్తకాలు. ఆ తరువాత ఈ పాటల పుస్తకాల ప్రచురణ తెలుగు సినిమాలకు కూడా విస్తరించింది.

ఎం.వి.గఫూర్ ఈ పాటల పుస్తకాలను తానే స్వయంగా తమ ప్రేస్‌లో ప్రచురించి పంపిణీ చేసేవాడు. ఆ పాటల పుస్తకాలు సినిమా కథ, పాటలు, సినిమాకు సంబంధించిన కొన్ని ఫాలోలతో వెలువదేవి. ఈ పాటల పుస్తకాలు వెలువదే తొలిఱ్జులైన 1930 దశకారంభంలో ఒక్కో పుస్తకంలో రెండు సినిమాల పాటలుండేవి. ‘ధూష్టావ్’ (1934), ‘దేవదాస్’ (1935) చిత్రాల పాటలతో ఒకే బుక్‌లెట్ వచ్చింది. అట్లానే ‘అభాత్కున్స్-జీవ్ నయ్’ (1935), ‘అధికార్ - ముక్తి’ (1937), ‘అనంత ఆశ్రమ్-విద్యాపతి’ (1937) మొదలైన రెండు సినిమాల పాటలతో కూడిన పుస్తకాలు వెలువరిం

చారు. ఎం.వి.గఫూర్ ఇలా వెలువరించిన సినిమా పాటల పుస్తకాలలో ఉన్న కథ, పాటలు అన్ని కూడా అలనాటి ప్రైదరాబాదులో తొలి సినీ జర్నల్స్ ముసీర్ ఆలం’ రాసేవారు.

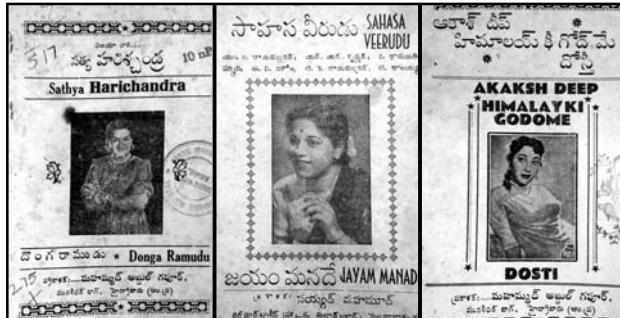
1930 చివరికి వచ్చేసరికి ఈ పాటల పుస్తకాలకు బాగా ఆదరణ పెరిగింది. 1940 నాటికి వీటి ముద్రణలో కొంత మార్పు చేశారు. అదేమిటంటే పాటల పుస్తకాలలో కథను ముద్రించడం మానేశారు. కేవలం పాటలు మాత్రం అచ్చేయనారంభించారు. ఈ మార్పుతో రెండు సినిమాలకు బదులు నాలుగు చిత్రాల పాటలతో పుస్తకాలు రావ నారంభించినవి. అయితే ఎప్పుడైనా

భారీ చిత్రాలు విడుదలైనపుడు మాత్రం గఫూర్ ప్రత్యేకమైన బుక్‌లెట్లు వేసేవారు. వాటిలో ఆ సినిమా కథ, మాటలు, పాటలు ఫాలోలతో బాటు ఆ సినిమా విశేషాలను కూడా పొందు పరిచేవారు. అలాంటి పుస్తకాలలో ‘ఖజాంచి’, ‘సికిందర్’ (1941), ‘భాందాన్’, ‘బనంత్’ (1942), ‘కిస్తుత్’ (1943), ‘ర

తన్’, ‘భర్తుహరి’ (1944) వంటి సినిమాలకు సంబంధించినవి ఉన్నవి.

గఫూర్ బుక్‌లెట్ట్ అన్ని కూడా తొలి నాట ఉర్దూలోనే వెలువదేవి. అప్పట్లో ప్రభు త్వ కార్యాలయాల్లో, పారశాలల్లో అంతా ఉర్దూలోనే కార్యకలాపాలు జరిగేవి. అయితే ఉర్దూలో వచ్చే పాటలకు మంచి జనాదరణ వున్న ప్రాంతీయ భా పట్లో కూడా ప్రచురణకు డిమాండ్ రావడం మొదలైంది. ప్రైదరా బాదు స్టేట్లో ప్రజలు మాటలాడే కన్నడ, తెలుగు, మరాతి భాషల్లో కూడా వీటి ప్రచురణ ప్రారంభించారు. వీటి అమ్మకాలకు, విధి ప్రాంతాల్లో పంపిణీ చేయడానికి విజెస్టీలు ఏర్పాటు చేయాల్సి వచ్చిందంటే వీటికి ప్రజల్లో ఆదరణ ఏ స్టోయల్లో ఉండేదో ఊహించ వచ్చు.

అయితే ఇంతగా సినిమా పాటల పుస్తకాలతో వ్యాపారం చేసిన గఫూర్ చదువుకున్నది కేవలం ప్రాథమిక విద్యున్. కానీ కొందరు విద్యార్థుల బృందాన్ని తమకు ఈ పుస్తకాల విభజనకు సహాయంగా ఉండటానికి ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. అంటే హిందీ సినిమా పాటలను తెలుగు, కన్నడ, మరాతి, ఇంగ్లీషు భాషల్లో అచ్చు వేసేవారు. ఉర్దూలో సరేసరి. ఈ విషయమై పసుపులేటి కమలాకర్ తన భూగ్రలో ఇలా రాసుకున్నారు. “నేను కూడా గఫూర్క

సినిమా పాటల పుస్తకాల లిష్టింగ్‌కు తోడ్పడే విద్యార్థి బృందంలో ఉండేవాడిని. సాయంత్రం స్కూల్ నుండి ఇంచికి వస్తూ ఉండే దారిలోనే గపూర్ శాపు ఉండేది. నేను పొపులోకి వెళ్లగానే ఆయన 'కమల్ బీటా ఈ లిస్టు చదివి పెడతావా?' అనడిగేవాడు. దాంతో ఆయన తన వద్ద ఉన్న కాపీపై చెక్ చేసుకుని నోట్ చేసుకునేవారు.'

ఈ పాటల పుస్తకాలకు అప్పబోల్లో ఒక అణా ధర ఉండేది. అణా అంటే ఒక ఉన్నాసియూ సిక్కాగా భావించేవారు. 1955-56 వరకు పైదరాబాదు స్టేట్ అణై చెల్లుబాటులో ఉండేది. కొందరు పిల్లలు ఈ పాటల పుస్తకాలను సినిమా టాకీసుల వద్ద కమీషన్ పద్ధతిన అమ్మి ఉపాధి పొందేవారు. అప్పబోల్లో పైదరాబాదు స్టేట్లో సినిమా పాటల పుస్తకాలకు అబ్బల్ గపూర్ ఒక బ్రాండ్ నేమ్గా వెలిగిపోయాడు. ఒక 40 ఏండ్ కాలంలో కొన్ని మిలియన్ పాటల పుస్తకాలను అచ్చువేసి ప్రజలకు అందించారాయన. అఱుతే ఇవన్నీ నేడు కాలగ్ర్ఘంలో కలిసి మచ్చుకు ఒక్క కాపీ అయినా అందు బాటులో లేని పరిస్థితి.

1950 వచ్చే సరికి భారతదేశం రిపబ్లిక్‌గా మారిన తరువాత పారశాలల్లో హిందీ భాషను వ్రేషట్టారు. చాలామంది ప్రైవెటుగా చెప్పించుకుని హింది నేర్చుకోవడం మొదలుపెట్టారు. ఈ మార్పును గమనించిన గపూర్ హిందీలో పాటల పుస్తకాలు ప్రచురించడం మొదలుపెట్టాడు. మరొపైపు పాటల పుస్తకాలతోబాటు తాను సేక రించిన సినీతారల ఫాటోలను కూడా అమ్మడం ప్రారంభించాడు.

అయితే కాలక్రమంలో గపూర్ హిందీతోపాటు, తెలుగు సినిమా పాటల పుస్తకాలను కూడా రెండో ముద్రణ చేసి అమ్మడం ప్రారంభించాడు. వీటి ధర 10 పైసలతో మొదలై 25 పైసలుగా ఉండింది.

ఇంత భారీపరిశ్రమగా పాటల పుస్తకాల వ్యాపారం చేసిన అబ్బల్ గపూర్ అంత ఎత్తూ పొడవు లేకుండా మధ్యస్థంగా గోధుమ

గపూర్ x అజీజ్

1950 ప్రాంతాల్లో గపూర్ వ్యాపారానికి పోటీగా మహామృదు అబ్బల్ అజీజ్ అనే మరొక పబ్లిషర్ సినిమా పాటల ముద్రణ మొదలుపెట్టారు. అచ్చం గపూర్ పుస్తకాల మాదిరిగానే ముదించే ఆజీజ్ పటల్ గట్టి పోటీగా ఎదుర్కొనవలసి వచ్చింది. ఒకదశలో 'సినిమా సంగీత ప్రియులారా! తమరు తెలుగు, హిందీ, ఉర్దూ మూడు భాషలలో ఒక అణా సినిమా పుస్తకము కొనే ముందు ఆ పుస్తకం ఎం.అబ్బల్ గపూర్ వారిదా? కాదా? అని చూసి 'తీసుకొనగలరు' అని తన పాటల పుస్తకం వెనుక ఒక ప్రకటన వేసుకొనవలసి వచ్చింది. 1980 దశకం వచ్చేసరికి చాలామంది పబ్లిషర్లు తమ చిరునామాలేకుండా పాటల పుస్తకాలు అచ్చేయారంభించారు.

వర్జచ్చాయలో ఉండేవాడు. ఎప్పుడు చూసినా తెల్లని పైజామా ప్ర్ట్రీలో కనిపించే వాడు. 1970దాకా గపూర్ తన పాటల పుస్తకాల వ్యాపారం నడిపాడు. ఆ తరువాత ఈ గపూర్ సినిమా పుస్తకాల ముద్రణ

అగిపోయింది.

కాలం ఆగిపోదు కదా మహామృదు అబ్బల్ గపూర్ పేరు కాలగ్ర్ఘంలో కలిసి పోయింది. కానీ హిందీ సినిమాలకు, సినిమా సంగీతానికి తన బుక్‌లెట్ల ద్వారా చేసిన సేవ మాత్రం నిరుపమాన మైనది. రెండు తరువాత చెందిన పైదరాబాదు స్టేట్ సినిమా ప్రేమికుల హృదయాలలో గపూర్ పాటల పుస్తకాలు చెరగని జ్ఞాపకాలుగా నిలిచిపోయినవి.

- హెచ్.రమేష్బాబు,

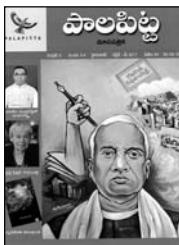
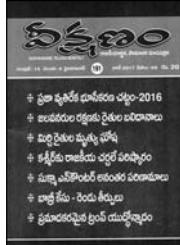
మొబైల్: 94409 25814

hrameshbabu5@gmail.com

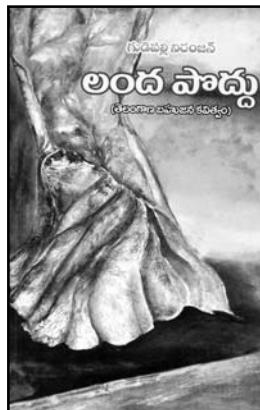
వత్తికలు - పరిచయం:

గమనిక: ఈ శీలికలను ప్రచురించేందుకు ఆయా వత్తికలు ప్రత్యేక సంచికల వివరాలను మాకు తెలియ జేయగలరు.

పాలపిట్లు సంపాదకులు : క.పి.అసోక్‌కుమార్	ఆతిథి (మాసపత్రిక) సంపాదకులు: ఎం. వెంకటేశ్వరరావు	విక్రికం సంపాదకులు : ఎన్.ఎస్.ఎస్.పాల్	శ్వాసాయ పాటి పుస్తకాలు ప్రధాన సంపాదకులు : డా.ఎం.జగన్ మాహాన్
			
ఫోన్: 040-27678430	ఫోన్: 98483 81202	ఫోన్: 040-66843495	ఫోన్: 040-23383519

తెలంగాణ బహుజన కవిత్వం

తెలంగాణ సమాజం తమకు జరిగిన అన్యాయాన్ని నిలదిస్తూ, హక్కుల కోసం నినదిస్తూ గత రెండువ్వర దశాబ్దాలుగా సోయిటీట్ కొట్టాడింది. ప్రత్యేక తెలంగాణ కోసం జరిగిన ఈ పోరాటం సర్వ జసామోదం పోందింది. ఇందులో సాహిత్యం ప్రధాన పాత్ర వహించింది. నిజానికి ఈ పోరాటానికి స్వార్థ సకల అస్తిత్వాల చైతన్యం. ఈ అస్తిత్వాలకు తెరవెనక చోడక శక్తులుగా పనిచేసింది, చైతన్యాన్ని ప్రోదిచేసింది 1990వ దశకంలో ప్రారంభమైన ప్రపంచీకరణ దుష్ప్రభావం. ఈ ప్రపంచీకరణ మూలంగా ఒక వైపు వృత్తి కులాల వాళ్ళు ఉపాధి కోల్పోయిందు. ఇదే కాలంలో రెట్ల్వింగ్ అతివాదాన్ని ఎదురుంటూ వి.పి.సింగ్ తన ప్రధానమంత్రి పదవిని షణంగా పెట్టి మండల్ కమీషన్ ని అమల్లోకి తెచ్చిందు. ఈ చర్యలో బీసీఎలకు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో నామకే వాన్నే అయినా రిజిస్ట్రేషన్ దొరికినయి. మండల్ కమీషన్ విషయంలో వి. పి.సింగ్ ప్రభుత్వాన్ని కూలదోసిన కమండల్ పార్టీ భారతీయ జనతాపార్టీ. బాటీమసీదు కూలిచేత, ఆ తర్వాత జరిగిన మారణహోమం ముస్లింలను చైతన్యవంతులను చేసింది. సంఘటిత పరిచింది. ఇదే కాలంలో తెలంగాణ చెన్నారెడ్డి ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చి నక్సలైట్టుపై నిప్పేధం ఎత్తేసింది. ఈ సమయంలో మైదాన ప్రాం తంలోకి వచ్చిన నక్సలైట్టు ముఖ్యంగా కింది కులాల వారికి కొంత ఉద్యమంపై భ్రమలు తొలిగిపోయినయి. ఈ భ్రమలు తొలిగిపోవడానికి తెలుగులో అంబెద్కర్ రచనలు అందుబాటులోకి రావడం ప్రధాన కారణం. 1991లో తెలుగువర్షిటీ ఈ రచనల్ని తెలుగులోకి తెచ్చింది. యూనివర్సిటీకి బయలు దర్శితమహాసభ లాంటి సంస్థలు చేసిన ప్రచారం, రాసిన రాతలు, కరపత్రాలు అన్నీ కలగలిపి దళిత చైతన్యానికి దారులు వేసింది. దీంతో అతివాద లైఫ్ రాజకీయాలతో అంటకాగిన వాళ్ళ చాలా మంది బయటకొచ్చిందు. ఈ దశలోనే కాస్ట్రీరామ్ దేశవ్యాప్తంగా బహుజన చైతన్యం కోసం సభలు, సమావేశాలు నిర్వహించిందు. దీంతో అంతకు ముందే పీపుల్స్వార్థ సుంచి బయటి కొచ్చిన డాక్టర్ కొల్యారి చిరంజీవి, ఆ తర్వాత శివ సాగర్, డాక్టర్ గోపీనాథ్ తదితరులు అంద్రప్రదేశ్లో విచిప్పి ద్వారా కొత్త రాజకీయాలకు శ్రీకారం చుట్టారు. అయితే సాయుధ పోరాట కాలం నుంచి పాతకు పోయి ఉన్న లైఫ్స్టైల్ మూలాలు అంత ఈజీగా వోదులలేదు. దాంతో 1990 ఎన్నికల్లో బిఎన్సికి కాలుచెట్టే సందు దొరుకలేదు. కానీ భవిష్యత్ తరానికి ఎజండాను సెట్ చేసింది. ఈ జెండాను మారోజూ వీరస్తు అందుకున్నదు. ఆచరణలోకి తెచ్చే ప్రయత్నం చేసిందు. అతివాద రాజకీయాల నుంచి వచ్చిన వీరస్తు కులాన్ని రంగం మీదికి తీసుకొచ్చి రాజకీయ ఉద్యమాలకు శ్రీకారం చుట్టిందు. కుల కోణలో రాజకీయాల్ని నడిపిందు. చాకలి, మంగలి, కమ్మరి, కుమ్మరి ఇలా అన్ని కులాల వారితో సంఘాలు పెట్టించిందు. సభలు, సమావేశాలకు అందడండగా

నిచాడు. ఈ ఉద్యమాల ప్రభావం సాహిత్య రం గంపై బాగా ప్రభావం చూపింది. కవులు, గాయకులు, జర్మనిస్టులను కదిలించింది. బి.ఎన్. రాములు, కంచె అయిలయ్యలు 'దశిత రచ యితలు కళాకారులు, మేధావుల' సంఘాన్ని స్థాపించిందు. కరవత్తాలు, పత్రికలు, పుస్తకాలు, సభలు, సమావేశాల ద్వారా బహుజనోద్యమానికి, అణగారిన వారి ఆత్మగౌరవానికి చేయుత నిచ్చారు. 'సలువు' పత్రిక కూడా తన వంతు పాత్ర పోషించింది. ఆరంభంలో హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్ దశితోద్యమ రచసనలను ప్రచురించింది. భిన్న భావజాలాలకు స్థానం కల్పించింది. కారంచేడు, చుండూరు సంఘుటనలు ఆంధ్రాలో జరిగినా తెలంగాణలో కూడా దశిత చైతన్యాన్ని ప్రోధి చేశాయి. కారంచేడు సంఘుటనల తర్వాత ఏర్పడు ద శిత మహోసభ కార్యకలాపాలు హైదరాబాద్ లో కూడా విస్తృతంగానే ప్రచారం పొందాయి. దాదాపు ఇదే సమయంలో ఉద్యోగాలే గాకుండా రాజకీయ అవకాశాలు కూడా మాల సామాజిక వర్గం వారికి దక్కుతూ ఉండడంతో చైతన్యవం తులైన మాదిగల నుంచి ప్రశ్నలు ఉదయించాయి. దీనికి గద్దర్ లాంటి మాల సామాజిక వర్గం వారు కూడా మ ద్వారానుసర్పించి ఉద్యమానికి సాధికారత చేచూరింది. ఇవన్నీ కలగలపి అంధ్రప్రదేశ్ లో వర్ణికరణోద్యమానికి దండోరాకు దారి తీసింది. ఈ వర్ణికరణోద్యమం అం ద్రుతో మాలలను ఎక్కువగా ప్రతిస్పందింపజేసింది. అ యతే అంతకన్నా ఎక్కువగా తెలంగాణ మాదిగలు క న్యూనింగ్ గా తమ ఆగ్రహాన్ని, ఆవేదనను, ప్రశ్నల కొడ వట్టుగా మార్చిందు. దీనికి లోపాయకారిగా తెలుగుదేశం పాటి మద్దతిచ్చింది. ఎందుకంటే ఆప్పటి వరకూ మాలలు ఎక్కువగా కాంగ్రెస్ పార్టీతోనే అంటకాగారు. ఈ వర్ణికరణోద్యమానికి అతివాద రాజకీయాల నుంచి వచ్చిన మంద కృష్ణ మాదిగ, నల్లా సూర్యప్రకాశ్, డాక్టర్ ఆడమ్స్, గజ్జెల స్టోమీ, కన్సం రఘు తదితరులు తెలంగాణ అంతటా పర్యాలీంచి తమ ఆర్థిక శక్తిని, మానవ వసరులను వినియోగించి ఉద్యమానికి ఊపిరులూడిందు.

నక్కలైట్ ఉద్యమం నుంచి వచ్చిన మందక్షణ మాదిగ ఆయన అనుచరులు తెలంగాణలో కొత్తగా వర్గీకరణ ఉద్యమానికి పునాది రాళ్లే తీండ్రు. వీరికి తోడగా సదాలక్షీ లాంటి కొందరు సీనియర్ నాయకులు తొలి దశలో ఉన్నారు. ఆ తర్వాత కడియం లీహరి, మొత్తుప్రభు న ర్పింలు, డాక్టర్ రాజయ్య (స్టేషన్ ఫునపూర్ ప్రస్తుత ఎమ్మెల్సే) తదితర నాయకులు ఎమ్మార్చిల్ ఎన్ ఉద్యమానికి అండగా నిలబడ్డారు. 2001 నాటికి దశిత సమస్య విశ్వాస్యమయింది. దర్శన్లో సదస్య నిర్వహించి తమకు జరుగుతున్న అన్యాయాలను వూసగుచ్ఛించ్చు. ఇగ్రో ఇట్లూ సమస్యలను పూసగుచ్ఛుతున్న చైతన్యంలోంచి ఎదిగి వచ్చిన కవి గుడిపల్లి నిరంజన్. ప్రపంచికరణ, తెలంగాణ ఆస్తిత్వ చైతన్యం, మాదిగ దండోరా వర్గీకరణోద్యమం, కన్నతత్త్వ పాలమూరు కప్పాలు, బహుజన సంఘీభావం, ఆరిక పరిజ్ఞానం అన్ని కలాగలిపి లందిపూడుగా మన ముందుకొచ్చిందు.

నిరంజన్ కవిత్వాన్ని ఐదారు విభాగాలుగా విభజించవచ్చు. ఇందులో ప్రధానమైంది హిందూతోస్తోన్యాద వ్యతిరేక కవిత్వం. రెండోది ప్రత్యేక తెలంగాణ కవిత్వం. మూడోది ప్రపంచీకరణ - ఆర్థిక రంగ క విత్వం. నాలుగోది పాలమూరు గోస్, ఐదోది నివాళి - స్వార్థి కవిత్వం. అరోది ఇతరాలు. ఇందులో ప్రధానమైనవి చరిత్రలో దళితులకు జరిగిన అన్యాయాలను లెక్కగట్టి వాటిని అధిగమించాలని చెప్పిందు. మద్యపాన నిరసనం, రాజకీయ ఆకాంక్షలు, నందిగ్రామ, ముదిగొండ కాల్పులు తదితర అంశాలు ఇందులో ఉన్నాయి. కొన్ని కవితలు రెండు విభాగాల్లోనూ కూడా ప్రస్తావితం కావాలె. కానీ ఇక్కడ కవిత్వంలోని బలాన్ని బట్టి దాన్ని ఆయా విభాగంలో నేను చేర్చి చర్చించాను. ముండుగా హిందూత్వ వ్యతిరేక కవిత్వం గురించి చూద్దాం...

హిందూత్వవ్యతిరేకదళతకిత్వం

జవ్వాళ చాలా మంది దళిత, బహుజనుల్ని హిందూత్వ వైపు లాగేందుకు ఆ భావజాలాన్ని ప్రచారం చేసే పార్టీలు, సంస్థలు నిరంతరంగా కుట్టలు పన్ను తున్నాయి. తమ ముసుగు సంస్థలకు కార్బోర్యూఫ్ కులుగా దళిత, బహుజనులను కూడా నియమిస్తా తమ ఎజెండా కొత్త పంధాలో అమలు పరుస్తున్నారు. ‘ఎవరి వేలితో వారి కన్సునే పొడిచే పన్నగం పన్ను తండ్రు’. ఒక వైపు దేశభక్తి, సంస్కృతి అంటూ మరో వైపు కులపరంగా, మతపరంగా ప్రజల మధ్య చీలికలు తీసుకొస్తున్నారు. జవ్వాళ గపేర్ ఉత్సవాలో కావోచ్చు, దుర్భాగ్యత ఘూజల్లో కావోచ్చు ప్రధానంగా పొల్చునేది, నిర్వహించేది బహుజనులంటే అతిశయోక్తి కాదు. దీనికి తోడు లెక్కిక విలువల్ని ప్రచారం చేయాల్సిన వ్యవస్థలన్నీ ‘హిందూత్వ’ను పుటికిపుచ్చుకుంటున్నాయి. కార్బోర్యూలు వ్యాపిస్తున్న ఈ నాలుగు వడగల పైందవ నాగరాజుని నిలువరించేందుకు ప్రజల్ని ముఖ్యంగా దళిత, బహుజన మేధివర్గాన్ని పైత్యం చేయాల్సిన అవ సరమున్నది. ‘హిందూత్వ’ భావజాలానికి ప్రత్యామ్మాయంగా ‘దళిత, బహుజన, ముస్లిం’ పక్కతను అయిధంగా మార్చాలి. ఈ వనిని హిందూతోస్తోన్యాదానికి వ్యతిరేకంగా గుడివల్లి నిరంజన్ చేపట్టిందు. ఆ యుధాలకు సానబెట్టిందు. కుట్టలను, కుళు శ్వము, కుతంత్రాలను ఖుల్లం ఖుల్లా బయటపెట్టిందు. కవిత్వమంటే పోరు పిడికిళ్ళకు సాహిత్య ఆ యుధాలు ఇవ్వడమే అని తేల్చిచెప్పిందు. అగ్రవర్షం, హిందూత్వ రెండూ కలగిలిని ఉండటంతో కాన్ని ఎదురోపుడానికి తన ఆరెంపెను సిద్ధం చేసిందు. గూటం దెబ్బ విసేందుకు సన్నద్ధమయ్యాందు. అంతేగాదు తనది ఉత్సత్తుని పెంచే శ్రమ సాందర్భమైతే హిందూత్వవాదులది ఉత్సత్తునిని నాశనం చేసే ‘యజ్ఞ’ సంస్కృతి అని విభజన రేఖ గీసిందు.

దేశభక్తి పేరిట హిందూత్వ వామలు చేసే హిందాండను లెక్కగట్టిందు. హిందూత్వ బాధితులు దళితులు, క్రైస్తవులు, ముస్లింల ప్రక్కన రక్షణగా నిలబడ్డడు. కారంచేడు, చుండూరు, వేంపెంట, ఇందుల్వాయి, కంబాలవల్లి, కల్వకోలు, శైర్దాంజి, ప్యాపిలి, లక్ష్మీంవేట సరమేధం ఎవరి కండకావరం వల్ల జరిగిందో చెబుతూ దేశభక్తి పేరిట జవ్వాళ పరాయి దేశాన్ని శత్రువుగా చూపించే వారిని దోషులుగా నిలబెట్టిందు.

జండియాలో దాడుల్లో దేనికి కూడా పాకిస్తానీయుడి హస్తం లేదని చెబుతూనే ఇప్పున్ని ఈ దేశానికి చెందిన హిందూత్వ వాధులే చేసిందుని తేల్చి చెప్పిందు. జవ్వాళ ఉత్తరప్రదేశ్, పంజాబ్లో ఎన్నికలు సమీపిస్తున్న తరుణంలో అక్కడి బహుజనులకు రాజ్యాధికారం డక్కుకుండా చేయడానికి బిజేపి ప్రథమం సరిక్కిల్ స్ట్రయ్లు పేరిట ‘యుద్ధ వాతావరణాన్ని’ స్పష్టిస్తున్నది. పంజాబ్లో పాకిస్తాన్ సరిహద్దు ప్రజల్ని ‘సురక్షిత’ ప్రాంతాలకు తరలిస్తున్నారు. పంజాబ్కన్నా ఎక్కువ పాక్ సరిహద్దు గుజరాత్, రాజస్థాన్లలో ఉన్నది. అయితే అక్కడ మాత్రం ఎలాంటి తరలింపులు లేవు. ఎందుకంటే అక్కడ ఎన్నికలు లేవు. పాకిస్తాన్ బూచిని (నిజంగా ప్రమాదమే అయి దాన్ని పరిషురించాల్సింది యుద్ధం మాత్రం కచ్చితంగా కాదు) చూపించి బిజేపి పస్సుతున్న కుట్టల గురించి ఈ ‘లందహద్దు’ తీవ్రంగా ఎండగట్టింది.

హిందూ మతోన్నాదుల దేశభక్తిని ఎండగట్టిందు. కుల వర్ష వ్యవస్థకు మాత్రక భరతమాత అంటూ, దాన్ని తీటికిరిస్తూ తనదైన బాణిలో అందుకు ప్రత్యామ్మాయంగా జం బాణిపొన్ని, గణరాజ్యాల్ని నిలబెట్టిందు. “మనిషి ఆ కలిపై లేని ప్రేమను గోవులపై చూపిస్తున్నారు. వాళ్ళ త్రిశాలం పైకిత్తిందు. బహుజనులూ జాగ్రత్త అని పొచ్చరించిందు.” అట్లాగే హిందూత్వ వాధులు పొట్టున బెట్టుక్కు గ్రహంషిస్తున్నారు, అలాగే కందమాల్లలో చేసిన దాడులను అవి క్రిస్తవులపై కాదు.. మాలమాదిగి క్రిస్తవులపై చేసిన దాడులుగా ప్రకటించిందు. అంతేగాదు. ఈ తప్పులకు శిక్షగా కనితో “నాలుగు పడగల వైపు నాగరాజును శిలువేసి నా చెప్పుసీల గుద్దుతున్నాం” అని ఆగ్రహాన్ని వ్యక్తి ఉంచేసిందు. దేశభక్తి గురించి తన అభిప్రాయాన్ని ఇలా చెప్పిందు. “పక్కమతం వాడిని / ద్వాపించడమే దేశభక్తి అంటే ఆ దేశభక్తి సాకొడ్స... / పక్క దేశం వాడిని వ్యతిరేకించడమంటే నాకేమా నీవు చేసిన గాయాలే జంకా గుండెల్లో సలుపుతున్నాయి” అని తన భావాల్ని వ్యక్తం జేసిందు.

మానవడి భావస్వేచ్ఛపై హిందూత్వ వాధులు సంస్కృతి పేరిట దాడులు చేయడాన్ని ప్రశ్నించిందు. రాజ్యాన్ని ప్రాపించడమే దేశభక్తి అంటే వ్యక్కమతం వాడిని / ద్వాపించడమే దేశభక్తి అంటే ఆ దేశభక్తి సాకొడ్స... / పక్క దేశం వాడిని వ్యతిరేకించడమంటే నాకేమా నీవు చేసిన గాయాలే జంకా గుండెల్లో సలుపుతున్నాయి” అని తన భావాల్ని వ్యక్తం జేసిందు.

వాధువడి భావస్వేచ్ఛపై హిందూత్వ వాధులు సంస్కృతి పేరిట దాడులు చేయడాన్ని ప్రశ్నించిందు. “రాజ్యాన్ని / మతాన్ని / వేరు చేసినట్టే వర్షం సలుపుతున్నాయి ప్రశ్నించిందు. వ్యక్కమతం సంస్కృతిని చిట్టును వేరు చేయడానికి కొట్టులపై నాకు దప్పు కొట్టులని ఉంది ఎగొసిన వ్యక్కమతం వాడిని ప్రశ్నించింది” అంటూ బుద్ధిపై చెప్పు దెబ్బ కొట్టిందు. దళిత పోరాటం ముందుకు పోవాలన్నా, జంకా ఫలితాలు రావాలన్నాలు చేయడానికి తన భావాల్ని వ్యక్తి ఉండిని నిర్మించిందు. వ్యక్కమతం వాడిని ప్రశ్నించింది” అంతేగాదు. ఈ తప్పులకు శిక్షగా కనితో

దళిత చైతన్యంలో నాలుగు వేల సంది నాటుకు పోయిన ని

లంద పాండు ప్రస్తుతావిష్టరణ కార్యక్రమం

చ్చెన మెట్ల వ్యవస్థను తూర్పురా పడుతూ

“ఆపుడు మాదిగ పనిమట్లు మేల్కొన్నాయి

చెప్పాలు ముడిసే / అరె, రంపె, ప్రాయి

ప్రతీకారానికై / పశ్చ నూరుతున్నాయి” అని భవిష్యత్తూర్యా చరణ ఆక్ర రూపమిచ్చిందు. ప్రసవించిన శిశువని, పైగా పంచముణిని వేల వేల సంబంధాలు, తర తరాల సుండి వెలి వేయబడ్డ వేదభూమిపై తిరుగు బాటుని ప్రదర్శించిందు. ఈ వేదభూమిలోని సరస్వతి తన నాలుకను ‘ఆరు’ తీసుకున్నదని అందుకే మమ్మల్ని ఆప్పంతో క్రీస్తు వెతుకుతూ హాచ్చిందని చెప్పిందు. ఈ చరిత్రను దశిత చైతన్యంతో తిరగ రాయాలని దండోరా ఏసిందు. మాదిగ కక్కడు మళ్ళీ పుట్టి అసెంబ్లీ మీద దండోరా డపేయాలి. ఇప్పుడు నాకు ప్రాదాశాద్ నాకు దప్పు కుదురులా కనబడుతుంది” అని తన ఆశయాన్ని వ్యక్తం జేసిందు.

మనుధర్మం గురించి రాస్తూ అది

“మనిషి మనస్సులో / విపుల విత్తనాలు నాటి

సాటి మనిషిని.. / అంటరాని వాడిని చేసింది” అని చెప్పిందు.

నిజానికి దళితుల పట్ల విపక్ష ఇవ్వాళ ఒక్క ఇండియాలోనే కాదు. అది విదేశాలకూ పా కింది. ఇంగ్లండ్లో ఈ విపక్షకు వ్యతిరేకంగా చట్టం రాకుండా హిం దూత్తు వారులు అడ్డుకుంటున్నారంటే పరిస్థితిని అంచనా వేయుట్టారు. ఈవిషయాన్ని నిరంజన్

“పిలక జాట్లు ‘గిసు’కొని / కులం గీతలు గీసి

‘మడిజీవితంలోకి’ అని మారనితనంగా రికార్డు చేసిందు.

న్యాయంగా ఎవరెంత జనాభా ఉన్నార్ని వారికంతా వాటా దక్కాలి. అట్లా గాకుండా ముందుగాల చదువుకున్నోడు, మొదట ఉ పారైనోడు అన్నీ తన్నుకు పోవడాన్ని ఖండించిందు. వర్గీకరణ అనేది ఒక సామాజిక న్యాయమైన డిమాండ్గా వర్షించిందు.

“రిజ్యోపణ అన్నం గిన్యులో / అగ్ని పర్వతం బద్దలవ్వాలి

59 ముక్కలను సమానంగా ఏరుకుని తిఱాలి” అని జెప్పిందు.

నేను పుట్టక ముందే నాకోసం సిద్ధ చేసిన అవమాన చరిత్రకు నేనెందుకు దండం పెట్టాలి? అని ప్రశ్నియుందు. అలాగే హిందూత్తోన్నాదాన్ని భ విషయాలో బలంగా ఎదిరించగలిగేది దశితచైతన్యమే అని తేల్చిచెప్పిందు. ఇవ్వాళ దళితోద్యమంబే అన్నిరంగాలతో పాటు రాజకీయాల్లో కూడా సమానమైన వాటా కావాలని డిమాండ్ చేయడం. ఈ డిమాండ్ బహు జనులందరి తరఫున ఎజండా మీదికి తెచ్చిందు నిరంజన్.

“బహుజన మహానీయుల స్వాత్రితో

ఈ దేశ / పార్దమెంట్ సింపోసనం వైపు..

అడుగులు పిడుగుల్లా పడాలి” అని పిలుపునిచ్చిందు. అలాగే అంబేద్కర్ గురించి రాస్తూ

“అతని కన్నులు / ఈ విశాల విశ్వానికి నేత్రాలు..

అ నేత్రాలు / పార్దమెంట్ సింపోసనం వైపు

వీష్ణుస్తునే ఉంటాయి!” అని చెప్పిందు.

ఇందుకోసం అవసరమైతే పత్రికల వారితో కూడా తగువు వడ్డాడు. కుల జర్జులిస్టులపైన తన నిరసన సంతకం చేసిందు. పత్రికా స్వేచ్ఛ పేరిట ఆక్షగౌరవాన్ని దెబ్బతియాన్ని ఆశ్చర్యికరించిందు. “పేరులో ‘గుడి’ని పెట్టుకున్నా అచరణ మాత్రం దానికి వ్యతిరేకంగానే ఉన్నది. ‘బడి’ పంతులు కాబట్టే దాన్ని ‘పూలతోట’తో పోల్చిందు.

ఆర్థిక తత్త్వం

ప్రపంచీకరణ గురించి చాలా మంది చాలా రకాలుగా రాశింద్రు. అయితే నిరంజన్ యూనివర్సిటీలో ఆర్థికశాస్త్రం చదువుకున్నాడు. ప్రపంచీకరణ దుప్పుభావాన్ని పాలమూడు పల్లెల్లో అదీ కృష్ణమ్మ వొడ్డున ఉండి జాసిందు. వృత్తుల, ఉపాధి కోల్చేయి, పదునారిపోయిన అరె రంపెను, సీకటి పడ్డ ఎవుసాన్ని, సెజ్లలతో సీజ్ అయిన పల్లెలను దగ్గర్చుంచి చూసిందు. రైతుల వెతలను కైగట్టిందు. అందుకే పల్లెతల్లిని గుండెలకు అద్దుకొని ముద్దాడిందు. ఆ గుండె తడిని గుడిపల్లి తన కవిత్వం ద్వారా మన కండల్ల కూడా తెప్పించిందు.

“నా ఆకలి నా ముందరే /కరూళ స్వత్తుం చేస్తున్నంగే

దేశం ఆర్థిక సంక్షోభం నుంచి

గట్టిక్కిందట / పేదరికం నిరుద్యోగం

ఎదురు తిర్చి ఎక్కిరిస్తున్న / స్వాల దేశియోత్పత్తి

పాపం పెరిగినట్లు పెగరుతూనే ఉంది” అంటూ నేను నేనే దేశం దేశమే.. అంటే.. ఈ దేశం నాకేమిచ్చిందనే ప్రత్యును ముందుకు తెచ్చిందు. అట్లాగే

“మార్టెట్ విస్తరిస్తుంటే..

మనిషి అంతర్భానుమై పోతున్నడు” అని చెప్పిందు.

“దేశం గ్రాఫ్ పైన

దోషిడి అభివృద్ధిరేటు పెరుగుతూనే ఉంది” అని కూడా చెప్పిందు. “ప్రపంచీకరణ వ్యాపారికరణ /మాదిగ అవశేష జీవితసమాధులపై జెండాలై ఎగురుతున్నాయి” అని ఆధునికరణను వృత్తుల ధ్వంస రచనను చెప్పిందు. దళిత జీవితంలోంచి ప్రపంచీకరణను, మార్కెట్ స్టోర్స్ న్నీ ఒక ఆర్థిక శాస్త్ర విద్యార్థిగా ఇలా రికార్డు చేసిందు.

“ఎన్నో హృదయాల / వేదనల్ని తరిమిన

చెప్పు చరిత్రకు / వృత్తి మాండ్యం అవరించి

వృత్త రోదనల్ని మిగిల్చింది / నేడు నా వృత్తి

లీగల్గా దోషిడి కాబిడి / బాటూ కంపెనోడి బాలైంది” అంటూ తన గూడపోళ్ళ గోడుని చెప్పిందు. సెజ్లుకు వ్యతిరేకంగా కవిత్వమల్లిం

ద. రైతులు దుఃఖాన్ని కలంలో అధ్విందు.

“సెంజ్ దేగలు / రైతు భూమిని కోడి పిల్లల్లా

తన్నుకు పోతుంటే / ఆపమని

నిరసన పిడికిళ్ కంరమెత్తి” పోరు కెరటమయ్యాడు. గొంతు నిచ్చిందు. సెంజ్లపై రాసిన మరో కవిత ‘అయన...’లో

“ఆరాధ్యదొకు వైసుషాపు ముందు..

కడుపు మంటసు చూపి వోగింగి దండం పెడ్డున్నాడు...

తను నడిచిన నల్లరేగటి భూములు

నల్లబి సెంజ్ పొగగొట్టాల మధ్యన నరిస్తున్నాయి.

“నేతన్నుల ఊరిచప్పుడ్ల గావు కేకలు వినలేక

కన్నీళారిన కన్నులతో లోకాలను చూస్తున్నాడు” అని ఆయనను రికార్డు చేసిందు.

“నే నడిచిన గుడిపట్లి పోలేలపట్లి ‘అందాలేగాక

నేల నేలంతా సెంజ్ కంపెనీల

పొగ నీడల మధ్య నరిస్తుంది

సెంజ్లో పట్ల జీవితాలు సీజ్” అని ఆంగ్లాకూరాల

తో కవిత్త మల్లిందు.

తెలంగాణ

ప్రత్యేక తెలంగాణ సబ్బండ వర్షాల ఆకాంక్ష రా ఆకాంక్షకున నిరంజన్ అక్కర్రరూపమిచ్చిందు. అదీ దళిత భృక్షోణంలో.. తనదైన బాణిలో ఆగ్రహాన్ని వ్యక్తం జేసిందు.

“ఇప్పుడు తెలంగాణ / ఆగుల మాసం కాదు కాబోనే నాగుపామే!” అంటూ బుసలు కొట్టిందు.

ద. ప్రస్తుతం ప్రత్యేక తెలంగాణ కల సాకారమైంది. అయినా ఇంకా కొన్ని కలలు మిగిలే ఉన్నాయని చెబుతున్నదు.

ప్రస్తుతం ప్రత్యేక తెలంగాణ

కల సాకారమైంది. అయినా

ఇంకా కొన్ని కలలు మిగిలే

ఉన్నాయని చెబుతున్నదు.

‘తాలి పొద్దు’ సంకలనంలో

“వీలికలై పోదామనుకున్నా /

దళిత స్వప్పుం

చార్యినారు ముందు పలిగిన

దబ్బె అరుస్తుంది” అంటూ

విమర్శించిందు.

అయినా ఇంకా కొన్ని కలలు మిగిలే ఉన్నాయని చెబుతున్నదు.

‘తాలి పొద్దు’ సంకలనంలో “వీలికలై పోదామనుకున్నా / దళిత స్వప్పుం

చార్యినారు ముందు పలిగిన దబ్బె అరుస్తుంది” అంటూ

విమర్శించిందు. కవిత్తునే ‘క్రైట్ తెలంగాణ’ అన్నదు. దీపిడి పలసాంద్రు

లను తెలం గాణించిన వెళ్తపా? సస్తావా? అంటూ పొచ్చరించిందు.

“మండే సూర్యండై తెలంగాణ పల్లెల్ని

కోట్ల పిడికిట్టె.. పిడి గుద్దులు గుద్దుతాయి

మీ వలస పాలన కింద / మా సీళ్నాన్ని మీ బీళల్లకు మళ్లీన్నే

మా కావుదనం బక్కల్నిక్కి పోతే / మా నదువులన్నీ సచ్చిపోతాంటే

అయుద దశభూల నీ కుర్రపాలన” అంటూ ఆంధ్రాధిపత్యాన్ని

నిరసించిందు. సింగిడి తెలంగాణ రచయితల సంఘం విగ్రహాలో

తోలిగింపుని సమర్పిస్తూ తెచ్చిన కవితా సంకలనం ‘దిమ్మనులో’ నిరంజన్

కవిత ఉన్నది. దీంట్లో

“ఇన్ను బాట్లు కింద నలుగుతున్న మాకు

అపొంపావాదం అక్కర్రేదు / ధ్వంసవాదమే అసర

ఇగ మోయలేం / ఇగ భరించలేం

ఇగ సూస్తు సహిస్తు ఉండలేం / గొంతుతో కూడ చెప్పలేం

చేతులతో కూల్చేస్తూం / సుత్తెలతో చెప్పుతాం

పగ్గలతో మీ గొంతులకేసి లాగతాం..

పగల గొట్టడం ప్రారంభిస్తే

ఇగ ఏది ఆగదు అని తేల్చి చెప్పిందు.

“ఆధిపత్యం తిరస్కరించినప్పుడే

ఆకాంక్షలు విత్తనాల్లా / మొలకెత్తుతాయని తెలిసినోన్ని” అని కర్తవ్యాన్ని బోధించిందు. తెలంగాణ బుతుకులో పొగ రాజేస్తున్న వాళ్ళ తాటును తన మాదిగ రంపెతో తీస్తానని పొచ్చరించిందు. బతుక్కు పండుగే కాదు సైన్ కూడా అంటూ నెత్తిన ఎత్తిన పూల గంపలో అయించతి సక్కత్తాలను పూయించిందు.

పాలమారు గోస

తలాపున క్రష్ణమ్మ పారుతున్నా గుక్కెడు తాగునీరుకు నోచుకోని వలసల కేంద్రం పాలమారు. అందులో నిరంజన్ ఊరు గుడిపట్లి కూడా ఉంది. పాలమారు తండ్రాటను, గోసను, తన కవిత్వంతో మన కండ్లముందటుంచిందు. ఎవుసంల సీకటిబడ్డదంటూ కన్నీరు పెట్టుకుందు.

“ఎడ్ కండ్లల కారుతున్న కన్నీరు

పావిర మసోంటి పంటలెండితే

రైతు కడ్పుల కళ్ళశి” అన్నదు.

పాలమారు మనుషులు వలసెల్లారు, శవాలై తిరిగిరావాటానికి అని కనుగుడ్లల నీళ్ళ చిప్పిక్క జేస్తుదు. అలాగే

“నేల విదైనా

మూల విదైనా తట్ట నాకు తలమానికం

నా తలరాతకు చిప్పుం / చేతిలో గడ్డపార

మెడలో పూసలదండ

నా గుండెలపై దండమై వేలాడుతోంది” అని వాపోయిందు. వలసబోయిన పాలమారు బీడ్లు

పండుగలకు కూడా రాకుండా ఆఫరికి శవాలుగా వస్తున్న దుర్గతిని రికార్డు చేసిందు.

“మా వాళ్ళ దేశాలు పట్టుకొని పోయారు

వాల్యు కూడా ఊరికి పస్తారు / మనుషులుగా కాదు

శవాలై పస్తారు” అంటూ గుండెల్లో గుడి కట్టుకున్న వేదనను చిత్రించిందు.

దళిత - చలిత

దళిత అస్తిత్వ, చైతన్య సోయలో అన్యాయాలను అణచివేతను, అంటరానితనాన్ని నిలదీసిందు. కొత్త దళిత చరిత్రను రాయాలని తీర్మానించిందు. భారత మాత కాదు ఇది జంబాదీపమని భూమి పుత్రుల అనవాళ్ళ చూపెట్టిందు. దళిత చరిత్రను గౌరవంగా రికార్డు చేయాల్సిన అవసరాన్ని, సదైన సందర్భంలో చెప్పిందు.

“చరిత నేర్చిన వోనాన్ని / విస్మేటనం చెందించి

మొదట రాజ్యాధికారం కన్నా / బహుజన స్నేహ సామ్రాజ్యం నిర్మించే ప్రయాణం సాగిద్దాం!” అంటూ ఆ చరితకు ప్రాతి పదికలు రూపొందించిందు.

“సంవిధాన రూపకర్మనైన నేను / పాశ్చమేంట్ విధాన రూపకర్తన వ్యాలీ” అని తన ఆకాంక్షను చెప్పిందు.

చరిత కెక్కాల్సిన నీవు మనంగా ఉన్నట్టయితే ప్రతీది ఆగిపోతుంది. దళిత చరిత్రను తిరగరాసే ఉద్దేశ్యంతో పాదుకలను ఏలికలుగా

ಮಾರುಪ್ಪನ್ನಾನನಿ ಚೆಪ್ಪಿಂಡ.

“ಎಪ್ಪುದೂ ಕಾಳ್ಜುಕು / ಹಾತ್ತುಕುಬೋಯೆ

ಚೆಪ್ಪಾಲು ತಿರಗಬಡಿ / ದೇಶ ಕುಲ ಚರಿತ್ರ ಮುಖಬಿತ್ರಂ ಮೀದ

ಪಲ್ಲಮನಿ ರೆಂಡು ಸರಿಸಿಂದಿ” ಅನಿ ಥೂ ಅಂಟೂ ಇತಿಹೋಸ ಚರಿತ್ರವೈ ಡಂಬಿಂಡು.

ವರ್ತಮಾನಂಲೋ ಜೀವಿಸ್ತೂ ಚರಿತ್ರಂಲೋ ಚಂಪಬಡಿನ ವಾಣಿ ಅಂಟೂ “ಮಹ್ಯ ಆಸಿಯಾ ಪನುಲು ಕಾಪರುಲು

ನಾ ಗತ್ತಾನ್ನಿ ಅನವಾಕ್ಕು ಲೇಕುಂದಾ

ಗಡಲತ್ತೇ / ಬಾಣಾಲತ್ತೇ /ತ್ರಿಶೂಲಾಲತ್ತೇ

ಚಿದಮೇಸಿಂಡ್ಪು” ಅಂಟೂ ಎವರು ಚರಿತ್ರೋ ದಳಿತುಲಕು ಅನ್ಯಾಯಂ ಜೇಸಿಂಡ್ರೋ ಚೆಪ್ಪಿಕೆ ಚೆಪ್ಪಿಂಡು. ಹಿಂದೂತ್ವ ವಾದುಲನು ಟಾರ್ಗೆಟ್ ಸರಿಗ್ಗಾನೇ ಜೇಸಿಂಡು. ಚರಿತ್ರ ನಿಂಡಾ ಗಾಯಾಲೈ ತಿರಿಗಿನ ದಳಿತುಡು

“ಚರಿತ್ರ ಗರ್ಭಾನ್ನಿ/ಮಾದಿಗ ಡಪ್ಪು ಸ್ವರಂ ಚೇತ ಮಾರ್ಪಾಲನೇ ಅಶ” ವ್ಯಕ್ತಂ ಜೇಸಿಂಡು. ಅಲಾಗೆ

“ಚರಿತ್ರ ನಿಗರ್ಭಾ / ನೀಲಿಕಾಶಂಲಾ ಉಂದಾಲಿ ಪಸಿಪಾವ ನವ್ವುಲಾ ಉಂದಾಲಿ” ಅನಿ ರಾಸಿಂಡು.

ಮರ್ಲೋ ದಗ್ಗರ

“...ಜಾತಿ ಪಾರಮ್ಯಾದ್ರಲು / ಚರಿಪೆಯ್ಯ ಜಾಸ್ತೇ ಚೆಪ್ಪಾತ್ತೇನೇ ಸಮಾಧಾನಂ ಚೆಪ್ಪಾತ್ತೇ” ಅಂಟೂ ಅರ್ಥಿಕ ದೃಕ್ಕೊಂಡೋ ಚರಿತ್ರನು ಚೆಪ್ಪಿಂಡು.

ನಿವಾಳ - ಸೂಳಿ

ಅಯ್ಯವ್ವುಲತ್ತೇ ಬಾಟು ತನಕು ಬುದ್ಧಿಡು, ಅಂಬೇದ್ಕರ್, ಪೂಲೇ ಸೂರ್ಯಾ ಅನಿ ಪ್ರಕಟಿಂಚುಕುಂಡು. ಅಂತೇಗಾದು. ದಳಿತ ಚೈತನ್ಯ ಕೇತನಂ ಅಂಬೇದ್ಕರ್, ತೆಲಂಗಾಣ ಪೋರಾಟ ಸೂರ್ಯಾ, ‘ತೊಲಿ ತೊವ್ವೆ’ ಚಾಕಲಿ

ಬಳಮ್ಮು ಮಾನವ ಹಾಕ್ಕುಲು ಕರೆತಂ ಬಾಲಗೋಪಾಲ್, ಮಾದಿಗ ಲಂದ ಪೊದ್ದು ಸುರೆಂದರ್ ಮಾದಿಗ, ಲಜ್ಜಾಕರ ವ್ಯವಸ್ಥಲೋ ‘ತೀಳ್ಳಿಮಾ’ ಜೀವಿತಾನ್ನಿ, ವಿಶ್ವಮಂತ್ರಾ ಗಾಲಿಲೋ ಸಂಚರಿ ಸ್ವನ್ನ ಸದ್ಗಾಂ ಹಾನೇನೆನ್ನನು ನಿರಂಜನ್ ಆವಾಹನ ಚೇಸುಕುಂಟೂ ಕವಿತ್ವ ಮಲ್ಲಿಂಡು. ಪಾಲಮಾರು ಮುದ್ದು ಬಿಡ್ಡ ಗೋರಬಿ ವೆಂಕನ್ನನು ನೆತ್ತಿನ ಬೆಟ್ಟು ಕುನ್ನಡು. ಕಡುವಲ ದಾಸುಕುನ್ನಡು. ಬಳಮ್ಮನು ತೆಲಂಗಾಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ ಅತ್ಯುಗೌರವ ಪ್ರತೀಕಗಾ, ಪತ್ರಕಗಾ ಗುರ್ತಿಂಬಿಂಡು.

ನೆಮುಟ ದುಕ್ಕುಲ್ಲೋ ಪುಟ್ಟಿನ ಮಲ್ಲಿಪುವ್ಯ ಗೋರಬಿ ವೆಂಕನ್ನ ಅಂಟೂ ಪಾಲು ಮಾಲುಲ್ಲಿ ವೆಲಿವಾಡಲೋ ಪಾಲಿಕ್ಕೆ, ಪಾಲಮಾರು ಆಕಲಿನಿ, ಕಡುವ ಮಂಬನು ಕೈಗಟ್ಟಿ, ಪಲೆಲ್ಲ ಹದಾನ್ನ ವಲ್ಲವಿತೋ.. ತನ ವನ್ನಿರುತ್ತೇ ಕಡಿಗಾಡನಿ ಅಯನ್ನಿ ಅಲಿಂಗನಂ ಚೇಸುಕುಂಡು.

“ಅಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ವತಮಂತಾ / ಅಂದಮೈನ ದಂಡೋರ್ದ್ವಮಂಲೋ

ಪಾಡಿಚಿನ ಮರಣಂಲೇನಿ / ಲಂದಪಾದ್ಯ” ಅನಿ ನಿವಾಳಿ ಅರ್ಪಿಂಬಿಂಡು. ಸದ್ಗಾಂ ಹಾನೇನ್ ಗುರಿಂಬಿ ರಾಸ್ತ್ರಾ

“ವೀರತಾನ್ನಿ ಮೊಸುಕೊಬ್ಬಿನ ನೀ ಚಾವನಿ

ಅಮಾಂತಂ ವಾಟೆಸುಕುಂಟುನ್ನಾಂ!” ಅನ್ನಡು. ಅಲಾಗೆ

“ಕನ್ನಿಲ್ಲು ತುಡಿಚಿನ ಕಾಂತಿ ಕರೆತಂ

ವಂದರಿ ಜೀವಿತಾಲ್ಲೋನೋ ವೆಲುಗು ನಿಂಪಿನ ಪಾಲಪುಂತ್.. ಅಂಟೂ ಅಂಬೇದ್ಕರ್ನಿ ಸ್ವರ್ಣಿಂಚುಕುಂಡು. ಅಟ್ಟನೇ

“ಬಾಲ ಗೋಪಾಲಂಬೇ.. / ಪೇದೋಳ್ಳು ಗೊಂತ್ತೆನೋಡು

ಪೋರಾಟಾನಿಕಿ ಪಿಡಿಕಿಲ್ಲೋಡು / ಮೊತ್ತಂಗಾ ಪೀಡಿತುಲಕ್ತೆ ಬತಿಕಿನ

ಪೇದೋಳ್ಳು ಸ್ವಾರ್ಪಕನ್ಗಾ ನಿವಾಳಿ ಅರ್ಪಿಂಬಿಂಡು.

ಇತರಾಲು

ಪೈನ ಪೇರ್ಪಾನ್ನು ವಿಭಾಗಾಲ್ಲೋ ಇಮಡನಿ ವಿಪರ್ಯಾಲನು ಇತರಾಲುಗಾ ಚೆಪ್ಪಿಚ್ಚು. ಇಂದುಲೋ ಎಕ್ಕುಪ ವರಕು ತೊಲಿದಶಶ್ಲೋ ರಾಸಿನ ಕವಿತ್ವಮನ್ನಾದಿ. ಇಂದುಲೋ ಮನಿಷಿ ಜೀವಿಂಚಿ ಉನ್ನಪ್ಪಿಡು ಪಟ್ಟಿಂಚುಕೋಕುಂದಾ ಚನಿಪೋಯಿನ ತರ್ವಾತ ಗೌರವಿಸ್ತುನ್ನಾರು. ಸನ್ಯಾಸಿಸ್ತುನ್ನಾರು. ಅನಿ ಬಾಧಪಡ್ಡದು. ಯುದ್ಧಂ ಪಟ್ಟ ಪೂರ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿರೆಕರನು ಚಾಚಿ ಚೆಪ್ಪಿಂಡು. ಎಂತೋ ದೂರಪ್ಪಣಿ, ಕೈರ್ವಂ, ಪ್ರಜಲ ಪ್ರಾಣಾಲಾಲೈ ಪ್ರೇಮೆ ಉಂಬೇ ತಪ್ಪ ಆ ಪನಿ ಚೇಯಲೇರು. ಅಲಾಂಡಿದಿ ಗುಡಿಪವ್ಲಿ ನಿರಂಜನ್

“ಒಕ್ಕ ದೇಶ ರಕ್ಷಣಕೇ / ಕಾಡು ಕಾವಾಲ್ವಿಂಡಿ

ಮನಿಷಿ ರಕ್ಷಣ ಕಾವಾಲಿ” ಅನ್ನಡು. ಅಲಾಗೆ

“ಕುಲ ಸ್ವರ್ಗವಾದಾನ್ನಿ / ಅಮೆರಿಕಾ ಪೆತ್ತಂದಾರಿ ಯುದ್ಧೋನ್ಯಾದಾನ್ನಿ ನಾ ಚೆಪ್ಪಾಲು ಮುಡಿಚೇ / ಗೂಂಬಂತೋ ಗುಡ್ಡತುನ್ನಾ” ಅನಿ ತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನ್ನಿ ಕುಂಡಬರ್ದಲು ಕೊಟ್ಟಿಂಡು.

ಮದ್ಯಂಪೈ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರಕಟಿಸ್ತೂ / “ಮಹ್ಯಪಾನಂ ನಿಷೇಧಿಂಪಕುಂದಾ / ಜನಂ ಮೆಡಲ ಮಟ್ಟು / ಉರಿತಾಕ್ಕು ನೇನಿಂದಿ ಪ್ರಭುತ್ವಂ” ಅಂಟೂ ದೀನಿಕಿ ವ್ಯಕ್ತಿರೆಕಂಗಾ ದೂಬ ಗುಂಬ ರೋಷಮ್ಯ ಸ್ವಾರ್ಪಿತೋ ಪೋರಾಟಂ ಚೇಯಾಲಿನ ಪಿಲಿಪಿ ಚ್ಚಾಡು. ವೈಸ್ಪಾರ್ಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಾ ಉನ್ನಪ್ಪಿಡು ಜರಿಗಿನ ಮುದಿಗೊಂಡ ಕಾಲ್ಪು ಲನು ನಿರಸಿಸ್ತೂ “ದೇವುದಿ” ಪಾಲನ್ಲೋ / ತನುವಲಕು ಗುಂಡ್ಡು ದಿಗುತ್ತಾಯಿಕ್ಕುದು” ಅನಿ ಚೆಪ್ಪಿಂಡು ಮುಗಿಂಪು

1857 ಪೋರಾಟಂಲೋ ‘ಸ್ವೇತ ಸೌಧಂ’ಪೈ ತಿರುಗು ಬಾಟು ಚೆಸಿಂಡ್ರನಿ ಗುಡಿಪವ್ಲಿ ರಾಸಿಂಡು. ಅಯಿತೆ ಅದಿ ಅಮೆರಿಕಾಲೋ ಉನ್ನದಿ ದಾನ್ನಿ ಎಂತ ಪ್ರತೀಕಗಾನೆ ಅಯಿನಾ ಇಂದ್ರಂಡಿಕು ವಾಡಲೇಂ. ಅಲಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಡು, ಪೂಲೇ, ಅಬೆದ್ಕರ್ ಸರಸನ ಮಾರ್ಪಿನಿ ಚೇರ್ಪೇ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ನಿ ಚೆಸಿಂಡು. ಇವನ್ನೀ ವಿಫಲ ಯತ್ನಾಲು ಅನಿ ನಿರಾಪಿಂಚಬಿಡ್ಡಾಯಿ. ದಳಿತ ಚೈತನ್ಯಂತೋ, ಅಂಬೇದ್ಕರ್ ದಾರಿಲೋ ನಡುಸ್ತುನ್ನ ನಿರಂಜನ್ ಎರುಪು, ನೀಲಾನ್ನಿ ಕಲಪಕುಂದಾ ಉಂಬೇನೇ ಬಾಗುಂಬಿ.

ಇಂದ್ರಂಡಿಕು ವಾಡಲೇಂ. ಅಲಾಗೆ ಬುದ್ಧಿಡು, ಪೂಲೇ, ಅಬೆದ್ಕರ್ ಸರಸನ ಮಾರ್ಪಿನಿ ಚೇರ್ಪೇ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ನಿ ಚೆಸಿಂಡು. ಇವನ್ನೀ ವಿಫಲ ಯತ್ನಾಲು ಅನಿ ನಿರಾಪಿಂಚಬಿಡ್ಡಾಯಿ. ದಳಿತ ಚೈತನ್ಯಂತೋ, ಅಂಬೇದ್ಕರ್ ದಾರಿಲೋ ನಡುಸ್ತುನ್ನ ನಿರಂಜನ್ ಎರುಪು, ನೀಲಾನ್ನಿ ಕಲಪಕುಂದಾ ಉಂಬೇನೇ ಬಾಗುಂಬಿ. ಇವ್ವಾಕ ದೇಶವ್ಯಾಪ್ತಂಗಾ ಮರೀ ಮುಖ್ಯಂಗಾ ತೆಲುಗು ರಾಷ್ಟ್ರಲ್ಲೋ ಕಾಸ್ತಿರಾಮ್ ಲಾಂಟಿ ಚೈತನ್ಯವಂತುದ್ದೆನ, ತ್ಯಾಗಂ ಚೇಸೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವಸರಮನ್ನಾದಿ. ನಿರಂಜನ್ ಕೋರುಕುನೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ತೆಲಂಗಾಣ ಕಾಡು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಡ್ರ ಕೂಡಾ ಕಾವಾಲಂಬೇ ರೆಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರಲ್ಲೋನೂ ಮರ್ಲೋ ಕಾಸ್ತಿರಾಮ್ ಪುಟ್ಟಿ. ರೆಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರಲ್ಲೋನೂ ಅಗ್ರಾಕುಲಾಲದೆ ಅಧಿವರ್ತ್ಯಂ. ನಿಜಾನಿಕಿ ರೆಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರಲ್ಲೋನೂ ಎವರಿ ಜಿನಾಭಾ ದಾಮಾಢಾ ಪ್ರಕಾರಂ ವಾರಿಕಿ ಅನ್ನಿ ರಂಗಾಲ್ಲೋ ನ್ಯಾಯಪೈನ ವಾಟಾ ದಕ್ಕಾಲಂಬೇ ‘ಸಾಮಾಜಿಕ ತೆಲಂಗಾಣ; ಅಂಡ್ರಪ್ರದೇಶೇ’ ಏರ್ಪಡಾಲಿ. ತೆಲಂಗಾಣ ಉದ್ಯಮಂಲೋ ಮಾದಿರಿಗಾ ದೀನಿಕಿ ಕೂಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯಂ ಪ್ರಥಾನ ಭೂಮಿಕ ಪೋಷಿಂಚಾಲಿ. ಇಪ್ಪಬೆಕ್ಕಿ ವೆಲಿತಿಗಾ ಉನ್ನ ಈ ಅವಕಾಶಾನ್ನಿ ದಳಿತ, ಬಹುಜನಲು ವಿನಿಯೋಗಿಂಚುಕೋವಾಲಿ. ಇದಿ ಚರಿತ್ರ ವಾರಿಕಿ ಅಂ ದಿಸ್ತುನ್ನ ಅವಕಾಶ. ಈ ಅವಕಾಶಾನ್ನಿ ಅಂದಿವುಂಟುಕುನ್ನಿಂದು ನಿರಂಜನ್ ನ ಕವಿತ್ವಂ ಕಳ್ಳಿತುಗಾ ಒಕ ಮೆಟ್ಟುಗಾ ಉಪಯೋಗಪಡುತುಂದಿ. ಅಂದುಕು ನಿರಂಜನ್ಕು ಅಭಿನಂದನಲು.

-ಸಂಗಿಷ್ಟೀಶ್ವಿನಿವಾನ್,

ಮೆಟ್ಟೆಲ್: 98492 20321

ಮೆಯಲ್: sangishettysrinivas@gmail.com

తెలంగాణ వచన కవిత్వంపై విశిష్ట పరామర్శ

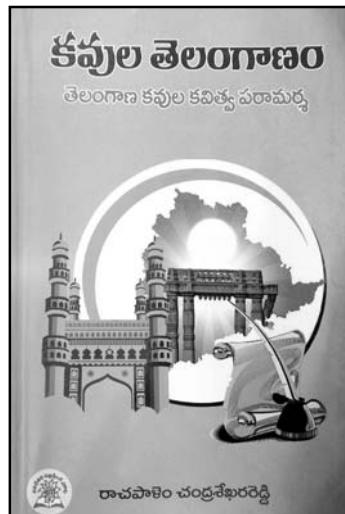
‘కవుల తెలంగాణం’

“కవుల్ని రెండురకాలుగా విభజించుకోవచ్చు. మొదటి రకం ఏదో కొంత రాసి సంతృప్తిపడిపోయి వ్యక్తాంతి తీసుకునేవారు. రెండవరకం ఎంతరాసినా ఇంకా రాయాల్చిందేదో ఉండని భావించి రచనను కొనసాగించేవారు” అని విశ్లేషించిన ప్రముఖ విమర్శకుడు రాచపాశిం చంద్రశేఖర్ రెడ్డిగారి మాటలను విమర్శకులకు కూడా అన్నయించవచ్చు. కొందరు విమర్శకులు వారికి నచ్చిన గ్రంథాలను వివేచన చేస్తూ సాహిత్యధోరణల్లో మార్పులు రాగానే నిశ్చబ్బంగా ఉండిపోతారు. కొందరు విమర్శకులే కాలంతో పాటు పరుగులు తీస్తూ మారుతున్న సామాజిక సాహిత్య పరిణామాలన్నించేని నిశితంగా పరిశీలిస్తూ అన్ని ప్రక్రియల్లో వచ్చిన రచనల్ని అనుశీలన చేస్తూ దిశా నిర్దేశకుల్లో నిలబడుతారు. అలాంటి విమర్శకుల్లో ఒకరు రాచపాశిం చంద్రశేఖర్ రెడ్డిగారు. విశ్వ విద్యాలయ అధ్యాపకులుగా వుంటూ అకడమిక్ పద్ధతుల్లోనే మునిసిపోకుండా, ఆయా సాహిత్య ధోరణలకు అనుగుణమైన విమర్శనా రీతులలో విమర్శను కొనసాగించిన అప్పేట్ విమర్శకుడు రాచపాశింగారు. అయిదు దశాబ్దాలుగా అవిత్రాం తంగా విమర్శ రాయడం మెనుక గల వారి క్రమ శిక్షణ, సామాజిక బాధ్యత, అధ్యయనం, నిబంధత, చైతన్యాలను ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించుకోవలసిన అంశాలు. “గురజడ సాహిత్యం తర్వాత తెలంగాణ సాహిత్యం నాకు బాగా స్వాదించింది” అని చెప్పుకున్న రాచపాశింగారి మాటలకు నిదర్శనంగా ‘కవుల తెలంగాణం’ గ్రంథం కనబడుతుంది. తెలంగాణతో తనకు గల అనుబంధం, సాహిత్యపరమైన భావేద్వేగ బంధాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది ఈ గ్రంథం.

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో 1970వ దశాబ్దం కవిత్వ దశాబ్దిగా నిర్మారించిన రాచపాశింగారు పదహారుమంది తెలంగాణ కవుల కవిత్వ విశ్లేషణ చేశారు ఈ గ్రంథంలో. కాళోజీ, దాశరథి, దా.సి. నారాయణ రెడ్డి, మాపోర్టి, గద్దర్, ఎవ్. గోపి, విమల, అష్టర్, ఆశారాజు, నందిని సిధారెడ్డి, కందుకూరి శ్రీరాములు, ఎస్ట్ సత్యనారాయణ, జాపాక సుభద్ర, జాలూరి గారీశంకర్, ఎవ్. అరుణ, నవీన్ గార్ల కవిత్వ దృష్టాలపై ఇందులో వివేచనాత్మక వ్యాసాలున్నాయి. ‘సామాజిక జీవిత ప్రతిబింబాలు - తెలంగాణ జూనపదగేయాలు’ అనే అంశంపై వ్యాసంలో తెలంగాణ గ్రామీణ జీవితంలోని కొన్ని పొర్చులను చూపేటారు. రాచపాశింగారి విమర్శ సమాజ కేంద్రంగా సాహిత్యం చుట్టూ తిరుగాడుతుంది. సమాజానికి, సాహిత్యానికి మధ్యపున్న అవినాభావ

సంబంధాన్ని బలంగా విశ్వసించిన విమర్శకులు రాచపాశిం. సమాజం నుండి ముడిసరుకుని తీసుకునే రచయిత కళాత్మకంగా మళ్ళీ సమాజానికి అందిస్తాడు’ అనే నేపథ్యంలోంచే కవిత్వాన్ని విశ్లేషించి చూపారు. మూడు దశాబ్దాల ప్రాపంచిక అనుసుకూల పరిణామ స్థితిగతులు మానవ జీవితాన్ని ఎంత గాఢంగా ప్రభావితం చేసాయనే అంశాలపై తెలంగాణ కవుల ప్రతిస్పందనల్ని దృశ్యాత్మకంగా చూపేటారు. ఉద్యమంలో పాల్గొని కవిత్వం రాసిన వాళ్ళ కవిత్వం ఏ విధంగా ఉంటుందో ‘స్వాతంత్ర్యోద్యమకవిగా కాళోజీ’ అనే వ్యాసంలో ప్రస్తావించారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చినాక పాలకుల పాలనపట్ల అసంతృప్తిని, వ్యతిరేకతను ప్రదర్శించిన కాళోజీ మాటలు నేటి కాలానికి పద్ధతాయని చెప్పడంలో విమర్శకుల దృక్పథం కూడా అర్థమవుతుంది.

దాశరథి ‘భూజమెత్తిన ప్రజ’ కవితా సంపాదిలోని అభ్యధయ కవిత్వ భోరణలను విశ్లేషిస్తూ రాచపాశింగారు ఒక మంచి పరిశీలన చేశారు. దాశరథి సంప్రదాయకవి, భావకవి, అభ్యధయకవి, తెలంగాణ కవిగా నాలుగు రకాలుగా కనిపిస్తాడని వారిలో జాతీయ, రాష్ట్రీయ, తెలంగాణ దృష్టి స్పృహ నిరంతరం ఉండేదనే విశేషాలను తెలిపారు. ఆధునిక కవిత్వ చరిత్రలో దాశరథిని విస్తరించి అధ్యయనం చేయడం వీలుకాదని చెప్పడం విలువైన అంశం. సినారె కవిత్వంలోని అభివ్యక్తి వైచిత్రిని ‘కవిత నా చిరునామ’ కావ్యం ఆధారంగా పరిశీలిస్తూ వారి వ్యాపసాయక జీవిత నేపథ్యం లోంచే కవితా వైచిత్రి అవిర్ఘావించిదని నిరూపిస్తారు. ఈ ‘తెలంగాణ కవుల కవిత్వ పరామర్శ’ గ్రంథంలో రాచపాశింగారు కొన్ని ముఖ్యమైన అంశాలపై లోత్రైన ఆలోచన చేశారు. రచయిత వ్యక్తిత్వం - వస్తువు, అభివ్యక్తి/రచయిత -సాహిత్యం సమాజం - ప్రభావం, / ఆధునిక కవి లక్ష్ణాలపై అవగాహన కలిగించేలా చెప్పారు. - రచయిత వ్యక్తిత్వం అతని రచనలో రెండు విధాలుగా వ్యక్తమౌతుంది. రచయిత తీసుకునే వస్తువు, దాన్ని వ్యక్తికరించే విధానం ద్వారానే రచయిత వ్యక్తిత్వం రచనలో ప్రతిబింబిస్తుంది. ‘భావ విఫ్లవకారుడు మాపోర్టి’, ‘మరో ప్రపంచకవి గద్దర్’ అనే రెండు వ్యాసాల్లో ఆ కవుల వ్యక్తిత్వాలు, దృక్క ధాలు, లక్ష్మాలు అర్థమయ్యేలా వివరించారు. వాస్తవానికి రాచపాశింగారి మార్పిస్తే విమర్శనా దృశ్యపుతుంది. సమాజానికి సాహిత్యానికి మధ్యగల అంతరిక సామ్యాన్ని చూపడంలోనే మార్పిస్తే విమర్శనాశక్తి వెల్లడవుతుంది. ‘సాహిత్య

ప్రభావంతో సాహిత్యాన్ని సృష్టించేటప్పటికన్నా, సామాజిక ప్రభావంతో సాహిత్యం సృష్టించినప్పుడే మరింత మౌలిక స్వభావంతో బయటపడు తుంది” అన్న రాచపాశెం గారి అభిప్రాయాలకు అనుగుణంగానే ఈ దులోని కవిత్వ విమర్శ నడిచింది.

“ఆధునిక కవి మనిషిమీద నమ్మకం గౌరవం ఉండాలి. ఆధునిక కవి ఆర్థిక ప్రమేయంలేని మానవ సంబంధాలను కోరుకోవాలి/ వాస్తవికతా స్వప్హగల కవి, వెనకచూపులేని ప్రతమాన దృష్టిగల కవి తాను నివసిస్తున్న, సమాజాన్ని, కాలాన్ని విస్మరించడు”. ఈ పరిశీలనా నేపథ్యంలో రాచపాశెంగారు వచన కవులను అస్పృష్టకవులు, వార్తకు, కవితకు తేడా లేకుండా రానే పలచని కవులు, వస్తురూప సమస్యలుం తో, భావుకతతో రానే అసలైన కవులను కొందరిని ఈ సంపటిలో తీసుకున్నారు. “రాయటమంటేనే యుద్ధం చేయటమైనపుడు/ నేను రాయకుండా వుండలేను/ కవి వీరుడు కదా /కవిత్వం రాయడం యుద్ధమే” అన్న ఆశారాజును ‘జీనజీవన దృశ్యవ్యాఖ్యత’ అంటూ కవి నేపథ్యాన్ని, దృక్షాన్ని నిర్దిష్టంగా నిలిపి చూపుతాడు. నందిని సిధారెడ్డి కవిత్వ శిల్పాన్ని విశేషిస్తూ శిల్ప సంబంధితమైన పలు విషయాలను విస్తృతంగా వివరించారు. “కవి/ ఎప్పటికప్పుడు కొత్తగా పలకటానికి / ఆత్మారణ్యంలో అజ్ఞాతప్పానం చేస్తాడు” అనే కవితా వాక్యాల ఆధారంగా సిధారెడ్డి నిరంతరం చేస్తున్న కవితా సాధనను, శిల్ప వైవిధ్యాన్ని పట్టుకుంటారు.

నాలగున్నర దశాబ్దాలుగా తెలుగు వచన కవిత్వాన్ని సుసంపన్నుం చేస్తున్న డా. ఎన్. గోపి కవిత్వంపై సుమగ్ర అవగాహన కలిగించేలా రాచపాశెంగారు “అవ్యవస్త్రమై అక్కరాగ్రహం” ఎన్. గోపి కవిత్వం” అనే వ్యాసంలో చెప్పారు. ఎన్.గోపి నేపథ్యం, పరిణామ క్రమం, వికాసమంత మైన ప్రయాణాన్ని అవిపురించారు. “ఇక్కడ ప్రాతిపత్యాన్ని కాపాడుకోవడానికి/ వ్యభిచరించాలి/ ప్రశాంతి కోసం/అశాంతి పాలు కావాలి / స్ఫుర్తత కోసం / కన్మాజ్యకావాలి” అని సామాజిక అవ్యవస్థను కవి అధిక్షేపించిన తీరును తెలియజేస్తారు. రాచపాశెంగారు ఆయాకవళ్లోని శక్తివంతమైన అభివృక్షలను పట్టుకుని వారి అంతరంగ అవిపురణ చేయడంలో సిద్ధహస్తులు. ఎన్నో కవిత్వాన్ని అంచనావేస్తూ ‘పేస్ట్ ప్రధానంగా వస్తు ప్రాధాన్య కవి. అధిక్షేపమే ఆయన ప్రధాన అభివృక్ష వాహిక’గా ప్రస్తావిస్తారు. ‘ప్రజల బాధ మన కవిత/ ప్రజల భాష మన కవిత’ అన్న ఎన్నో కవిత్వంలోని అభ్యుదయాన్ని, ఆవేదనను, రాజకీయ పరిజ్ఞానాన్ని, ప్రపంచీకరణ శైతన్యాన్ని లోతుగా చర్చించారు. “ముక్కలైన మట్టి ముద్దల్లో/ తల్లి కర్మాణ్ణి చుక్క దాగి ఉంది” అన్న కందుకూరి శీరాములు కవిత్వంలో ప్రతమాన సామాజిక వాస్తవికత ప్రధాన వస్తువుగా ఏవిధంగా విస్తరించిందో చూపుతారు వ్యాసకర్త. మానవ జీవితం, మానవసంభాలు ఎంత తీవ్రంగా ఆగాధంలోకి కూరుకపోయి వల్లికరించిపుతున్న తీరు మీద అస్థుర్ అక్కరాగ్రహాన్ని ‘చలస’ కవితా సంపటిని విస్తృతంగా వ్యాఖ్యానించారు.

ఈ గ్రంథంలో ‘దీర్ఘకావ్య నిర్మాత జూలూరు గౌరీశంకర్’ అనే వ్యాసం ప్రత్యేకమైనది. 1943లో రాచపాశెం దృగ్గర ఎం.వి. చదువుకున్న విద్యార్థి దూరమై కొన్నాళ్ళకు దీర్ఘకావ్య కవిగా ‘ఎలియాన్’ ద్వారా పరిచయమవుడం ఆధారపుడిగాను, విమర్శకుడిగానూ ద్విగుణీకృత

ఆనందంగా చెప్పవచ్చు. వ్యాస రచనా కాలంనాటికి (2010) 15 దీప్పు కవితలు వెలువరించిన జూలూరి గౌరీశంకర్ పర్తమాన తెలుగు సాహిత్యంలోని ఉద్యమాలకు, వాదాలకు, ధోరణులకు ప్రాతిషిధ్యం వహించే స్థాయికి ఎదగడంలోని అభివృక్ష శక్తిని, నిర్వహణ సామర్థ్యాన్ని; భావజాల తాత్త్వికతలోని ప్రాసంగికతను గుర్తించారు. గౌరీశంకర్ దీర్ఘకవిగానే కాదు ‘గోలకొండ కవుల సంబిక’ తెచ్చిన సురవరం వారి తెలంగాణ కవిత్వ కరచాలనాన్ని అరవై ఏళ్ళ తర్వాత ‘పొక్కిలీ’ కవితా సంపాదకుడిగా అందుకున్నాడనే చారిత్రక సత్యాన్ని తెలిపారు. తన దగ్గర చదువుకున్న విద్యార్థి అనే పశ్చపాతంతో కాకుండా విమర్శక దృష్టితోనే గౌరీశంకర్ కవిత్వాన్ని, దృక్షాన్ని అంచనా వేసే ప్రయత్నం చేశారు. సాంత జీవితాన్ని సాంతభాషలో, సాంత దృష్టితో చెబితే కవిత్వం ఎలా పరిణమిస్తుందో జూపాక సుభద్ర అయ్యయొ దమ్మక్క’ కావ్యాన్ని, అందులోని లక్ష్మణాల్చీ, ట్రై వాడం దక్కి ట్రై దృశ్యధంతో పలు పార్మ్యల్లో చూపించారు. బలమైన భావకతతో, అనుభూతి సాందర్భతతో విప్పవ కవితగా విమల కవిత్వాన్ని వినిపించారు. ఎన్. అరుణ కవిత్వంలో విస్తరించిన పల్లీయపర్మనలోని వైధాన్యాన్ని వివరించారు. ‘పెడక వొట్టి పేడముద్ద కాదు/ కడుపులో అగ్ని దాచుకున్న అశాంతి గోళంగా వర్షించిన అరుణ కవిత్వంలోని ఆవేదనను ప్రపంచీకరణ నేపథ్యాన్ని అవిపురించారు. ప్రపంచీకరణకు అలవాటు పదుతున్న వేళ మరోసారి దానిమీద ఆగ్రహాగ్నిని రాజైసిన నవీన్ను ‘ఈతరం కవిగా’ ప్రశంసిస్తారు.

తెలంగాణ సాహిత్య చరిత్ర పునర్వీర్యాణ భూమికలో తెలంగాణ వచన కవితకు చాలా ప్రాధాన్యం వుంది. అనేక వాదాలు, ధోరణులు, ప్రయోగాలు, ఉద్యమాలు వస్తు విస్తృతి, శిల్ప వైవిధ్యంతో ఒక పరిశోధనా కేంద్రం తెలంగాణ వచన కవిత్వంపై వచ్చిన ఈ పరామర్శ గ్రంథం ఒక పరిశోధన కవిత్వం. అటువంటి తెలంగాణ వచన కవిత్వం ప్రయాణాలను కవిత్వంపై వచ్చిన ఈ పరామర్శ గ్రంథం ఒక పరిశోధన కవిత్వం కుండం తెలంగాణ వచన కవితగా విమల కవిత్వాన్ని వినిపించారు. ఒక కవిని ఏ ఉపకరణాలతో అంచనా వేయాలో, ఒక కవితలోని దృక్షాన్ని ఏ విధంగా వెలికితీయాలనే అంశాలను ఈ గ్రంథం ద్వారా తెలుసుకోవచ్చు. ఈ గ్రంథం తెలంగాణ కోసం ప్రాణత్యాగం చేసిన అమరవీరులకు అంకితం ఇచ్చారు. రాచ పాశెంగారికి తెలంగాణమన్నా, తెలంగాణ సాహిత్యమన్నా ఎంత గా డమైన అనుబంధం, ఇష్టం పెనిషేసుకుని పోయిందనడానికి ఈ గ్రంథం గొప్ప ఆక్షర సాక్షం.

గ్రంథం పేరు: కవుల తెలంగాణం

(తెలంగాణ కవుల కవిత్వ పరామర్శ)

రచయిత: రాచపాశెం చంద్రశేఖర రెడ్డి

పేజీలు: 207

వెల: రూ. 140/-

ప్రతులకు: నవచేతన పట్టిపింగ్ హౌస్,

విశాలాంధ్ర, ప్రజాశక్తి,

నవతెలంగాణ అన్ని బ్రాంచీలు

-దా. ఎన్.రఘు,

ఫోన్: 9848208533

మెయిల్: raghusr17@gmail.com

ఇం... కొకప్పుడు
రచన: దేవిధియ
వెల: రూ. 100
ప్రచురణ: సమత బుక్స్
ప్రతులకు: 204, రాచకొండ టపర్స్,
అల్వాల్, సికింద్రాబాద్-500010

జీవనభాష (కవిత్వం)
రచన: ఎన్.గోపి
వెల: రూ. 150
ప్రచురణ: అభవ్ ప్రచురణలు
ప్రతులకు: 09391028496 మరియు
ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలు

అల (కాలమ్స్)
రచన: డాక్టర్ ఎం.చెతన, వి.పి.ఎస్
వెల: రూ. 50
ప్రచురణ: సైల్స్ సైల్స్ ప్రచురణ
ప్రతులకు: 411, హిమసాయి గార్డెన్స్, సైల్స్
నెం.5, జవహర్లింగార్, హైదరాబాద్-20

చిత్ర
రచన: పెరుమాళ్ మురుగన్
అసువాదం: కె. సురేష్
వెల: రూ. 100
ప్రచురణ: మంచి పుస్తకం
ప్రతులకు: 12-13-439, వీధి నెం. 1, తార్కాక.
ఫోన్: 94907 46614

స్వంద నాదం (ప్రజల పాటలు)
రచన: విశ్వామిత్రాల గుల ఎల్లాన్న
వెల: రూ. 60
ప్రచురణ: రచనల చెరువు - సాహిత్యవేదిక
ప్రతులకు: ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలు
ఫోన్: 9985356963

నక్కలైట్ ఉద్ఘామం వెలుగు నీడలు (వ్యాసాలు)
రచన: కె.బాలగోపాల్
వెల: రూ. 200
ప్రచురణ: ఎర్నెస్ట్ క్లిఫ్స్
ప్రతులకు: విశేషయ బుక్ ప్రాస్, కాచిగుడ చౌరస్త్ర, హైదరాబాద్ -500027.
ఫోన్: 040-24652387

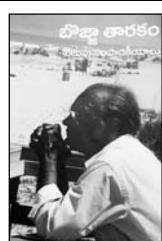
పల్లీప్రూల వాన
(బాల్గుం బతుకు కథలు)
రచన: శెల్లంకొండ సంపత్ కుమార్
వెల: రూ. 50
ప్రచురణ: తెలంగాణ బాల సాహిత్య పరిషత్
ప్రతులకు: ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

పటం కథలు - కథకులు
రచన: డా. గడ్డం వెంకన్
వెల: రూ. 120
ప్రచురణ: భగవత్ ప్రచురణలు
ప్రతులకు: విశాలాంధ్ర బుక్ ప్రాజె
ఫోన్: 9441305070

భిన్నకాలం (కవిత్వం)
రచన: డాక్టర్ డామెర రాములు
వెల: రూ. 100/-
ప్రచురణ: పాలపిట్ల బుక్స్
ప్రతులకు: 16-11-20/6/1/1, 403,
విజయసాయి రెసిడెన్సీ, సలీంగార్, మలక్పేర్
హైదరాబాద్. ఫోన్: 040-27678430

బోజ్జు తారకం (సలుపు) సంపాదకీయాలు)
రచన: బోజ్జు తారకం
వెల: రూ. 120
ప్రచురణ: బోజ్జుతారకం ట్ర్స్, హైదరాబాద్ బుక్ ట్ర్స్
ప్రతులకు: ప్లాట్ నెం.85, బాలాజీ నగర్,
గుడిమల్కాపురార్, హైదరాబాద్-06.
ఫోన్: 040-23521849

మీ అభిప్రాయాలకు, రచనలకు ఆప్యోనం

పత్రికలో వెలువడుతున్న రచనలపై మీ అభిప్రాయాలను ఆప్యోనిస్తున్నాం. పత్రిక అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలపై మీ సలవోలు, సూచనలు కోరుతున్నాం. మీ అభిప్రాయాలు, సలవోలు, సూచనలు, రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా

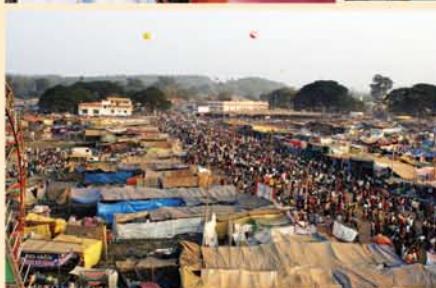
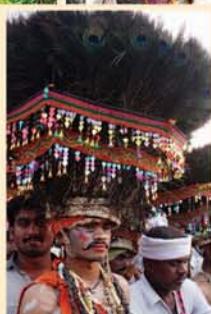
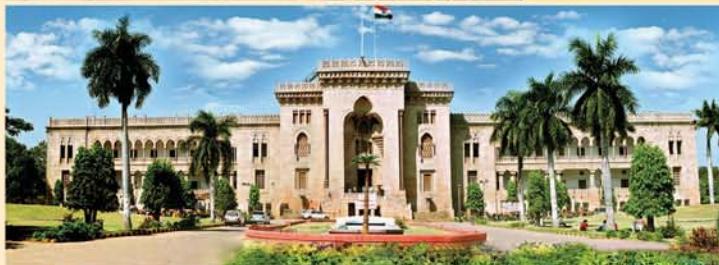
DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Fax: 040-27635644; Mobile: 9030626288;
deccanlandindia@gmail.comకు కూడా మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

**Photographer:
N.R. SUDHAKAR GOUD**

“చాలా మంచి ప్రాణం ఉన్న వాటినీ
ప్రాణం లేనట్టగా తీస్తారు.
నీవు మాత్రం లేని వాటిని కూడా
ప్రాణం ఉన్నట్టగా తీస్తాను”.
త్రఖ్యాత సంపాదకుడు
ఎటికే ప్రసాద్ చేత
ప్రశంస వాందిన ఫాబోర్గాఫర్
ఎన్.ఆర్. సుధాకర్ గాడ్.
త్రయ్యేక కథనం లోపి పీటల్లో

JBR ARCHITECTURE COLLEGE HYDERABAD

JBR Architecture College was established by Jogiinpally B.R. Educational Society in the year 2012 under the patronage of Sri Late J.Bhaskar Rao garu , devoted Educationist and Philanthropist, with a view to impart quality Architectural Education with state of the art infrastructure and Creative learning environment.

JBR Architecture College is approved by the Council of Architecture , affiliated to Jawaharlal Nehru Architecture & Fine Arts University - JNA&FAU Hyderabad and is offering Five year Bachelor of Architecture Course.

The college is located in Bhaskar Nagar, Yenkapally in a sprawling 100 acre campus . The campus also houses many prestigious institutes of the Group including Medical, Engineering, Dental, Pharmacy and Law Colleges, with a combined strength of more than 10,000 students and best infrastructure and sports facilities.

JBR Architecture College Building is one of the best Architectural Campuses in the States of Andhra Pradesh & Telangana with Contemporary Architectural Design

incorporating many Green Building Principles and innovative features. The institute has established State of the Art Infrastructure for Architectural Learning with Wifi Facility, Audio Visual Equipment in every class room and studio, well stocked Library, e-library, Computer Lab with advanced programs and soft wares., A spacious Auditorium, Landscaped Open Air Theater, Construction Yard etc., College Bus Facility is also available from every part of the city.

It has a team of highly qualified Faculty coming from different parts of the country graduated from various reputed national institutions and supported by highly experienced Visiting Faculty with international experience.

JBR Architecture College aims to become one of the Premier Architectural Institutes in India and plans to evolve into a School of Excellence, offering Post Graduate Courses in Architecture, Urban Planning, Landscape Architecture, Construction Management etc. A Research and Consultancy Cell is going to be set up soon in the campus to promote advanced research in the related fields and to facilitate interaction and collaboration with reputed Institutes in India and abroad.

Blaskar Nagar, Moinabad Mandal, R.R. District, Hyderabad, Telangana State, India-500075.
Contact No: 08143-235240, 235241, 235242, 9703372442, 9703277053, Fax: +91 40 2330 4036
email: jbrarchitecture@gmail.com, website: <http://www.jbrarchitecture.com/>